payel

GELECEĞİN ÇOCUKLARI

Çeviren: Bertan Onaran

WILHELM REICH

kutuphaneci - eskikitaplarim.com

PAYEL YAYINLARI : 77
Bilim Kitapları : 27

Dizgi - baskı : Tuba Matbaacılık ve Yayıncılık Tesisleri

■

Kapak filmleri ve basımı : Ebru Grafik

■

Cilt: Seda Mücellithanesi

Wilhelm Reich 1897 yılında, Galiçya'da, bir köylü çocuğu olarak dünyaya geldi. Tıp öğrenimi gördü. Viyana'da Freud'un başyardımcısı oldu. Daha sonra, dogmaya taktığı çelmeleri kabul etmeyen katı gelenekçi ruhçözümcüler tarafından yavaş yavaş karalanıp gözden düşürülmeye çalışıldı.

1926'da yayımlanan ilk önemli kitabı *Bedensel Boşalmanın İşlevi* bu kopmanın başlangıcı oldu. Reich'a göre, hastanın iyileşmeye gösterdiği direnmenin çözümlenmesi, düşlerinin çözümlenmesinden daha önemlidir. *Kişilik Çözümlemesi* adlı yapıtında, çözümleme kılgısını tersine çevirmeyi önerir; sinir hastalığının temelinde, hemen her zaman cinsel bozukluklar vardır; sinir hastalığının geçmesi bu bozuklukların düzelmesine bağlıdır. Akıl hastalıklarını iyileştirebilmek için, toplumu sağlıklı kılmak gerekir, der. *Cinsel Ahlâkın Boygöstermesi* ve *Cinsel Devrim* adlı yapıtlarında bu konuları işlemiştir.

1933'te, Hitler'in işbaşına gelmesinden kısa bir süre önce İskandinav ülkelerine göçetti. 1939'da da A.B.D.'ne yerleşti. Burada, cinsel enerjinin canlılara özgü acunsal elektrik enerjisinden (orgon'dan) başka bir şey olmadığı kuramını geliştirdi. A.B.D.'nde, bu acunsal enerjiyi yakalamak, biriktirmek ve kullanmak üzere dev boyutlu bir laboratuvar kurdu. McCarthy'cilik salgınıyla birlikte başı derde giren Reich, 1957 yılında Pensilvanya'da tutukevinde öldü.

Yapıtın İngilizce adı: Children of the Future

■

Türkçe ilk basım : Kasım 1986

WILHELM REICH

GELECEĞİN ÇOCUKLARI

İngilizceden çeviren
BERTAN ONARAN

payel

PAYEL YAYINEVİ
İstanbul

WILHELM REICH'ın
yayınlarımız arasında çıkan öteki yapıtları:

■

DİNLE KÜÇÜK ADAM
(4. basım)

■

CİNSEL DEVRİM
(3. basım)
BEDENSEL BOŞALMANIN İŞLEVİ
(2. basım)

■

FAŞİZMİN KİTLE RUHU ANLAYIŞI
(2. basım)

■

CİNSEL AHLÂKIN BOYGÖSTERMESİ
(2. basım)

■

KİŞİLİK ÇÖZÜMLEMESİ

■

KANSER

■

REICH, FREUD'U ANLATIYOR

■

İNSANIN DOĞADAKİ YERİ

Sevgi, çalışma ve bilgi canımızın ana kaynaklarıdır. Öyleyse, yaşama onlar yön vermelidir.

Wilhelm REICH

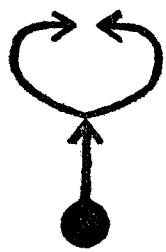

Gelecek çağın çocukları
Okurken şu dargın satırları,
Bilin ki bir zamanlar
Sevgiyi, o güzelim sevgiyi suç saydılar.

WILLIAM BLAKE

Bütün ömrümce bebekleri, çocukları ve gençleri sevdim, ve onlar tarafından hep sevilip anlaşıldım. Küçük bebekler kendileriyle derinlemesine bağlantı kurduğum için bana hep gülümsedi, iki üç yaşındaki çocuklar bana baktıklarında düşünceli ve ciddi bir yüz takındı. Bu, yaşamımın en büyük ayrıcalıklarından biriydi, ve şimdi, o minik dostlarımın bana gösterdikleri, bağışladıkları sevgiye kendimce teşekkür etmek istiyorum. Yeryüzüne geliş lerinden er geç gidişlerine dek, büyük dirimsel enerji okyanusuyla alınyazısı, ömürleri boyunca onları mutlulukla, hoşnutlukla, özgürlükle kutsasın. İlerki mutluluklarına iyi bir katkıda bulunabildiğimi umarım.

kendi arzusuyla,
WILHELM REICH

İNSAN «HAYIR»ININ KAYNAĞI

Çocuk doğduğunda, 37 derecelik sıcak dölyatağından, 18 - 20 derecelik sıcaklığı olan bir ortama çıkmaktadır. Bu, yeterince kötüdür. Yani doğum sarsıntısı... yeterince kötüdür. Şunlar olmasa, iyi kötü ayakta kalabilirdi belki: Dışarı çıkar çıkmaz bacaklarından kavranmakta, kıçına bir şaplak yapıştırılmaktadır. Aldığı ilk ödül bu şaplaktır. İkinci ödül: Alıp anasından uzaklaştırın. Tamam mı? Hemen anasından uzaklaştırın. Kulak verin bana. Bu yapılan yüzyıl sonra insanlara inanılmaz gelecektir. Hemen anasından uzaklaştırın. Ana yavruya ne dokunmalı, ne de yüzünü görmelidir. Dokuz ay boyunca çok yoğun bir bedensel ilintide bulunduktan sonra —biz buna «bedenlerin dirimsel enerji ilintisi», bedenler arasındaki dirimsel enerji alanı, sıcaklık ve ısı alışverişi diyoruz—, yavrunun anasıyla bedensel ilintisi kesilmektedir. Derken, Yahudiler, altı yedi bin yıl önce yeni bir alışkı getirmişlerdir. Neden getirdiler bilmiyorum. Hâlâ büyük bir bilmecedir. Alın elinize o zavallı pipiyi. Bir de ustura kapın — tamam mı? Ve kesmeye başlayın. Sonra herkes bir ağızdan bağırsın: «Acıtmıyor ki!» Evet, herkes öyle der: «Acıtmıyor ki!» Anladınız mı? Bir özürdür bu, bir kaçamaktır. Sinir kınlarının henüz oluşmadığını söylerler. Öyleyse, sinirlerdeki duyum da henüz gelişmemiştir. Öyleyse çocuk hiçbir şey duyum-

samaz. Hah işte, bu cana kıymadır! Sünnet, çocuğa yönelik ilerde iz bırakan bir davranıştır. Peki n'olur dersiniz? Bakın çocuklara. Size dertlerini anlatamazlar. Yalnızca ağlarlar. Bütün yapabildikleri sinmektir. Büzülür, şu çirkin dünyadan kaçar, içlerine çekilirler. Bunu böyle paldır küldür dile getiriyorum, ama ne dediğimi anlıyorsunuzdur umarım. Evet, budur işte ödül: Çocuğu anasından uzaklaştırmak. Ana yavrusunu görmemelidir. Yirmi dört ya da kırk sekiz saat hiçbir şey yemeyeceksin. Tamam mı? Pipin kesilecek. Dahası var: Zavallı yavru, zavallı çocuk elini uzatır, tutunacak sıcak bir şey arar. Anasına gider, dudaklarını anasının memesine dayar. Ne olur dersiniz? Meme soğuktur, ya da dikilmez, ya da süt vermez, ya da süt acıdır. Ve bu dediğim hemen hemen geneldir. Binde bir değildir; Geneldir. Genelgeçerdir. Peki çocuk ne yapar bunun üzerine? Nasıl karşılık verir? Buna dirimsel enerjisiyle nasıl yanıt verir? Size gelip: «Bakın, çok, ama çok acı çekiyorum» diyemez. Sözcüklerle «hayır» diyemez, anlıyor musunuz, ama coşkusal durum budur. Ve dirimsel enerji uzmanları bunu bilirler. Hastalarımızdan öğreniriz bunu. Coşkusal yapılarından, davranışlarından çıkarırız, sözcüklerinden değil. Sözcükler bunu dile getiremez. Kin, işte bu noktada, daha işin başında gelişir. «Hayır», insanlığın o kocaman «HAYIR»ı bu noktada gelişir. Sonra siz kalkar dünyanın neden böyle karışıklık içinde olduğunu sorarsınız.

GELECEĞİN ÇOCUKLARI[1]

İnsanlığın yazgısı, Geleceğin Çocukları'nın kişilik yapılarıyla belirlenecektir. Büyük yargılar onların elleriyle yüreklerindedir. Onlar şu yirminci yüzyılın büyük karışıklığını temizlemekle yükümlü olacaklardır. Şu an o büyük karışıklığın ortasında yaşayan bizleri de ilgilendirir bu.

Geçen yüzyıl boyunca atalarımız, dedelerimiz her türlü toplumsal kuramla, siyasal izlenceyle, düzeltimle, kararla ve devrimle toplumsal kötülük duvarını bilmem kaç kez delmeye çalışmışlardır. Her seferinde korkunç bir başarısızlığa uğramışlardır; insan talihini düzeltmek üzere girişilen hiçbir deneme başarıya ulaşamamıştır. Şimdiki kuşak, yâni olgunluk çağına ulaşmış bulunanlar, otuzla altmış yaş arasındakiler karışıklığı atalarından devralmış, kıyasıya uğraşmış, ama işin içinden çıkamamışlardır. Kimileri kargaşanın ortasında başlarını yükseltmeyi becermiş, kimileri burgaca kapılmış, bir daha suyun yüzüne çıkamamıştır. Başka bir deyişle, *yaşama yeni bir yön verme işinde korkunç bir başarısızlığa uğradık.* Kendi dolaşıkları-

---

1) Wilhelm Reich'ın, 25 Ağustos 1950'de, İkinci Evrensel Dirimsel Enerji Toplantısı'nda, Orgonomic Infant Research Center (Dirimsel Enerjiye Dayalı Çocuk Araştırma Merkezi) adına sunduğu durum bildirisi.

mızın ağır yükü sırtımızda Özgürlüğe sıçramak isterken ayak bileklerimizde zincir taşıyorduk. Düştük, ve kuşak olarak, bir daha aynı şeyi deneyemeyiz.

Peki öyleyse hiç mi umut yok? Umut var, hem de çok var, eğer korkunç başarısızlığımızın bilincine varma yüreklilik ve dürüstlüğünü gösterebilirsek. Ondan, ancak ondan sonra nerede ve nasıl işe girişebileceğimizi, nerede ve nasıl *yardım edebileceğimizi* görebiliriz.

Ortaya çıkmış bulunan şimdiye dek işitilmemiş, yepyeni toplumsal gelişme türünde yatan sınırsız umudun bütünüyle bilincine varabilirsek yardımcı olabiliriz: *Çocuğa yöneltilen uluslararası ilgi.* Bu gelişme 1946'da, II. Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre sonra, Amerika Birleşik Devletleri'nde başlamıştır.

Bu yeni gelişmenin sağladığı fırsatı kavrayabilmenin birinci koşulu, kendi işlevimizin bilincine varmaktır: Bizler, kötü bir geçmişle daha iyi olabilecek gelecek arasındaki aktarma kayışından başka bir şey değiliz. Bizler bu geleceği kuracak kişiler olmamalıyız. Kendi yaşadığımız zamanı düzeltmeyi beceremediğimize göre, çocuklarımıza geleceklerini nasıl kuracaklarını söylemeye hakkımız yok demektir. Bütün yapabileceğimiz, nerede ve nasıl başarısızlığa uğradığımızı çocuklarımıza söylemektir. Ve kendilerine daha iyi, yeni bir dünya kurmalarını önleyen engelleri ortadan kaldırabilmek için elimizden geleni yapabiliriz.

Sözkonusu ekin (kültür) ayaklarımızın altında otuz kırk yıldır ezilirken kalkıp çocuklarımıza «ekinsel uyum»dan sözedemeyiz. Çocuklarımız şu savaş, yığınsal kıyım, zorbalık ve aktöresel (ahlâkî) çürüme çağına mı ayak uyduracaklar?

Eğitim siyasetçilerin elinde kaldıkça bağımsız insan kişilikleri kurmayı umamayız. Çocuklarımızı böyle alçakça harcayamayız, harcamamalıyız.

Çocuklarımıza nasıl bir dünya kuracaklarını söyleyemeyiz, söylememeliyiz. Ama onları *kendi kararlarını* alabi-

lecek, *kendi yollarını* bulabilecek, *kendi geleceklerini* oluşturabilecek, bütün bunları çocuklarına aktarabilecek biçimde akıllıca *donatabiliriz.*

DİRİMSEL ENERJİ'YE DAYALI ÇOCUK ARAŞTIRMA MERKEZİ (OIRC)

16 Aralık 1949'da, hekimlerden, hastabakıcılardan, toplumsal yardım görevlilerinden oluşan kırk kişi New York'ta, Forest Hills'deki Dirimsel Enerji Araştırma Kurumu'nda biraraya geldi; amaçları eğitimdeki çetin bir sorunu tartışmaktı: *sağlıklı çocuğun incelenmesi.* Bu insanlar, dirimsel enerjiyi temel alan hekimlik ve eğitim alanlarında çalışan yaklaşık yüz kişi arasından sözkonusu amaca en uygun diye seçilmişlerdi. Yapılacak işin yeniliği, çocuklardaki «sağlık»ın eğitimin başlıca sorunu durumuna gelmeye aday oluşunda ve «sağlıklı çocuk» kavramının daha önce hiçbir zaman aydınlığa kavuşturulmamış olmasındaydı; nitekim, daha önce kimse yeni doğmuş çocukta sağlıkla hastalığı birbirinden ayırmamıştı. İşin karmaşıklığı, sorunun o toplantıyı izleyen ilk üç aylık irdelenmesi sırasında beliren yöntem ve gelişmelerde bütün genişliğiyle kendini gösterecekti.

Küçük çocukluğun kılgısal yanlarıyla içli dışlı olmayanlar sağlıklı çocukların nasıl bir sorun, hem de başlıca sorun durumuna geleceğini merak edebilirler. Bu soru, olaylar tarafından yanlış anlamaya yer bırakmaksızın yanıtlanacaktır.

1939 - 1949 arasını kapsayan on yıllık sürede tasarlanan bu işte, sonunda, örgütlenmeye doğru ilk somut adımlar atıldı.

Dirimsel Enerjiye Dayalı Çocuk Araştırma Merkezi (bundan böyle ona OIRC diyeceğiz) yalnızca bir araştırma örgütü olacaktı; ve araştırma yalnızca yeni doğmuş çocuklar üzerinde yapılacaktı. Yapılacak işin ne olduğu, ayıklama yöntemiyle aydınlığa kavuşturulup sınırları çizildi:

- OIRC, daha başka yerleşik çocuk kurumlarının ha-

zırladığı hiçbir toplumsal hizmet alışkanlığına başvurmayacaktır.

■ OIRC, sözkonusu sağaltım (iyileştirme) yeni doğmuş çocuklardaki sağlık sürecinin incelenmesinde önemli bulgular sağlamadıkça, şimdiye dek olageldiği üzere hasta çocukların sağaltımını üstlenmeyecektir.

■ OIRC, çocuklarının bakımı üstlenilecek ana-babalar dışında kimseye cinsel konularla evlilik konusunda öğüt vermeyecektir.

Bu sınırlandırmalar şu nedenlerle konmuştu:

■ Daha başka kurumların sağladıkları alışılmış hizmetlere katkıda bulunmak gereksizdi, çünkü bu, şimdi artık çok iyi bilinen ve ele alınan öbür eğitsel sorunlara dalıp gitmeye izin vermeyecek kadar büyük bir iş olan asıl amacın gözden kaçırılmasına yolaçardı.

■ OIRC'ye hasta çocukların alınması ister istemez çok iyi yetiştirilmiş çocuk sağaltımcılarının sağlanmasını gerektirirdi; oysa pek az iyi yetiştirilmiş çocuk sağaltımcısı vardı. Ayrıca, bakım isteyen çocuklara ağırlık verilmesi kısa sürede *sağlıklı* çocuğun incelenmesi asal işini aksatırdı. Coşkusal açıdan hasta çocukların dirimsel hastalıklı işlevlerinin incelenmesinden yeni doğmuş çocuklardaki doğa verisi sağlığın ne olduğu konusunda köklü bulgular bekleyemezdik. Geçen ilk otuz yıllık ruh hekimliği döneminde çocuklarda «sağlık» konusunda hiçbir belirleyici gelişme elde edilememiştir. Dirimsel açıdan hastalıklı işlevlerden yola çıkarak sağlam sonuçlar elde etme girişimi bütünüyle başarısızlığa uğramıştır. Hastalığın incelenmesiyle sağlığa yaklaşmak olanaksız gözükmektedir. Öte yandan, doğal, sağlıklı bakış açısından ele alındığı, bu temele dayanarak yargılandığı zaman hastalık konusunda sağlam bir yargıya varmak olasıydı. Dolayısıyla, yeni doğmuş çocuklardaki sağlıklı işleyiş temeli, çocuklardaki hastalığın değerlendirilmesinde güvenilir bir kıyaslama etkeni olmazdan önce izlenip geliştirilmeliydi. Örneğin, boğ-

macayla peklik doğal veriler miydi, yoksa ekinsel gelişmeler mi? Kimse söyleyemez bunu.

■ Pek çok ana-babanın, hekimin ve eğitimcinin öğretimi de kişilik yapısı da bugünkü insanın kişilik yapısına ve eğitim alanındaki toplumsal görüşlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Erginlerde coşkusal hastalıkların çok yaygın olduğu konusunda herhangi bir anlaşmazlık çıkacağını sanmam; pek çok ana-baba, eğitimci ve hekim şu yanlış eğitim yüzyılının ağır yükünü sırtında taşımakta, bu da çocukluk konusundaki kapkara bilisizliği sürdürmektedir. Ana-babaların, eğitimcilerin, hekimlerin yapısal bozuklukları kendiliğinden çocuklara aktarılmaktadır. Halkın eğitim konusundaki yanlış kanısıyla yeni doğmuş çocuğun doğadan getirdiği yeteneklerin çarpıtılması böylece sonsuza dek yinelenmektedir. Bu kısırdöngünün kırılması gerekliydi kuşkusuz. Şimdiki bilgilerimize dayanarak, bu, ancak gözlenecek ve ele alınacak çocukların ana-babalarının özenle seçilmesiyle gerçekleştirilebilirdi. Uygun ana-babaların seçimi, çözülmesi gereken ilk büyük sorundur.

OIRC'nin Temel Yapısı

OIRC'nin örgütlenmesi, yerine getireceği işi yansıtmalıydı. *Bebeğin doğadan gelen dirimsel enerjiye dayalı kansu işlevlerine* ulaşabilmek üzere, yapılacak çalışmanın dölenmeden başlayarak beş altı yaşına, yani temel kişilik yapısının tamamlandığı çağa dek uzanan gelişme sürecinde yoğunlaştırılması gerekiyordu. Dolayısıyla, dört ana küme saptandı:

1. *Sağlıklı annelere doğumdan önce bakım*

Bu hizmet, ana-babalara gebelik sırasında özellikle bedensel boşalma (orgazm) konusunda cinsel tutumbilim[1]

1) Cinsel tutumbilim, bedenin dirimsel (acunsal) enerjisinin düzene koyma biçimini dile getirmektedir.

öğütleri vermeyi içerecekti; çok sıkı kemer gibi dölütün büyümesini engellediği bilinen yaygın kılgıların ortadan kaldırılması; gebelik süresince dirimsel enerji biriktirecinin kullanılması; belirli aralıklarla genel olarak bütün bedende, özel olarak da leğen kemiği bölgesinde dirimsel enerji durumunun incelenmesi de bunlar arasındaydı. Yürek çöküntülerinin, ket vurulmuş nefretin, ağlamanın dölütün gelişmesini etkileyip etkilemediğinin, etkiliyorsa bunun ne olduğunun saptanması görevimiz arasındaydı. Kısa sürede, gebelik sırasındaki coşkusal etkenler konusunda hiçbir şey bilmediğimizi öğrendik. Yalnızca, enerji boşaltılmasının bozulmasından ileri gelen, bedendeki enerji akışının kösteklenmesi gibi, elimizin altındaki sınırlı birkaç alanda iyice belirlenmiş birkaç deney yapabildik. Ayrıca, bunlara akılları ermese bile, dirimsel enerji yöntemlerini kösteklemeyecek ebe bulmak da gerekliydi.

2. *Doğumun ve yeni doğmuş can'ın ilk birkaç gününün dikkatle gözlenmesi*

İkinci iş, canalıcı görev olarak ortaya çıktı. Doğumun ve ilk günlerin gelişmenin en belirleyici dönemi olduğunu biliyorduk. Sürüp giden, karakaygılı yürek çöküntülerinin çoğu ilk günlerdeki yoksun bırakılmalardan ileri gelmektedir; aynı biçimde, algılama yetisinin yanlış gelişmesi ve bu çarpıklığın yaşamın ilk altı haftasında kişiliğe katılması usun yarılmasıyla usu ikiye ayrılmış kişiliğin oluşmasından açıkça sorumluydu. Bu dönemde çocuk konusunda uzman ruh hekimi işe el atacak ve anayla el ele verip yeni doğmuş çocuğun doğal anlatım yollarını anlamaya çalışacak, bu anlatımların önüne dikilen engelleri ortadan kaldırmayı deneyecekti. O zaman en büyük güçlük, yeni doğmuş çocuğun dirimsel enerjiye dayalı anlatımları konusundaki bilgi eksikliği olacaktı. *Yeni doğmuş bir çocuğun neler duyumsadığını, dölyatağından çıktıktan sonraki yaşamının ilk haftasında hangi deneyimlerden geçtiğini bilmiyoruz çünkü.* Bununla birlikte, dikkatli gözlemle sorunla-

rın açık seçik biçimde, hızla ortaya çıkacaklarına ve belki de çözüme kavuşturulacaklarına emindik.

3. *İlk beş altı yıl içinde zırha bürünmenin*[1] *önlenmesi*

Bu alanda da bakımevi deneylerine dayanan bilgimiz çok azdı ve ilk yaklaşım sırasında sorunların çoğu karanlıktı. Çoktan ağır bir zırha bürünmüş çocukların ele alınmasının, koşullar değişik olsa, doğal biçimde gelişecek çocukta yeni beliren zırha bürünmenin gözlenmesinden apayrı olmasını bekleyebilirdik. Çocukluğun hangi kişilik özelliklerinin erken başlamış zırha bürünmeden, hangilerinin de dirimin doğal anlatımından geldiklerini bilmiyorduk.

Son yıllarda, pek az sayıda çocuğun tepeden tırnağa değişik *öz-düzenleme yöntemiyle* büyüdüğünü gördük: bu çocuklar çok değişik kişilik tepkileri geliştirdiler. Ne ölçüde gerçekten dirimsel yasalara uygun gelişmelerle karşı karşıya bulunduğumuz yine belirsizdi elbet. Bu sorulara yerleşik kurumların hiçbirinden bir yanıt alamadık. Bununla birlikte, işe kurcalamakla başlamaya hazırdık. Yalnız örgen duyum ve anlatımlarını, yani dirimsel enerji duygularını yitirmemiş *analar babalar, dadılar* ve çocuk hekimleri böyle bir araştırmaya girişebilirdi.

4. *Sözkonusu çocukların erginlikten epeyce sonraya dek incelenip belgelendirilmesi*

Küçük çocuklarla ilgili araştırma işinin örgütlenmesi alışılmış yöntemle bir araştırma izlencesinin saptanması ve bir sınırın çizilmesiyle başladı. İlk toplantıya katılanlara ısrarla hızlı sonuçlar beklememeleri, sabırlı ve diren-

1) «Zırha bürünme» ya da «zırh» terimi canlı varlığın, kişilik sertliği ile sürüp giden kas gerginliklerinden oluşan tümel savunma aygıtını dile getirmektedir. Zırha bürünme işlemleri asal olarak birtakım coşkuların —öncelikle kaygının, öfkenin, cinsel uyarılmanın— ortaya çıkmasını sağlayan savunma araçlarıdır.

gen bir çalışmaya hazırlanmaları söylendi; «sağlıklı» çocuklarla ya da «üretken kişilikler»[1] yaratmayla ilgili bütün ülkülerini ya da gizemli beklentilerini bir yana itmeleri gerekecekti; umut kırıklıkları ve büyük kederlerle ilişkiyi keseceklerdi; geçmişteki çocuk eğitimiyle ilgili yanlış düşünleri ve yanılgıları tanımayı öğreneceklerdi; bütün kişisel, yapısal engelleri özgürce açık açık tartışmaya hazır olacaklardı; kendilerini yetersiz ya da sabırsız bulduklarını an işi bırakmaya da öyle; «sağlıklı çocuk»un ne olduğunu ya da olacağını hiç mi hiç bilmediğimizi kılgısal olarak kavrayacaklardı.

Sorunların ne olduklarını görmek ve bunları ortaya çıktıkça somut olarak, doğru dile getirebilmek tasarının gelişmesinde son derece ağır bir süreç izlenmesini gerektiriyordu. Sonradan üstüne sağlam bir yapı kurabileceğimiz ilk kesin sonuçların alınması on on beş yıllık dikkatli çalışmayı zorunlu kılabilirdi. Bu sonuçların büyük çabalara patlayacağını sanıyorduk. Bununla birlikte, ne denli önemli olursa olsun, bütün bu tasarının yalnızca bir girişim izlencesi olarak tasarlandığı akıldan çıkarılmamalıydı. Başarıya ulaşıp ulaşmamasının hiç önemi yoktu. Başarısızlıkla sonuçlanırsa, bu sefer de, böyle tasarıların neden başarısızlığa uğradıklarını öğrenirdik, ve olumsuz sonuçtan bile önemli bir şey kazanırdık.

Uğraşsal deneyimle kişisel eğitim o toplantıya katılan herkesi girişilen işin sınırsız sonuçları konusunda bütünüyle uyardı. İnsan kişiliğinin yapıları üzerinde yaptığımız uzun çalışmalar bize, bilgi ve yetenek sorunlarının dışında, zırhlı insanlardan sağlık sorunlarını doyurucu biçimde ele almayı bekleyemeyeceğimizi öğretmişti. İşle ilgili hazırlık tartışmasında bile karşılaşılabilecek, çözüm bekleyen en çetin sorunlardan biriyle yüz yüze geldik: İşi

1) «Üretken kişilik» terimi, cinsel durgunluk çekmeyen, örgensel boşalma gücüne dayanarak doğal cinsel öz-düzenlemeyi becerebilen, sinirceli olmayan kişilik için kullanılmaktadır.

gereği gibi ele alıp üstlenmeyi kim becerebilecekti? Kendi çarpık, bozuk kişilik yapılarımızdan kim uzak durabilecek ya da en azından bunları denetim altında tutabilecekti? Açıkçası, engellerimiz önünde sonunda ortaya çıkıverecekti. Bu büyük engeli saklamaya ya da ondan kaçmaya çalışmadık. Tersine, kendi kişilik yapılarımızın açıkça bilincinde oluşumuz, onları açıkça ortaya vurma istediğimiz işi sürdürmemizi sağlayacaktı. Kısa zamanda bu girişimin doğru olmakla kalmadığını, ayrıca, coşkusal açıdan açıkça bozuk insan kişilikleriyle gerçekleştirilmesi olanaksız bir işteki ilk büyük kavrayışımız olduğunu öğrendik.

Bu işte çalışacaklar her türlü dedikodudan, karaçalmadan, siyasetten uzak durma konusunda uyarıldılar; yalnız olgusal başarılar göz önünde bulundurulacak, saman altından yürütülen hiçbir etkinliğe göz yumulmayacaktı. Çocukluktan nefret edenlerin düşmanca davranışlarından çekinme ile alçakgönüllülük asal beklentilerdi.

Ustlendiğimiz işin özü konusunda her türlü yanlış anlamayı daha başından elemek üzere, çocuktaki sağlığın gelişmesini engelleyecek hiçbir kamu görüşünün, ne denli güçlü olursa olsun, yöntemlerimizi etkilemesine izin verilmemesi kararlaştırıldı. Evlenme cüzdanı olan analarla olmayanların birbirinden ayrılmasına göz yumulmayacaktı. Sünnet gibi birtakım dinsel alışkılar birtakım halk ya da ulusların inanç ve törelerine uygun düşüp düşmedikleri açısından değil, yalnızca çocuğa zarar verip vermeyişleriyle ele alınacaktı. Dahası, üçle beş yaşındaki çocukların doğal cinsel oyunlarına şiddetle karşı çıkan kişilerin bu çalışmaya katılmamaları gerektiği açıkça anlaşıldı. Bu ilk yol gösterici çizgilerin saptanması, daha sonraki bütün yargı ve yöntemlerin üzerine oturtulacağı temeli oluşturacaktı.

İnsan türleri, binlerce yıldır, ulus, ırk, din, devlet açısından sayısız kümeye ayrılmıştır. Her küme yeni kuşakların yetiştirilmesinde kullandığı eğitsel ölçüleri kendine öz-

gü ulusal, dinsel, ırksal ülkü ve kurumlara dayandırmıştır. Sağlıklı bir çocuğun nasıl olması gerektiği sorulduğunda, astığı astık kestiği kestik zorba yönetici hiç kuşkusuz, «baba yurdunun onurunu iyi koruyacak biri olmalıdır» diye karşılık verecektir. Bir Katolik, sağlıklı ya da öyle olduğu öne sürülen ölçütlere uygun çocuğun Katolikliğin alışkılarına ayak uyduran çocuk olduğunu savunacaktır; onun gözünde başlıca ölçüt «ten»in «günahkâr» arzusunu öldürmektir. Batı uygarlığının bir üyesi sağlıklı çocuğu Batı ekinini taşıyan varlık diye tanımlayacak; aynı biçimde, Doğu ekininin temsilcisi çocukta sağlığı coşkusuz, uysal, stoacı olma, Doğu ataerkilliğinin eski geleneklerini sürdürebilme yeteneği diye tanımlayabilecektir. Zorbalıkla yönetilen Rusya'daki devlet görüşü çocuğun «Stalin gibi olması»dır. Bizse, çocuklarımızın Stalin ya da herhangi başka biri olmasını istemeyiz. *Kendileri* olmasını isteriz.

Şu birkaç örnek sözü edilen insan kümelerinin ortak yanını açıkça gözler önüne sermektedir: *Çocuğun kendi doğal yapısını hiçe sayma.* Sağlık, olağanlık, yetenek çocukların gelişmelerinin *dışında* kalan çıkarlara göre tanımlanmaktadır. Çocuk, zorba yönetimlerdeki gibi, devlete; ruhçözümlemesinde olduğu gibi, «ekin«e; ya da Kilise'ye; ya da, örneğin katı ilkeli Yahudi eğitimindeki gibi birtakım tarihöncesinden kalma görüşlere (sünnet vb.) bağlanmaktadır.

Halkın eğitim alanındaki bütün görüşlerini çürütmek için daha başka kanıt öne sürmek gereksizdir. İnsanlar yeni doğmuş bir çocuğun *ne olduğunu* saptayarak değil, *ne* OLMASI GEREKTİĞİNE karar vererek işe başlamaktadır. *Yeni doğmuş çocuk, her şeyden önce, canlı doğanın küçük bir parçasıdır, birtakım dirimsel enerji yasalarının yönettiği bir acunsal enerji dizgesidir.* Canlı doğanın Kilise'den, devletten ya da herhangi özel bir ekinden çok daha geniş bir varlık alanı olduğunu kimse yadsıyamayacaktır. Savsözlerin (sloganların) öteden beri yineleye geldiği üzere günün birinde uluslararası bir insan kardeşliği kurulacak-

sa, üstüne oturtulacağı sağlam temel herhangi bir devlet, kilise ya da ekin, ya da yeni doğmuş bir çocuğun işleyişinin dışında kalan herhangi bir amaç ya da ülkü olmayacaktır. Uluslararası ortak işleyişin doğal bir temeli varsa, bu, ister Leningrad'ta, ister Lhasa'da, ister New York'ta olsun, yeni doğmuş bir çocuğun benliğinde getirdiği canlı ilke'dir ancak. Çağdaş toplumbilimsel araştırma bizi her türlü kuşkunun ötesinde yeni doğan kuşağın başka bir şey —ekin, din, yurttaşlık ya da doğmadan edinilmiş bir mutlak ana sevgisi— değil, yalnızca kendi *dirimsel enerji* kalıtını getirdiğine inandırmıştır.

Bugün toplumsal koşulları yeni doğmuş çocukların yaşama ilkesine uyarlayacak; bütün ekinsel ülküleri çocuğun doğarken getirdiği yaşama ilkesine doğru geliştirecek yerde, çocuk kiliseye, devlete ya da ekine uydurulmaktadır. Doğa insanları o köklü yaşama ilkesinde birleştirmeye uğraşırken, ekinsel, dinsel, devletsel ilkeler kendiliklerinden insan varlığının bu evrensel birliğini bozmaya, parçalamaya yönelirler. Bunun; ulusal, ekinsel ve dinsel ilkelerin aynı kapta kaynaştırılmasının kendine özgü bir nitelik olduğu Amerika Birleşik Devletleri'nde kolayca anlaşılması gerekirdi. Buna karşılık, dil ya da tarihten gelen kısıtlamaların bir ulusu dünyanın geri kalan yanından ayırma eğilimi gösterdiği ülkelerde anlaşılması çok daha güç olacaktır.

Yaşama ilkesi bütün öbür eğitim ilkelerinden daha derin, daha kapsamlı olmakla kalmaz; o, bakışlarımızı doğruca akıl sağlığının doğal yoldan korunması asal amacına çevirtir. Birçok okuru şaşırtacağı için bu yargının açıklanması gerekir, oysa son derece yalındır, olgusal bir gerçekliktir.

Kişilik bilimiyle ilgili bilgilerimizden çıkaracağımız genelgeçer sonuç şudur: İnsan denen hayvanın kastaki kişilik zırhı, içine yuvarlandığı coşkusal yoksulluğun ortak temel ilkesiyse; bütün dirimsel canlı türleri arasında onu tek başına doğal işleyişin dışına iten yine bu zırhsa, bun-

dan çıkacak mantıklı sonuç, o *kaskatı oluşmasının önlenmesinin koruyucu akıl sağlığının asal ve başat ereği olduğudur.*

Zırhsız insanoğlunun yaşamın güçlükleriyle başetmekte gösterdiği kolaylık, öne sürdüğümüz savı doğrulayan başka bir kanıttır. Bütün öbür bakış açılarıyla karşılaştırıldığında gücünün üstünlüğü ortaya çıkan dirimsel-bedensel ilke usla ya da (Kilise işinin dışındaki) gerçek dinle yadsınamaz, insanlık tarihindeki her olayla doğrulanmaktadır. Bununla birlikte, binlerce yıldır bu ilkenin yerine çocuğun doğuştan getirdiği doğayı elinin tersiyle iten daracık ilkeler konmuştur. Bunun önemli bir nedeni olmalıdır.

Çocuklarımız doğanın ya da «Tanrı»nın alınlarına yazdığı gibi büyüyebilselerdi, zırhın oluşmasının önlenmesi gerekmezdi. Doğanın yasasına göre işleyen varlıkların dirimsel bozukluklardan[1] uzak kaldıkları sağlam bir biçimde kanıtlanmıştır. İnsanlık tarihi, bu yalın olguyu destekleyen, büyük araştırmacı ve bilgelerin yargılarıyla doludur. Bununla birlikte, insan bedenindeki acunsal yaşam enerjisinin bulunup ortaya çıkarılmasından önce hiç kimse «doğa yasası»nın kesin olarak ne anlama geldiğini bilememiştir. Öbür hayvanlar gibi, çocuklar da dünyanın her yerinde zırhsız doğarlar. Bu, sonradan insanoğlu denen memeli hayvanı zırhından kurtarmak ya da zırhın oluşmasını önlemek üzere girişilecek denemelerin çok ötesinde sağlam bir temel oluşturur akıl sağlığı için. Oysa, bu doğal ilke, sürekli olarak onu etkisiz kılan daha başka görüşlerce bir kaşık suda boğulur. Bunun nasıl olduğunu araştırmamız gerekir. Sözkonusu boğmanın türlü yolları vardır:

1. Yeni doğmuş çocuktaki doğal dirimsel enerji ilke-

---

1) «Dirimsel bozukluk», özerk yaşama aygıtındaki bozuk işleyişin doğurduğu hastalık süreçlerini anlatmaktadır. Bunun için bakınız: **Kanser.**

si zırhlı ana-babalar ve eğitimcilerce sürekli olarak bastırılıp kırılır, sözkonusu ana-babalarla eğitimcilerse, insandaki zırhı besleyip büyüten güçlü toplumsal kurumlarca desteklenirler.

2. Yalın, ama direngen bir yanlış doğa yorumu eğitimle ekinsel düşünbilimi egemenliği altında tutar. Bu, doğayla ekinin bağdaşmayacağı düşüncesidir. Bu «ekinsel» öğreti uyarınca, ruhçözümcüler birinci elden doğal güdülerle ikinci elden, acımasız, sapık güdüleri birbirinden ayırmakta başarısızlığa uğramışlardır; ve insanoğlunun «içindeki küçük kaba hayvanı» söküp atmaya çalışırken, yeni doğmuş çocuğun doğasını sürekli olarak boğazlamaktadırlar. Hani şu insan doğası denen *sapık ve acımasız ikincil özü yaratanın işte bu birincil doğal ilkeyi öldürmek olduğu*'ndan ve dolayısıyla ikinci elden yapay ekinsel yaratıların zorlayıcı aktöreyle (ahlâkla) sert yasaları zorunlu kıldığından habersizdirler.

3. Şu anda, insan soyunun büyük çoğunluğu öbür hayvan türlerinden kaskatı kişilik zırhıyla ayrıldığından; dahası, günahların bağışlanmasına duyulan özlem eski zırhsız, doğal duruma («cennet»e) duyulan özlemi açıkça dile getirdiğinden; son olarak da, zırhlı hayvan, insancğlu yana yakıla arzuladığı ereğe, yani bedenini katılıktan, gevşeklikten, kıpırtısızlıktan, sırtına geçiştirilmiş deli gömleğinden kurtulmaya kesinlikle gücü yetmediğinden, ister istemez korkup nefret etmek zorundadır; ve bu ereğe ulaşmakta ne denli güçsüz kalırsa, nefreti o denli büyük olmaktadır. Bu, bizim «coşkusal veba» adını verdiğimiz şeyin can alıcı noktasıdır. Bununla birlikte, çocuktaki doğanın boğazlanması öncelikle onu herhangi bir devlete, kiliseye ya da ekine uydurmak için yapılmamaktadır; bu ikincil işlevdir. Yeni doğan kuşakların dizgeli olarak zırha büründürülmesinden, ilkin zırhlı insanın her türlü canlı anlatımla karşılaştığı zaman kapıldığı korku sorumludur. *Yeni doğmuş yavrunun zırha büründürülmesini düzene koyan şey, sözünü ettiğimiz yılgıya dayalı hoyrat nefrettir.*

Obürlerinden üstün olan dirimsel-bedensel bakış noktasından ele alındığında, insan yoksulluğunu önünde sonunda bir moda durumuna getirecek biricik işleyiş biçimi ne denli övülürse övülsün, ne denli güçlü olursa olsun, devlete, ekine ya da kiliseye uydurma yalnızca bir sonuçtur. Çocuktaki doğanın boğazlanması ve çocuğun doğasına yabancı ülkülere uydurulmasını isteyen toplumsal kurumlar *yaşayan* ilke açısından ikinci elden, önemsiz işlevlerdir. Kurumlarla öğretiler, istediği zaman insanın değiştirebileceği şeylerdir. Dirimsel-bedensel temelse gücünün yetmeyeceği şey. İnsanoğlu, «Tanrı»ya erişilmez derken bunu bilir. Tanrı düşünü, insanın tümel varoluşunun dirimsel çekirdeğine erişemeyişini açıkça dile getiren bir kavram olarak elbette bilinemeyecek, dokunulamayacak bir nesnedir. İnsanoğlu kendini doğayı ilk yadsıyışının («ilk günah»ın) yarattığı düşünler içine hapsetmiştir, ve kendini bizi doğru'nun çok çok uzağına götüren süzcüklerin, hiçbir şey anlatmayan düşünlerin tutsağı olarak görmektedir; acımasız edimlerin ortasında her şeyden nefret etmekte, bununla birlikte, kötü bir yazgı («İblis») tarafından böyle yapmaya zorlanıyormuş gibi, her an günah işlemektedir.

Son yirmi otuz yıl boyunca «insan doğası»nın incelenmesi birçok şeyi aydınlığa kavuşturmuştur. Şimdi artık, son derece kılgısal biçimde, insan acımasızlığının aslında en çok arzuladığı şeye yönelik olduğunu biliyoruz. En derinlemesine duyumsadığı, en yüce ereğine doğru attığı her adımda, başka bir şeyle değil kendi katılığıyla karşılaşmaktadır. *Söz konusu katılığı kırmak üzere giriştiği ardı arkası gelmeyen, umutsuz atılımların her birinde her sevgi içtepisi nefrete dönüşmektedir.* İnsanoğlu aslında nefret etmek istememekte; bedenini saran zırhtan ötürü nefrete zorlanmaktadır. Dolayısıyla artık ne kadar çok «barış»tan sözederse, o kadar kesinlikle savaşacağı açıkça ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, insanın neden her yeni doğan çocuktaki doğayı, bununla birlikte kendi dertlerinin çözümü için elinde

bulunan biricik umudu öldürdüğü de açıkça anlaşılmıştır. O bunları hem tutarlı, hem karışık bir düşünler, kurumlar, kaçışlar ve yanlış inançlar çarkıyla boğazlamaktadır. Çabaları doğru yolda kullanılsaydı, dağları yerinden oynatırdı.

Burada birkaç sayfada özetlediğim şeyleri başka yapıtlarımda en geniş biçimde betimledim. Bununla birlikte, yalnız dirimsel-bedensel açıdan «sağlıklı çocuk» dediğimiz şeyin özünü kabataslak anlatmaya henüz kimse girişmemiştir.

Şu son birkaç yıl içinde, büyümeleri sırasında herhangi bir ekin, kilise ya da devlet kaygısıyla elden geldiğince kösteklenmemiş birtakım çocukları, doğumla dört beş yaş arasında gözleme fırsatını bulabildik. Öğrendiklerimizi kısaca özetleyelim. Bu yeni ve alışılmamış deneyin eksiksiz betimlemesini sunma savında değiliz. Sözkonusu çocuklar, şimdiye dek karşılaştığımız en iyi öğretmenlerdi; dirimbilim (biyoloji) ve özdüzenleme konusunda bize otuz yıllık *ruh hekimliği* ve *hekimlik* çalışmamız sırasında öğrenmeyi umduğumuzdan çok daha fazlasını öğrettiler. Bu, «vaat edilmiş toprağa» bakmak gibi bir şeydi. Ayrıca, coşku vebasının insanoğluna neler yaptığını gösteren bir dersti.

Dölyatağında ciddî bir örselenmeye uğramamışsa, yeni doğan çocuk doğal esneklik ve gelişmenin bütün zenginliklerini kendisinde getirir. Bu çocuk, son derece yanlış bir inançla sanıldığı üzere, her kişinin ya da herkesin kendi insan düşünlerini boşaltacağı boş bir torba ya da kimyasal makina değildir. O yanında son derece üretken ve ayakuydurucu bir enerji dizgesi getirir; bu dizge, kendi öz kaynaklarının dışında, çevresiyle ilinti kuracak, *sözkonusu çevreyi kendi gereksinmelerine göre biçimlendirmeye başlayacaktır*. Herhangi bir partinin, kilisenin, elde edilecek kârın değil de, çocuğun çıkarını gözeten eğitimin temel görevi, dirimsel enerjinin doğadan gelen üretkenliğiyle esnekliğinin önüne dikilecek engelleri ortadan kaldır-

maktır. İşte burada, ilk kez, olumlu ve kapsamlı bir uygulama temeli bulduk. Bu çocuklar kendi yollarını kendileri seçecek, yazgılarını kendileri belirleyeceklerdir. Onlara her kuşakta ne denli dokuncalı ve gülünç oldukları bir kez daha ortaya çıkmış kötü uygulamalarımızla çarpık düşünlerimizi zorla benimsetmeye çalışacak yerde, onlardan bir şeyler öğrenmeliyiz. BIRAKIN ÇOCUKLAR KENDİ GELECEKLERİNİ KENDİLERİ KARARLAŞTIRSIN. Bizim görevimiz, içlerindeki doğal güçleri olduğu gibi saklamaktır.

Ancak, bu tasarıya katılan herkesin dirimsel enerji devingenliğini incelemek, belli bir yönde yürümeye ve ömürlerinde bir kerecik olsun *içlerindeki doğanın* dile gelmesine izin vermeye ne kadar hazır olduklarına bakmak son derece mantıklıdır. İnsanlığı «yeniden doğaya çağırmak» çok kolaydır. Ama doğanın işine burnunu sokmaktan vazgeçmek zordur.

İnsan yoksulluğuyla yirmi otuz yıl uğraşmış hekim ya da eğitici için giriştiğimiz tasarının önünde sonunda bireysel hekimlik uygulamalarından halk yığınlarının Hitler yanlısı kaçıklar tarafından boğazlanışına denk bir yoğun kaygı ve yıkıcı nefret göreceği açıkça belliydi. Bununla birlikte, Forest Hills'deki odada toplananlara da, kendi içlerinde bile korkunç engellerle karşılaşacakarını, son iki üç bin yıldır oluşmuş hiçbir insan kişiliğinin *canlı nesneler karşısında duyulan nefret*'ten arınmış olmadığını, olamayacağını açıkça söyleyişim tuhaf, giderek garip geldi. Yanılsamaya kapılmamalıyız. Çocuğa gösterilen sevgi ve ilgiyle ne denli örtülürse örtülsün, derinde yatan bu nefret sonunda mutlaka ortaya çıkacak ve OIRC'yi boğazlamaya çalışacaktı.

Elimizdeki yeni deneyimlerle halka koşmama, ortaya atılacak bulguların araştırma merkezinde yaratacağı tepkilerden yeterince şey öğrenmeyi sabırla bekleme kararına vardık. Bir insanın halk içinde elle tutulur bir iş yapmaya girişmezden önce, canlı varlığa karşı duyulan nefreti bü-

tün gizli kapaklı, çarpık biçimleriyle tanıması, onunla başaçıkabilmek üzere uygun yöntemleri bulması gerekir.

Araştırma alanı üzerindeki bu kısa hazırlıklardan sonra, örgütlenme sorunlarını tartıştık. Atılacak ilk adım, dirimsel yönden hasta çocuklarda zırhın belirişinin ve gerçekten sağlıklı çocuklarda ilk zırh belirtilerinin ortaya çıkışının gösterilmesiydi.

İLK ERGİNLİK ÇAĞINDA (ÜÇLE ALTI YAŞ ARASINDA) SAĞLIKLI ÇOCUKLARIN SORUNLARI

Sağlıklı çocuklar yetiştirirken karşılaşılan sorunlar, daha OIRC'nin başlangıcında, orada çalışan insanlara bir hekimin oğlu olan David'i gösterme işiyle yüz yüze geldiğimde ortaya çıkıverdi. Altı yaşındaki canlı, içinden geldiği gibi davranan bir oğlanı göstermek herkes için keyifli bir şey, o zahmetli dirimsel hastalıklar bilimiyle uğraşma arasında şöyle rahat bir soluk alma olmalıydı. Peki öyleyse, neden telaşlanıp kararsızlık geçirdim? Bu işin bizden tam bir dürüstlük beklediğini de biliyordum, Pestalozzi'den Freud'a, Neill'e dek bir sürü dürüst insanın çocuklar, sevgi ve yaşamla ilgili doğruya el attıklarını da. Eğitimdeki temel bozukluğa ulaşabilmek için girişilen yüzlerce denemede dürüstlük işbaşındaydı, ama bu denemelerden bir teki bile başarılı olamamıştı. Demek ki, açık seçik olgularla dürüstlük yetmiyordu. Hiç kuşkusuz, bütün bu denemelerin önünde, şimdiye dek kimsenin aşamadığı bir engel vardı; üstelik böyle bir engelin varlığının şimdiye dek sözü bile edilmemişti. Yazarların, düşünürlerin, ozanların «insan doğası»nın bozulmuşluğundan yakındıkları, «kötülük»e karşı dünya kuruldu kurulalı verilen savaşı betimledikleri doğrudur. Ama sözkonusu insan doğasıyla kötülük herkese yerinden oynatılmaz, dünya kuruldu kurulalı var olan,

sonsuza dek var olacak bir şey gibi gözükmüştür. Hiçbir yerde insan doğasının kötülüğü denen şeyle yaşamda, sevgide ve çocuklukta açıkça var olan şeye ulaşma çabalarının öylesine acıklı biçimde başarısızlığa uğrayışı arasında bir bağlantı bulunabileceğini gösteren bir belirti yoktu.

O günlerde, çocukla yapacağım ilk gösteriden önce, kendimi insan soyunun karşılaştığı en çetin bilmecenin çözümünü gizleyen bir sise bakıyormuş gibi duyumsadım: *Şimdiye dek neden kimse kör kör parmağım gözüne ortada duran şeyden sözetmemişti?*

Bu sisin, bilmecenin çözümüne yaklaşmamızı engellediği besbelliydi. O doğadan gelen bir sis, «yâni» bilisizlik, «yâni» insan doğası, «yâni» insan kötülüğü, «yâni» şu ya da bu değil de, görüşümüzü engellemek üzere bile bile araya çekilmiş bir duman perdesi olabilir miydi acaba?

Büyük bir olasılıkla, «sis» insanoğlunun yaşama korkusundan doğmuştu. Peki ama nasıl? Bu korkuyla bilinmeye değer her şeyi bir peçe gibi örten şu yoğun sis arasındaki halkalar neydi? Bu soruya hemen o anda verilecek bir yanıt yoktu. Oraya nasıl geldiğini ve bilinmesi gereken şeyleri binlerce yıl insanların gözünden nasıl sakladığını bilmiyorsanız, sisi kaldırmaya çalışmanın hiçbir yararı yoktur. Sisin insanoğlunun yaşama korkusuyla, benim dirimsel yönden hastalıklı kişilerde bulduğum korkuyla bir ilgisi yoksa, olayların akışı içinde bu korku-nefret ister istemez ortaya çıkıverecek ve belki de, onunla sis arasındaki halkalardan birkaçı açıkça görülecekti.

Çocuk konusundaki bu araştırmadan dişe dokunur sonuçlar elde edebilmek için, «sis»in OIRC'ye girmesini önlemek ve ilk doğrunun iyi korunan bölgeye şöyle bir göz atmasına engel olmak gerekecekti. Bu konuda en büyük umudum dirimsel ruh hekimliği bilgimdi. Pek çok insanın, yapısal olarak, canlı varlıkla ilgili sorunlara değinmekten kaçmak üzere birtakım uygulayımlar geliştirdiğini biliyordum. Bu kaçış uygulayımlarının küçük bir bölümünü bile OIRC'nin dışında tutabilirsek, en sıradan, en açık seçik şe-

yin önüne dikilen esnek, ama sağlam sis perdesine küçük bir oduncu kaması sokulmuş olurdu. Ufacık da olsalar, ilk sağlam temelli sonuçlarla bunu sağlayabilirsek, oduncu kamasını o bataklığa benzeyen, nemli, isli peçenin daha derinlerine daldırabilme umudu doğardı. Bu dediğimiz yalnızca bir umuttu, hem de epey sallantılı bir umut. Sisin içine girmek o denli kolay olsaydı, şu üç dört bin yıldır gizemci ataerkil düzeni eşelemiş olan birkaç yüz büyük araştırmacının hiç değilse biri başarıya ulaşırdı.

Çocukla yapacağım gösteriden önceki günlerde bütün yiğitliğim uçup gitmişti, ve bütün gücümle elimdeki başarısızlığı önleyecek birkaç güvenceye sarılmıştım:

1. Yirmi yıl önce Avusturya ve Almanya'da yaptığım gibi, cinsel konulara herkesin önünde özgürce ve içtenlikle değinme yasağını aşabilirdim. Çocuk cinselliği bütün öbür konular gibi açıkça ele alınabilirdi.

2. Coşkusal konuları ele alırken insan bedenine dokunma yasağı da aşılabilirdi. Ruhçözümcüler, kendilerini yaşama sürecinin güçlü coşkusal etkisinden koruyabilmek için, bu yasağı eğitime ve hekimliğe kaskatı biçimde sokmuşlardı. Yetişkinlerin dirimsel enerjiyle sağaltımında bu yasak ortadan kaldırılabilmişti. Şimdi de eğitimden çıkarılıp atılması gerekiyordu. Çocukları ele alan eğitimcilerle onları yetiştiren analar çocuk bedenine korkusuz ve coşkusal tiksintisiz nasıl yaklaşılabileceğini öğrenebilirlerdi. Eğitim alanındaki ilk yardımcılar olmayı öğrenebilirlerdi.

Öteden beri, bir eğitimcinin, genel toplumsal çalışma içersinde bir hekim ya da uygulayımcı gibi belli bir yer edinmekte başarısızlığa uğradığını duyumsamışımdır. Çocuk hekimine ancak çocuk peklik çektiği zaman başvurulmuştur. Neden bir ana ya da çocuk yuvası bakıcısı bağırsaklardaki açılıp kapanmanın dirimsel enerjiye dayalı, coşkusal kilitlenmeden ileri gelen pekliği gideremesindi? Bir bacak kırıldığında nasıl hekim çağrılıyorsa, iki yaşındaki çocuk ananın başedemediği bir öfke nöbetine tutulduğu zaman da aynı biçimde bir eğitimci çağırmak eli-

mizde olmalıydı. Günümüz eğitimcileri bu konuda, okulda çocuk konusunda hiçbir şey öğrenmemiş sıradan hekimden daha çok şey bilmektedirler. Anayla çocuk eğitimcisi bu gibi dertlerle uğraşmaya doğal olarak hazır kişilerdir. Analarla eğitimcilere yutakta ya da karın bölecinde ortaya çıkan süreğen bir kilitlenmeyi gidermeyi öğretebilir miydik acaba? Böylece, sürüp giden zırha bürünme çocuğa yakın kişiler eliyle oluşmadan önlenebilirdi.

3. Bundan sonra ortadan kaldırılması gereken yasak insanın kendi yanılgılarıyla yetersizliklerini gözler önüne sermesiyle ilgiliydi. Kendi zayıflıklarımıza tam bir içtenlikle yaklaşamadıkça ortalığı kaplayan kalın sis perdesini delme umudu olamaz. Uğraşsal yaşamları boyunca «yanılmazlık»ları ve «kusursuz» başarılarıyla övünmüş hekimler ve öğretmenler, sözümüzü esirgemeden belirtmek gerekirse, böyle bir öncü çalışmada hiçbir işe yaramazlar. Aslında, alışılagelmiş çalışmada da bir işe yaradıklarından kuşkuluyum. Bizimle çalışacakların bir yanılgıyı («kabul etme»nin değil) görüp aydınlığa kavuşturmanın gelecek sefer daha iyi davranmanın en iyi yolu olduğuna inanmakları gerekliydi. Ve yanılgı derken, çocuklarımızı eğitirken düştüklerimizi de anlamalıydık. Çalışma arkadaşlarıma göstereceğim David'se sözkonusu çocuklardan biriydi.

David'e, gösteriden birkaç gün önce, hekimlerle öğretmenlere bedenini ve kendi deyişiyle en «övündüğü yeri»ni göstermeye hazır olup olmadığını sorduk. İstemek ne demek, can atıyordu.

Çocukların böyle kalabalık dinleyiciler önünde, hem de «şişine şişine», «doktorculuk oynayarak», üreme örgenleriyle oynayarak gösteri yapması daha önce hiç denenmediği için, hem çocuğun, hem izleyicilerin tepkileri konusunda hemen hemen hiçbir şey bilinmiyordu. Ama herhangi bir yerde bir başlangıç yapılması gerekliydi. Öyküsü dinleyenlere anlatıldığında David, yüzü izleyenlere dönük, oradaydı.

David doğduğunda, anası babası onun zırhtan korun-

ması gerektiğini biliyorlardı. Ancak, hiç kimse ilk zırha bürünmenin nasıl ortaya çıkacağını da, onu zamanında tanımanın elimizde olup olmadığını, ilk kilitlenmeleri çözebilmek için hangi yöntemlerin kullanılması gerektiğini de, sonucun ne olacağını da bilmiyordu.

Toplantıya katılanlara, ilerlemenin yalnızca zırhı önleme konusunda önceden hiçbir şeyin bilinmeyişinden gelebileceğini umduğumuzu önemle belirttik: Ne kadarı doğru eğitimle sağlanabilir, ne kadarı sağaltımla giderilebilirdi bilmiyorduk. Yapılacak iş, sıradağlara demiryolu döşemeye benzetilebilirdi. İşe nereden başlayacağımızı biliyorduk, ama demiryolu döşenecek toprağın ayrıntılarını tanımıyorduk, her dönemeç ve eğim derecesi karşımıza çıktıkça incelenecekti. Bu temel yaklaşımın önemine birçok kez değindik; önyargısız araştırma için bilinmeyen sorunlara hazırlop yanıtlar bulmaktan daha büyük köstek olamaz.

David'in doğumuyla gösteri günü arasındaki altı yıllık dönemin en belirgin özelliği, ana-babasının çocuk bedeninde zırhın oluşmasını zamanında yakalamak ve çözmek üzere uygun yaklaşımı bulmak için verdikleri yoğun ve sürekli savaşımdı. Üstelik çocuk yalnız aile içersinde yaşamıyor, okulla toplumun etkisi altında da kalıyor, daha başka durumlara da karışıyordu.

David'i öz-düzenleme yöntemiyle yetiştirmeye çalışmanın başlıca sonucu, süreğen zırhın yerleşmesi olmuştu. Bu dediğimiz ancak, zırha bürünmenin çok kendine özgü biçimde ortaya çıktığı tehlike noktalarına sürekli dikkat etmekle başarılmıştı.

İlkin, bu öz-düzenleme yoluyla eğitimin olumlu sonuçlarına bir göz atalım.

Çocuk, çocuklara «alışılmış», «düzenli» biçimde aşılanan işleyiş bozukluklarına kapılmamıştı.

Bedeni yumuşaktı; her türlü edilgin devinimde gevşeyiveriyordu. Daha sonra tartışacağımız, leğen kemiği bölgesindeki birkaç bölgenin dışında, bedeninde sertlik yoktu. Derisi sıcaktı ve özellikle güneş yumağı (solar plexus) böl-

gesinde acunsal yaşam enerjisi saçıyordu. Anası-babası, uyurken kulaklarının kızardığını, yüzünden kan damladığını söylediler. Yürüyüşü eşgüdümlü, yumuşak ve gevşekti. Dengesizliği yoktu, ayağı sürçtüğü zaman kolayca dengesini buluyordu. Çok iyi koşuyordu ve çoğunlukla etkindi.

David elindekini çekinmeden başkalarına verip paylaşıyor, ama öbür çocuklar inceliğine karşılık vermeden yalnızca aldıkları zaman küplere biniyordu. Küçükken bile elindekini anası-babasıyla ve öbür çocuklarla paylaşma alışkanlığı vardı. Kimse ona böyle davranmayı öğretmemişti; bu nitelikler kendiliğinden gelişmişti. Burada, kendini doğal coşkularına bırakabilen bedenın başka alanlarda da aynı şeyi yapmaya yatkın olduğunu belli bir kesinlikle varsaymak zorundayız. Anası-babası, bu kendini bütünüyle bırakma tutumunun, ilerde zırhlı kişiliklerin «al, vur ve kaç» tutumuyla tanıştığı zaman nasıl etkileneceği konusunda merak ve kaygı içindeydiler.

David alabildiğine toplumsever bir çocuktu; herkese kolayca yaklaşıyor, kolayca arkadaş ediniyordu. Öte yandan, gürültü ve hoyratlıktan hiç hoşlanmıyordu. Gösteriyi yaptığımız sıralar gittiği okuldaki aşırı gürültüden sık sık yakındı. Ayrıca, «düşünmek ve kendi kendisiyle başbaşa kalmak üzere» odasının bir köşesine çekilmekten hoşlanıyordu. Alabildiğine kızabiliyordu. Bu, özellikle bir şeyi çok istediği ve neden verilmediği kendisine açıklanmadığı zaman oluyordu. Beri yandan, obur ya da sahiplenici değildi, söz verilen şeyi sabırla bekliyordu. Beş yaşındayken, iki tekerlekli bisiklet istedi, öbür çocuklarda görmüştü. Bunu ancak altı yedi yaşında elde edebileceği açıklanınca, her fırsatta yedi yaşında bisikleti gerçekten alıp almayacağını sorarak, sabırla bekledi; ayrıca, bu beklemenin çok sürüp sürmeyeceğini, iki yılın uzun olup olmadığını sordu zaman zaman. Sorusunda sabırsızlık değil, merak vardı. Anası babası David'i düşkırıklığına uğratmamakta, verdikleri sözü tutmakta çok dikkatliydiler. Bu da onun anasının-babasının davranışlarına müthiş güvenmesine yolaçtı; hiç

bir şeyde kandırılmamıştı. Dört yaşında çocukların nasıl oluşup dünyaya geldiklerini öğrenmişti, zamân zaman aynı derecede derin sorular soruyor, hepsine aynı inanç ve doğrulukla karşılık veriyordu. Bu konuya, zırhlı dünyanın doğal gelişmeye nerede ve nasıl karıştığını göstermek üzere, kısa bir süre sonra yeniden döneceğiz.

David'in coşkuları özgürce gelişmişti. Korku usa dayandığı zaman korkuyordu; tepkisi haklı olduğunda nefret ediyordu; ve sevgi özgürce verilip alındığında çok güzel bir kendini bırakışla seviyordu.

Ayrıca usdışı, huysuz ve «yaramaz» da oluyordu. İlerde, ussal'ın hangi durum ve koşullarda usdışına dönüştüğünü göreceğiz.

Gözleri genellikle nemli, alabildiğine anlatımlı ve parlaktı. Ama zaman zaman donuk, «anlamsız» ve anlatımsız da oluyorlardı. Anası-babası yavaş yavş gözlerindeki derin, parlak anlatımın nasıl yokolduğunu anlamayı öğrendiler.

David'in doğadan gelen sağlığını genel çocuk bozukluklarının hangisini *geliştirmediğine* bakarak betimleyebiliriz; sözkonusu bozukluklar ruhçözümsel ve eğitsel yapıtlarda ya çocuğun gelişmesinin işlevsel evreleri olarak ele alınmıştır, ya da hiç önemsenmemiştir. Şurası önemle belirtilmelidir ki, sağlıklı çocuk gelişmesinin gözlenmesi bilginin dışındaki şeylerden gelmiş, ilerde ortaya çıkan ciddî dirimsel bozukluklara küçük çocuklardaki işte bu zamanında bilinmeyen «olağan» bozukluklar yolaçmıştır. Daha önce de söylediğim gibi, sağlık sorununu çözmedikçe, çocukta neyin «olağan» neyin «olağandışı» olduğu konusunda önceden tasarlanmış düşünlere kulak asmamalıyız.

David hiçbir zaman peklik çekmiyordu. Bağırsakları düzenli ve eksiksiz çalışıyor, gereksiz gürültü patırtı etmiyorlardı. Ancak çok yemiş ya da buna benzer şeyler yediği zaman, kırk yılda bir, sürgün oluyordu. O zaman bile dışkılık bölgesinde herhangi bir karışıklık ortaya çıkmıyordu. Zaten ona düzenli ve temiz olmayı da öğretmemişlerdi. Kendi isteği dışında ayakyoluna götürülmekten hoşlanmı-

yordu. Bu dediğimiz, köpek, kedi, deney faresi gibi hayvanlarda gördüğümüz doğal temizlikle uyuşmaktadır. Dışkılık bölgesinde duyulan hazlardan «doğal olarak, kişiliğimizin bir parçası olarak» hoşlanma masalları söylenceden öteye geçmez, çünkü ruhçözümlemesi gözlemlerini *zırhlı* kişilik yapılarından çıkarmış, ikinci elden güdüleri doğuştan gelen eğilimlerle karıştırmıştır. *Bu karıştırma da bizi çocuğun pisliğe eğilimli olarak doğduğu, üretken cinsel etkinliğe geçmezden önce duyduğu dışkılık bölgesi arzularını «yüceltmesi» gerektiği soucuna götürmüştür.* Yapılan gözlemler doğruydu, ama çoktan çarpılmış insan yapılarını içeriyorlardı. Çarpılmalarsa, dölyatağında değilse, doğumdan hemen sonra oluyordu. Burada dışkılık bölgesi eğilimleri için söylenen, bütün öbür özellikler için de geçerlidir. Dolayısıyla, çocuk davranışını değerlendirirken işe doğal, yani birinci elden verilerle sözkonusu birincil güdülerin çarpılması sonucu ortaya çıkan ikinci elden güdüleri birbirinden ayırmakla başlamamız gerekir.

David'in anasıyla babası çocuklarında hiçbir zaman başkasını ezme eğilimi gözlemediler. İstediği zaman kaba ve sert olabildiğini; haksızlığa uğradığını sandığı zaman öfkeyle kendilerine vurabildiğini; ama hiçbir zaman sineklerle hayvanlara işkence etmediğini, çocuklara kötü davranıp efelik taslamaktan hiçbir zaman haz duymadığını ve sırf yıkıcılık yapmak için kırıp dökmediğini söylediler. Tersine, bir vazo ya da tabağı kırdığında, kazayla bir şey kırdığı zaman azarlanmadığı ve suçluluk duygusu yaratacak her şeyden özenle uzak tutulduğu halde, hep üzülmüştü.

Çocuk yıkıcılığının öylesine önemli oluşu, insan kırıp dökücülüğü ve buna karşı alınacak eğitsel, toplumsal önlemlerle ilgili değerlendirmelerimizin ona dayanmasındandır.

Yasa ve ceza yoluyla düzeltilmesi gereken doğuştan getirilmiş «kötü içgüdüler»in varlığına sıkıca bel bağlayan eski eğitim okullarının sağlıklı çocuk sorununun çözümüne en küçük bir katkısı olamaz. Sözkonusu okullar, «başa-

rısızlığa uğramış kuşağın» başlıca özelliğidirler. Her şey doğuştan geldiğine göre, cezadan başka bir şey işe yaramaz. Ne yazık ki, yeryüzündeki bütün güvenlik kurumlarının çevreyi öne alan görüşe değil de kalıtıma bel bağlamalarını haklı çıkaran birçok neden vardır. İnsan denen memeli hayvanın benliğindeki yıkıcılık dağı karşısında yasa *gereklidir elbet.* Bizim karşı çıktığımız yasayla cezanın varlığı değil. Uzun erimde son derece usdışı olsa da, yasa gereğinin nereden geldiğini insanları gözü kapalı cezalandıranlardan çok daha iyi biliriz. Bizim karşı çıktığımız, yasanın, kendi varlığını *gittikçe* daha az gerekli kılacak değişikliklerin gerçekleştirilmesine yardım etmekteki isteksizliğidir. Biz, şimdiki yasalara dört elle sarılan, onları robot gibi, gözü kapalı, acımasızca, pervasızca uygulayan, suçu önleme yolunda önümüze çıkacak sorunlara hiç aldırmayan, gelişme araştırmasında daha başka bir edepliliğin yaratılmasını hiç umursamayan kişilik yapılarının sersemliğine ve acımasızlığına karşı çıkıyoruz. *Buysa, insanoğlunun makinalaştırılmasının sonucudur.* Bir kalıp oluşturulduktan sonra, makinaması insan kişiliği buna yapışıp kalıyor; Amerikan, Rus, Fransız ya da başka devrimlerin yıldönümlerinde sahip çıkmakla övündüğü ülkülerin gerçekleştirilmesini köstekleyerek, makınaması bir canavar gibi davranıyor.

Aynı ölçüde önemli daha başka bağlamlarda bu makinaması işleyişe yeniden döneceğiz. Şimdi yine David'e çevirelim gözlerimizi. *O, hiçbir tür elezerlik geliştirmemişti.* Şu anda kimse üzerinde durmasa da, bu, insanlık tarihinde önemli bir olaydır. Zamanı gelince, yeryüzünde barışı sağlama konusunda bugünkü kararların hepsinden çok daha önemli olacaktır. Barış kararları, en iyimser bakışla, siyasal kötülüğe gem vurma denemeleridir ve belki de siyasal erk makinalarının çıkarları uğrunda halkı barış içinde yaşamanın dışına itmenin *en kötü* yollarıdır. Öte yandan, çocuklarımızda elezerliğin gelişmesini nasıl önleyebileceğimizi bilmek, barış uğrunda verilen savaşımların çoğunu ge-

reksiz kılacaktır. *O zaman, insan denen memeli hayvanda, üstüne savaşları oturtacağımız, ikinci elden kişilik yapıları olmayacaktır.*

David'in anası babası, elezer olmamasına karşın, en yırtıcı biçimde nefret edebildiğini söylediler. İlinti kuramadığı ya da düzmece ilinti kurduğu insanlardan hoşlanmıyordu. Böylelerinin yanına gitmekten, gönüllerini almaktan, hattâ onlara dostça davranmaktan kaçınıyordu. Bu özellik, çevremizde büyüyen daha başka birkaç öz-düzenleme ilkesiyle yaşayan çocukta da görülmüştü.

David'in hoşlandığı insanlarla hemencecik ilinti kuruşu şaşırtıcıydı. İçimizden biri, bir keresinde bu kusursuz ilintiye «saydamlık» adını verdi. Son derece yerinde bir terim bu, ve ben, gizli gereçlere, üstü örtülü tutumlara dayanmayan dolu, dolaysız, yalın davranışı bu terimle betimlemekten yanayım. «Saydamlık», doğal dürüstlük, içtenlik, dolaysızlık, ilinti, alçakgönüllülük ve arkadaşlığa uygun davranan kişilik yapısını betimlemekte iyi bir sözcüktür. Biz, dirimsel yönden hasta insanların derinliklerinden bu niteliğin fışkırışına tanık olduk. Şimdi aynı şeyi doğal olarak büyüyen çocukta görüyorduk. Bu çocuklar yeryüzündedir; zihinde canlandırılmaları gerekmez. Ve onların varlığı sıradışı bir olanak yaratmaktadır.

David sünnet ettirilmedi. Anası-babası, binlerce yıl önce yürürlüğe konmuş, kederli bir halkın eliyle dört bir yana yayılmış acımasız bir alışkıya ayak uydurma zorunluluğunu duymadılar. Hekimliğin, sözümona sağlık bahaneleriyle bu alışkıya sahip çıkmış olmasının hiç önemi yoktu. Önemli olan, çocuğun ana-babasının yeni doğmuş bir yavruya bu acılı kesip biçmeyi yaşatmak istemeyişleriydi.

«Pipilerdeki minicik deriyi neden kesiyorlar?» diye sormuştu David üç yaşında. Kendisine Yahudilerin, 5.000 yıl önce, erkek çocuklarının üreme örgeninden böyle bir parça deri keserlerse öbür insanlardan ayrı olacaklarını, Tanrı'larına daha iyi hizmet edeceklerini sandıkları söylenmişti. Ayrıca, böylelikle daha temiz olacaklarına inanmışlardı. Ve

David'e, erkeklik örgeninin ucundaki deriyi kesmeden, yalnız her gün yıkayarak da temiz olabileceği söylenmişti. Üreme örgeninin ucundaki deriyi utanıp sıkılmadan, duraksamadan geri çekip kıvrımları temizlemesi öğretilmişti.

Çocuk, geceleri korkulu ve sıkıntılı düşler görmeden büyümüştü. Çocuklardaki büyük kaygı, kimi ruhçözümlemesi okullarının öne sürdüğü gibi, doğal bir gelişme *değildir*. Çocuğun ben'inin coşkularla ve dirimsel enerji uyarılmalarıyla tek başına başa çıkamayacağı doğru değildir. Sağlıklı çocukta, ben, coşkularla birlikte gelişir; coşkulara karşıt değildir. Sağlıklı çocuğun ben'i varolan coşkuları göğüsleyip taşıma yeteneğini geliştirmiştir, dirimsel enerji değişimlerinin düzenleyici ve uygulayıcısıdır.

Ayrıca, sağlıklı çocuğun hiçbir kaygı duymadığı da doğru değildir. Sağlıklı çocuklar da zaman zaman kaygı duyarlar, bütün canlı varlıklar gibi. Sağlığın mutlak «kusursuz» bir şey olduğu, «sağlıklı» çocuğun şunu ya da bunu «taşımaması» gerektiği düşüncesinin gerçekle de, usla da ilişkisi yoktur. Kusursuz ve mutlak'ı aramak sinirceli kişiliklerin açık seçik gizemli bağışlanma düşleridir. Sağlıklı çocuklarla hasta çocuklar arasında ayrım, birincilerin coşkusal bozukluklar taşımayıp ikincilerin böyle bozukluklara sahip bulunmasında değildir; ayrım, sinirceli çocukların yaptığı gibi, *sürüp giden dirimsel hastalık engeline ömür boyu saplanıp kalmamakta, ondan kurtulabilme yeteneği*'ndedir. Ayrım, dirimsel hastalık belirtileriyle dirimsel yönden hasta işlevlerin oluşturduğu bir geri düzlemin bulunup bulunmayışındadır. «Kişiliğin sinirceli tepkisinin temeli»[1] nin büyük önemi işte burada ortaya çıkıyor. Önemli olan tek başına ortaya çıkan süreğen hastalık belirtisi değil, onun altında yatan kişilik yapısıdır. Daha yumurtacığın döllenmesinden başlayarak çocukta temel bir dirimsel enerji yapısı çarpılması yoksa, sürüp giden kaygı ya da usdışı nefret nöbetleri kök salacak toprağı bulamaz ve dirimsel yön-

1) Bkz. **Kişilik Çözümlemesi**, Bölüm VIII, s. 205.

den hasta kişiliğin nitelikleri hâline gelemezlerdi. Ruhçözümlemesi araştırmalarının enine boyuna kanıtladığı üzere, sağlıklıyla hasta birbirinden bir canlı varlığın geliştirdiği düşün ya da coşkularla değil, yalnızca dirimsel enerji dizgesinin tümel tutumbilimiyle (enerjiyi düzene koyuşuyla) ayrılır. Boşaltılamayan bir enerji fazlası varsa, en çocuksu düşün ve coşkular hastalık üretici olacak ve enerji durgunluğunu besleyecektir. Enerji durgunluğu yoksa, en tehlikeli coşkularla düşünler bile tümüyle dokuncasız kılınacaktır.

David'in babası, David'in kendisine sık sık: şunu ya da bunu «yapmazsan, seni öldürürüm» dediğini söyledi; ancak, bu sözlerin ardında belirli bir güç yoktu, ve öldürme düşünleri, daha ortaya çıkar çıkmaz uçup gidiyorlardı. Beri yandan, coşkusal açıdan alabildiğine yüklenmiş bir çocuk, babasına seni öldüreceğim derken, bunu *sahiden* söyleyebilir. Doyumsuz enerjiyle yüklü bir çocuğun kafasında, örneğin babasının burnunu sıkma gibi görünüşte son derece zararsız bir düşün bile cana kıyma niyeti taşıyabilir.

Demek ki, önemli olan ruhsal içeriğin kendisi değil, ruhsal işlevlerin oluşturduğu geri düzlemdir. David'in anasıyla-babası bunu, David büyük bir sığırtmaçcılık (*cowboy*'culuk) oynama sevdasına kapıldığı zaman bulgulamışlar. Aylarca, belinde iki tabanca, önüne çıkana ateş ederek ortalıkta koşuşmuş. Yıllarca önce, David'in anası-babası da bir çocuğun oynayacağı ya da oynayamayacağı oyunlarla ilgili mutlak düşünlere katılırlardı. Bir çocuğun tabancalarla oynaması şiddetle kınanır ve bundan korkulurdu. Bu türlü oyunların çocuğun kişilik yapısını mutlaka çarpıtacağına inanılırdı. Deneyim hiç de öyle olmadığını gösterdi. Tabanca oyunuyla geçen aylar bittikten sonra, David'in anası-babası çocuğun geçmişinde öldürme içtepisi oluşturacak bir şey bulunmadığını duyumsamaya başladılar. Tabanca oyununun yavaş yavaş durulacağını duyumsadılar.

Nitekim öyle oldu. David tabancalara duyduğu ilgiyi yitirdi, ve bizim gösterinin gerçekleşeceği günlerde, anasıyla babası bana tuğlalarla evler yapmayı yeğlediğini söylediler.

Bu köklü gözlemler yeniydi ve son derece önemliydi. Dirimsel hastalıkların, ve o arada ciddî topluma karşıt güdülerin önlenmesinde dikkat edilecek şey, bir çocuğun yaptığı, söylediği ya da düşündüklerinin altta yatan coşkusal yapıya göre değiştiğidir. David gibi bir çocuk sizi öldürmekten sözettiği, giderek bir bıçak kapıp üstünüze yürüdüğü zaman kaygılanmanıza gerek yoktur. Öte yandan, her zaman çelebice davranan, söz dinleyen, kimseyi öldürmeye kalkışmayan, ama kişilik yapısında yoğun öldürme düşleri gizleyen ya da bıçaklarla cana kıymalardan ölesiye korkan çocuk konusunda kaygıya kapılmak için sürüyle neden vardır. Böyle çocukların ilki adam öldürmez belki, ama ikincisi, giderek büyük bir olasılıkla, ömrü boyunca birilerini öldürme içtepilerini güçlükle savuşturacak ya da koşullar uygun düştüğünde gerçekten birini öldürecektir. Kişilik açısından ele alırsak, pek çok katilin çelebi yılanlar olduğunu herkes bilir. Bunu derken, Himmler'in ya da Stalin'in sinsi kişiliğini düşünün.

Bu türlü akılyürütme ne denli özel gözükürse gözüksün, çocuklukta geliştirilen yapısal gerçeklikleri tanıyıp anlayacak kadar deneyim ve bilgi edindiğimiz an, alınacak bir ders haline gelmektedir. O zaman koruyucu eğitim çok daha yalın bir iş olmaktadır. Çocuğun milyonlarca düşüncesinin her birini ayrı ayrı çözümlememiz gerekmemektedir. Yapacağımız tek şey, çocuğun dirimsel dizgesini, doyumsuz kalındığı zaman kolayca gözlenen dirimsel enerji durgunluğu eğiliminden uzak tutmaktır. Gerisini dirimsel dizge kendi başına çözer. Böylece, dirimsel enerjiye dayalı bakış açısı,, yalnız düşünlerle iş gören ruhbilimin yanına bile yaklaşamadığı yapılaşma sorununun çözümüne olanak sağlamaktadır. Bakın bir daha yineleyelim, düşünlerin kendileri değil, onlara eşlik eden enerji önemlidir. Geride onları

besleyecek dirimsel enerji yoksa, hastalıklı düşünler kâğıttan şatolar gibi çöküverirler.

Aynı dirimsel enerjiye dayalı bakış açısı bizi, çocuğun bakım ve eğitimini değil, yalnızca ceplerine girecek parayı düşünen o aç gözlü, pervasız, sersem iş kurumlarının çocuklarımız üzerindeki kötü etkilerinin tasasından da kurtarır. Bizim verdiğimiz anlamda sağlıklı bir çocuk, başka bir deyişle hastalıklı gelişmelere yolaçacak bir geri düzlemi bulunmayan çocuk, filmlerdeki ya da çizgi romanlardaki şiddetten zarar görmez. Dahası, bu acımasız sahnelere ilgi duymaz ya da onlardan tiksinir, ya da bir süre ilgilenir, sonra kaldırıp atar. Hasta çocuksa acımasızlığa dört elle sarılır, onu kişilik yapısına katar, kendi düşsel yaşamından ona katkılarda bulunur, ve coşkusal vebaya özgü sapık, gizli kapaklı yollardan biriyle onu yetkinleştirir. Sineklerin kanatlarını ağır ağır koparır, hayvana verdiği acıdan bilinçlice haz duyar, bunu yaparken babasını ya da öğretmenini geberttiğini düşler. Düşleminde birtakım canavarlar yaratır, düş kuran bir kıyıda korkakça, elini kana bulamadan dururken, kötü işleri bu canavarlar yapar. Küçük kuçuları çimdikler, kedilerin kuyruğunu çeker. Daha sonra, büyüdüğünde, arabasının ışığında dikilen, herkese güvenen ceylâna ateş edecektir; saatlerce bekleyip yemek için değil, ağzındaki oltayı hoyratça, can yakarak çekmek üzere balık tutacaktır; kısacası, kusursuz bir Hitler'ci katil olacaktır.

David'de ilk (elezer değil) yıkıcı özellik, anası-babası tarafından, birinci erginlik çağına girdiğinde, yani üç yaşına doğru, cinsel güdülerine yumuşak bir uyum sağlayamadığı günlerde gözlenmiş. Ve bu dönemde sağlıklı çocuk konusunda, buna göre epeyce yumuşak geçen bir önceki döneme oranla, çok daha fazla şey öğrenilmiş.

David'in üçle altı yaşının ilk yarısı arasında geçirdiği sarsıntılar sağlıklı çocuğun coşkusal açıdan hiçbir zaman sarsılmadığı inancını yerle bir etti. Böylece sağlığın hiç hastalanmama değil, bedenin hastalığı yenme ve bu savaştan yarasız beresiz çıkma yeteneği olduğu öğrenildi.

Ayrıca, doğumdan hemen sonra gelen cinsel gelişme döneminin («ilk erginlik»in) en belirleyici dönem olduğu da öğrenildi. Bu dönemde olup bitenler, hasta yetişkinlerin kişilik çözümlemesinden geçirilmesi sırasında ortaya çıkarılmış önemli buluşları doğruladı.

Aynı dönemin deneyimleri, «Çocuğa cinsel bilgiyi on iki yaşına gelince ver» ya da «Çocuğa sorduğundan fazlasını anlatma» gibi yaygın düşünlerin ne denli yersiz olduğunu da gösterdi. Bütün bu kuralların, büyüklerin kendilerine cinsel eğitim konusunda çağdaş görüşlü havası vermelerine ve aynı zamanda «sıcak patates»e dokunmaktan kaçınmalarına yaramaktan başka iş görmedikleri öğrenildi. Her şeyden önce, her türlü «cinsel eğitim» hep geç kalmaktadır. Ikinci olarak, hiç kimse başkasını okuma öğretir gibi «eğitemez». Bu sözcüğün hiçbir anlamı yoktur. Bizim yapabileceğimiz, çocuğun coşkusal, dirimsel enerji kökenli sorunlarını aşmasına yardım etmektir. Üçüncü olarak, çocuğun dirimsel enerji alanındaki gelişmesi doğum öncesi dönemde ilk erginlik dönemine kadar nasıl büyüdüğüne bağlıdır. Doğadaki ısmarlamasız çiftleşmeleri hiç görmemiş çocuklara «cinsel eğitim verme» sözünün anlamsız olduğu görüldü. Ayrıca, cinsel açıdan sinirceli kişilerin çocuğun yaşadığı ortamı etkilemesine izin verirken, «cinsel eğitim verme»nin hiç mi hiç anlam taşımadığı da görüldü. Cinsel eğitim vermek yetmez; çocuğun, şu yüzyılın birinci yarısında yetişmiş cinsel yönden hasta kişilerin kötü düşünce ve eylemlerinden etkin olarak korunması gerekir. Ve son olarak, cinsellik konusunda konuşmak hiçbir sorunu çözmez. *Çocuk kendi doğasını kılgısal olarak, dolu dolu YAŞAMALIDIR.*

Daha otuz otuz beş yıl önce şu sözleri yayımlamak insanın toplumdışına itilmesine neden olurdu, nitekim olmuştur da. Bugün işler biraz daha iyidir, ama çocuğun gereksinmelerine karşılık vermekten de uzaktır. Az sonra, bir çocuğun «doğasını dolu dolu yaşaması»nın ne anlama geldiğini göreceğiz. Ayrıca, «doğal öz-düzenleme» düşünün be-

beklik ve çocukluğun ilk yıllarındaki gerçeklikten ne kadar uzak olduğunu da. Bu büyük gediğin varlığını kabule yanaşmayışımız, ardı arkası gelmeyen konuşmalarımızın nerede, doğanın nerede bulunduğunu algılamanın yaratacağı utançtan kurtulmak içindir.

Ben kendim, otuz yıllık ruh hekimliği inceleme ve çalışmasından sonra, çocukluk konusunda pek az bir şey öğrenebildiğimi açıkça dile getirmek zorundayım.

Dirimsel dizgenin bütününden ya da «tamamı»ndan sözederken, son derece kılgısal bir şeyi anlatmak istiyoruz. Bu, yalnızca varoluşunun her ânındaki bedenin bütünü, tüm gelişmeyi izleyen, şimdiki zamanı ta uzaklardaki geçmişe bağlayan «al iplik» değildir; çocuğun çevresiyle tam bir uyum içinde bulunmasıdır. Ve buna bağlı olarak, hastalıklı çevrede sağlıklı çocuk yetiştirmek olanaksızdır. Başka bir deyişle, hastalıklı bir geçmişten hop diye sağlıklı bir geleceğe atlayamayız. Geleceğin Çocukları'nın dünyasının ilk belirtilerinin ortaya çıkabilmesi için, çocuğun gerçek doğasıyla ilgili bilginin şimdiye dek görülmemiş bir genişliğe ulaştırılması ve bu koşullarda birkaç çocuk kuşağının yetişmesi gerekecektir.

Burada güçlük yaratan, çocuğun doğuştan getirdiği özyapısı değildir. Zorluk, eğitimcilerin, ana-babaların ve hekimlerin çoğunun düşünüş ve eyleyiş biçimlerinden gelmektedir. Çocukla uzaktan yakından ilgisi bulunmayan yanlış kanıların yarattığı dolambaçlı dehlizden gelmektedir. Şu anda, birkaç küçük ayrık dışında, gazetelerin, dergilerin, yayın örgenlerinin dile getirdiği toplumsal ilginin biricik önemi umudumuza, çocuğa değil, elçiliklerarası oyunlara yönelik olmasından gelmektedir.

Ve biz, Geleceğin Çocukları'nın dünyasına hop diye atlamak yerine, olsa olsa, yeni sağlıklı yapının eski hastalıklı yapıyı örtüp ağır bastığı, yeninin yavaş yavaş eskiyi bir köşeye ittiği düzgün, sarsılmaz bir ilerleme bekleyebileceğimizi öğrendik. Bunun dışındaki beklentiler bizi ancak düş ve umut kırıklığına götürür. O tür beklentiler çocuklu-

ğun düşmanlarının —siyasetçilerin, parti üyelerinin ve benzerlerinin— ellerini ovuşturarak bağırmalarına yarar: Biz size öteden beri söylemiştik; hiçbir şey yapılamaz bu konuda. Siz yine şu eski, güzelim siyasetlere sarılın.

Değişimin yavaşlığı, çocuğa karşıt hiçbir tutumun gelişmeye burnunu sokmasına izin vermemekteki inanç ve kararlılıkla atbaşı gitmelidir. Bunun anlamı, değişimi büyük bir dikkatle hazırlamanın, bizi alıp doğruca korkunç bir bozguna götürecek hazırlıksız koşudan çok daha önemli olduğudur. Şimdiki insan kişiliği oturup öğrenecek yerde çok küçük çabalarla alabildiğine hızlı sonuçlar elde etmeye, ilk engel belirir belirmez tabanları yağlamaya çok yatkın olduğundan, bunların durmadan yinelenmesi gerekir. İnsan *ancak* karşısına dikilecek çetin engelleri nasıl tanıyıp aşacağını iyice öğrendiği *zaman* harcadığı çabaların ilk meyvelerinin tadını çıkarabilir; Geleceğin Çocukları'nın dünyasına çevireceği ilk bakışlarla tiril tiril titreyebilir. Bu iş güvenlikli kılınmadan oraya doğru adım atmamak, önce geçilecek köprüyü kurmak çok daha akıllıcadır. Bunuysa kum yığınları değil, sağlam bir kayadan temel yapabilir.

David'in ilk sarsıntıları, üç yaşındayken, bir yıkanmadan sonra içinde düşme korkusu belirince başlamış ve yapısal gelişmesindeki ilk büyük bozgunu tatmış[1]. Öbür yalnız bırakılmış çocuklar gibi bu ilk örselenme sırasında boğazında sürüp giden hastalıklı bir kasılma gelişmediyse de, düşme deneyimini yaşarken büyük bir sarsıntıya uğramışcasına soluğunu kesmesi kişilik yapısında derin bir iz bırakmış. Coşkusal yara izi böylece yerleştikten sonra, çocuğun usdışı biçimde coşkusal bir karışıklığa düştüğü her zaman ve yerde bir makina şaşmazlığıyla ortaya çıkıverecekti. Yara izi ömrünün ilk iki yılında etkin değilmiş. Yalnız arasıra, kendini kötü duyumsadığı ya da canı çok yandığı ya da herhangi bir şeyden korktuğu zaman soluğu ke-

1) Bkz. s. (120-140) **Üç Haftalık Bir Çocukta Düşme Korkusu.**

siliyor, bir süre tuttuğu soluğunu bırakamıyormuş. Ancak, ilk erginlik dönemine girdiğinde, yara izi iyice belirginleşmiş.

Üç yaşının sonlarında gelişmeye başlayan bozukluk öncelikle üreme örgeni bölgesindeki gelişmesine bağlıydı. David, çocukların çoğu gibi, birtakım yersiz konularda, ardı arkası gelmemecesine, görünüşte anlamsız gelen, zorlanımlı sorular sorma eğilimi göstermedi. Ruhçözümlemesi çalışması sırasında, uzun süre, bu gibi soruların, çocukların nereden geldikleri, ana karnına nasıl girdikleriyle ilgili temel sorunun baskı altına alınmasından kaynaklandıklarını sandık. Sözkonusu bilgi büyümekte olan çocuklardan titizlikle uzak tutulduğundan, su katılmadık öğrenme arzusuna ket vuruluyor, onun yerini ardı arkası gelmez sorular sorma susuzluğu alıyordu. David'in sorularına hep somut yanıtlar verilmişti. Çocukların ana karnında büyümeleri David için sorun değildi. Giderek, iki buçuk yaşında, çocukların ana karnına nasıl girdiklerini merak etti. Doğru ona yalın bir biçimde söylendi.. Ana-babasının ya da başkalarının cinsel ilişkilerinden özgürce sözetmeye alıştı. Bir keresinde, kendisinin anasıyla, babasının da dadısıyla yatıp yatamayacağını sordu. Bu soruda en küçük bir edepsiz merak ya da hastalıklı heves izi yoktu. Ona işin doğrusu, yâni eşlerin birarada yaşayıp birbirlerine sarıldıkları, büyüdüğü zaman kendisinin de birlikte yaşayacağı, sevip kucaklayacağı bir kız bulacağı, ve belki de ondan çocukları olacağı söylendi. Bu olasılıktan hoşlandı, büyüyüp kendi kızına kavuşmayı beklemeye başladı. Böylece, eskiden hasta yetişkinlerin işi olduğundan kuşkulandığımız şeyin, yâni bir oğlan çocuğunun hastalıklı biçimde anasına saplanıp kalmasının ancak başka sevgili adaylarına giden yol kapatıldığı zaman kendini gösterdiğinin doğruluğunu güncel deneyimle öğrendik. David'in anası babası onda bugün alışılmış biçimde büyüyen çocukların hepsinde görülen anaya saplanıp kalmaya hiçbir zaman rastlamadıklarını söylediler. Akşamları anası onu bırakınca ağlamamış; anası-

nın eteğine sımsıkı sarılmamıştı. Usdışı biçimde sevgi istememişti, çünkü gereksindiği zaman sevgi zaten verilmişti. Anası-babası onda hiçbir zaman hastalıklı bir cinsel merak görmemişlerdi. Öbür oğlanlar gibi, kadınların soyunduğu odaların pencerelerine gizlice sokulmamış, üreme örgenlerini şöyle kaşla göz arasında görebilmek için kimsenin eteğini kaldırmamıştı. Bu arada, böyle şeyler yapmaması gerektiğinin hiçbir zaman söylenmediğini de belirtelim. O kendisi böyle şeyler yapmamıştı. Bu da yine, sözkonusu davranışların doğal olmadıklarını, ilk doğal güdülerin baskı altına alınmasının sonuçları olduklarını öne süren cinsel tutumbilimin görüşünü doğrulamaktadır.

David üç yaşına kadar sütünü şişeden içmiş ve ağız evresinden üreme örgenleri evresine hiçbir sarsıntı geçirmeden, kolayca geçmiş. Konuşması kusursuz gelişiyor, sözcükleri açık seçik, tane tane söylüyormuş. Anası-babası yeni sözcükleri yakalamasını, kendi sözlüğüne katmasını büyük bir hazla izlemişler.

Üç yaşına doğru, David son derece doğal olarak kızlarla ilgilenmeye başlamış. Yakınlarda oturan, kendisinden bir yaş büyük bir kızla sıcak bir arkadaşlık kurmuş. Zamanlarının çoğunu birlikte geçiriyor, zaman zaman saklanıyorlarmış. Anaları-babaları, cinsel açıdan birbirlerini incelemeye başladıklarını öğrenmişler.

Üç buçuk yaşına doğru, hafifçe korku izleri taşıyan bir düşün belirmiş. David babasıyla «konuşma» alışkanlığını edinmiş. «Birtakım şeyleri sizinle konuşmak istiyorum» demeye başlamış. Bunun üzerine babası çocuğu arabaya bindirmiş, nereye istiyorsa götürmüş. Çimenlere oturmuşlar ve çocuk sorular sormaya başlamış. Çok küçük yaşta, «nesnelerin nasıl oluştukları» konusunda akıllı uslu sorular yöneltirmiş. Kimse onu bu konulara yöneltmeye çalışmamıştı. Günün birinde, neden kadınların cinsel örgenlerinin saçlı olduğunu sormuş. Neye yarıyordu bu saç? Sorular her zamanki David'den gelmiyor, belli belirsiz keyifsizlik izleri taşıyormuş. Ona, büyüdükleri zaman kadınların da erkek-

lerin de üreme örgenlerinde saç çıktığı, kendisinin de saçlanacağı söylenmiş. David'in babası, oğlanın küçük kızların dölyolunu incelediğini ve neden onlarda annesindeki gibi saç bulunmadığını merak ettiğini düşünmüş.

Bir süre sonra, daha başka sorularla geri gelmiş: Neden küçük kızlarda bir yarık vardı ve neden kırmızıydı? Bunun, küçük kız büyüdüğü zaman erkeklik örgenini içine almaya yarayacağı, çocukların da buradan gelecekleri söylenmiş. Bununla birlikte, bu usa uygun soru ve yanıt David'in öğrenmek istediği asıl konuya değinmemişti. Öbür sorularından, «kırmızı»nın David'i biraz rahatsız ettiği ortaya çıkmış.

Bundan otuz yıl önce amansızca savaşıp kınadığımız şeyin ne olduğunu şimdi biliyoruz, David kızların «pipisinin kesilmesi»ne üzülmüştü. Bunu açıkça dile getirmemiş, babası da işin derinine inmeye çalışmamış, oğlanın olgunlaşmasını beklemişti. Bu gibi dıştan «çocuksu» gözüken sorular sonradan iğdiş edilme korkusunun gelişmesine yolaçar.

Kalıcı zırhlanmaya karşı alınacak koruyucu önlemler konusunda daha ileri gitmezden önce, konunun içerdiği geniş uzantıları iyi bilmemiz gerekir.

Acunsal yaşam enerjisi biliminin bedenin «asal işlevleri» adını verdiği şeyleri *kişilik zırhı*'nın bulgulanmasından ve birincil güdülerle ikincillerin açıkça birbirinden ayrılmasından önce ne hekimlik biliyordu, ne de eğitimbilim. Şimdi artık insan denen memeli hayvanın zırha bürünmesinin canlı varlığı günaha yatkın, kötü gerçeklikle —iblis— bu kötü yanı durmadan yenmeye çalışan, ama beceremeyen aktöresel istek —iyi yan— diye ikiye böldüğünü biliyoruz. Acunsal yaşam enerjisi bilimi, öteden beri edeplilik, doğruluk, incelik, çelebilik, işbirliği ve hoşgörü konusunda öne sürülen genel istekleri benimseyen kimseyle çelişmez. Bu insan niteliklerinin arzulanır şeyler oluşu ve in-

san yaşamının rahatlığı için taşıdıkları büyük önem konusunda hiçbir tartışma yoktur, olamaz. Dirimsel enerji biliminin, son derece açık seçik hekimsel ve eğitsel deneyimlere dayanarak yadsıdığı şey, bu amaçlara zorlayıcı ya da aktöresel ölçütlerle ulaşılmaya çalışılmasıdır. Bu ülkülerin uğrunda çaba harcanması gereken, erekler, uygar yaşamın en yüce amaçları sayılmaları, ama aynı zamanda bizi bunlara götürecek yolun bütünüyle kapatılmış olması insan denen memeli hayvanın en büyük ağlatılarından biridir. İnsan ekinlerinin, insan saygınlığıyla temelden gelme edepliliğinin böylesine yıkıcı biçimde kösteklenmesi ve yüce anlamlı, aktöresel istekleri doğal taşıyıcısı olan, yeni doğmuş çocukların içlerinde taşıdıkları gerçek niteliklerin özgürce gelişmesine karşı çıkılması inancına dayandırılmış olması da aynı derecede acıklıdır. Dirimsel enerji bilimi, ülküsel istekleri gerçekliğe dönüştürüp üzerlerine büyük bir güvenlikle toplumsal işbirliğini nasıl oturtacağımız sorusuyla karşılaştığımız an yerleşik görüşten ayrılmaktadır. Hep «şunu yap», «bunu yapma» diye iş görenlerin insanoğlunun *doğuştan getirdiği* aktöresel davranış konusunda en küçük bir düşünleri yoktur. Dirimsel enerji biliminin öz-düzenleme ilkesi, çok yerinde olarak, yeni doğmuş çocuğun doğal yapısına bütünüyle güvenmektedir. Çocuğu doğanın yarattığı gibi büyümeye bırakırsanız, temel gereksinmelerini topluma karşıt, toplumdışı, başka bir deyişle ikincil güdülere dönüştürüp çarpıtmazsanız, «kötülük»ün zorla ortadan kaldırılmasına gerek kalmaz; o zaman kötü doğayla kaskatı aktörelerin oluşturduğu kısırdöngü de, insan canlarına verdiği zarar da yokolup gider. Sonu gelmez şeytan kovma girişimi, doğal gereksinmeler, o arada özellikle cinsel gereksinmeler yürürlükten kaldırıldığı, onların yerini, asıl *ortadan kaldırılması gereken* ikinci elden, toplumdışı, suçlu güdüler aldığı için bütünüyle başarısızlığa uğramıştır. İkincil güdülerin ortadan kaldırılması gerekir, çünkü bütün öbür toplumsal gereksinmeler gibi, doğal *olmadıkları* için, kendi

kendilerine çekidüzen veremezler. İnsanın içinde topluma karşıtlık yaratıldıktan sonra, astığı astık kestiği kestik aktörecilerin dileklerini yerine getirerek onunla savaşmak olanaksızdır. Aktörecilik olsa olsa suç ve suçluluğun baskısını artırır, sorunun köklerine hiçbir zaman inmez, inemez. SİZ HER ŞEYDEN ÖNCE DOĞAYI ORTADAN KALDIRMAYIN, O ZAMAN NE TOPLUMA ZARARLI GÜDÜLER ORTAYA ÇIKAR NE DE BUNLARIN ZORLA YOKEDİLMESİ GEREKİR. ZORLA VE AZARLAMAYLA BOŞU BOŞUNA, UMUTSUZCA GERÇEKLEŞTİRMEYE ÇALIŞTIĞINIZ ŞEY YENİ DOGMUŞ ÇOCUKTA YAŞAYIP İŞLEMEYE HAZIR OLARAK ZATEN VARDIR. BIRAKIN BU YAPI DİLEDİĞİ GİBİ BÜYÜSÜN, SİZ YALNIZ KURUMLARINIZI ONA UYDURUN. Az sonra, derdin insan «kötülük»ünden ya da «günaha yatkınlık»ından değil, binlerce yıldır, üstelik zaman zaman büyük bir acımasızlıkla, insan yavrusunun doğuştan getirdiği aktöreliliğe saldırmaya izin veren inanç ve kurumlardan geldiğini göreceğiz. Sele kapılmış, selin geldiği çatlağı kapatacak yerde, suları kaşıkla boşaltmaya çalışan bir insan getirin gözünüzün önüne.

Bugün, yeni doğmuş çocukların doğal aktörelerini (ahlâklarını) geliştirmelerini engelleyen şey, yaşamın çok erken döneminde, yâni doğumdan hemen sonra kişilik zırhının gelip insanın başına çöreklenmesidir; bundan çok kısa bir süre öncesine dek, çocuğun dirimsel anlatımları konusunda hemen hiçbir şey bilinmiyordu. *Zırhın ilk belirişiyle birlikte, insan yavrusunun öz-düzenleme güçleri zayıflamaya başlar.* Zırha bürünme bütün bedene yayıldıkça, bu güçler de adım adım zayıflar, ve çocuğun içinde bulunduğu çevrede varolup yaşayabilmesi için, onların yerine zorlayıcı, aktöresel ilkelerin konması *gerekir.* Dolayısıyla, insan yavrularının yaşamının zorlayıcı ilkelerle düzene konması eğiticilerle ana-babaların kötü niyetlerinden ya da kötü yürekliliklerinden gelmez. Bu düzenleme acıklı bir gereklilik, ivedi bir önlemdir. Temel doğal işlevlere tam bir özgürlük sağlandığı zaman insan kötülüğünün nasıl orta-

ya fırladığını az sonra göreceğiz. Bu arada asıl güçlük, yavrunun öz-düzenleyici temel işlevleri bütün bedeni saran zırh halkalarıyla boğulduğu için[1], zorlayıcı önlemlerin bugünkü gerekliliğindedir. Bu, insana iblisin savunuculuğunu yapıyormuşuz gibi gözükebilir. Ancak, çocuğun yetiştirilmesindeki güncel yöntemlerin usa uygunluğunu bütünüyle kavramadıkça, şimdiki yetersiz önlemleri daha iyileriyle değiştiremeyiz. Hiç kimse gerçek gücünü bilmediği düşmanla savaşamaz. Zorlayıcı eğitimin gücü, ikinci elden, sapık güdülerin *bastırılmasının*, kişilik zırhının varlığından ötürü artan usa uygunluğundan gelmektedir. Bu evrende öz-düzenlemeye yer yoktur. Öz-düzenleme ancak kendi alanında, doğanın verdiği ilk gereksinmeler alanında işleyebilir. Başka bir deyişle, *«öz-düzenleme» çocuğun benliğine dışardan oturtulabilecek ya da öğretilebilecek bir şey olarak tasarlanamaz. O, ancak kendiliğinden gelişebilir.* Eğiticiyle ana-babanın yapabileceği, doğal olarak gelişen öz-düzenlemeyi doğumdan başlayarak korumaktır. Sürüp giden zırhın her küçük halkası öz-düzenlemenin işleyişini zayıflattığı ve zorlayıcı eğitimi gerekli kıldığı için, yetişkinlerin başlıca ereği insan yavrusunda beliren her türlü zırhın sürekli ve dikkatli bir biçimde ortadan kaldırılmasıdır. Buysa:

1. Zırhın ne olduğunu ve ne işe yaradığını eksiksiz bilmeyi;

2. Zırhın ilk belirişini gözleyip hemen ele alarak eğitmeyi;

3. Kavramları birbirine karıştırmaktan kaçınmayı gerektirir. Öz-düzenleme ile aktöresel dileği birbirine karıştıramayız. Ya doğanın temelden edepli ve öz-düzenleyici olduğuna güveniriz, ya da güvenmeyiz; güvenmiyorsak, zorlayarak eğitmekten başka çıkar yolumuz kalmaz. Burada iki eğitim biçiminin atbaşı gidemeyeceğini kavramak son derece önemlidir. Hem zorlayıcı, hem öz-düzenlemeye da-

---

1) Bkz. **Kişilik Çözümlemesi**, XIV. Bölüm, «Dirimin Anlatım Dili».

yanan eğitim kullanılırsa, olsa olsa çocuğun kafası karışır, coşkusal yapısı ikiye bölünür. Ve en kötüsü, hiç kuşkusuz, zorlayıcı dilekle öz-düzenleme yaratmaya çalışmaktır.

ÜRETKEN CİNSEL GELİŞMEDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Çocuklarımız büyüdüklerinde, cinsel gelişmeleri konusunda burada anlatılanların onları lekeleyip kirletmemesi için, coşkusal vebanın gittikçe azıtan, dedikodu yüklü kötülüğünün biraz törpülenmiş olmasını ummak isteriz. Çocuklarımızın en gizli deneyimlerini tam bir açıklıkla tartışmaktan kaçınırsak, sağlıklı çocuklar yetiştirme sorunlarını çözmek bütünüyle olanaksızlaşacaktır.

David'in cinsel sıkıntısı, üç yaşına doğru, çiş yaparken tuvalet kapağının üreme örgeninin ucuna düşmesiyle başladı. Pipisi biraz kanadı ve çocuk acı acı ağladı. Ama kısa sürede bu olayın sarsıntısını aştı. Bu gibi sarsıntılarda benliğe kolayca demir atan coşkusal deneyimler yaşanmazsa, böyle kazalar insanın üzerinde hiçbir etki bırakmaz, hiçbir zarara yolaçmaz. Aynı yılın yaz ayları boyunca, anası babası aşağı yukarı David'in yaşında küçük bir kızı olan bir anayı eve aldılar. Kadın ev işlerine bakacaktı. David onlarla kolayca dost oldu, kendisi de küçük kıza bağlandı. Küçük kız çoktan zırha bürünmeye başlamış, bir ölçüde ikiyüzlü olmuştu. Ancak, sağlıklı canlılık henüz yüzeysel olan bu çarpıklıkların altından kendini gösterdi, ve iki çocuk birlikte çok güzel vakit geçirdiler. İçli-dışlı oyunlar oynamaya başladılar, ve iş tam cinsel etkinliğe doğru yöneldi. Günün birinde David'in keyfi kaçtı. Küçücük, önemsiz şeylere canı sıkılıyor, alışılmamış biçimde sevimsiz ve huysuz gözüküyordu; kısacası, sinirceli olup çıkmıştı. Anası babası neler olup bittiğini anlayamadı. Coşkusal rahatsızlığı azalmıyordu. Tersine, bütün öz-düzenleme işini tehlikeye atacak kertede arttı.

İşte bu son derece önemli noktada, bilinmeyen olgu açıkça ortaya çıkıverdi: *Sinirceli davranış öz-düzenleme*

yollarıyla ele alınamaz. Zorbaca yöntemler gerektirir. Dirimsel yönden hastalıklı davranışla zorbaca karşıt-önlemler arasındaki bu yakın ilişki bir bakıma öz-devingendir (otomatiktir). Öz-düzenlemenin, doğrudan doğruya dirimsel çekirdekten değil de, kalın, sert bir duvardan gelen coşkuların dünyasında hiç yeri ve bunlar üzerinde en küçük bir etkisi yoktur. Dahası, ikinci elden güdülerin öz-düzenlemeye dayalı yaşama koşullarına dayanamayacakları kanısındayız. Bu güdüler eğiticiden ya da ana-babadan sert bir sıkıdüzen isterler. Bir bakıma, özellikle ikincil güdülerden oluşmuş bir kişilik yapısına sahip çocuk sıkıdüzenli bir kılavuzluk olmadan yaşayıp iş göremez gibidir. Bu, sağlıklı çocuktaki öz-düzenlemenin çevredeki öz-düzenlemeyle iç içe geçişine koşuttur. O çevrede çocuk karar ve devinim özgürlüğüne sahip olmadan işleyemez. Tıpkı zırhlı çocuğun özgürlüğe dayanamayışı gibi, o da sıkıdüzene dayanamaz.

Gönül gözüyle görülen bu doğrular yenidir, işitilmemiştir, açıkça kavranmaları zordur. Yoğun inceleme ve tartışma isterler. Ancak, canlı varlıkla çevresi arasındaki temel işleyiş benzerliğine ve bunların karşılıklı bağımlılığına yüzde yüz uygundurlar. Sıkıdüzenle yaşayan çevre kendi kendini düzene koyan, birinci elden, doğal coşkuların ortadan kaldırılmasına dayanır; kösteklenmiş kişilik yapısı da sıkıdüzen içinde yaşayan çevreye tıpatıp uyar, ona destek olup çoğaltır. Görünüşe göre, bu çark içersinde öz-düzenlemeye, devinim ve yargı özgürlüğüne yer yoktur.

Öte yandan, öz-düzenleme koşulları doğal coşkusal tepkilere bağlıdır, onlar tarafından beslenir, bireyin içindeki doğal öz-düzenlemeyle güç kazanır. Burada da sıkıdüzenli gidişe yer yoktur, aykırı kaçar.

Burada, birbiriyle kaynaşmayan, iki ayrı yaşayış biçimiyle karşı karşıyayız. Coşkusal tepkilerine kendisi çekidüzen veren bir çocuğu alıp hop diye sıkıdüzenli bir çevreye aktarırsak, sağını solunu şaşırır, büyük bir olasılıkla hastalanır. Sıkıdüzen içinde büyütülmüş bir çocuk da öz-düzenlemeyle yaşayan bir çevreye aktarılırsa, ilkin dengesini yi-

tirir, bu çevreye alıştığı sıkıdüzenli ortamdan çok daha zor ayakuydurur.

David, küçük kıza bağlandığı zaman sıkıdüzenli, buyurgan yaşama koşullarıyla tanıştı. Daha önce yapmadığı şeyleri yapmaya başladı. Anası babası bu durumda kendilerini çâresiz duyumsadılar, o kadar ki, öz-düzenleme konusunda alabildiğine bilinçli oldukları halde, gereklilikten, öbür yaşama biçimine doğru kaydıklarının ayrımına vardılar.

Küçük kızın anası, kocasınca yüzüstü bırakılmış, sıradan bir kadındı. Hem bedeni, hem tin'i küçüktü. Çocuk yetiştirme konusunda bildiklerini en iyi biçimde uygulamaya çalışmıştı; burada «en iyi biçimde» sözü konu komşuyu hoşnut edecek, çocuğaysa elden geldiğince az aldıran tutum demektir. Özellikle David'in anasıyla babasının yanında, şunu ya da bunu yapmaması ya da yaptığı için kızını bütün gün azarlayıp tartaklıyordu Gözle görülür biçimde hoşa gitmeye uğraşıyordu Geçimini sağlayabilmek için canla başla çalışması gerekmişti, «akıllı uslu» bir çocuğa sahip bulunduğunu göstermek de, ona göre, geçimini sağlamanın yollarından biriydi. Alman kökenliydi. Sesindeki sıkıdüzen sürekliydi. Çocuk, hem anası, hem babasınca epey dövülmüştü. Buna karşın, doğal sevimliliğinin bir bölümünü saklamıştı Anasından açıkça nefret ediyor, arkasından eğleniyordu Daha şimdiden soluğunu tutmaya başlamış bedeninde ilk sertlik belirtileri boygöstermişti. Çocuk, birkaç hafta içinde, David'in evindeki özgürlük havasını kavramıştı İlkin geri çekilmiş, sonra ininden çıkmış, gişiklikten hem hoşlandığını, hem de müthiş tedirgin olduğunu açılıp çiçeklenmeye başlamıştı. Şimdi artık ananın bu değunu açıkça görebilirdi. Çocuğunun, her zaman yaşadıkları katı ilkeli, çileci çevreye dönmekte güçlük çekmesinden korkuyordu.

Zor koşullarda yaşayan insanlar çocuklarına karşı rahat koşullarda yaşayanlara oranla çok daha katı bir düzen benimserler. Çetin yaşama savaşı, para darlığı, konu kom-

şunun ne diyeceği korkusu, aile bireylerinin iç içeliği, ve benzer etkenler çocuklar için sağlığa aykırı, kolay kolay dayanılmaz bir ortam yaratır. Yerleşik toplumsal töre ve kurumlara başkaldıranların çoğu, çocukların kaskatı buyurgan bir sıkıdüzen içinde, elleri kolları bağlı yaşadıkları bu evlerden çıkar. Bu çocuklarda başkaldırı çok erken yapılaşmıştır, sonra neyin saklanıp neyin saklanmaması gerektiğine aldırmadan, her şeye ve herkese yönelmiştir. Herkes toplumsal değişim ereğine değil, başkaldırıya parmak basar. Bu gibi kişilik yapılarının temeli, herkese daha iyi evler sağlamak üzere yapılan usa uygun başkaldırı değil, daha iyi yaşama koşullarına duyulan imrenmedir. Doğudaki ataerkil Yahudi yuvaları, çok erken yaşta başlayan kaskatı din eğitimleri ve her türlü yaşama sevincinden el etek çekişleriyle, dışlanmışlık duygularıyla, «varlıklı»ya yetişmek için uygulanan usdışı başkaldırı ile acımasızlığın filizlendiği yerlerdir. Bunun, emekçilerin aşağılık sömürülüşünü azaltma amacıyla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Bu sözümüzün kanıtı, şimdiye dek hiçbir siyasal devrimin geniş halk yığınlarının yazgısını biraz olsun düzeltmemesidir. Sonradan halk akımlarına önder olan başkaldıranlar, insanların çâresizliklerini kötüye kullanmakta savaştıkları kişilerden çok daha acımasız, çok daha zorba, çok daha heveslidirler. Küçük başkaldırıcı Hitler'i anımsayın. Ayrıca, Stalin'in çocukluğunda aldığı sıkı din eğitimiyle sonraki Bolşevik öğretisi arasındaki bağı kavrayın.

Asıl çarpıcı olan, cinsel yaşamdaki çelişkilerdir. Bir yandan, yoksul evlerde cinsel ilişkilerin ayağa düşürülmesiyle edepsiz yayınlar dolu dizgin gitmektedir; öte yandan bu evlerde yetişen çocuklar, şöyle ya da böyle haydut olmazlarsa, küçükken yaşadıkları cinsel edepsizliğe şiddetle tepki göstermektedirler. Toplumun aktöresel üstyapısıyla karşılaştıkları zaman galiba utanıp sıkılmakta, ve cinsel yaşam belirtilerini öbür insanlardan çok daha fazla baskı altına almaktadırlar.

Rus Devrimi'nin ilk günlerinde yosmalık toplumsal bir dert olarak görülmüş; tenini parayla satmak suç sayılmamıştır. Sonradan, *bütün* cinsel etkinlik belirtileriyle savaşılmıştır; evlilik yasaları bütün öbür ülkelerdekinden daha sert kılınmış, çocuk cinselliğine iblis işi gözüyle bakılmış, ve Ortaklaşmacıların işbaşına geldikler her yerde içki ve eğlence yerlerinde çalışan kızlara «başka işler» verilmiştir. Üstelik alınan bu önlemlerdeki cezanın dişilerin sömürülmesine karşı savaşmakla uzaktan yakından ilgisi yoktur; yoksa, genelev ya da çayevi gibi toplumsal kurumların gerisinde temel bir insan gereksinmesinin yattığını anlarlardı.

Dar gelirli insanların duygularının oluşturduğu art-düzleme şu kısa bakış David'in başına gelenleri daha iyi aydınlatmaya yarayacak. Oğlan, küçük kızla cinsel oyunlar oynamaya başladı. Birbirlerine herkesin gözü önünde sarılıp öpüşmeye başladılar, sık sık birlikte yatağa girer oldular. David daha sonra anasına, günün birinde, kızın anasına çıplak yakalandıklarını söyledi. Kızcağız yaman bir kötek yemiş, David'e de keşke kız seni gölde boğsaydı denmiş. Bu olayı hemen gelip anasına babasına aktarmadı, buysa başlı başına bir sorun elbet. İlerde, coşkusal vebanın etkisinin ne denli güçlü olduğunu, usa uygun davranışa oranla ne kadar daha hızla benimsendiğini göreceğiz.

David, ömründe ilk kez, coşku vebasıyla tanıştı. Çok kötü bir deneyimdi bu. Kadın işten çıkarıldı, kızını alıp evden ayrıldı, David de huysuzlaştı. Gözle görülür bir sinir gerginliği içindeydi. Sık sık nispetçilik yapıyor, ağlarken soluğunu tutuyordu. O sıralarda, dirimsel enerjiyle sağaltımın küçük çocuklara uygulanması konusunda pek az şey biliyorduk.

David'in cinselliği uçup gitti sanki. Odasında kurtların belireceğine ilişkin hafif bir ürküye (fobiye) kapıldı. Ancak bu ürkü kısa sürede yatıştı. Babası sorunu ilkin yalın, rastgele konuşmalarla ele aldı. Oğluna, rahatsızlık duyum-

sayınca kendisine gelmesini söyledi. Oğlan, eğitimde büyük değer verilen bilimsel yapıtların beş para etmediklerini ortaya vuran bir öykü anlatarak «babayla konuşmaları»na yeniden başladı.

David, iki yaşındayken babasıyla yaptıkları konuşmalara kaldıkları yerden başlayıverdi. Ve neden anasının üreme örgenlerinde saç bulunduğunu sordu. Ardından, belki de anasının bedeninde bir kurt saklandığını öne sürdü; üreme örgenindeki saç, kurdun başıydı. Böylece, cinsel kaygının ilk kez boygösterdiği ortaya çıktı: *dişinin üreme örgenine yaklaşmamalıydı.* Cinsel oyuna katıldığı için küçük kızın anasınca cezalandırılması tehlikeyi doğrulamıştı. Babasına kendiliğinden anlattığına göre, yakın ilişki kurduğu başka bir küçük kız üreme örgeniyle oynamasına izin vermemişti. Eskiden çiş yaparken pipisine düşen tuvalet kapağından duyduğu acı da tehlikeyı anımsatan başka bir etkendi. Kısacası, David bir cinsel sarsıntı geçiriyordu ve bunu atlatmanın yolu yok gibiydi. Yalnız konuşma pek bir yarar sağlamıyordu. İşin doğrusu, kımi korkuları azaldı; başı dara düşünce koşup geleceği biri vardı. Ancak, temel cinsel kilitlenme yerinden oynamadı. Beş altı yaşlarını, kendi kendini bile doyurmadan, cinsel ilgilerden yoksun geçirdi.

Küçük kızla anasının gidişinden birkaç ay sonra, David kibritlere hastalıklı bir ilgi duymaya başladı. Birbiri ardından kibrit yakılsın istiyordu. Babası bu davranışın hastalıklı niteliğini duyumsuyor, ama buna karşı ne yapacağını bilemiyordu. Kibrit yakmayı yasaklamak hiç kuşkusuz çocuğu yalan söylemeye, kibrit oyununu gizlemeye iteleyecek, ve çok daha hastalıklı bir özelliğe dönüştürecekti. David'e anası ya da babası sigara içeceği zaman kibrit yakabileceğini söylemeye karar verdiler. Ondan sonra, kibrit yakmaya ilgisi daha da arttı. Kibrit yakarken garip bir biçimde uyarılıyordu. Babası, yavaş yavaş kibrit yakarken neler duyumsadığını ortaya çıkarmaya çalıştı. David, büyük bir içtenlikle ona, kibrit yakarken gözleriyle karnında

bir «gariplik» duyumsadığını söyledi. Böylece, kibrit yakmanın özerk sinir dizgesini uyardığı ortaya çıktı. Birkaç hafta geçti, ne zaman bir sigara tüttürmek istense, David koşup kibriti çakıyordu. Evde yalnızken kibrit yakmaması ve yangın tehlikesine dikkat etmesi söylendi açıkça. Söyleneni anlamış ve benimsemiş gözüktü. Bununla birlikte, günün birinde, etkinliğinin hastalıklı yanı açıkça kendini gösterdi.

Bir gün, sabah erkenden, David'in anası babası yatak odasının kapısından duman çıktığını gördüler. Odaya koştular ve yatağının altında birkaç yanmış kibrit, ve tutuşturulmuş, için için yanan birkaç paçavra buldular. Ana baba, durumun elden avuçtan çıktığını anladılar. David her zamanki gibi tepki göstermedi. Çok belirgin bir kundakçılık zorlanımı geliştirdiği belli oluyordu. Ana-baba kendilerini son derece çâresiz duyumsadı, ne edeceklerini bilemediler. Çocuğun bir ceza, dövülme ya da benzeri bir şey beklediği açıktı. Babası oğlana hiç elini sürmedi, ama bir daha böyle bir şey yaparsa evden uzaklaştıracağını söyledi İşte bu, yaygın davranışa uygun olsa da, büyük bir yanlıştı. Bu gibi durumlarda görüldüğü üzere, çâresizlik belirtisiydi Burada, *bütün sıkıdüzen önlemlerinin usa uygun davranma bilgisizliğiyle çâresizlikten geldiğini öne sürme* yürekliliğini göstereceğim.

David'in davranışları gittikçe dirimsel hastalık kokmaya başladı. Artık eskisinden daha asık suratlı ve huysuzdu. Böyle davranmak öyle birkaç bedeneğitimi devinimiyle, şurayı ya da burayı ovmayla, kavrayış sınavıyla, ya da huzursuzluğu yatıştırsa bile, tek başına sevgiyle denetim altına alınamaz. Her şeyden önce iyi *anlaşılması* gerekir. David'in babası, huysuzluğunun, bedenindeki sıkıntı duygusunun sonucu olduğunu anladı. Bozukluğun başlıca nedeni boğazdaki kilitlenmeydi, ancak ağladığı ya da büyük öfkeye kapıldığı zaman ortaya çıktığından, sürüp giden sıkıntıya yüklenemezdi. Sorumlu etken başka bir şeydi.

Geriye dönüp baktığımızda, David'in babasının çocuğa neden dirimsel enerjiyle sağaltım uygulamadığını açıklamak güçtür. 1947'ye dek, çocuklardaki dirimsel bozuklukları bu yoldan geçirmek üzere hiçbir hekimlik girişiminde bulunulmadı. Birkaç deney yapıldı elbet, ama bunlar öncelikle bilimsel amaçlıydı ve elde bunları kılgısal olarak uygulayabilecek donanımlar yoktu. «Coşkuları akışına bırakma»nın, şurada ya da buradaki bir «kilitlenmeyi açma»nın iyice düşünülmüş, bilimsel bir yaklaşımı dile getirmediği için yararlı olmadığı sık sık dile getirilmelidir. Bedeneğitimine girişen herhangi duyarlı bir kişi sürüp giden rahatsızlığını azaltabilir, ama ne yaptığını, niçin yaptığını bilmez. Bunu sağaltıcı bir dizge olarak öğretip uygulayamaz. Bu, sözkonusu yardımın hiçbir değer taşımadığı anlamına gelmez. Yalnız, gerek hastalıkların iyileştirilmesinde, gerek önlenmesinde, toplumsal alanda geçerli, temel yöntemlerin bunun üzerine oturtulamayacağını gösterir.

Dolayısıyla, o günlerde çocuğu dikkatle gözlemekten ve ilkel anlama belirtileri başgösterir göstermez yardıma girişmekten başka çâre yoktu.

Yangın olayından birkaç hafta sonra, David'de hafif bir kekemelik belirdi. Bu da korkunç bir sarsıntı yarattı. David öteden beri çok iyi konuşurdu, öyle ki anası babası onun ilerde bir yazar ya da gösteri sanatçısı olacağını düşlemeye başlamışlardı. Şimdiyse kekeliyordu. David'in babası kekemeliğin son derece sinsi bir hastalık belirtisi olduğunu, bir kez yakalandıktan sonra sökülüp atılmasının çok güç olduğunu biliyordu. Sürüp giden, insanı küçük düşüren bir hastalıktı bu. Ayrıca, babanın övüncü de alabildiğine sarsılmıştı. Öz-düzenlemeye dayalı gelişmesiyle onca sevindiği, geleceğin çocuklarına örnek olmasını beklediği oğlu kekeliyordu. Bundan daha kötüsü olamazdı.

Bütün bu ayrıntıların uzun uzun anlatılmasının bir nedeni var. İlerde, şöyle birkaç buluşmada, bir iki çekip çevirmeyle çocukları iyileştirebildiklerini söyleyerek şişinen hekimlerin ya da çocuklarının başına gelen tatsızlıklara gu-

rurları kırılarak, konu komşunun ne diyeceğinden korkarak tepki gösteren ana-babaların çocuklardaki dirimsel enerjinin sağlıklı işleyişine çok daha zararlı olduklarını göstereceğiz. Bir insanın özsaygısının yaralanması ya da kendini müthiş bozguna uğramış sayması son derece doğaldır. Ana-babaların özsaygılarının yara almaması ya da bu türlü tersliklerin toplumsal sonuçları konusunda tasalanmamaları doğaya aykırı olurdu. Ancak, asal sorun, bu türlü duyguların hemen algılanıp denetim altında tutulup tutulmadıklarıdır. İlgili herkesin bu gibi tepkileri bilinçsizce besleyecek yerde açıkça *duyumsayıp* dizginlemesi, çocuğa karşı bin türlü usdışı, zararlı, hastalığı sürekli kılmaktan başka bir ise yaramayan davranışlar geliştirmemesi çok daha iyidir.

Düzmece bir özsaygısının sonuçlarının ne denli dokuncalı olacağı konusunda ne kadar derinlemesine düşünsek azdır. Gururunun kırıldığını bilen ana ya da baba, özsaygısı yaralandığı halde bunu kabul edemeyecek kadar kibirli ana ya da babadan daha az dokuncalıdır. Genellikle, ne türlü olursa olsun, açık coşkular gizlilerden çok daha iyidir. Gizlenmiş coşku, deneyimli bir eğitimcinin hârika betimlemesiyle, önünde sonunda «yeşilimsi-sarımsı-çamurlusığ küf»e, sürüp giden yalan'a dönüşür. Çocuktaki her türlü sağlıklı saldırganlık belirtisini yasaklayan sayısız sözümona çağdaş eğitimcinin sonu gelmemecesine çelebi, cilâlı, süreğen «aman sesini yükseltme» tutumundan daha zararlı pek az şey vardır yeryüzünde çocuk için. İyi ve sağlıklı bir şey olan doğal saldırganlıkla doğal olabilecek yıkıcılık ve her zaman bir dirimsel bozukluk demek olan elezerlik (sadizm) arasında hiçbir ayrım gözetmez bu eğitimciler.

David'e dönelim: Kekemelik başlayınca, babası büyük umutsuzluğa ve tam bir başarısızlık duygusuna kapıldığını söyledi bana. Bununla birlikte, hemen araya girmeye çalışmamış. İçinden gelen doğal, ama zararlı tepkilerin yatışması için yeterli zaman bırakmış. Ondan sonra çocukla

konuşmuş. Kimi sözcüklerin kimi hecelerini söylerken kekelediği için tasalanmamasını söylemiş; kekeleme günün birinde yine silinip gider, demiş. Dahası, David'den, kibritleri öyle tehlikeli biçimde yaktığı için sertçe azarladığı zaman tam olarak neler duyumsadığını anlatmasını istemiş. David de ona, içinden *babasının burnunu ısırıp koparma* arzusunun geldiğini söylemiş

Bu, kekelemenin nedenlerine doğru atılan son derece önemli ilk adımdı. Görünüşe göre, David çok ciddi bir nefret duygusuna çenesinde gem vurmuştu. Pepeleyip kekelemek çene ve boğaz kaslarındaki zırhın dolaysız anlatımlarıdır. Kekelemede çözümleme sonucu bulunan ağızla, dışkılık bölgesiyle ya da daha başka şeylerle ilgili öbür ögeler sonradan gelen eklerdir, bir bakıma boşluk dolduran şeylerdir. Özgül düzenek, birtakım hecelerin söylenmesinde bir türlü üstesinden gelinemeyen, ağız ve gırtlak kaslarının kasılıp kalmasıdır. Kekeleme yerleştikten sonra, utanma, aşağılık duygusu ve ürküntü üstüne eklenip hastalık belirtisini ağırlaştırır, süreğenleştirir. Ama işin canalıcı noktası, konuşurken kullanılan kas kümesindeki sürüp giden zırha bürünmedir. Demek ki, pepeleyip kekelemenin **ana nedeni** *işlevsel*'dir, dirimsel enerjiye bağlıdır; coşkusal bir karışıklıktan doğmuş, yine birtakım coşkusal uzantılarla sürdürülmüştür.

İşte tam bu noktada David'in babasının «ilk yardımı» başlamış. Evdeki herkese David'in rahatsızlığına dikkat etmeme uyarısında bulunmuş. Ondan sonra da çocuğa, kibrit işinde duyduğu nefreti dışavurmasını söylemiş. Çene kaslarını dilediği kadar kasmasını istemiş; sonra, babasını ne kadar dövmek istiyorsa o kadar «havlaması»nı salık vermiş. David isteneni hemen yapmamış, ama birkaç gün içinde yerine getirmekle kalmamış, bundan epeyce hoşlanmaya başlamış. Bundan sonra babası kendisini tekmeleyip yumruklamasına izin vermiş. David bunu da sevmiş. İyice kendini kaptırıp koyvermiş. Düpedüz yumruk sallamaya başlamış. Şimdi artık kötü adamları cezalandıran şerifmiş.

Babası, ayrıca, kendisi sigara içeceği zaman, gözünün önünde kibrit yakabileceğini söylemiş. David, yeniden kibrit yakabilince, gözle görülür biçimde baskıdan kurtulmuş. Ondan sonra, evde gereksinme olunca, hep kibrit yakmış.

Bundan sonra babası kibrit yakarken çocuğun nerede ve ne türlü duygu ve duygulanımlar duyumsadığını araştırmaya girişmiş. David ona «gözlerinin gıdıklandığını» söylemiş. Bu, babası için yeni ve anlaşılmaz bir şeymiş. Bununla birlikte, şöyle bir varsayımda bulunmuş. Huysuz anlarında David'in gözleri donukmuş. Kendi algılaması genellikle parlak ve canlı gözlere yönelik olduğundan, bu donukluğu o da garip ve cansıkıcı buluyormuş. Kibrit çakmak herhalde göz sinirlerinde belli bir uyarılmaya yolaçıyor, alıştığı canlılık duygusunu bir ölçüde yerine getiriyor olmalıydı. Kibrit çakma ya da herhangi bir yeri ateşe verme, bu durumda, bedendeki uyarılmayı en yüksek ölçüde yerine getirme girişimi sayılabilirdi.

Daha sonraki gözlemler, «boğazdaki düğüm»ün gün geçtikçe karın böleci (diyafram) bölgesindeki sertlikle atbaşı gittiğini göstermiş. Boğazdaki ve karın bölecindeki kilitlenmeleri ortaya çıktıkları an, bütünüyle eritmek gerekiyordu. Böylece sözkonusu kilitlenmelerin tam bir zırha bürünmenin sürüp giden yapılarına dönüşmesi önlenmiş olacaktı.

Burada biraz durup şu yöntemlerin geniş toplumsal içermelerine bir göz atmak gerekli gözüküyor: Sağlığın temel işlevleri bütünüyle bilinse bile, sağlıklı çocuklar yetiştirmenin yalın ve kolay bir iş olmayacağını kabul etmek zorundayız. Daha önce de belirttiğim gibi, hastalıklı işleyiş bugün sağlıklı işleyişe yer bırakmamaktadır, ve çocuklarımızın gelişmesine durmadan burnunu sokacaktır. Bu dediğim yüzyıllarca değilse bile, on yıllarca sürebilir, savaş, tutumbilimsel çöküş gibi toplumsal koşullar ortaya çıkabilir. Zırha bürünmüş, makinalaşmış insanoğullarının şöyle ya da böyle dirim'in canına okumayı sürdüreceklerini söylemek ille de karamsar ya da düşkırıklığına uğramış bir ka-

fayı gerektirmez. Zırha bürünmüş bu memeli hayvanlar yaşamanın bütün bilgilerini edinmekten yine bucak bucak kaçacaklardır. Asker yanlılığı, siyâset, çıkarcı işler, kişisel çıkarı, toplumsal erki ve kârı çocuğa gösterilecek ilginin önüne koymayı sürdürtecektir. Bununla birlikte, ister istemez insanın kişilik yapılarının doğal olarak işleyişini önleme girişimine dönüşecek olaylara karşı şimdiden en iyi biçimde hazırlanmak yalnızca akıllılık olacaktır. Bu olayların çoğu yapısal olacak, yâni kötü, bilinçli bir niyetten ileri gelmeyecektir. Kimse geleceğin sağlıklı çocuğuna karşı açıkça savaşamayacak ya da savaşmak istemeyecektir. Bu iş, çocukların ilk erginlik çağında cinsel oyunlar oynamamaları için bin bir özür bulacak zırha bürünmüş *olağan insanlar'ca* tam bir «çocuksuluk» içinde gerçekleştirilecektir; onlar, öz-düzenleme'nin neden «devlet çıkarı», «ulusal güvenlik», «dinsel inanç», «kimsenin duygularını gereksiz yere rahatsız etmeme» uğrunda şuradan ya da buradan makaslanması; neden «ekinsel çıkarlar»ın ve «toplumsal zorunluluklar»ın *da* hesaba katılması gerektiği konusunda binlerce özür uyduracaklardır. Yaratılacak olaylar, yerine getirilecek işler kalabalığı arasında, belki de çocukluk ve *mutluluktan nefret* edenlerin oluşturdukları yoğun sis perdesinin kaldırılması için pek az vakit bulunacaktır. Çocukların sağlıklı işleyişine yardım etme temel görevi belki yavaşlatılacak, giderek bütünüyle tehlikeye atılacaktır. O yıllarda büyüyecek çocuklar, öz-düzenleme güçlerinin özgür akımıyla zırhlı kamuoyunun zorlayıcı gücü arasında ortaya çıkacak çatışmalı toplumsal etkileri omuzlarında duyumsayacaklardır. Pek çok çocuk, binlerce yıldır süregeldiği gibi, coşku vebasının kurbanı olacaktır. Bu iş çok daha tehlikeli olacaktır, çünkü coşku vebası sağlıklı çocuğa karşı açıkça, doğrudan doğruya değil, nefretini bin türlü çarpık yolla gizleyerek savaşacaktır. Geçiş döneminde büyüyecek çocuklar, bu dönem ne kadar sürerse sürsün, ilk zırh belirtileri konusunda doğru bilginin desteğine gereksinme duyacaklardır. Bu bilgi hiçbir zaman tamamlanamayacaktır;

ortaya çıkacak tehlikeli durumlara hiçbir zaman yüzde yüz uygun düşemeyecektir. Ama bu bilgiyi «bağırlar»ında taşıyan milyonlarca kişi açısından, dirim yasaları arasına katılacaklardır. Bunlar doğaya, çalışmaya, bir iş becermeye yakın, sıradan insanlar olacaktır. Böylece, Geleceğin Çocukları'ndan sorumlu olacak eğitim ve hekimlik merkezleri, büyük olasılıkla, doğa ve sağlık konusunda gittikçe genişleyen bilgi adacıklarıyla bağlantı kuracaklardır. Ancak, her yeni kuşakta daha ortaya çıkar çıkmaz zırha bürünmenin üstesinden gelemedikleri, çocuk bedenlerinde kök salmasını önleyemedikleri sürece, sözkonusu bilgi işlerine yaramayacaktır. Onleyebildikleri zaman, ancak o zaman, bu çocukların, gittikçe genişleyen kamuoyunun daha büyük desteğiyle, gittikçe daha iyi ve güvenlikli biçimde aynı şeyi kendi çocuklarına yapacak yeni eğitici ve hekim kuşakları yetiştirebilmeleri konusunda sağlam bir umut doğacaktır.

David üzerindeki ayrıntılı çalışmayı böylesine önemli kılan şey geleceğin böyle şimdiden kestirilmesidir. O sırada yeni yeni filizlenen zırha bürünme ve bunu önleme yollarıyla ilgili en küçük deneyim, «yüzde yüz sağlıklı çocuk» yetiştirmekten çok daha önemliydi. Bir çocuğu son derece elverişsiz koşullar içinde bile hilesiz hurdasız sağlıklı tutabiliyorsak, Geleceğin Çocukları için de umut besleyebilirdik.

Benimle çalışan hekimlere alelacele bir sonuç elde edip üstüne çöreklenmektense, kendi sınırlarımızı ve yanılgılarımızı tanımanın çok daha değerli olduğunu öğretmeye çalışmışımdır. Bir günde elde edilen hızlı ünler kalabalıkların gözünü kamaştırabilir, ama ilerki işler ya da coşku vebası konusunda karşılaşacağımız engeller konusunda kimseyi uyarmaz; bu engellerse, binlerce yıldır, durumun iyileştirilmesi için yapılan bütün insan girişimlerini yıkıcı biçimde kösteklemiştir, dolayısıyla ciddi olarak eleştirilmeleri, denetlenmeleri gerekmektedir. Bir çırpıda elde edilen ünler tehlikelidir, çünkü yoldaki engelleri görmemizi önlerler. Böyle kişiler kendi başarılarına kişisel ve tutkusal ola-

rak bağlıdırlar, gerçekleştirdikleri işlere sağlamca kök salmadıkları için, yaramaz otlar gibi büyürler. Her şeye inanan insan yığınları gözü kapalı arkalarına düşer, işleri oldukları gibi göremez, düşünemezler. Halk sahnesindeki bu «parlak» göstericiler, gökyüzünde bir anda beliren, sonra aynı hızla yokolup giden kuyruklu yıldızlara benzerler. Arkalarında yalnızca gösteriden sonra sıkı çalışan, ağır devinimli köstebeklerin her günkü sabırlı, alçakgönüllü, direngen ve inançlı çabalarıyla temizlenmesi gereken koskoca bir karışıklık bırakırlar.

David'in çenesindeki ve karın bölecindeki süreğen kilitlenmenin gevşemesi, sık sık yinelenen öfke patlamaları ve kibrit yakmasına izin verilmesi hastalıklı kekelemenin ardındaki enerjinin yeterli bölümünü alıp götürdü. Ortaya çıkışından üç hafta sonra, kekeleme yokoldu. Ondan sonraki birkaç ay içinde, zaman zaman, bir hece zor söylendi. David'in anası babası bununla oyun oynadılar, şakayla bu heceyi yinelediler, böylece epey tehlikeli olabilecek bir alışkanlık silinip gitti. David'in açık seçik konuşması geri geldi.

Bütün kekeleme evresi tam bir ders oldu; ve hepimizi, arkada sürüp giden hastalıklı bir birikim yoksa, birtakım sinirceli hastalık belirtilerinin kök salmasına olanak bulunmadığına inandırdı. Buysa, büyük bir bilgi kazancıydı. Şimdi artık bütün sorun, David'in gelecek üç yılda sürüp giden bir zırha bürünmesini önleyip önleyemeyeceğimizi, önleyebilirsek bunu nasıl becereceğimizi kestirmekteydi. İnsan, birinci erginlik dönemi zırha bürünmeden geçilmişse, ikinci erginlik dönemine dek öyle büyük bir sorun çıkmayacağını öne sürebilirdi. Vakit geldiği halde, henüz hiçbir cinsel etkinlik belirtisi yoktu; David neredeyse altı yaşına girmişti. Ne kendi kendini doyuruyor, ne de kendi yaşındaki kızlara yanaşıyordu; cinsel ilgi de, erkeklik örgeni dikilmesi de görülmüyordu. Bu da David'in anasını babasını epeyce kaygılandırıyordu. Leğen kemiği bölgesi, bede-

ninin geri kalan yanları gibi devinmiyordu. Sözün gerçek anlamında kaskatı değildi, ama devingenliği belli ölçüde kısıtlıydı. Örneğin, koşarken, leğen kemiği bölgesi bedenine ayak uydurarak sallanmıyordu; tek başına, yavaşça sürükleniyordu. İnceleme sonucu, leğen kemiği bölgesinin edilgin olarak devindiğini, bunun da içerde henüz gelip giden kasılmaların belirmediğini gösterdiğini anladım. Leğen kemiği bölgesini etkin olarak oynatması istendiğinde, çocuk bunu yapamıyor, bütün gövdesini oynatıyordu. Oradaki kısıtlı devingenlik bütün üretken cinsel etkinliği köstekleyeceğinden, David'in babası leğen kemiği bölgesini devindirtmeyi kararlaştırdı. Burada, son on, yirmi yıl içinde eğitimin ne kadar yol aldığını açıkça görebiliriz. Yirmi yıl önce babalar, üreme örgenleriyle oynadıkları zaman çocuklarını döver ya da azarlarlardı. Şimdiyse, David'in babası cinsel oyunlar *gelişmediği* için umutsuzluğa kapılıyordu. İşte bu eksiksiz tutum değişikliğinde »cinsel devrim» tam anlamıyla dile gelmektedir. Tutum, olumsuz cinsel yaklaşımdan olumluya dönmüştür. Bu ikisinin arasında, şimdiki eğitimcilerin çoğunun benimsediği, suya sabuna dokunmama konumu, yaygın mı yaygın «aman el sürme» tutumu yeralmaktadır. Onlar hâlâ çocukları cinsel oyunlardan «başka alanlara çekmektedir»ler; cinsellikten hâlâ özgürce sözetmeye yanaşmamakta, ya iş işten geçtikten sonra ele almakta, ya da «bunu çocuğa nasıl söyleyelim» tutumuyla yanaşmaktadırlar. Bunun dirimsel enerjiye dayalı bakış açısından ne denli ayrıldığını belirtmek son derece önemlidir.

Öykünün gerisini şöyle özetleyebiliriz:

1949-50 boyunca, David'in anası-babası başka bir kente taşındı, David yeni bir okula başladı. Hastalandı. Sarardı soldu, kansızlaştı, yürek atışları hızlandı, kendisinden bir yaş büyük sınıf arkadaşlarıyla çalışırken geride kalmamaya uğraşıp okulda birkaç kez bayıldı. Bir keresinde olduğu yere yığıldı ve bitkin bir halde eve getirildi. Kendini çabuk toparladı, ama kansızlığı sürdü, yürek atışları yine hızlıy-

dı. Bir yıl sınıfta kalmayı seçti, yeniden çocuk bahçesine döndü. O sırada, babası çocuğun «yürek romatizması»na doğru yol aldığını duyumsadı. Bedenin alt kesimindeki dirimsel enerji kilitlenmesiyle yürek romatizması arasındaki ilişki konusunda bir şey söylemek için henüz çok erkendir. Ancak, leğen kemiği bölgesindeki dirimsel enerji işleyişi bütünüyle gelişmemişse, dirimsel enerjinin yukarı kesime toplandığı ve bunun da yüreği etkilediği varsayılabilir. Bu bağlantının nasıl kurulduğunu saptamak şimdilik olanaksız. Ancak, dirimsel enerjiyi temel alarak çalışan hekimin, yürek romatizması falan gibi çocuk hastalıklarının çocuk cinselliğindeki kötü işleyişten geldiğini varsaymaya hakkı vardır. Hekimliğin bu sayfası henüz açılmamıştır, ama yakında açılacaktır. Dirimsel enerjiyi temel alan açıdan gördüğüm ve yapısını incelediğim buna benzer birkaç olay varsayımın doğruluğunu göstermektedir. David'in babası oğlanın yürek hastalığına yakalanmak üzere olduğuna inanmıştı, bakımevinde yapılan incelemede bu inancını dile getirdi. Yardımımla, David'in yumuşak bir bedene kavuşması için giriştiği savaşımı sürdürdü. Bu savaşım, birkaç ay sonra başarıyla sonuçlandı.

David kendi yaşındaki başka bir kızla dost oldu, aralarında yoğun bir sevgi doğdu. Kızın anası babası sevimli insanlardı, her şey iyi gelişti. David toparlanmaya başladı.

Yine babasıyla «konuşma»ya ya da «dertleşme»ye gidiyordu, ama gittikçe daha ender. Yanaklarının alı geri geldi. Kanı yeniden olağanlaştı. Hızlı yürek atışı yavaşladı. Anası-babası şimdi, bu olaydan altı ay sonra, David'in coşkusal alanda yeniden özgür bir sarkaça döndüğünü söylüyorlar. Küçük bir kızla üretken cinsel sevda yaşamakta; karın böleciyle leğen kemiği bölgesi devingen; kekeleme yok; ne yorgun, ne asık suratlı, ne de sinirceli biçimde huysuz. İlk erginliği başka bir büyük sarsıntı çıkmadan atlatıyor. Bu sarsıntının ikinci erginliğini etkileyip etkilemeyeceği şimdiden belli değil. Ancak, «herhangi bir şeye saplanıp kaldığı» zaman kendisine uzatılan yardım eline sarıl-

ma hünerini gösterdiğine göre, kaygılanacak bir şey yok demektir. Bakın bir kez daha yineleyelim:

Hiçbir sarsıntı geçirmeyen çocuklar yetiştirmeyi değil, hastalıklı zırha bürünmeden uzak, dolayısıyla herhangi bir hastalığın kök salıp süremeyeceği çocuklar yetiştirmeye çalışmalıyız. Çocuklar daha uzun süre coşkusal açıdan tam bir kıskaç içinde büyüyeceklerdir. Yapılması gereken en önemli iş, onların bu kıskaçtan hızla kurtulabilecek kadar sağlıklı olmalarını sağlamaktır.

Bu insana kolay bir iş gibi gözükebilir. Değildir. Çocuklarımızı kendi kendilerini dirimsel hastalık yaratan durumlardan kurtarabilecek gibi yetiştirmek kolay olmayacaktır. Buradaki güçlük çocuklardan değil, büyüklerden —ana-babalardan, öğretmenlerden, çevredeki insanlardan— gelmektedir. Her şey, kişilik zırhı denen korkunç hastalığın içyüzünü kavramanın halka ne ölçüde ve hızda yayıldığına bağlıdır. Bu da, çocuklara yapılacak ilk yardımların nasıl geliştiğine, genel kullanıma nasıl sunulduğuna bağlıdır. Çocukla yaptığımız ilk gösteride, sözkonusu yardımların öncelikle ana-babadan, çocuk yuvası öğretmenlerinden gelmesi, çocuğun günlük yaşamına katılmayan hekimlerin bu işe hiç karışmaması gerektiği vurgulanmıştır.

Şimdi yeniden bu yeni sorunun tartışılmasına dönelim.

ÇOCUKLARA YAPILACAK İLK DİRİMSEL ENERJİ YARDIMI

OIRC'yi ilk toplantıya çağırdığımda, kilitlenip kalmış, sürüp giden kişilik zırhına bürünmek üzere olan çocuklara yapılacak ilk dirimsel enerji bilimine dayalı yardım konusunda yeterince deneyimim vardı. Zırh yaratan kilitlenmeleri daha ortaya çıktıkları an kırmak üzere kullanılan bir sürü küçük uygulayımı biraraya getirmek kolay olurdu. Ama bu, bir bebeğin ya da çocuğun dirimsel tepkilerinin oluşturduğu karmaşık dehlizde bize yol gösterecek al ipi yakalamak, bir genel bakış elde etmek olan amacımıza yaramazdı. Şurası üstünde dura dura belirtilmelidir: *Neden kullanıldıklarını gösteren kuramsal bir açıklamaya dayanmayan uygulayımların kalıcı, sağlam bir değeri yoktur.* Bu türlü uygulayımlar kimseye öğretilemez, kimse onları yineleyemez. Kullanılan yöntemler rastlantısaldır, çocuk hekiminin gelip geçici heveslerine, kişisel eğilimlerine bağlıdır. Burada ulaşılacak en yetkin erek, kırık bir kaburga kemiğini sararken vaşvurduğumuz yöntem kadar güvenle kullanılabilecek, öğretilebilir, yinelenebilir bir dirimsel enerji bilimine dayalı ilk yardımdır. Bir çocuğun gelişmekte olan coşkusal yapısı hiç kuşkusuz bir kemikten ya da makinadan çok daha karmaşıktır. Bununla birlikte, küçük çocukların uğradıkları coşkusal baskıları ele alırken başvu-

rulacak kuramsal temele dayalı uygulayım gereksinmesi çok önemlidir. Cinsel etkinliğin, çocuk gelişmesinin merkezi olup olmadığına karar vermek bir çocuk hekiminin kişisel arzusuna bırakılamaz. Ruh hekimliği, ruhbiliminde pek çok acı çekmiştir, çünkü yalnızca «kanılara» değer vermiştir, oysa bir kanı'nın doğruluğunu saptamak için nesnel denetim yoktur. Biz, eğitimdeki ilk yardımın bilim ya da mantıksal çıkarım alanındaki alışılmış deney gibi geliştirilmesini isteriz[1]. Kendileri cinsel kaygılar içinde kıvranan çocuk yuvası öğretmenlerinin ya da eğitimcilerin çocukların coşkusal sorunlarındaki en küçük evreyi bile ele alamayacaklarına kuşku yoktur. Dolayısıyla, çocuklara ilk yardımı yapacak kişinin kişilik yapısı son derece önemlidir. Kendisi de coşkusal açıdan kilitliyse, bir çocuğun nasıl olması gerektiği ya da coşkusal kilitlenmeyle karşılaştığı zaman ne yapacağı konusunda bir sürü çarpık düşün geliştirecektir. Elindeki çözümden bucak bucak kaçacaktır. Kişisel kaygıları ne denli büyükse, yargısıyla kılgısı durumun gerektirdiğinden o denli uzak olacaktır. Şurasını yeniden belirtelim ki, asıl zorluk çocuktaki bozukluktan değil, eğiticideki coşkusal kilitlenme ve kaygılardan gelmektedir. Buna karşılık, cinsel alanda deneyimli, analık açısından köylü gibi davranabilen, sağlıklı bir kadın çocuğun sürüp giden bir sorununda doğru yanıtı bulmakta en çok mürekkep yalamış eğitimciden daha başarılı olacaktır.

Yaklaşık dört yaşına kadarki çocuklarla uğraşırken, dirimsel yönden hastalıklı yetişkinlerdeki gibi, coşkuların çoktan saptırıldığı, süregen zırhlarla karşı karşıya bulun-

---

1) Örneğin, kanayan bir örgeni, bunun bir atardamar ya da toplardamar kanaması oluşuna göre, pamukla ayrı ayrı biçimlerde sıkarız. İşlemimiz mantıksal çıkarıma dayanır. Eğitimdeki ilk yardıma da aynı ilke uygulanmalıdır. Hekimlikle eğitim alanlarındaki ilk yardımlar arasındaki ayrım, eğitimdeki coşkusal dolaşıklıklardadır. Ancak, özellikle ussal bir yapıya dayalı bir kurum, eğitimde, kesici hekimlikten çok daha büyük biriş görecektir. Anayla çocuk arasındaki yoğun ilişki her şeyin başında gelir, bundan sonra da öyle kalacaktır.

madığımızı anımsamalıyız. Burada karşımıza kolayca çekilip çevrilebilen coşkusal durumlar, zırha bürünmenin henüz başlangıç evreleri ve hâlâ özgürce dolaşabilen enerji vardır. Coşkusal akımları daha işin başında kösteklenmiş pek çok çocuk vardır, bunlar coşkusal açıdan doğumdan hemen sonra «ölmüş»türler. Onlar, hâlâ çözüm bekleyen özel bir sorun oluştururlar. Kaçta kaç çocuğun hemen doğumdan sonra coşkusal açıdan öldüğünü, kaçta kaçının ilk erginlik döneminin sonuna dek doğuştan gelen canlılığını koruduğunu bile bilmiyoruz bugün. Yalnızca gürültücülükle hastalıklı yaramazlığın çoğunlukla doğal davranışlar sanıldığını biliyoruz. OIRC'nin başlıca görevlerinden biri işte bu sorunları irdelemek ve neyin doğuştan gelme, doğal coşkusal tepki, neyin yeni doğmuş çocuktaki özgün dirimsel enerji yapısının çarpıtılmasından ileri gelen ikincil tepki olduğunu saptamakta nesnel bir ölçüte ulaşmaktır.

Çocuklar bütünüyle zırhlı olmadıklarından, dirimsel yönden hastalıklı yetişkinlere uygulanan dirimbilimsel kişilik çözümlemesi hiçbir işe yaramaz. Üretken cinsel alana ulaşıp üretken cinsel etkinlik bölgesindeki dirimsel enerjiyi devindirmek üzere kişilik zırhını dizgeli biçimde kat kat kaldırıp atamayız. Çocukta, dört beş yaşından önce, cinsel etkinlik bütünüyle gelişmemiştir. Burada erek, eksiksiz cinsel etkinliğe giden yoldaki engelleri ortadan kaldırmaktır. Bu ereğe varabilmek için, çocuklarda birinci erginlik döneminin varolduğunu kabul etmemiz gerekir; doktorculuk oyunları bu gelişmenin doruk noktasıdır; cinsel etkinliğin yokluğu, sanıldığı gibi sağlık değil, hastalık belirtisidir; sağlıklı çocuklar, yasaklanması değil, yüreklendirilmesi gereken cinsel oyunlar oynarlar. Başka bir deyişle, çocuğa ilk yaşambilimsel yardımı yapmak isteyen eğitimcinin, ansızın ortaya çıkacak durumları da yargılayıp çözüme kavuşturabilmesine izin verecek işe yarar, mantıklı bir temele sahip bulunması gerekir. Zaten, insan çabalarının hiçbir alanı, insan yaşamının en can alıcı alanından, yâni çocukların ye-

tiştirilmesinden daha çok usdışı öge taşımaz, daha yabanıl, daha temelsiz değildir.

Hasta bir çocuğun «kilitlenme» ve «kasılmaları»nın çevresinde vakit geçirmek hiçbir işe yaramaz, giderek yarardan çok zarar verir. Çocuk sağaltımında işe yaramaz «mucize yaratıcı»lardan ve «şifa dağıtıcı»lardan olduğu kadar, çocuğun gerçek doğasıyla sağlığından çok herkesin hoşuna gitmekle, bir çocuk sağlığı dergisinde ya da günlük gazetede adının anılmasıyla ilgilenen fırsatçıdan da uzak durmalıyız. Çocuk yetiştirmekte, çocuğun doğuştan getirdiği özüne uygun bir ilke bulunmalıdır. Bu ilkeye, «ekin», yerel papaz ya da kapkara bilisiz Ortaklaşmacı Parti Genel Yazmanı ne derse desin, sımsıkı bağlanmalıyız. Şurası açıkça anlaşılmalı ve kılgısal bir kılavuz olarak benimsenmelidir: Çocuklarla uğraşırken, alanı herhangi bir yerel papazın ya da siyasal önderin ilgi alanını fersah fersah aşan gerçek bir acunsal olayla karşı karşıyayızdır. Bu görüş açısını toplumsal ya da yapısal olarak benimseyemeyecek kişilerin çocuklara hiç yaklaşmaması gerekir; böylelerinin uzak durması, bu önemli görevi aksatmaması gereklidir. Bu alanda çalışan herkesin, çocukları dirimsel enerji biliminin ölçütlerine dayanarak ele almakla insan yaşamında şimdiye dek girişilmiş ya da düşlenmiş en büyük devrime katıldığımızı bilmesi zorunludur. Bizler, belki de insan doğasının en karmaşık, en zararlı çelişkilerinin kökleri üzerinde çalışmaktayız. Bebekerimizin doğadaki köklerine güvenmeli, ekin ve uygarlığın geleceği konusunda onlara bel bağlamalıyız. Kimseyi bu işi yapmaya zorlamıyoruz, ama buna girişenin neyle uğraştığını bilmesi gerekir. Kesin çözümden kaçmalar, kurnazlıklar, kısa ya da uzun erimli dümenler, uzlaşmalar burada işe yaramaz. Önemli olan yalnızca ve yalnızca çocuk ve onun dirimsel çıkarlarıdır. Ve şimdiki karışıklığa yalnız onlar çözüm bulacaktır.

Geleceğin Çocukları'na duyulan ilginin eylemde bulunacağı alan çok geniştir. Yeni doğmuş çocukların doğal yasaya uygun acunsal işlevlerinde insanoğlunun toplumsal

kurumlarının temelleri yatmaktadır. Her şey, sözkonusu kurumların acunun dirimsel enerji yasalarına uygun mu yoksa aykırı mı oluşuna, başka bir deyişle insan eliyle konmuş yasaların dirimin temel işlevlerindeki doğal yasaya uyup uymayışına bağlıdır. Çocuğun içersinde —çarçur edilmemiş, bükülgen, üretken, gelecek gelişmeler açısından sözcüğün en gerçek anlamında özgür bir— örnek olarak yeraldığı acunsal işleyiş bugünkü insan anlayışının çok ötesine taşan geniş bir dünyadır. İnsan denen yeni doğmuş hayvanda, bütün öbür hayvanlar gibi, düşünbilimleriyle dinlerinde öteden beri özleyip yöneldiği acunsal işleyişin küçük bir parçası vardır. İşine karışılmayan her ana, içgüdüsel de olsa, bunu kusursuz bilir. Onun sorunlara bulduğu çözümler, öncelikle toplumsal kökenli değildir, dirimsel enerji işleyişi biçimindedir. Buna karşılık, toplumsal ilişkileri işte bu işleyiş *oluşturur*. Her türden hayvan yavrusuna ananın gösterdiği özen çocuk yetiştirmenin dirimsel enerjiye dayalı özüne kanıttır. Çarpık dirim araya girmezse, toplumsal tepkiler işte bu toprakta çok daha sonra ortaya çıkar. Yeni doğmuş insan yavrularına gösterilecek özenin doğal olarak kök salmış becerilere gereksinmesi vardır; bu köklerin yerini hiçbir yapay, ekinsel önlem alamaz. Viyana'da Pirquet'nin uydurduğu çocuğu saatla besleme zorlayıcı-sinirceli yöntemi tepeden tırnağa yanlıştı ve sayısız çocuğa zararı dokunmuştur. Kolları bacakları doğal devinimleri kısıtlayacak biçimde sarıp sarmalamak da öyle. Çocuğa bu yoldan yapılan işkenceyi düşünmek bile olanaksızdır. Sünnet alışkanlığı yakında olduğu gibi görülecektir: bağnaz, anlamsız bir acımasızlık. Yaşama duyulan nefreti tartışırken öncelikle insanoğluna özgü bu önlemlere yeniden döneceğiz. Şu anda, hep birlikte, başka bir sorunu ele almaktayız. Geleceğin Çocukları'yla ilgili çalışmamız başarıya ulaşırsa, çözülecek bilmece yalnızca ve öncelikle çocukların yetiştirilmesinde ne gibi kötü işler yapılageldiğinin ortaya çıkarılması olmayacaktır. Çözülmesi gereken bilmece şudur: *Yeni doğmuş çocuklarla uğraşan yetişkin*

ler dünyası, her yeni kuşakta bozulmamış dirime gerçekten neler yapıldığı konusunda nasıl uyarılabilir acaba?

Çocuk bakımı konusunda yapılacak iyi şeyler, dirimsel önem taşıyan şeyler binlerce yıldır bir sürü insan tarafından yazılıp söylendi. Ama bunlar kimsenin beynine girmedi, kimsenin kuşkulanamayacağı bir halk kuralına dönüşemedi. Herkes hayvan yavrularının nasıl büyüyüp bakıldıklarını gördü. Bu konuda sayısız şiir yazıldı. Ama söylenenlerin hiçbiri insan yaşamına sızamadı. Hemen her ana benliğinin derinliklerinde bir çocuğun ne olduğunu, neye gereksinme duyduğunu biliyor. Ancak analar kendi içgüdülerine değil, gelip geçen kuramcıların zararlı, içi boş kuramlarına kulak veriyor. Dolayısıyla, dert, bir çocuğun yarattığı sorunlardan değil, bu sorunları çözmeye kalkışan herkesin yoluna dikilen insanoğlunun kişilik yapısından gelmektedir. *Ancak, usa uygun çocuk bakımının önüne dikilen engellerin bu durumda çocuğun yarattığı sorunlardan çok daha önemli olması son derece mantıklıdır.*

Ana-babaların, eğitimcilerin, hekimlerin, çocuk bakıcılarının yüreklerinin derinliklerinde doğru olduğunu bildikleri şeyi rahatça duyup benimseyebilecekleri gizli bölgeye açılan kapı nerededir acaba? İnsanla ilgili şeyleri anlayan kişi için sözkonusu bölgeye açılan kapının doğanın öbür bilmeceleri gibi gizli olmakla kalmadığı, ayrıca kimse giremesin diye kapısına bekçi dikildiği açık seçik ortadadır. İnsan bu durumda, Kutsal Kitap'taki Âdem'le Havvâ söylencesinde, elinde alevden kılıç, cennetin kapısında bekleyen zebaniyi düşünüyor. Âdem'le Havvâ'nın Cennet Bahçesi'nden kovulmaları insanoğlunun doğayla ilintisini çok çok önceleri yitirmesine dayanmaktadır. «Günahkâr» olduğu için yeniden oraya girememektedir. Bizim görüş açımıza göre, doğayla çelişen bir şeyden ötürü doğaya dönemez. Oysa insanoğlu doğanın küçük bir parçasıdır, onun yasalarına ayakuydurması gerekir, yoksa kendi doğasını (özünü) yitirir, uyumu uçup gider, şimdi içinde bulunduğu karışıklığa yuvarlanır. «Tanrı» sözcüğünün bugün ne anlama gel-

diğini anlamadıkça, insanoğlunu «Tanrı'ya çağırma»nın hiçbir yararı yoktur. Tanrı'nın Cennet'e açılan kapıyı bekleyen zebaninin bir parçası, insanın Cennet'ten kovulmasının bir bölümü, cezalandırılması olduğunu kavramadıkça sözkonusu çağrı hiçbir işe yaramayacaktır.

Demek ki, çocuklarımızın Tanrı'yla doğanın kendilerini yarattığı gibi büyüyebilmelerini önleyen engeller büyüktür. İnsanoğlu binlerce yıldır, adına ister «cennet», ister «özgürlük» deyin, kendine dönmeye çalıştığına ve bunun yolunu bulmakta her seferinde başarısızlığa düştüğüne göre, sözkonusu engeller korkunç olmalıdır. Birisi cennetin kapısında bekliyor besbelli, «insan doğa»sındaki, «özyapısı»ndaki bir şey oraya girişi olanaksız kılıyor herhalde. Onca verimli insan deneyiminin kullanılmadan kalışının, tek tek seslerin dile getirdiği büyük öğretilerin şu yabanıl dünyada yalnız sağır kulaklarla korkunç nefretlere toslamasının nedeni de budur.

Bununla birlikte, kapıyı açacak olan ne yoksulluğun yinelenen betimlemesi, ne gittikçe daha iyi davranılmasını sağlamak üzere verilecek gözdağı, ne izlenceler, ne siyasal parti izlenceleri, ne propaganda, ne de çocuğun ülküleştirilmesidir. Sorunun çözümünün onca zamandır gizlendiği yere açılan kapıyı bulmamız gerekir. Bulmamız gerekir, yoksa harcayacağımız yeni çaba da hastalığa ulaşmak üzere harcanan daha önceki bir sürü dürüst çaba gibi boşa gider. Çözüme açılan kapıyı bugün, yarın ya da yüz yıl sonra bulmamızın hiç önemi yoktur. Kapıya doğru atacağımız ilk adımın boşa gitmesinin de. Önemli olan gidilecek yöndür: *O korkunç engelin saklandığı yerin kapısı bulunana ve ele geçene dek, sağa sola güzel öğütler dağıtmaktan vazgeçin.*

Sözkonusu kapının saklandığı yolun çabucak ve kolayca bulunacağını hiç mi hiç ummuyorum. Giderek, bu işe katılanların neden sözettiğimi anlamalarını bile beklemiyorum. İlk engelin ortaya çıkmasını sabırla bekledim. Altı hafta sonra, hem de OIRC'nin göbeğinde, tam umduğum gibi boygösterdi. Ve bundan daha iyisi olamazdı.

COŞKUSAL VEBAYLA KARŞILAŞMA

O özel durumda ne zaman ve hangi kılıkta boygösterece-ğini bilmesem de, sağlıklı çocuklara giden yolda engelle karşılaşmaya hazırdım. Bu tasarıya, coşku vebasının özyapısı konusunda bana yardımcı olabilecek bilgilerle girişmiştim. Bu bilgi şu olgulardan oluşuyordu:

1. Coşku vebası, hastalıklı bir bilinçli istemin ya da tasarlanmış bir kabalığın dile gelişi değildir; coşkusal vebanın *yapısal* niteliği, etkilerini çok daha tehlikeli kılmaktadır. Coşku vebası, tıpkı temizlik, özenlilik ya da dürüstlük gibi, bir kişilik özelliğidir. O, insanlararası ilişkilerde dışavuran hastalıklı davranıştır.

2. Coşkusal vebalı tepkilerin enerji kaynağı asal olarak aşırı saldırganlıkla el ele veren cinsel doyumsuzluktur.

3. Coşkusal vebaya yakalanmış kişiler, iyi bir amaca hizmet ettikleri sarsılmaz inancıyla edimde bulunurlar. Orta Çağ'da büyücülerin ateşe atılması; yirminci yüzyılda, Hitler Avrupa'sında Yahudilerin gaz odalarına kapatılmaları; zorba buyurganların karşıtlarını kurşuna dizip asmaları; Amerika Birleşik Devletleri'nin Güneyi'nde zencilerin kovalanıp hırpalanması; eski Hindistan'da dulların öldürülmesi; cinsel ilişkiye kalkışan gençlerin ıslahevlerine kapatılması; suçsuz insanların aşırı gayretkeş bölge yargıçlarınca suçlanıp mahkûm edilmesi; birtakım çıkarlara doku-

nan insanın demir parmaklık arkasına gönderilmesi; cinsel oyunlar oynayan çocukların hoyratça cezalandırılması; bize saldıracak bahanesiyle herhangi bir ülkeye saldırılması; aslında Rusya Güney Kore'yi ele geçirirken Amerika Birleşik Devletleri'nin Kuzey Kore'ye saldırmakla suçlanması; bizi armağanlara boğan varlıklının vermekten vazgeçtiği an yerin dibine batırılması; eşinden ayrılan erkekten ömür boyu para kesilmesi; kötülük etme ereğini güden genel dedikodu; bir insanın kişiliğine kara çalınması — kısacası, bütün bu insan eylemleri iyi bir amaca hizmet edildiği sarsılmaz inancıyla yapılmaktadır. Kılık değiştirme bilinçli değildir, ama gerçektir.

4. Bütün vebalı insan tepkileri temelde dirimin doğal anlatımlarına yöneliktir. Dirimsel anlatımların içerden gelen devinimi, yumuşak kendini bırakışı zırhlı insanoğlunda nefrete ve yıkıcılığa yolaçmaktadır.

5. Coşkusal vebaya yakalanmış, bu temel üzerinde edimde bulunan kişiler genellikle doğanın pek çok yetenek bağışladığı insanlardır. Ancak, yetenekleri sanat, bilim ya da uygulayımın özenli çalışmalarında, usul usul olgunlaşamamıştır. Bunlar harcanmış yeteneklerdir, küçük bir çabayla tutumbilimsel ya da siyasal alanlarda son derece yüzeysel büyük başarılar getiren sayısız toplumsal fırsatın üstüne atlamaya her an hazırdırlar. Dolayısıyla bunlar, toplumumuzdaki usdışı akımların ve toplumsal kümelerin önderleriyle izleyicilerinin oluşturduğu geniş alayları destekleyen güçlü içtepilere sahip kadınlarla erkeklerdir. Hitler ya da Stalin gibi harcanmış üstünyeteneklerin kötülüğü işte böyle kişiliklerden doğar.

6. Vebalı davranışa doğru yozlaşan, öncelikle, zayıf insancık değil, işte bu dirimsel enerji yönünden güçlü kişidir. Bu kötülüğe sapmanın altında yatan koşul, güçlü bir yaşam duygusuyla atbaşı giden aynı derecede güçlü dirimsel anlatım kilitlenmesidir. Bu özel birleşim her türlü vebalı tepkinin temelidir.

7. Bu güçlü, ama doyumsuz dirimsel hastaların umut-

suz ya da zayıf insanlar üzerindeki çekiciliği, sağlıklı dirimle doğal davranışınkinden çok daha büyüktür. Bu insana aykırı bir söz gibi geliyor. Evrensel ülkü birinci değil de ikinci olduğuna göre, neden kötü, yüzeysel, çarpık dirimsel anlatım doğal, yumuşak, sağlıklı anlatımdan daha çekici olsun? Acunsal yaşam enerjisi biliminin çerçevesi içinde çalışmış olanların hepsi bu anlamsızlığı gözlemiştir. Çocuklar, hastalıklı, kaba davranışlara —yüz göz buruşturmaya, kötü konuşmaya, ateş etmeye, tükürmeye falan— dingin, derin, yalın doğal davranıştan çok daha kolay ve kusursuzca ayakuydururlar. Derin düşünceyle kaba ayaktopu arasında seçim yapmak zorunda kalan sokaktaki adam hiç kuşkusuz ikinciyi seçecektir. Yüzeyselliğe eğilim geneldir. Dolayısıyla, vebalı yaşamın yüzeyselliği, kolaylığı, hızlı enerji yapım-yıkımıdır insan denen memeli hayvanı en çok çeken. Bu, insanın yüzeysel ve kolayla özdeşleştiği zaman kendini daha iyi duyumsamasından, daha mutlu ya da güvenli yaşamasından değildir. Yüreğindeki gizli, derin özlem hep tersine'dir: kısacası, «tanrısal»adır özlemi. Ancak, görünüşe göre hep veba ağır basar, bilmem kaç bin yıldır hep o ağır basmıştır. Bilmece işte bu aykırılıkta gizlidir. Bu bilmece yalnız alabildiğine uzmanca kişilik çözümlemesiyle çözülmüştür: Doğal'a, «tanrısal»a, «iyi»ye erişilmez, *çünkü insan kişiliği bunlara uygun bir kişilik yapısına sahip kılınamamıştır.* Onun yapısı usdışı yaşamın yüzeysel, içtepisel, amaçsız yollarına uygundur. Doğal yaşama yöntemleri insanda öylesine derin özlemler yaratır ki, gerçekleştirilemeyecekleri için, erişilmez kalırlar. Vebalı davranış da işte bu ikilemde bize bir çıkış kapısı bulur. İnsanın, *kimsenin yaşamını kılgısal olarak değiştirmeksizin,* yüzünü dönebileceği bir ülkü sağlar. Böylece, ülkülerimizin göz kamaştırıcı ışığında tin'imizi ısıtırken şu korkunç karışıklığın göbeğinde çöreklenip kalma, acıklı bir biçimde yerde sürünen bir solucan olmayı sürdürürken ulusal onuru ayakta tutma, şu ya da bu dâvâ uğrunda «haçlı seferine çıkma» olanağına kavuşuruz.

İnsanoğlunun bir devlet ülküsü ya da herhangi bir haçlı seferi uğrunda canını seve seve vermeye razı olurken, yaşamla, işle, sevgiyle, çocuklarla ya da doğruyla ilgili bir inanç uğrunda ayağa kalkmaya çağrıldığında köpekleşmesi, korkaklaşması yeryüzündeki en acıklı, ama en garip usdışı şeylerden biridir. Bu, herkesin gözü önündedir ve uzun uzun üstünde durulması gerekmez. İnsanın kişilik yapısındaki bu özgül usdışılık, doğruyu, sevgiyi, dirimi ya da çocuğu savunmak üzere kırk yılda bir ayağa kalkan ender kişilere yöneltilen alkış ve hayranlığa bakılarak ölçülebilir. Doğruyu, sevgiyi, yaşamı yaşamaya gücümüzün yetmeyişinin dışında, nedir kör kör parmağım gözüne ortada duran, açık seçik şeyin bu denli ender, usdışınınsa böylesine yaygın oluşunun gerekçesi? Bununla birlikte, sözkonusu zayıflık başka bir şeydir, ondan doğal yaşayışa uygun her şeye karşı duyulan nefretin çıkması başka bir şey.

8. Canlı nesneye yönelik nefret konusu geniş, karmaşık bir konudur, ve yeterince ele alınmıştır. Burada, ana çizgilerine şöyle bir değinmekle yetinmek zorundayız. Bildiğim kadarıyla, hiçbir resmî bilim, düşünbilim ya da eğitsel kuram bu konuyu ele almamıştır.

Yaşayan, canlı ilkeden kaçış ve nefret insan davranışının belli başlı iki niteliğidir. Ve «yaşayan, canlı» terimi burada en geniş anlamında alınmalıdır. Yaşama, yalnızca yaşamanın temel işlevlerini, yâni cinsel etkinlikle *yaşama sevincini* değil, doğruluk, dürüstlük, gizlisi saklısı olmayan doğallık, temel yaratıcılık, zırhlı küçük insanın gidile geline pekişmiş yollarından uzak durma gibi değişik olumlu yaşama işlevlerini de içermektedir.

Canlı her şeye duyulan köklü, öldürücü nefret çok iyi bilinmektedir ve yazarlarca hârika biçimde betimlenmiştir. Sorun, daha önce de belirtildiği üzere, nefretin varlığından ve işlevlerinin bilinmesinden değil, onları yenme girişimlerinin insan sürüsünün içine sızmaktaki olanaksızlığından gelmektedir. Sözkonusu nefreti ortadan kaldırmak üzere harcanan çabaların bir teki bile başarıya ulaşama-

mıştır. Oysa, coşkusal vebayı kıskıvrak yakalamaya yönelik usa uygun, belirleyici girişimin insan uyanıklığında bu bilginin gelişip vebaya karşı etkili olabileceği toprağı hazırlaması gerekir.

DİRİMİN BOĞAZLANIŞI

Çok küçük yaşta coşkusal doyumsuzluğun baskısı altında kalıp da yaşama nefretle bakmayan insana kırk yılda bir rastlandığını çok iyi biliyordum. Korunma önlemleri bilinmediği için X ışınlarının öldürücü etkisinde kalan ilk röntgenciler gibi, dirimsel enerjiyi hekimlik ve eğitim alanında kullanacak ilk uzmanlar da kendilerini, dirim'in ne olduğunu öğrenmeye kalkıştıkları an önlerine dikilen öldürücü, acı nefretten koruyacak önlemleri henüz geliştirmemişlerdi. OIRC'nin kuruluşundan on yıl önce, coşkusal vebanın kullandığı yöntemlerden de habersizdik. Birçok durumda, olup biteni kavrayamadan, hazırlıksız yakalanmıştım. O günlerde, giriştiğim savaşta, bir avuç arkadaşın dışında, tam anlamıyla yalnızdım. Şimdi, 1950'deyse çalışmalarım dünyaca biliniyor, dinle ilgisi bulunmayan, bu işi uğraş seçmiş bir sürü insan şöyle ya da böyle onlara katılıyor. Dolayısıyla yalnız kendimi ve işimi değil, bana katılan, coşkusal veba açısından tam anlamıyla temiz insanları da korumak zorundaydım. Nasıl yol gösterecektim onlara? İlkin yapısal davranışlarını dikkatle gözlemeyi; ikinci olarak, binlerce yıldır tırmana tırmana gelen, canlı nesneye yönelik nefrete karşı sürekli uyarmayı kararlaştırdım. Coşkusal vebalı tepkiler konusunda deneyimli olmayanın böyle bir kötülüğün varlığını anlayamayacağını, giderek varolduğuna bile inanmayacağını biliyordum.

«Geleceğin Çocukları» için hekimik ve eğitim alanında çalışanlarda aranacak temel nitelikler şunlardı:

1. Kararlarla yöntemler yalnız iş ve göreve bakılarak saptanacak, özel kanılara ya da kişisel dostluklara bakılmayacaktı.

2. Bizi bekleyen dev boyutlu görev karşısında alabil-

diğine alçakgönüllü olunacak, ama aynı zamanda kişisel çaba ve başarıyla elde edilmiş güçlü bir kendine güven duygusu taşınacaktı.

3. Bugünkü kişisel ya da uğraşsal dostlukların yerine, gelecek kuşakların sağlık ve esenliğine ilgi duyulacaktı.

4. Kim olursa olsun, dirimi boğazlayana karşı usa dayanan, açık seçik bir nefret beslenecekti. Bireylere gösterilecek saygı, bunun henüz doğmamış sayısız çocuğun esenlik ve mutluluğunu engelleyip engellemeyeceği sorusuyla atbaşı gidecekti. Koskoca bir çocuk kuşağının esirgenmesi sözkonusu olduğunda hasta birinin kişisel duygularını incitmekten kaçınmak büyük sorumsuzluk olacaktı.

5. Bu işin yerine getirilmesinde doğrudan ayrılmama, keskin özeleştiriden kaçınmama konusunda tam bir kararlılık gösterilecekti.

6. «Toplumsal hastalık» denen şey, yâni toplumsal bağlardan ötürü temel ilkelerin gözden çıkarılması elden geldiğince sınırlandırılacaktı.

7. Son olarak da, önemli kararlar alınırken ya da birtakım durumlar değerlendirilirken şu iki soru hep akılda tutulacaktı: Karşılaşılan durumda ne canlı varlığın ilkesine ve doğal öz-düzenlemeye YANDAŞ'tır, ne KARŞIT'tır? Birincinin desteklenmesi; ikincininse önce anlaşılması, ve elden geliyorsa, onunla savaşılması gerekir.

Bu temel tutumların, coşkusal vebanın çocuk araştırması işine yöneltmesi beklenen saldırıyı karşılamak üzere bize güvenli bir alan sağlayacağını umuyorduk. Daha önceki deneyimlerime göre, savaş alanına bu yapısal korunma önlemlerini almadan çıkmak düpedüz kendi canına kıymak olurdu. Ve acımasız zorbaların tersine, çalışma arkadaşlarımın canını gereksiz yere tehlikeye atmak istemiyordum. Ayrıca, ancak savaş alanında kazanılacak kılgısal deneyimlerin onları sözkonusu korunma önlemlerinin gerekliliğine inandıracağını da biliyordum.

YAPISAL NEFRETLE İLK KARŞILAŞMA

OIRC'de beş toplantı yapıldı ve görece sağlıklı, öz-düzenlemeye göre yaşayan çocuk gösterilip üzerinde tartışıldı. Çerçeveyi genişletmek için, bizim çevrenin dışından bir ananın çağrılıp çocuğu konusunda onunla tartışmayı önerdim. Sözkonusu anayı uzun süreden beri, küçük çocukların yetiştirilmesinde öz-düzenleme ilkesini benimseyip tartışan, başka başka yaşayan insanların oluşturduğu bir kümenin üyesi diye tanıyorduk. Ancak ana, ne uğraşsal ne kişisel olarak bizim çalışmaya bağlıydı. Böylece, eğitimde yapılacak ilk yaşambilimsel yardımın hekimlerle eğitimcilerden çok ana-babalara verilip verilmemesi sorununa yeni bir ışık getireceğini umuyorduk.

Toplantı, işitileceklere tam bir güven ve gizlilikle yaklaşılması uyarısıyla başladı. Temel yöntemin şu soruya göre saptandığı bir kez daha belirtildi: Toplumsal ve kişisel yapıda, çocuk yetiştirilmesinde öz-düzenlemeye ne YANDAŞ'tır, ne KARŞIT'tır?

Bu arada, ananın öyküsünü dinleyen uğraştan kişilerin yüksek eğitim görmüş, bu iş için özenle seçilmiş insanlar olduklarını aklımızdan çıkarmayalım. Hepsi kişilik yapılarını sağaltımdan geçirmişti ya da geçirmekteydi. Acunsal yaşam enerjisi bilimiyle ilgili yapıtlar okumuşlardı; canlı varlık karşısında duyulan yapısal nefretten haberleri vardı ve onu kendi uğraş alanlarında tanımayı öğrenmişlerdi; coşkusal vebaya karşı açılan savaşa kendi istekleriyle katılmışlardı; büyük çoğunluğu, küçük çocuklarla gençlerde cinsel sağlığın önemini anlamakta öbür insanların çok çok önündeydi. Altıncı toplantıya dek, çalışmaya bütün varlıklarıyla katılıp tartışmaları hârika bir biçimde izlediler. Ama o toplantıda canlı varlığa duyulan nefret kendini gösterdi, ve bunun yalnız ben ayrımına vardım. Onunla önünde sonunda karşılaşmaya hazırdım, ama nefretin dışavuruluş biçimi beni bile şaşırtıp sarstı. Bu deneyimin özeti şöyle. Okur, sözsüz dile getirilen bir coşkusal durumun aktarılmasındaki güçlüğü biliyordur sanırım.

Çocuğun anası geçimini kendisi sağlayan, çok çalışan, biraz saldırgan, canlı, kavrayışlı bir kadındı. Sırtında ekinsel (kültürel) sınırlandırmaların yükü yoktu. Sevisel yaşamını gereksinmelere uygun yaşamış, sık sık kendisini yutmaya kalkışan aktöresel (ahlâkî) bataklıkla yiğitçe savaşmıştı. Çocuğunu, kamuoyunun keyfine göre değil, kendi yaşam duygusuna uygun biçimde yetiştirmişti. Doğal olarak, sık sık kendini savunmak zorunda bırakılmıştı, dolayısıyla aşırı duyarlıydı. Öteden beri yaşama biçimi için anlayış ve onay aramıştı, yaşama duygusu gerçekten aktöreli ve edepliydi, bundan ötürü acunsal yaşam enerjisi bilimiyle cinsel tutumbilimi inceleyip öğrenmeyi iş edinmiş dindışı bir kümeyle karşılaşınca, şöyle bir oh demişti. Sonunda kendisini anlayıp onaylayabilecek, uğraşsal eğitim görmüş bir kümeye kavuştuğunu düşünmüştü. Çocuğunu OIRC'ye getirmeye, yalnız bu önemli işe yardım edeceği için değil, aynı zamanda kendi yaşamında da umutsuzca yalnız kalmaktan kurtulacağı için can atmıştı.

Çocuğunu anlatmaya ve soruları yanıtlamaya alışılmadık biçimde açık, son derece içten bir tutumla başladı. Ancak, tartışma ilerledikçe, gittikçe gerginleşti. Sesi eskisi gibi özgürce çıkmaz oldu; bir engeli aşarmışcasına konuşmaya başladı. Yanakları al al oldu.

Bir gün önce gözden geçirdiğim küçük kız çok garipleşti. Anasının eteğine yapıştı; kendisiyle ilinti kurmak alabildiğine güçleşti. Soyunmaya yanaşmadı. Çocuğun seçimini yapmakta özgür kalması için, hiç üstelemedim. Gösteri tam bir başarısızlıkla sonuçlandı. Özellikle ana çocuğunun cinsel alışkanlıklarını betimlemeye başlayınca, havanın buz kestiğini duyumsadım. Dinleyicilerden artık pek az soru geliyordu. Bu soğuk havayı dağıtmak istercesine, bir halka yardım görevlisi, bağıra bağıra: «Teşekkür ederiz,» dedi.

Tartışma başladı. Ben bekledim. Bakalım neler olacaktı? Bu ana, giriştiğimiz işi böyle toplulukla sürdürüp sür-

düremeyeceğim konusunda ilk sınav olacaktı. Şimdi artık yanıt elimizdeydi.

Tartışma, görünmeyen, ama yerinden kıpırdatılamayan bir engeli itermiş gibi başladı. İncelenen olay, son derece önemli eğitsel ve toplumsal sorunlar ortaya çıkarıyordu: Evlenmemiş kadının kendine özgü yazgısıydı bu; kamuoyunun baskısına yardımsız, zaman zaman da karışık biçimde kafa tutma yürekliliği karşısındaydık; sağlıklı, sevimli bir kızı dört yaşına getirmek büyük başarıydı; ananın geçimini sağlamak için çalışmak zorunda kalmasından, babanın bulunmamasından ötürü ana-çocuk ilişkisinde bir sürü güçlük belirmişti; karşımızdaki ana, hiçbir eğitim ve yardım görmediği için, teyzelerin, büyükannelerin, konu komşunun yanlış öğüt ve azarlarına büyük bir beceriyle kafa tutmuştu; bu olaydan kamuoyunun oluşması, topluluğun yaşaması, evlenmemiş anaların sorunları ve buna benzer daha bir sürü sorun konusunda çıkarılacak sonuçlar vardı. Ancak, tartışma bir türlü ilerleyemiyordu. Ben yine bekledim, hiçbir şey yapmadım.

Sonunda, tartışma gelişmeye başladı. *Asıl konudan kaçışa*, önümüzde duran çözümü es geçmeye, kesin çözümün yerine önemsiz, darkafalı eleştiri düşkünlüğünün geçirilişine tanık olmak pek eğlenceliydi doğrusu. İçimizden birileri ananın sorguya çekilmesine gereğinden çok vakit harcandığını öne sürdü. Kimileri de, nasıl olacağını söylemeksizin, «soruları başka türlü sorsaydınız daha iyi olurdu» dedi. Daha önceleri hep işbirliğinden ve gerçek bilimsel tartışmadan yana çıkmış bir hekim, ansızın patladı: «Şu iskemleler biraz daha rahat olmalıydı canım..» Katılanlardan biri, «yasadışı» bir çocuğun bunca insan önünde tartışılmasının kendisini müthiş rahatsız ettiğini belirtti. (Toplantıdan sonra bunu açıkça dile getirdi.)

Boş ve önemsiz tartışma gittikçe üzerimde yoğunlaştı; şunu yapmalı, şunu yapmamalıydım. Ana sorguya çekilirken çocuk getirilmemeliydi. Katılanlardan biri, çocuğun, cinsel oyunlarının betimlenmesinden zarar görebileceğini

söyledi. Başka biri de çocuğun beklendiği gibi karşılık vermediği kanısındaydı.

Ben yine bekledim ve boş konuşma engelinin kurulmasına göz yumdum. İşin nereye varacağını görmek son derece önemliydi.

Eğitimci bir kadın, üç yüz kişilik dinleyici topluluğunun önünde, bir çözüm bulmaya zorlanarak, çocuk cinselliğini tartışmış olmakla övündü. Hafifçe ürperdim. Nasıl da çocukçaydı, her türlü tehlike duygusundan yoksundu şu yaklaşım! Bunu söyleyen eğitimcinin birçok cinsel sıkıntısı olduğunu biliyordum. Başka biri de beni çocukla ilinti kurmamakla suçladı. Birkaç hafta önce başka bir çocuğa yaptığım gibi, küçük kızı da kıskıvrak yakalamalıymışım. Çocukla, gösteriden bir gün önce yapabildiğim gibi ilinti kuramadığımı kabul ettim; bu konuda başarısızlığa uğrayışımın nedeni buydu. Çocuğa ve anasına sorular yöneltildiği sırada ne kertede sıkıldığımıysa hiç söylemedim.

Durum gittikçe gerginleşti. Boş eleştiri düşkünlüğü makinalı tüfek gibi taramaya başladı beni.

Sonunda; son derece becerikli bir halka yardım görevlisi buzları kırdı. Açıkça, işin uzmanı bu insanlar arasında kendisini alabildiğine rahatsız duyumsadığını söyledi. Kaskatıydılar, birbirleriyle en küçük bir bağlantı kurmuyorlardı, en yakıcı sorulara buz gibi yanaşıyorlardı, kısacası, bu işe uygun kişiler değillerdi.

Ben yine bekledim, tartışmaya taze hava gelmesini körükledim.

Böylece OIRC'de, ilk kez, ayağı yerde cinsel etkinliğin tartışılmasının yapısal nefretin saldırısına uğradığı besbelliydi. Tepkilerin daha ileri gitmesine izin vermek son derece önemliydi. Toplantıyı saran tartışma sırasında, giriştiğimiz işin büyük bir sarsıntıyla karşılaşmak üzere olduğunu duyumsadım. O işi bu eğitim görmüş, kendilerini adamış insanlarla sürdürmek olanaksızsa, başka yol yok demekti. OIRC'nin sonu gözükmüştü.

Eksiksiz tartışmayı gelecek toplantıda yapabileceğimizi,

yalnız ilk kez kendi kişilik yapılarındaki engelle yüz yüze geldiklerini söyledim toplantıda hazır bulunanlara.

Hekimlerle eğitimcilerin pek azı topantıdan sonra gelip benimle özel olarak konuştu. Kimileri açıkça nefret etmişti. Bir hanım, ananın açık sözlülüğünün kendisini müthiş rahatsız ettiğini kabul etti. Bütün tasarıyı tehlikeye atma pahasına, bu tepkinin gelecek toplantıya getirilmesi kararlaştırıldı. Bir halka yardım görevlisinden ertesi gün anayla görüşüp çocuğun bu işten zarar görüp görmediğini öğrenmesini istedik. Odama gelenlerin hepsi son derece önemli bir deneyim yaşadığımızı, bunun işlenip aydınlatılmasının da çok önemli olduğunu kabul etti.

Bir yürek çöküntüsü duydum. Onulmaz biçimde başarısızlığa mı uğramıştım? Karşılaştığım nefretle nasıl başa çıkabileceğimi bilemiyordum. Bir zamanlar çocukların cinsel etkinliğini yeryüzündeki bütün eğitimci ve hekim toplantılarının dışında tutana benzer yapısal bir nefretle yüz yüze bulunduğuma kuşku yoktu; binlerce yıldır sayısız çocuğa işkence edilmesine yolaçmış, çalışmalarımı hedef alan yapısal nefret.

Bu yasaklanmış alana dokunmayı göze alan her kadın ve erkeği karalamaya, böcek gibi ezmeye hazır, dile dökülmeyen, gizli, acımasız, alçak «dokunma, yoksa yakarım!» havası; İsâ'nın Çarmıha Gerilmesi; bütün yeryüzünde dünya kuruldu kurulalı sürüp gelen cana kıyma; canlı varlığın özüne yönelik gizli kapaklı, sessiz, acı nefret. Doğal seviyi merdiven köşeleriyle sağa sola çekilmiş arabalara tıkan nefret; sessiz, ama insanın canını alan doyumsuzluklar; kimsesiz odalarda gençlerin kopardıkları acı çığlıklar; kalın sis perdesini delmeye çalıştığı her yerde doğru'yu kovalayıp işkence eden elezerler (sadistler); sevdayla ilgili konuşmaları dinleyen vebalı iftiracıların yüzlerinde beliren hastalıklı sırıtış; cinsel sarılma karşısında boğazı kesiliyormuş gibi olan gizemci Hitler ya da Stalin yanlıları; sinema salonlarında kuşların ya da balıkların çiftleştiğini görünce işitilen zevzek kıkırtılar; sevi örgenine dokunmasın diye ço-

cuk ellerinin bağlanması; doyumsuzluktan ötürü suçluluk duygusuna dönüşen sevi deneyimine karşı gençlerin verdiği umutsuz kavga; doğruyu belli belirsizce sezen, umutsuzca kapana kıstırılmış, çâresiz bırakılmış, her şeyden umudunu kesmiş, aklını kaçıran, yardım olarak yalnızca akıl hastanelerinde ruh hekimi denen elezerlerce kafatasları açılıp alın yumurları kesilen ya da elektrik akımıyla canlılıkları yokedilen milyonlarca üstün yetenekli yeniyetme ve gencin çektiği büyük acı; yaşamları boşa harcandığı, doğal duygularına çıkış yolu göremedikleri için sokaklara düşüp haydut olan binlerce genç kız ya da oğlan.

O uykusuz gecede bütün bunlar ve daha başka şeyler geçti gözümün önünden. Başarabilecek miydim acaba? Yoksa coşku vebası mı ağır basacaktı?

Ondan sonraki hafta hep içinde bulunduğum durumu düşündüm. Giriştiğimiz iş hiç kuşkusuz büyük bir bunalıma düşmüştü. Sorun bunalımın kendisinden değil, onu doğuran ve çözümsüz bırakan düşmanca tepkinin yapısal niteliğinden geliyordu. Toplantıya katılanların hazırladıkları durum bildirileri allak bullak olduklarını gösteriyordu. Kılgısal düşmanlığı gösteren hiçbir belirti yoktu. Her şey dingin gözüküyordu, ama herkes belirleyici birşeylerin olduğunu biliyordu. Yapısal duvarın ardına geçme işiyle karşı karşıyaydım, omuzlarımdaki büyük sorumluluğun bilincindeydim. Başarı ya da başarısızlık gelecek kuşakları da etkileyecekti.

O zor durumda, D.H. Lawrence'ın bir alıntısını anımsadım:

Şu anda, yüreğimde, birer dönekmişler gibi bir duygu uyandı — evet, dönek bunlar. Gerçek doğruya döneklik ediyorlar. Bana geliyor, beni konuşturuyor, söylediklerimin keyfini çıkarıyorlar, dediklerim onlara derin bir haz veriyor. Ama işte o kadar. Sanki kişiliğimin değişikliğiyle onlara yalnızca haz vermek niyetindeymişim, bir pasta ya da şarap ya da tatlıymışım gibi. Ondan sonra be-

nim, D.H. Lawrence'ın olağanüstü biri olduğumu, son derece değerli biri olduğumu, ama söylediklerimin biraz aşırı kaçtığını, birer yanılsama olduğunu ileri sürüyorlar. Düşünmeyi bilmediğimi söylüyorlar... Oysa bütün bunlar dünyayı devindiren güçlerin içinde var, onlar bunu, kıpırdamadan duranı duyuma, hazza çeviriyorlar. Hepsi durağan, durağan, durağan; gelip bana: «Siz olağanüstüsünüz, canlısınız» diyorlar, ondan sonra içimdeki dirimi aşırıp kendilerine duyum yapıyorlar; canımı oluşturan bütün çabalara döneklik ediyorlar. Yahuda gibiler: bütün çabamı kendi durağan kişiliklerine, durağan bir hiçliğe çeviriyorlar. Sonuç onlar için haz verici bir duyum, bir gıdıklanma, benim içinse gerçek bir yürek kanaması.

Lawrence'ın yakınması içine düştüğüm bunalımın canalıcı noktasını kavrıyordu. Yıllarca tadını çıkardığım hayranlıktan düşkırıklığına uğrayınca, insanları bana doğru koşturanın uğrunda kan ter döktüğüm dâva değil, «parlaklığım» ve «ışık saçan kişiliğim» olduğunun ayrımına vardım. Ben emekçiler, savaşçılar, bilenler, arayanlar istedim. Elde edebildiğimse, benden kurtuluş, bedensel boşalma gücü, yaşamda mutluluk bekleyen, ama buna ulaşmak için, bunu sağlamak için serçe parmağını bile oynatmayan bir sürü gizemci asalak oldu. Bunu onlara ben *vermeliydim*. En amansız düşmanlarım, çalışmamın ve insanoğlu için taşıdığı umudun çektiği, ama yaşamaya da, taşımaya da yetecek sabrı, direnci, bilgisi ya da tin'i bulunmayanlar arasında çıktı. Gizemci hayranı, ilerki doyumsuz kinciyi yanımdan uzaklaştırmak için elimden gelcni yaptım. Beni dostluk kuralının yerine çalışma kuralını koymaya işte bu dayanılmaz deneyim zorladı. Öğretisel ve gizemli inancın yerine bağımsız, kılgısal iş becermeyi geçirmek istedim. Buysa sürekli bir kaygı demekti.

Benimle birlikte çalışanların çoğu sorgulama uygulayımının da, ele alınan olayın kendine özgü niteliklerinin de karşılaştığımız sorunu yaratmaktan sorumlu olduğu kanı-

sındaydı. Yalnız bir eğitimci, çekine çekine, dinleyicilerin «soğuk» ve «sert» olduğunu söyledi. Topantıdan sonra bir köşeye yazdıklarım şöyle:

1. Ana açık sözlü ve olağanüstüydü; bütün setleri devirdi.

2. Ananın kafası karışıp sinirleri gerilene dek, cinsellik konusuna girildikçe dinleyenler soğuklaştı.

3. Tartışma ilkin, sorgulama yöntemi, gidişin daha çok ana üzerinde yoğunlaşması, koltukların darlığı gibi incir çekirdeğini doldurmaz, yüzeysel şeylerle yolundan saptırılmaya çalışıldı.

4. Çocukla hiçbir ilinti kurulamadı. Çocuk, haklı olarak soyunmaya yanaşmadı. Ortam buz gibiydi.

5. «Halk», «uzmanlar»la tanıştı. Bu sonuncular tam bir başarısızlığa uğradı.

6. Yapısal nefret, makinalı tüfek kurşunu gücüyle kendini gösterdi.

7. Bu eğitimcileri çocuk cinselliğiyle uğraşmak üzere toplum içine salmak gözüpekliğin ta kendisi olur.

8. Bir süre için bu insanlara cinsel etkinlik evresine girmiş çocuk gösterilmemeli.

Nice yıldır, insan kişiliğinde genel olarak bulunan yapısal nefretin bütünlüğüyle anlaşılıp kılgısal olarak denetim altına alınmasından önce dirimsel bozuklukları önleyici eğitime doğru tek bir adım bile atılamayacağını açıkça biliyordum, ve bunun herkesçe kabul edilmesi işimizin özünü oluşturuyordu. Yoksa, her araştırmacı bilmem kaç kez bilinmeyen bir tehlikeyle karşılaşacak ve bozgunu önleyemeyecektir. Ayrıca, o gün için bu korkunç engeli aşmanın, görece çok daha kolay bir iş olan öz-düzenlemenin doğal yasalarını yürürlüğe koymaktan daha önemli olduğu da besbelliydi.

Dinleyenler ananın açık sözlülüğünden korkmuştu. Dolayısıyla, «ana konusunda çok şey işittiler». Üstlerinde oturan öğrenciler kendilerini alabildiğine sinirli duyumsadıkları için koltuklar pek dar geldi. Ben çocukla ilinti ku-

ramadım, çocuk da benimle işbirliği yapmaya yanaşmadı, çünkü çevrede düşman yüzlü, geri çekilmiş, soğuk, «eleştirici», kibirli, yanına varılmaz, içinden yüreğini saran kaygıyla boğuşan, pek iyi gizlenemeyen bir düşmanlıkla sizden tiksinen kişiler varsa insan dirimin doğal akışını kolayca sağlayamaz. O zaman canlı varlık donup kalır, yeniden içine kapanır, en gizli yanını ortaya vurmaktan kaçınır. Böylece, cinsel etkinlik alanının —çocuk, gençlik ve yetişkin cinselliğinin— neden onca uzun süre gizliliğe büründürüldüğü, «aman dokunmayın» yasağına teslim edildiği bir kez daha açıklığa kavuşuyordu. Bu doğal işlevleri ısrarla ortaya koyan acunsal yaşam enerjisi bilimine duyulan köklü nefret zırha bürünmüş insanoğlunun mantığı içersinde yeralır. Nefretin derinliği uçsuz bucaksız gibiydi.

O zaman bütün bu sonuçları gözler önüne sermeyi ve gerekirse bütün girişimi tehlikeye atmayı kararlaştırdım.

Bir sonraki toplantı, 19 Şubat 1950'de, büyük bir gerilim içinde başladı. Herkes, araştırma kümesinin bundan sonraki varlığının o gün karara bağlanacağını seziyordu. Amerika Birleşik Devletleri'ne gelişimden beri kılgısal toplumbilim alanında hiçbir şey yapmadığıma ilişkin sayısız yakınmayla karşılaştığım halde, çalışma arkadaşlarımı ortaklaşa bir toplumsal çalışmaya çağırmak için neden on yıl beklediğimi açıklayarak söze başladım. Çekingenliğim, acunsal yaşam enerjisi bilimine kendini yürekten adamış, becerikli emekçilerde bile kendini gösteren, dirimsel işlevler karşısında duyulan korku ve nefretten geliyordu. Ayrıca, bu nefretin belirtilerinden birine her parmak basışımda, insanlar bunun ya çok özel, ya çok abartık, ya çok kişisel bir heves ya da bir önyargı olduğunu düşünmüştü. Örneğin, öğrencilerimi Brady'nin *Harper's*'da[1] yaptığı saldırının tam bir kızıl buyurgan karalaması olduğu konusunda uyardığım zaman, kimse bana inanmamıştı. Aynı saldırı elden ele dolaşan Wallace gazetesi *The New Repub-*

1) Mildred Edie Brady, «The New Cult of Sex and Anarchy» (Yeni Cinsellik ve Kargaşa Tapınması) **Harper's** (Nisan 1947).

lic'te[1] yinelediği zaman da inanmadılar bana. Bütün buyurganların canlı ilke karşısında duydukları köklü nefrete her parmak basışımda, insanlar kızıl buyurganlara diş bilediğimi sandılar. İnsanlar, ortalığı kaplayan genel siyaset vebasıyla kişilik yapısından gelen bireysel nefret arasındaki bağı görmeye yanaşmadılar — oysa hekimce inceleme bunu açıkça gözler önüne seriyordu.

Benim gibi deneyimli bir dirimsel ruh hekimi yirmi otuz yıl boyunca coşkusal veba denen şeyin bütün eğitimcilerin, ana-babaların, hekimlerin kişilik yapısında varolduğunu gözler önüne sermişse, kimse cezasını çekmeden bunu görmezlikten gelemez. Ben yıllarca insanları cinsel tutumbilimle bedensel boşalma kuramının tanıtımını yapmak üzere sağa sola seğirtmeme konusunda uyarmışımdır. Bizim ilk işimiz, insan yoksulluğunun derinlik ve karmaşıklığı karşısında dikkatli, hem de çok dikkatli olmaktı. Elde ettiğim başarılara duyulan hayranlık kırk yılda bir usa (akla) uygun gerekçelere dayanıyordu. İnsanlar bugün serçe parmaklarını oynatmadan yeryüzünde cennete kavuşma sözünde gördükleriyle büyülenmiş durumdalar; temel yaşama ve düşünme biçimlerinde en küçük bir değişiklik yapma zahmetine girmeksizin «bedensel boşalma gücü»nün getirilip üzerlerine iğnelenmesini beklemekte; ister kızıl, ister kara, ister ak olsun, her türlü buyurganlığa çözüm getirecek «büyük önder»in yolunu gözlemektedirler. Ancak buyurganlık «Reich hayranının» burnunun dibinde başını kaldırdığı vakit, bizimki inatla onu görmezlikten gelmiştir. Bu koşullarda, insanlara önderlik etmekten ya da insan pisliğinin okyanusunda herhangi bir şey yapmaya çalışmaktan vazgeçmek gerekliydi.

Çalışma arkadaşlarıma, beni içine çeken gizemli beklentiler bataklığıyla kaçınılmaz düşkırıklıklarının yarattığı tehlikelere karşı verdiğim umutsuz kavgayı anlattım. Eğitsel amaçlarından dolayı ve onlar için acı çekmeyi öğrenmedikleri sürece, coşkusal vebanın çekinmeden indireceği

---

1) «The Strange Case of Wilhelm Reich» (Wilhelm Reich'ın Garip Durumu), **The New Republic** (Yeni Cumhuriyet, 26 Mayıs 1947).

yumruklara dayanabilecek inanç ve duygusal güce erişemeyeceklerini söyleyip uyardım. Çocuk cinselliğiyle ilgili doğru her yere girip işlemedikçe; sesini duyurmaya çalıştığı her yerde boğazlandıkça, ortada ona karşı çıkan güçlü etkenler olacaktır. Dolayısıyla, çocuksuluk çok tehlikeliydi. Günün birinde hepinizi avazınız çıktığınca «yaşasın Reich!» diye bağırırken görebilirim, dedim onlara. Ama bu, zorluklar içinde kıvranan tek bir çocuğa bile en küçük bir yarar sağlamaz. Ben bağımsız emekçiler istemiştim, ne yaptığını bilen emekçiler; herhangi bir «yetke»nin ilk olumsuz işaretinde köpekleşmeyecek emekçiler; bu zorunluluklar birer eğitimci ve hekim olarak görevlerini aksatacaksa toplumsal ya da kişisel ilişkilerini kesmeye hazır emekçiler. Onlara ayrıca, sözkonusu küme, dernek ya da bilmem nenin somut bir amacı ve coşkusal vebayla savaşmak gibi bir görevi yoksa hiçbir küme, dernek ya da benzerinin önderi olmaya niyetim bulunmadığını da söyledim. Yeterince işim vardı ve biçimsel önderliğe hiç mi hiç hevesim yoktu. Halk arasında üne ermek ya da bilmem ne nişanı almak da umurumda değildi; bütün bunlar kılgısal başarılara dayanmıyorlarsa, hiçbir değer taşımıyorlardı. Seçtiğim yolda yürüyebilmek için tam üç kez aile bağlarımı gözden çıkarmıştım. Bu yoldan, gelip geçen öğrencilerin ya da çalışma arkadaşlarının hatırı için ayrılacak değildim elbet.

Kendilerini hiçbir ödül beklemeksizin, gerekli yavaş, zahmetli çabalara ayakuyduramayacak gibi duyumsuyorlarsa, hemen bu işi bırakmalarını söyledim. Kendilerini yanlış kamuoyundan kurtarmaya hazır olmalıydılar. Ayrıca çocuk yetiştirme alanında alışılmış yöntemleri eleştirmeye de. Buysa aşırı çelebi ya da ürkek küçük araştırmacılara göre bir iş değildi. Hekim ya da eğitimcilerin şimdiye dek üstlendikleri en çetin işti. Ve son olarak, kazara oluşmuşsa, çocuklardaki kişilik zırhına nasıl yanaşacaklarını öğrenmeleri de gerekliydi

YENİ DOĞMUŞ BİR ÇOCUKTA ZIRHIN OLUŞUMU

Yeni doğmuş bir çocukta, çarpıtılmamış, alabildiğine bükülgen dirimsel enerji dizgesinin döl yatağından çıkıp geldiğini, ondan sonra çevredeki sayısız etkenin etkisi altında kaldığını, bunların da çocuğun haz ve acı karşısında göstereceği kendine özgü tepkileri oluşturmaya başlayacağını varsayarız. Gerçi, doğum öncesi örselenme de doğum sonrası uyarıların özümlenip yapısallaştırılış biçimini belli ölçüde etkileyecektir elbet, ama biz işi kolaylaştırmak üzere, doğum öncesi gelişmeyle doğum sonrası gelişmeyi birbirinden ayıralım.

Burada önemli olan, işlem temelimizi birtakım özgür, bireysel durumlara uygulayıp uygulayamayacağımız, uygulayabilirsek bunu nasıl yapabileceğimizdir. *Olayların akışını yalnız, ama yalnızca çocuğun çıkarının belirlemesini istiyorsak,* acaba hangi engeller çıkar karşımıza? Buradaki «yalnızca» sözü biraz aşırıdır ve günlük toplum yaşamında pek kolay uygulanamaz. Gelecek birkaç yüzyıl boyunca çarpık dirimin yeni doğmuş, sağlıklı canı bozacağını, az çok zarar vereceğini iyi biliyoruz. Bununla birlikte, gerek genel gidiş çizgisinin saptanmasında, gerek OIRC'de belli bir başarıya ulaşmakta giriştiğimiz işin karşısına günlük yaşamda dikilecek engelleri yargılayıp değerlendirmeyi öğrenmek son derece önemlidir. Araştırmamızı özel bir durumla yürütmek en iyisi.

İlerki sayfalarda tartışılacak yavrunun anası «alabildiğine sağlıklı» analar arasından seçilmişti. Dirimbilimsel açıdan kişilik yapısı fazla dolambaçlı olmayan, dışadönük, tok sözlü bir insan gibi gözüküyordu. Yıllardır mutlu bir evlilik yaşamıştı. Asker olan kocasının işinin gerekliliki leri, çok arzuladıkları çocuğu yapmalarını engellemişti. Kadın otuz yaşlarında, cinsel açıdan çekici, güzel bir insandı. İlk dirimsel-bedensel inceleme güçlü bir bedeni, sıcaklık yayan bir derisi, parlak gözleri, etli ve duyarlı dudakları, biçimli kolları ve gövdesi, rahat ve dingin davranışları bulunduğunu göstermişti.

Her türlü coşkuyu özgürce dile getirebiliyordu, bu da dirimsel enerjinin özgür akışının başlıca belirtisidir. Kolayca yüzünü çirkinleştirebiliyor, acı acı gülebiliyor, homurdanabiliyor, çığlık atabiliyor, kaygılı gözlerle bakabiliyor, gözkapaklarını ardına dek açabiliyor, alnını buruşturabiliyor, nefret uyandıran düşsel bir nesneye güçlü ve amansız yumruklar atabiliyordu. Sözsüzoyun tepkesi alabildiğine gelişmişti. Bakışları, bir ceylânınkiler gibi derin, ciddî ve içe işleyiciydi.

Yakında ana olacak bu kadının incelediğimiz asal bölgesi, kuşkusuz, leğen kemiği yöresiydi. Bu inceleme sırasında yalnızca leğen kemiğinin yapısındaki giriş çıkışlara; dölyatağının olağan konumu, dönüklük ve düşüklük olup olmadığı, dölyolunda trikomona bulunup bulunmadığı, dölyolu boynunda yırtılma ya da akıntı olup olmadığı, dölyatağında lifli ya da yumrulu oluşum bulunup bulunmadığı, aybaşı kanamalarının düzenli ve sancısız geçip geçmediği gibi devinimsel şeylere bakmadım. Bunlar her iyi kadın-doğum uzmanının yapacağı işlerdi. *Burada önemli olan, leğen kemiği bölgesinde zırha bürünmenin bulunup bulunmamasıydı.*

Bunun nedeni açıktı: Leğen kemiği bölgesindeki zırh doğanın isterlerine uygun bedensel boşalmayı köstekler, üreme örgenlerindeki canlılığı azaltır, dolayısıyla dölütün dirimsel enerji işlevlerinin dolu dolu gerçekleşmesi önlen-

miş olur. Ayrıca bu bölgedeki zırh bütün coşkusal dizgeyi aile içi sıkıntı ve baskılara, gebelik aksaklıklarına ve doğumun kendisine karşı alabildiğine kırılgan yapar. Araştırma merkezinde leğen kemiği bölgesi zırha bürünmüş anaları hemen geri çevirmiyor, kasılıp kalmış bir dölyatağında büyüyen dölütün zarar görüp görmediğini incelemek üzere, onları B Kümesi'ne alıyorduk; dölyatağındaki kasılmaların dölüt üzerindeki etkisi konusunda bugün pek az şey biliniyor. Zırhlı kişilerle zırhsızları kesinlikle birbirinden ayırma konusundaki temel kararımız uyarınca, sonuçlar da kesinlike birbirinden ayrı tutulacaktı. Sayısız bakımevi deneyimine dayanarak, leğen kemiği bölgesi zırhsızsa, bedenin geri kalan kesimlerinin de büyük kıpırtısızlık içinde olmadığını; ama leğen kemiği bölgesi zırhlıysa, bedenin öbür kesimlerinde de zırhın bulunduğunu biliyoruz. Dolayısıyla OIRC'de analardan bir kümenin, A kümesi'nin yalnızca zırha bürünmemiş, özgür leğen kemiği bölgesi taşıyan kadınlardan oluşmasını tasarlamıştık.

Anaya dönelim: Cinsel sarılmanın korkusuzca, sınırlama yapmaksızın tadını çıkarıyordu. Bütünüyle «kendini bırakabiliyor», düzenli olarak bedensel boşalma yoluyla enerjisini boşaltabiliyordu; bütün davranış ve anlatımları sağlıyordu bu sonucu. Yalnız karın bölgesinde bir aşırı duyarlılık bulabildik; bu da kolayca ortadan kaldırıldı.

Tinsel açıdan, analık ve çocuklar konusunda hafif bir ülküselleştirme eğilimi vardı. «Sağlıklı bir çocuk» yetiştireceğini, onu sevinç ve hazla bir kadın ya da erkek yapacağını düşündükçe gözleri ışıyordu. Çocuk yetiştirmenin büyük ve çoğunlukla zahmetli bir iş olduğunun iyice ayrımında değilmiş gibiydi. Bunu ona söylediğimiz zaman, kendisini bekleyen iş konusunda güvenli, ve doğrusunu isterseniz, *biraz fazla* güvenli gözüktü. Ayrıca, galiba kocasını da ülküselleştiriyordu. Dediğine göre, aralarında hiç çatışma olmamıştı; birlikte alabildiğine mutluydular. Sözkonusu işlevsel - bedensel incelemeyi yapan hekim, halka yardım görevlilerinin başkanının düzenlediği durumbildirilerinden,

işlerin kadının dediği kadar tozpembe olmadığını öğrendi. Yakışıklı bir adam olan koca birtakım edepsiz konuşmalara yatkındı. Birtakım ekinsel ve toplumsal konularda eşinin dirimsel yapısıyla bağdaşmayan düşünleri vardı. Ayrıca, karısının kendisini göklere çıkarmasından hoşlanıyor gibiydi.

«Mutlak sağlıklı» bir çocuğa bakarak ana-babaları «mutlak» bir sağlık kavramının «mutlak» terimleriyle değerlendirmemek son derece önemlidir. Tersine, böylesine bir mutlak arayışı yalnız ana-babaların tutumuna değil, koruyucu eğitim işinin kendisine de zarar verir. «Mutlak» sağlık ve «mutlak» sağlıklı çocuk ülküsü çocuğun içinde büyüyeceği gerçeklikle çelişir. Belki doğal süreçlerle bile çelişir, çünkü sözkonusu süreçler hiç, ama hiçbir zaman insanın ülkülerine göre kusursuz olamaz. Hekimlik ya da eğitimde birtakım mutlak ülküler saptamak yapılabilecek şeylerle yapılamayacak şeylerin kendi evrimlerini köstekler. O zaman gerçekleştirilmeye çalışılan iş, büyük bir olasılıkla ilk büyük engelde yerle bir olur.

Gerek bu gibi özel durumlarda, gerek daha başka durumlarda, hem anayı, hem de olayı ele alan halka yardım görevlisi, mutlak sağlık düşünü yüzünden tehlikededir. Bu, daha uzun süre üzerinde derin derin düşüneceğimiz genel bir insan özelliğidir. İlerde, ananın bu niteliklerinin daha o günden çocuk üzerinde *yanlış* yönde etki yapmaya başladığını anlayacaktık.

Anayla ilgilenenler şunlardı:

Gebelik sırasında ananın coşkusal durumunu denetleyecek ve bedenin herhangi bir yerinde belirecek zırhı ortadan kaldıracak bir hekim, acunsal yaşam enerjisi biliminden haberdar bir hekim.

Küçük çocukların gözlenmesinde uzmanlaşmış, o sırada beş yaşında bulunan kendi oğlu üzerinde yaptığı deneyimlerle ustalaşmış başka bir dirimsel enerji bilimi uzmanı hekim.

Acunsal yaşam enerjisi bilimine göre yetiştirilmiş bir

halka yardım görevlisi. Bu hanım, işlevlerin aksamasından doğan her türlü coşkusal ya da bedensel çarpıklığı yakalamak üzere anayla yeterince yakın ilinti içinde olacaktı.

Çocuğu doğurtacak olan bir kadın-doğum uzmanı; çocuğun her türlü beklenmedik gelişmesinde OIRC'yle işbirliği yapmaya hazırdı bu hekim.

Bir doğum sırasında çok üstün başarı göstermiş olan, başka bir dirimsel enerji bilimi uzmanı hekim bu kadın-doğumcunun yanında duracak, doğumun gecikmesi ya da karmaşıklaşması hâlinde yardım edecekti.

Ana; doğum ve emzirme konularında analara toplu olarak nelerin öğretilebileceğini öğrenecekti.

Şimdi biri çıkıp şunu sorabilir: İyi ama, tek bir bebeğin doğumu için bütün bu karmaşık çarka ne gerek var? Yanıt şöyle: Dirimsel enerjiye dayalı ve coşkusal aksaklıkların gebelik ve doğum üzerindeki etkilerini bilmediğimizden, gözlemek ve gereğinde işe el atmak için elden geldiğince çok becerikli emekçi gerekliydi. İncelenecek konu bir bebeğin coşkusal gelişmesiyse, acunsal yaşam enerjisi akımları konusunda hiçbir şey bilmeyen ruhbilimciyle kafası makinacı yöntemle yetiştirilmiş bir kadın-doğumcu bulundurmanın bize hiçbir yararı dokunmaz. En önemli evre sırasında eksikliğini çekmemek için olabildiğince çok sayıda iyi yetişmiş acunsal yaşam enerjisi bilimi uzmanının bilgilerini biraraya getirmek gerekiyordu. Çeşitli gözlemcilerin görüşleri arasındaki ayrılıklar bile, doğum öncesi ve sonrasında ortaya çıkacak büyük sorunların gözler önüne serilmesine yardım edebilirdi.

Ananın davranışlarıyla ilgili durumbildirileri birkaç kaynaktan geliyordu. Böylece, ortaklaşa yapılan gözlemler bireysel vurgulamayı yansıtacak durumbildirisinden ayrılabilecekti. Ayrıca, anayla bağlantı kuracak değişik araştırmacıların tepkileri incelenebilecekti. Örneğin, dirimsel-bedensel inceleme sırasında ana inceleme takımına cinsel sarılmadan büyük haz duyduğunu söylediği zaman, halka yardım görevlilerinden biri müthiş sarsıldı. Sözkonusu yar-

dım görevlisi o günlerde sürüp giden bir cinsel doyumsuzluk içindeydi, yukarki söz üzerine ağlamaya başladı. Böylece bir halka yardım görevlisinin coşkusal durumunun kimi özel olaylarda ortaya vurulacak gerçeklerle nasıl etkilenebileceğini öğrendik. İnsan yaşamının hekimce ya da eğitmence ele alındığı yerlerde bu gibi şeyler sık sık olur. İyi bir hekim ya da halka yardım görevlisi bu gibi olaylarla karşılaşınca altta nelerin olup bittiğini bilir. İyice zırha bürünmüş, kaskatı hekim ya da toplumsal yardım görevlisiyse ya blimez, ya da «beni ilgilendirmez» diye düşünür; giderek, «özel sorunların işe karıştırılması»ndan ötürü kızabilir. Dolayısıyla, tıp ve eğitim kitapları onları hazırlayan uzmanların coşkusal yapılarının bu işte nasıl bir yer tuttuğu sorusuna hiç değinmez.

Kesin doğumdan aşağı yukarı altı hafta önce bir halka yardım görevlisinin verdiği durum bildirisi şöyle:

Bayan L. ile çocuğu nasıl taşıdığı konusundaki kişisel izlenimlerimi merak ediyorsanız, kanımca, durum hârika. Çocuğa karşı tutumu, şimdiye dek yaşadığım deneyimlere oranla sıradışı. Bütün varlığı sanki mutluluk ve hoşnutlukla dolu. Oturduğu an çevresine ışık saçmaya başlıyor ve insan onun yanında kendini yakın ve iyi duyumsuyor. Bebeği *kendine bizim kümenin bir üyesiymiş kadar yakın duyumsuyorum. Bayan L.'nin hiçbir konuda en küçük bir kaygısı yok. Çocuğun doğumuyla ilgili rahatsızlık ya da sancıdan sözedildiğinde, hiç de tedirgin gözükmüyor. Bayan G.' nin yavrusunun öldüğünü işitince, sıcak ve candan bir ilgi gösterdi, ama en küçük bir korku izine rastlayamadık. Olağanüstü sağlıklı duruyor, ve bildiğim kadarıyla, hiçbir yerinde şişme ya da olumsuz bir belirti yok. Acunsal Yaşam Enerjisine Dayalı Çocuk Araştırma Merkezi'nin ne olduğunu çok iyi anlıyor ve kurumu bütün gönlüyle destekliyor.*

Doğumdan on beş gün sonra baş toplumsal yardım görevlisinin durumbildirisi de şöyle;

Yavru ilk kez on birinci gün yıkandı — ve sanırım bu işi sevdi; suda kıkırdayıp elini kolunu çırpıyor. Sudan çabuk çıkarılırsa şaşırıyor (omuzlarını geri çekiyor).

Baş devinimleri çok fazla, başını kendi kendine dik tutabiliyor; dikey tutulduğu zaman, başını iki yana sallıyor. Odadaki insanların seslerine ve devinimlerine göre başıyla gözlerini çeviriyor. Sanki gözlerini bir yere dikiyor ve bakışlarıyla nesnelerin devinimini izliyor.

Özellikle beslenmeden sonra, sık sık hıçkırıyor. Ayrıca emdiği sütü tükürüyor; anası bunu yalnızca şişeyle süt verildiği zaman yaptığını söyledi, ama bebeğin bunu meme emdikten sonra da yaptığı gözlendi.

Ana, bebeğin başlangıçta çok sık (saat başı) meme emmek istediğini söylüyor. Anasının memesi üzerinde uyumak istiyor, kendi yatağına götürüleceği an ağlamaya başlıyormuş. Biberondaki sütün bileşimi güçlendirildi (bu, düzensiz saatlarda veriliyor), ondan sonra çocuk huysuzluğu bıraktı, görünüşe göre ek besine gereksinmesi vardı. Ana, zaman zaman gerildiğini, bunun da süt akışını etkilediğini anladı. *Eğer anası onu kucağında tutarsa, geceleri, bebek daha uzun aralıklarla uyuyor. Buysa anayı yoruyor. Anası, yavrunun memeyi biberondan daha çok sevdiğini, ama şişeden de kolayca süt içtiğini söylüyor. Bebek ilk hafta 312 gram aldı, ikinci haftaysa 298 gram.* Ağız yoluyla boşalma yalnız ilk üç gün gözlendi. *Bebek hâlâ en az üç saatte bir, kimi zaman daha sık mama yiyor.*

Bebek yatağında yatarken tarafımızdan gözlendi. Teninin rengiyle beden sıcaklığı başlangıçta iyiydi; elleriyle ayakları biraz sararıp soğudu sanki. Derken hıçkırık tuttu, epeyce sürdü. Göğüs kafesi katılaştı sanki («kuş kafesi»ne benzedi); soluğunu içinde tutuyordu: soluk alma uzun, soluk verme kısa, kesik kesik ve düzensiz. *Bebeğin rahatı kaçık gibiydi. Karnında gurultu başladığında, hemen kakasını bırakıyor ve kakalar mermi gibi çıkıp yatağı berbat ediyor. Yüzü çarpılıyor, bacaklarını karnına çekiyor. Babası «oyun olsun diye» bacaklarını aşağı doğru çekince bebek*

daha da rahatsız oldu sanki. («Uslu dur, yoksa burnunu çimdiklerim.»)

Dört gün sonra okuduğumuz durumbildirisiyse şöyleydi:

Bebeğin yaşı: 19 günlük.

Bebek son iki gündür soğuk almıştı. Soluk alıp vermesi kösteklenmiş gibiydi; gürültülü ve hızlıydı. O sırada soluğun yalnızca göğsün üst kesimini doldurduğu, karna dek ulaşmadığı görülüyordu. Yarım saat kucağımda uyuduğu sırada soluk alıp verişteki hırıltı kesildi; bununla birlikte, göğüs yine hızla inip kalkıyordu.

Bebek genellikle huzursuz, rahatsız ve mutsuz gözüküyordu. Memede kısa süre kalmıştı; meme emerken terlemişti. (Anasının dediğine göre, sık sık terliyordu.) Anasının memesine yapışmak kısa bir süre kendisini doyuruyor, sonra kısa bir süre uyuyordu. Genellikle ağlaması sızlanma biçimindeydi, epeyce zayıf bir sızlanma. *Yalnız bir kerecik bütün gücüyle bağırarak ağlamıştı.*

Bebek karınüstü yatmaktan hoşlanmıyor, ama zaman zaman yan yatıyor. *Zaman zaman anasının dizine yatırılıp sırtı sıvazlanırsa huzursuzluğu geçiyor sanki.*

Anası geceleri daha çok biberon kullanıyor; ancak, çocuk bütün geceyi anasının koynunda geçirmek istiyor.

Ana, çocuğa bakmanın sandığından çok daha güç olduğunu *söyledi. Onun kafasında bir bakıma* bir bebek düşün'*ü olmuştu öteden beri. Bu ona kaygı veriyor, çocuğu hoşnut etmek için zaman zaman ne yapacağını bilemiyordu. Ana, bebeğin geceleri daha huzursuz olduğunu, karnında kasılma varmış gibi bacaklarını yukarı çektiğini, ağlamaya hazırlandığını söylüyor (karnı mı ağrıyor acaba?)*

Tam gözlemler: *Bayan L.'yle karşılaşılan güçlüklerden biri,* her şeyi «olağanüstü» bir şeymiş gibi anlatma eğilimi. *Bu, gebelik sırasında da gözlenmişti:* dürüst olguları gizleyen, gerçekdışı, Polyanna'ca bir tutum bu. *Güçlükleri ancak her şey olup bittikten sonra kabul etme eğiliminde. Aynı eğilim kocasıyla ilişkilerinde ve onu algılamasında doğ-*

ruyu perdeliyor. Bu tutumun sonucu olarak ana şimdi bebeğin istekleri karşısında şaşırmış, omuzuna aşırı yük binmiş durumda. Yalnız başlangıçta öyle olduğunu söylemesine karşın, zaman ve enerjisinin çoğunu bebeğin almasına içerlediğini *kabul ediyor. Dahası, artık her şey hârika olmadığından, yalnız gerçek olguları öğrenmek istediğimiz için, OIRC'ye diş bilemesi beklenebilir.*

Bayan L.'de bebeğe karşı belli bir duyarsızlık var gibi. Göstermek için çocuğu epeyce kaba bir biçimde tutuyor, «sağlıklı» olduğunu kanıtlamak üzere çocuğu böyle dayanma sınırının ötesinde zorlamak yavru için tehlike yaratıyor. Karısına karşı da oldukça saldırgan ve egemen; kadınsa, kocasından övgüyle sözediyor, onu her zamankinden daha çok sevdiğini söylüyor.

Bayan L.'nin kaynanası her gün geliyor ve L.'lerle birlikte yaşamadığı halde üç gece burada yatıyor. Bayan L.' ye bakılırsa, kaynanasıyla kusursuz geçiniyor, kadın ev işinde ve alışverişte kendisine yardım ediyor. Bayan L. çocuğu kendisinin ele alması için sıkıştırıldı, ama söylediği kimi şeylere bakılırsa, çocuğa da büyük ölçüde kaynanası bakıyor. *Bayan L., kaynanasının olmayan hiçbir şey kullanmadığını söylüyor. Bayan L. biberona kesinlikle bağlanmış gözüküyor; emzirmeyi bırakıp biberona mı geçecek acaba?*

Özet: Bir şeyler ters gitmişti. Bebek rahatsızlandı, ve kimse nedenini bilmiyordu galiba. Yalnız, ananın işlevlerini pek iyi yerine getiremediği üstü kapalı anıştırılmıştı. Analık görevinin önceden sandığından çok daha zor olduğu ortaya çıkmıştı.

Ana, bizim sandığımız gibi, dirimsel işlevine elverişli değil miydi acaba? Yoksa güçlük başka, gizli bir nedenden mi ileri geliyordu?

Bu türlü sorunların genellikle çocuk hekimliği çalışmasıyla çözüme kavuşturulamadığını biliyoruz. Çocuğa «alışılmış iğneler»i verilir. Ama kendini iyi duyumsamaz-

sa, şunu ya da bunu yapması, işi büyütmemesi, kendini gevşek tutması, bakım işini bir izlenceye (programa) bağlaması falan öğütlenir. Anayla çocuk arasındaki ilinti bozukluğunun köklerini aramak kırk yılda bir akla gelir. Bir hafta sonra, baş toplumsal yardım görevlisinin önüne şu durumbildirisi geldi:

Bugün, bir gün önce L.'yi görmüş olan Dr. M. ile görüştüm. Dr., Bayan L.'den hoşnut değildi, kadın gerginmiş, kaygılar içindeymiş; bakışları donukmuş. Dr. M. daha önceki durumbildirilerindeki izlenimleri doğruladı. Dr. M. kendisine sorular sorduğunda, Bayan L. geçmişte birtakım güçlükler çektiğini, ama şimdi *her şeyin düzeldiğini söylemiş.*

O zaman, anayı, babayı ve çocuğu incelemek üzere Orgonon'a getirtmeyi kararlaştırdık. Besbelli ki, elimizin altındaki gibi bir olayda bütün ayrıntıları öğrenmek yüzlerce çocuğu yüzeysel olarak incelemekten çok daha önemliydi. Gelecekteki uzunca bir süre, yapılacak iş bir ön araştırma düzeyinde kalmalıdır. Nitekim, sonraki gelişmeler bu yaklaşımın doğru olduğunu gösterdi.

Ana-baba bebeği beş hafta dört günlükken Orgonon'a getirdiler. Görüşmenin temel noktaları şunlardı:

S. — (Anaya) Çocukla ilinti kurabiliyor musunuz?

Y. — Evet, genellikle kuruyorum, ama zaman zaman olmuyor.

S. — İlinti kuramadığınızı nasıl anlıyorsunuz?

Y. — O zaman çocukla rahat olmayı beceremediğimi sanıyorum — onu doğru tutamadığımı sanıyorum, çocuk mutlu gözükmüyor, kaygılı ve mutsuz bir hâl alıyor.

Ana, genel olarak çocuğuyla bağlantı kuruyor, ama kuramadığı zamanı da biliyordu. Burada, ilk tehlikeli yanlış «sağlık» anlayışı kendini göstermişti:

Çocukla arasındaki bağlantı zayıf olduğu zaman, ana, *OIRC'deki görevini bütünüyle yerine getiremediği için kendini suçlu duyumsuyordu* galiba. Ve görünüşe göre çocuk

da ilinti eksikliğine rahatsızlıkla karşılık veriyordu. Peki neydi burada yanlış olan? Zaman zaman bağlantı kurulamayışı mı, yoksa ilinti kuramamanın verdiği suçluluk duygusu mu? Besbelli ki ikincisi. *Bir ananın kısa bir süre için yavrusuyla bağlantısını yitirmesi son derece doğaldır.* İlintinin *ne zaman* eksik kaldığını bilmek uyanık ve canlı bir kişilik yapısını gösterir. Burada, sözkonusu durumdan ötürü suçluluk duygularına yer yoktur. Neden bir ana zaman zaman yavrusuyla bağlantı kuramıyor diye kendini suçlu duyumsasın? Bu suçluluk duygularının bedendeki, ve ananın bedeni aracılığıyla, çocuk üzerindeki etkileri nelerdir acaba?

Bu gibi sorular bütün dünyada analaın kafasını kurcalar. Hem ananın, hem çocuğun acunsal yaşam enerjisi alanının bir işlevi olan dirimsel enerjiye dayanan değme duyumunu uzmanların çoğu bilmez; ama yaşlı taşra hekimi bilir.

Ozellikle doğumdan önce ve yaşamın ilk günleriyle haftalarında, *anayla çocuk arasındaki dirimsel enerji ilintisi karşılıklı ilişkilerin en asal deneyimsel ve coşkusal öğesidir.* Çocuğun daha sonraki bütün yazgısı buna bağlıdır. O, görünüşe göre, yeni doğmuş çocuğun coşkusal gelişmesinin canalıcı noktasıdır. Bu konuda henüz pek az şey biliyoruz. Gelin şimdi biraz daha ileri götürelim araştırma gezimizi.

Görüşmenin ikinci sorunu, *bozuk bağlantının çocuğa ne yaptığını* bulmaktı.

GORÜŞMECİ: Aranızdaki bağlantı kopuksa, çocuk kendini rahatsız duyumsayabilir. Önemli olan, *ne zaman bağlantı kuramadığınızı* açıkça bilmeniz. Zırhlı bir ana büyük bir olasılıkla bunu bilemeyecekti, dolayısıyla durumu değiştiremeyecekti. Şimdi durumu aydınlığa kavuşturmak üzere size birkaç soru sormama izin verin:

1. Neden bağlantıyı yitiriyorsunuz?

2. Bağlantı kopukluğuna siz kendiniz nasıl tepki gösteriyorsunuz?

3. Bağlantı kesildiğinde çocuğa ne oluyor? Ağladığı zaman ne istediğini nasıl anlıyorsunuz?

ANA: İstediği şeye göre, değişik biçimde ağlıyor. Bunları birbirinden ayırmayı öğrendim. Kimi zaman emin olamıyorum; o vakit, ne istediğini öğrenene dek değişik şeyler deniyorum.

GÖRÜŞMECİ: Bu yaptığınız doğru. Tam bağlantı kurulduğu zaman, ana çocuğunun ne istediğini bilir. Ancak şu her şeyin *kusursuz* olması, *her zaman* bağlantı kurmanız, çocuğun da *hep* mutlu ve sağlıklı olması gerektiği düşüncesinden uzaklaşalım. Burada asal olan çocuğun zaman zaman kendini rahatsız duyumsaması değil, sizin onun neden acı çektiğini anlayıp anlayamamanız ve hem onu, hem kendinizi bu durumdan kurtarıp kurtaramamanızdır. Başka bir bakış açısından, sağlık hiçbir zaman mutsuzluk duymamak, hep sağlıklı olmak demek değildir; varlığın kendini mutsuzluk ve hastalıktan çekip çıkarmayı becerip beceremememesidir. Şu «mutlak mutluluk» ve «mutlak sağlık» ülkülerinin kaldırılıp atılması gerekir. Gizemlidir bu kavramlar, iyi değildir, bir sürü zarara yolaçar. İşlevleri iyi çalışan bir ana olarak, zaman zaman yürek çöküntüsü duyduğunuzu bilmeniz sizin açınızdan başarıdır. Neden böyle yürek çöküntüsü duyduğunuzu biliyor musunuz?

ANA: Zaman zaman kendimi kıskıvrak bağlanmış, çocuk bakımının altında ezilmiş duyumsuyorum. Çocuk beklerken, bunun böylesine ağır bir iş olacağını bilmiyordum.

GÖRÜŞMECİ: Genç, canlı bir ananın zaman zaman sırtındaki yükü duyumsaması, buna içerlemesi doğaldır. Canınız çektiğinde dans edemezsiniz, vaktiniz artık bütünüyle sizin değildir. Ayrıca, sevinçle çocuk beklerken bunun vereceği hazzı abartmış, omuzlarınıza binecek yükü azımsamış olmanız da doğaldır. Zaman zaman çocuğa *diş bilememeniz* garip olurdu. Nitekim, bu duygulara ket vurmak, bu gibi insan davranışlarından habersiz olmak, coşkusal açıdan, hem sizin, hem de çocuk için büyük bir tehlike ya-

ratırdı. Dolayısıyla, zaman zaman aranızdaki ilintiyi yitirmek ya da çocuktan hoşlanmamaktan ötürü kaygılanmayın. Bununla birlikte, yapılacak daha başka şeyler olduğu kanısındayım. «Sağlıklı bir ana» olma isterine uygun yaşamadığınızı duyumsamıyor musunuz? «*Sağlıklı*» bir ananın «*kusursuz*» bir çocuğa sahip olması, kendini *hiçbir zaman* çökmüş ya da üzüntülü duyumsamaması gerektiğini kavramıyor musunuz?

ANA (*birden gözleri parladı, yüzü ışıdı*): Oo, evet, hep sağlıklı ve kusursuz olma zorunluluğunu duyuyorum omuzlarımda. Bu gibi durumlarda insanların çocukla ilgili beklentilerini karşılayamadığımı sanıyorum.

GÖRÜŞMECİ: İşte bu eleştirilecek bir tutum. Bebeğin elinizi kolunuzu bağladığı doğal duygusu yanında, sağlık ve yetkinlik gibi birtakım beklentileri de yerine getirmekle yükümlü duyumsuyorsunuz kendinizi. Bu, gereksiz bir yürek çöküntüsü. Hem size, hem bebeğe zararlı. Kim sizden bu kadar şey bekliyor?

ANA: OIRC'nin kanat açtığı «sağlıklı analar»dan biri olarak, analık görevlerimi aksatmamam gerektiğini sanıyorum. Bu da yüreğime baskı yapıyor. Kocam hep sağlıklı bir çocuğumuz olduğu için övünüyor, ama işin doğrusu pek öyle değil. Yavrum pek sağlıklı sayılmaz. Bunu biliyorum, ama nedenini kestiremiyorum. Elimden geleni yapıyorum, ama işler yolunda gitmiyor. Yavrum iki haftalıkken üşüttü, o zamandan beri toparlanamadı, dolayısıyla soğuk algınlığı uzadı da uzadı.

GÖRÜŞMECİ: Bu konuya az sonra değineceğiz. İlkin eşinizi ele alalım. (*Babaya dönerek.*) Bebekle bağlantı kurabiliyor musunuz? Bundan hoşlanıyor musunuz?

BABA: Hoşlanıyorum... Bebek bana hep gülümsüyor; ilintimiz çok iyi... (*Babanın gülümsemeyle ilgili yargısında bir bit yeniği vardı.*)

GÖRÜŞMECİ: Ne demek «bana her zaman gülümsüyor?» Neden gülümsesin?

BABA: Bebeğin bacaklarını çekiştiriyorum, uzatıyorum, hoşlandığı sesler çıkarıyorum...

(*Baba neden çocuğun bacaklarını çekip uzatsın?*)

GORÜŞMECİ: Bebekle deneme yapmamalısınız. Bebeğin istediği şeyleri yapın, bebeğe *sizin* hoşlandığınız şeyleri yapmayın. Yalnızca yanında durun. Birlikte olmanın keyfini çıkarın, gözlemek için «gözlemeyin». Arka düzlemde kalın...

(*Ana, zaman zaman babayı durdurduğunu doğruladı.*)

GORUŞMECİ: Evinize çok insan geliyor mu? Yetiştirme yöntemlerinize karışıyorlar mı? Örneğin ananız?

ANA: Arasıra insanlar bebeği görmeye geliyorlar, ama onların bebeğe el sürmelerine izin vermiyorum. Yalnız kaynanam yardım ediyor... (*Bunu derken, ananın gözleri kaydı.*)

Anaya, kaynanasıyla ilişkilerinin nasıl olduğu soruldu. Deneyimli acunsal yaşam enerjisi bilimi uzmanı ananın davranışındaki değişikliği kaçırmayacaktı elbet. Birden kadının sesi soluğu kesildi; rengi sarardı. Sonra, çekine çekine, sık sık kaynanasına karşı çıktığını, kendisine buyruklar vermekten vazgeçmesini, kendi kararlarını kendisinin vermesine olanak tanımasını söylediğini bildirdi. Ninenin bebekle konuşmasının ve ona «dokunması»nın her zaman doğru olmadığından yakındı.

Bundan böyle büyükanneyi çocuktan daha çok uzak tutması, bebeğin sancısı olunca, ninenin yardımını istemeksizin kucağına alması salık verildi. Bu alanda tek kılavuzu çocuğun rahatlığı olmalı, başka şeye kulak asmamalıydı. Ama eğer çocuk büyükannenin dokunmasından hoşlanıyorsa, sorun yoktu.

Ana o zaman, L.'lerin yaşadıkları küçük kasabada çocukların sünnet edilmesinin gerek komşular, gerek yakınlar için büyük anlam taşıdığını söyledi. Aile ve komşular çocuğun neden *sünnet edilmediğini* anlayamıyorlardı. Yavrunun sünnet edilmesi için baskı yapan bütün bu insanla-

rın gözünde sünnetin özel bir anlamı olmalıydı. Görünüşe göre çocuğun sünnet edilmesi, başka değerlendirmelerin ötesinde, büyüklerin güçlü bir coşkusal gereksinmesine karşılık verecektir.

Durum, ananın anasıyla babası tarafından iyice karmaşıklaştırılmıştı. Onlara çocuğun sünnet edilmediğini söyleme yürekliliğini gösteremediğini açıkladı; «başı ağrımasın diye» onlara çocuğun sünnet *edildiğini* söylemişti. Ana, kendi ana-babasını kırk yılda bir görüyordu, bize onların çocuk üzerinde en küçük bir etkilerinin olamayacağı konusunda güvence verdi. Bununla birlikte, neden doğruyu söyleyemediği bilmece olarak kaldı. Burada, OIRC'yle ilintisi olmasa, ananın kendi ana babasının isteklerini seve seve yerine getireceğini, çocuğun pipisinin amansızca kesileceğini kolayca kestirebiliriz.

Burada karşımıza, ana-babanın çocuklarını bir Yahudi gibi yetiştirmek isteyip istemedikleri sorusu çıkıyordu. Ana, böyle bir şey *istemediğini* söyledi; sözkonusu ulusal sınırlar düşsel olduğuna göre, bunun soyut bir şey olacağı kanısındaydı. Babaysa bir Yahudi olduğunun bilincine vardığını, çocuğun da büyürken bir Yahudi olduğu gerçeğini yadsımasının neye yarayacağını kestiremediğini belirtti ısrarla. Çocuğa Yahudi atalarıyla geleneklerini öğretmeyi böylece onun, Yahudilik kalıtının bilincinde, «iyi bir Yahudi» olmasını sağlamayı tasarlıyordu.

İşte burada, çocuğun geleceğiyle ilgili olarak, anayla baba arasında büyük bir sorun ortaya çıkıyordu. Görüşmeciler bu gibi çatışkıların çocuğun kafasını karıştırabileceğini, anasıyla babasına yönelik ikili bağlanmasında sorun yaratacağını çok iyi biliyorlardı; bu çatışmayı yitirecek olanın kendini yenik duyumsayacağını, karşısındakine diş bileyeceğini de. İşte burada, OIRC'nin temel işlemlerinin usa uygunluğuyla etkililiği sınav geçirecekti. Daha geniş görüşle anayla ulusal eğilimleri ağır basan baba arasındaki çatışkı ancak «üçüncü etken»in, ortak işleyiş ilkesinin, yâni *çocuğun, ama yalnızca çocuğun çıkarının gözetilme-*

sinin yardımıyla çözülebilirdi. Dolayısıyla, hekim OIRC'nin bakış açısını açıklamaya çalıştı.

Ana da, baba da kendi duygu ve görüşlerinde haklıydılar elbet. Bununla birlikte, uzlaştırıcı hekim ananın çocuğun çıkarlarını babadan daha iyi canlandırdığını duyumsuyordu. Ayrıca, ananın bakış açısı çocuğa ilerde Yahudi olup olmamaya karar verme fırsatını da bırakıyordu. Babanın seçimiyse, çocuğun henüz kendini savunamadığı bir evrede, belki ilerde hiç istemeyeceği ve elinin tersiyle iteceği bir ekinsel ve dinsel kalıba zorla sokulmasına daha işin başında yolaçıyordu.

Yirmi otuz yıl önce ya da bugün babaların yaptığı gibi, Bay L. de çocuğunun dülger ya da avukat olmasına *daha başından* karar verecek miydi? Baba, böyle bir şeye hiç kalkışmayacağını söyledi. Peki öyleyse, neden çocuğun bir Yahudi olarak büyümesine şimdiden karar veriyordu? Baba, ilkin, anlatılmak isteneni kavrayamadı. Yahudi olmak ona dülger olmaktan ayrı bir şeymiş gibi gözüküyordu. Yahudiliğin insanın içinde olduğuna, doğuştan geldiğine inanıyordu. Hekim bunu yadsıdı. Çocukların ne Yahudi, ne dülger, ne de başka bir şey olarak doğduklarını söyledi; bütün bunları çocuğa, önceden saptanmış düşünleriyle, yaşanan çevre öğretiyordu. Çocuk, çevresinin az ya da çok belirgin biçimde üzerinde bırakacağı izlenimleri devşire devşire büyüyecek, bükülgen bir dirimsel enerji dizgesi olarak doğuyordu. Onu bir Yahudi olmaya zorlamak, ana-babanın *birlikte* istedikleri şeye, çocuğun bağımsızlık ve öz-düzenlemeye yönelik gelişmesine hiçbir katkıda bulunmayacaktı. Zorla sünnet etmenin bir kişinin doğuştan getirdiği özgürlüğe en şiddetli biçimde burnunu sokmak oluşu gibi, çocuğun çok küçük yaşta ne olacağına karar vermek de onu en bükülgen çağında önceden belirlenmiş bir yöne doğru zorla iteleyerek haklarının çiğnenmesi anlamına geliyordu. Yahudilik, kendisini arzulayan kişi için yerinde bir şeydir. İnsanların inandığı bütün öbür şeyler gibi, Yahudiliğe de saygı gösterilmelidir. Yeni doğmuş çocukların haklarına ve do-

ğal gelişmelerine burnunu sokmadıkça, Yahudilikle kimsenin bir alıp veremediği olamaz. Eğer çocuk daha sonraki gelişmesi sırasında Yahudiliğe eğilim duyarsa, bu son derece haklı olacaktı; o zaman bu, çocuğun kendi seçimi olacaktı. Ama şimdi ya da çocuğun yaşamının ilk beş on yılında, hayır. Ondan sonra ister Katolik Kilisesi'ne, ister Muhammed'in inancına katılır, ister doğaya tapar, isterse de yalnızca dünyanın tadını çıkarırdı. Babanın bakışaçısının, çocuğun büyümesini belirlemesi gereken biricik şeyle, çocuğun kişisel çıkarıyla uzaktan yakından ilgisi yoktu. OIRC'nin temel tutumu buydu. Çocuğun gelişmesini ne devletin, ne dinin, ne ekinin, ne de ulusun çıkarı tarafından etkilenmesine izin verilmeliydi. Üstelik devlet bile insanları çocuk doğuracakları yeri seçmekte, hatta «kurtarıcı»ların egemen olduğu yerlerin dışında yurttaş olup olmamaya karar vermekte özgür bırakıyordu. Yoksa zaten özgürlük ve öz-düzenlemenin kavramı da, anlamı da kalmayacak, ikisi de beş para etmeyecekti.

Bu konuşmadan sonra baba OIRC'nin bakışaçısını daha iyi kavramış gibiydi, ama hâlâ kendi kişisel görüşüne inanıyordu. Bir süre bu konu üzerinde düşünüp kararını bildirmeye söz verdi.

BEŞ HAFTALIKKEN ZIRHIN BELİRİŞİ

Acunsal yaşam enerjisine dayalı hekimliğimiz sırasında, dirimsel hastalık işlevlerinin doğumdan önce ya da hemen sonra geliştiğini öğrendik. Ruh çözümlemesi de içinde olmak üzere, ruhbilimsel yaklaşım bir varlığın ancak dilin oluştuğu evresine, bir başka deyişle üç yaşlarına dek ulaşabilir. Bu yaştan önce, insanın *anlatım dili*'ne, *coşkusal dil*'e ve çocuğun canlı dizgesiyle kuracağı *acunsal yaşam enerjisi ilintisi*'ne güvenmesi gerekir.

İncelemekte olduğumuz küçük çocuk, zırha bürünmenin kaynağına inmek istiyorsak işte o sözcüksüz, derin düzeye girme gerekliliğini doğruladı. Yavrucak ömrünün ikinci haftasında bronşite yakalandı. Bu gibi olaylar, beylik he-

kimlikte, «zamanı gelince pek fazla sorun yaratmadan geçip gidecek» «soğuk algınlığı» ya da «nezle» sayfasına yazılır. Acunsal yaşam enerjisi bilimindeyse işe başka türlü bakılır. Şunları sorarız.

1. Soğuk algınlığı neden olsun?

2. Soğuk algınlığının içinde herhangi bir dirimsel enerji işlevi var mı?

3. Çucuğun dirimsel işlevleri üzerinde böylesine erken bir üşütmenin olası sonuçları nelerdir?

Bizim çocuk solgundu; göğsünün yukarı kesimi «kıpırtısız»dı. Hırıl hırıl soluyor, soluk alıp verme sırasında göğüs uygun biçimde inip kalkmıyordu. Soluk verme son derece yüzeyseldi. Kulağınızı dayayıp dinleyince ciğer dallarındaki hırıltı kolayca işitilebiliyordu. Çocuk, genellikle rahatsızdı. Yüksek sesle ağlayacak yerde, sızlanıyordu. Pek az kıpırdıyor, hasta gözüküyordu.

İlk yapacağımız şey, soğuk almanın hemen ardından soluma kısıtlamasının belirip belirmediğini saptamak olacaktı. Ana, «göğüsteki hırıltı»nın hemen «üşütme»nin ardından belirdiğini doğruladı. Demek ki o zamandan beri göğüs hiçbir zaman bütünüyle gevşeyememişti.

Göğsün incelenmesi, kaburgalar arasındaki kasların sert olduğunu ortaya koydu. Çocuk, bu bölgeye dokunulmasına karşı aşırı duyarlıydı. Göğüs henüz bütünüyle sertleşmemişti, ancak solukalma sırasında üst kesim öne doğru fırlarken alt kesim kıpırdamıyordu. Yalnızca beylik eğitim almış hiçbir hekim burada aksayan bir şey olduğunu aklının köşesinden geçirmezdi.

Kaburgalar arasındaki kasların azıcık uyarılmasından sonra göğüs yumuşadı, ama aşağıdan bastırınca hâlâ bütünüyle esnemiyordu. Bundan sonra çocuk hemen canlı canlı kıpırdamaya başladı. Soluk alıp verme gözle görülür derecede açıldı ve çocuk aksırmaya başladı (bunlar birer *solukverme* patlamasıydı), gülümsedi, birkaç kez güçlü bir biçimde öksürdü, sonunda çişini yaptı. Gevşeme gözle görülür biçimde arttı; daha önce yay gibi duran sırt öne doğ-

ru büküldü, yanaklar kızardı. Hırıltılı soluma durdu. Anaya, ilk soluma kilitlenmesinin pek ciddî olmadığı, ama yineleyebileceği söylendi. Kaburgalar arasındaki kasları hafifçe gıdıklayıp uyararak, soluma kilitlendiği zaman göğsü aşağı *çekmeyi* öğrenmeliydi. «İlk yardım» yapıldıktan sonra, çocuk kilitlenmeyi kendisi açabiliyordu; dolayısıyla, bu noktada kilitlenmeye süreğen gözüyle bakılmayabilirdi. Ancak, ana-babayı göğüsteki sertliğin süreğenleşmemesine dikkat etmeleri öğütlendi; sertleşme başladığı an ortadan kaldırılmalıydı.

Kuramsal olarak, bu, yeni doğmuş çocuklarda kişilik zırhının belirişiyle ilgili büyük bir kavrayıştı bizim için. «Üşütme», bedenin anayla bağlantı eksikliğine karşı kasılmasının (duygulanımsal tepkinin) sonucu sayılmalıydı. Bu kasılmaysa yanakların sararmasına, bedenin çevresindeki dirimsel enerji yükünün ve vücut ısısının düşmesine yolaçar, ve göğüste, artan sümüksü madde salgılamasıyla birlikte akciğer dallarının duygulanımsal olarak uyarılması falan gibi aksaklıklar yaratır. Demek ki, *yerel bedensel aksaklığın kaynağında bir genel dirimsel enerji bozukluğu vardır.* Bedensel hastalık belirtisi dirimsel enerji kasılmasını arttıracak, bütün solunumu köstekleyecektir. Bu da kaygı ve sinirliliğe yolaçacak, onlarsa çocuğun anasıyla dirimsel enerji ilintisi kurabilmesini daha da zorlaştıracaktır. Bu çatışkıyı ve bilinç huzursuzluğunu sırtında taşıyan ana, tam bir başkaldırıcı gibi, yavrusuyla tümel ilinti kurmakta başarı sağlayamayacaktır. Böylece, ilk kasılmadan başlayarak, ilk «üşütme»ye, bağlantı kuramamaya, yeni üşütmelere, solunumun kısıtlanmasına, uykusuzluğa, ananın canının sıkılmasına, sinirli davranmasına uzanan kısırdöngü tamamlanmış olacaktır. Bu gibi kısırdöngüler, istiridyenin üstünü kaplayan mercanlar gibi, sonradan her türlü dirimsel bozukluğun kümeleneceği çekirdeği oluşturur. Dirimsel bozukluklar taşıyan yetişkinlerde işte bu üst üste binmiş katmanları teker teker kaldırırız.

Küçük bireysel beden bozukluğu belirtisi bu durumda «dirimsel hastalık» adı verilen büyük çarkın küçücük bir parçası olarak gözükmektedir. «Üşütme»nin kökeni suçsuz «havada uçuşan tohumlar» ya da göze görünmeyen virüslerde değil, dirimsel enerji bozukluğunda, yâni enerji dengesinin coşkusal etkenlerle aksamasındadır. Küçük çocukların «üşütmesi», acunsal yaşam enerjisi ilintisinin eksikliğinden ileri gelen enerji yapım-yıkımındaki dengesizliğin doğurduğu kaygan kaslı solunum yolu zarlarının azmasının dolaysız anlatımıdır. Böyle sürekli olarak azgın duran kaygan kaslı zarlar, sonradan, her türlü coşkusal uyarılmada kendi başlarına işleyebilirler. Dirimsel enerji dizgesindeki aksaklık bedende «üşütmeye yatkınlık» halinde yapılaşır.

İçyüzünü yeni kavradığımız bu şeyler birçok yönden son derece önemlidir:

Her şeyden önce, sürüp giden hastalıkların perde arkasına sızmamıza izin verecek değerli bir silâh elde etmekteyiz. Eskiden beri «hastalığa yatkınlık» adı verilen şey artık küçük yaşlarda ortaya çıkan dirimsel enerji işleyişi aksaklıkları gibi elle tutulur bir nesneye dönüşmektedir.

İkinci olarak, anayla yavru arasındaki acunsal enerji ilintisinin, eskiden hiç bilinmeyen küçük yaş tersliklerinin hem anlaşılmasında, hem de hekimce yenilmesinde çok büyük önem taşıdığını öğrendik.

Üçüncü olarak, küçük çocukların coşkusal anlatım dilini öğrenmeye başlıyoruz, ki bu en büyük umut kaynağıdır. Böylece, şimdi yavaş yavaş aralanan küçük çocuk hastalıkları sisinin yavaş yavaş ortadan kalkacağını umabiliriz.

Ancak bunun yalnızca olgunlaşmamış bir başlangıç olduğu ısrarla belirtilmelidir. Küçük yaşlardaki hastalıkların egemenliğimiz altına girmesi daha bilmem kaç on yıla ve bilmem kaç emekçinin çalışmasına malolacaktır.

Bebek, ertesi gün otuza yakın hekim, eğitimci, halka yardım görevlisi ve deneyodası görevlisi önünde gösteril-

mek üzere getirildi. Hırıltılı soluma bir ölçüde tepmişti. Bu sefer kilitlenmeyi açmak son derece kolaydı, ve eskiden yalnızca sızıldanan çocuk, artık avazı çıktığınca bağırabiliyordu.

On gün sonra, baş halka yardım görevlimiz şu durum bildirisini aldı:

Ana, bebeğin Orgonon'a götürülüşünden beri «açılıp çiçeklendiği»ni söyledi. Eve gidene kadar mışıl mışıl uyumuş; oysa eskiden çok kısa süreler uyuyormuş. Şimdi artık bütün gece, ya da en azından altı sekiz saat uyuyormuş. Mamasını büyük bir canlılıkla yiyor, yürekten bağırıyormuş. Uyandığında genellikle gülümsüyor, sık sık da «konuşuyormuş». Ana şimdi artık kendisiyle yavrusu arasındaki dirimsel enerji alışverişinin bütünüyle ayrımındaymış. Kendini iyi ve güvenli duyumsuyormuş. Bağlantı yitiminden yakınmıyormuş, bebek de anasının tenine değmekten müthiş hoşlanıyormuş. Bebeğin ağlaması eskisine oranla daha az zorlamaymış. Ayrıca şimdi «daha çok şey istiyormuş». Bununla birlikte, gereksinmeleri hemen karşılanmazsa, bedeni gerilip kıpkırmızı kesiliyor, sırtını yay gibi gerip soluğunu tutuyormuş.

Soluması, uyurken değil, canlı bir biçimde devinip sağı solu tekmelerken yine hırıltılıymış. Göğüs solunumun bir konumunda çakılıp kalınca, ana çocuğun gövdesini aşağı doğru usulca sıvazlıyor ya da kaburgalar arasındaki kasları yavaşça gıdıklıyormuş. Bebek bundan hoşlanıyormuş. Beden gevşiyor; «öne doğru bükülüyormuş». Ancak bunun hırıltılı soluma üzerinde hemen etkisi olmuyormuş. Ana, genellikle göğsün hâlâ biraz dik olduğu, soluğun içerde tutulduğu kanısında. Soluma zaman zaman bana da «umutsuzluk» izlenimi veriyor.

Gözlenen çocuk sayısı arttıkça, küçük yaşlarda solunumun kilitlenmesi bize daha önemli gözükmeye başladı. Her nasılsa, karın böleci bölgesi coşkusal, dirimsel enerjiye dayalı rahatsızlığa bütün öbür bölgelerden daha önce ve da-

ha ciddi biçimde karşılık veriyordu. Örnek olarak aldığımız bu çocukta, küçük yaştaki akciğer dalı yangısı solunum kilitlenmesini karmaşıklaştırmış, alışılmışın dışında uzamasına yolaçmıştı. Görünüşe göre, çocuk karın böleci bölgesinde süreğen bir zırhın oluşmasına doğru yolalıyordu. Bununla birlikte, solunum kilitlenmesinin sonucu olan hırıltılı solumanın sürekli gözaltında bulundurulması ve *ananın* elden geldiğince erken yaptığı ilk yardımla, zırhın bütün göğsü kaplaması tehlikesini ortadan kaldırabilirdi. Öyle olursa, belli bir «yatkınlık» türü yokedilmiş olacaktı.

Bu olaydan sonra, bebeklikteki coşkusal bozuklukların yeğlediği düzeneğin solunum kilitlenmesi olup olmadığını saptamak üzere bütün dikkatimizi zırha bürünmüş küçük çocukların erken dönem öyküsüne çevirdik. Görünüşe göre, küçük çocuklardaki karın böleci kilitlenmesinin ağır basmasının, karın böleci bölgesinde yer alan merkezi *karın ağrısı yumağı* (plexus coeliacus) ile yakın ilişkisi vardı. Eğer öyleyse, bu bölgenin altında ve üstünde daha başka kilitlenmelerin başgöstermesi beklenebilirdi. Şimdi artık büyük bir dikkatle üzerinde durulacak bu olasılık dirimsel hastalığa yolaçan koşulların erkenden önlenmesinde büyük umutlar veriyordu.

Üç hafta sonra, anaya eşlik eden dirimsel enerji uzmanı hekim çocuğun çok iyi olduğunu bildirdi. Ağırlığı iki katına çıkmıştı, yaşına göre iri gösteriyordu (anası babası ufak tefekti). Bebek artık yanakları pespembe, sağlıklı, gürbüz bir çocuktu. Canlı bir biçimde, sürekli kıpırdıyordu; sıradışı bir izlenimdi bu. Hekimin bildirdiğine göre, bebeğin yüzü eylemlerini yansıtıyordu. Yüzündeki anlatım güç'ten yoğunluk'a, yumuşaklık'tan gülümsemeye durmadan değişiyordu. Sık sık keyifli sesler çıkarıyor, çevresinde olup bitene sürekli dikkat ediyordu. Kısacası, artık bebek genel olarak canlı, etkin ve mutluydu.

Ancak, çoğunlukla hırıltılı soluma yine işitiliyordu. Yalnız daha az etkin olduğunda kesiliyordu. Ana, solunum yukarı kesimde toplandığı zaman tatlı tatlı oyun oynaya-

rak göğsü aşağı indirmeyi öğrenmişti. Bebek, anasının bu yardımından hoşlanır gibiydi; kasılmaktan vazgeçip «teslim oluyor», yüzünde mutluluk beliriyordu, ama bütün bunların hırıltılı soluma üzerinde pek bir etkisi olmuyordu. Karın hafifçe sertti; yalnız emzirilirken yumuşuyordu.

Bununla birlikte çıkardığı sesler ve ağlayışı, üç hafta önce, ilk yardımın yapılmasından önceki günlere oranla çok daha özgür ve doluydu. O zaman, çıkardığı sesler de, ağlaması da kesik kesik ve sızıldanma biçimindeydi. Şimdi artık daha uzun süre uyuyor, beş saatta bir düzenli yemek yiyordu. Her türlü meyve ezmesini yiyor, meyve suyu ve vitamin içiyordu. Günde bir kez dışarı çıkıyordu. Zaman zaman, meme emdikten sonra, dudakları ağız yoluyla boşalmanın belirtisi olarak titriyordu. Anası bebeği günde iki üç kez beşer dakika dirimsel enerji biriktirecinde tutuyor. Ondan sonra çocuk kendini doymuş duyumsuyor; tezcanlı oluyor. Biriktirecin içinde bedeni, terlemeksizin, kızarıyor. Ana, dirimsel enerji biriktirecini kendisi de düzenli olarak kullanıyor; biriktirecin içinde kendini «yarı baygın, her şeye açık» duyumsuyor, soluğunun derinleştiğini algılıyor.

Yardımcı hekimin durumbildirisi böyle. İlk elle tutulur sonuç elde edilmiş gibi. Bebek büyük ölçüde gelişme gösterdi. Şimdi artık, ilk örselenmenin ne zaman su yüzüne çıkacağını ve kötüleşeceğini beklemek gerekiyor. Ancak, bundan sonra küçük de olsa sağlam bir bilgiyle karşılanacak, daha sonraki deneyimler bu bilgiyi genişletecektir. Şurası kesin: *«Sağlık» konusunda mutlak ölçüler uygulanamaz.* Usa uygun çocuk yetiştirme irili ufaklı bir sürü sorunla karşılaşır, bunların ortaya çıktıkça ele alınması gerekir. Zırhlı ana-baba bu sorunları sezmez, sezse bile, çocukla dolaysız acunsal yaşam enerjisi bağlantısı kuramadıkları için, çaresiz kalır. Alabildiğine devingen ana-babaysa bozukluğu duyumsar, ve kimi durumlarda ilk yardımı yapabilir. Çoğunlukla, bilgisizlikten ötürü, aksaklık olduğu gibi kalır. Küçük çocuklarla ilgili bilginin bir sürü deneyim ve gözlem-

le, adım adım toplanması gerekir. Gerçekten de uzun ve çetin bir iştir bu. Ama umut veren biricik çalışma da odur.

Sözlü anlatıma direnen bu insanlararası sözsüz iletişim dünyasının son derece ince ve kendiliğinden doğan etkinliklerinin analara, babalara, dadılara ve hekimlere ne ölçüde öğretilebileceği çözümsüz bir bilmecedir. Gerekli sabır gösterilir, önyargısız titiz inceleme sürdürülürse, bu soruya da yakında uygun bir yanıtın bulunacağını umarız. Ancak buradan yola çıkarak anayla çocuk arasında «yetkin» bir ilinti kurma konusunda yeni bir ülkü yaratmamak son derece önemli gözüküyor. Siz anaların yavrularından haz duymasını sağlayın, dirimsel enerji bağlantısı kendiliğinden kurulur.

ÜÇ HAFTALIK BİR ÇOCUKTA DÜŞME KORKUSU

Geçenlerde, üç haftalık bir çocuktaki düşme korkusunu gözleme fırsatını buldum. Bu deneyim, kanserin dirimsel yanını araştırmamda bir boşluğu doldurdu.

Sözkonusu çocuk, bedenin anlatım dilinin uğraş gereği anlaşılıp kullanıldığı bir ortamda doğmuştu. Bununla birlikte, ana-babanın çocuğun davranış diliyle karşılaştıklarında kendilerini çâresiz duyumsamaları daha da şaşırtıcı oldu. *Yeni doğmuş bir çocuğun coşkusal yaşamı konusunda hiçbir şey bilinmediği* duygusuna kapıldılar. Küçük bir çocuğun *coşkusal* gereksinmeleri, hiç kuşkusuz, yalnızca *tek biçimli,* başka bir deyişle, *ağlama yoluyla* kurulan iletişimi karşılamak üzere gösterilen makinamsı özenle giderilemez. Bu tek anlatım biçimi, bir kundak buruşuğunun yarattığı örselenmeden tutun da şiddetli karın ağrısına varana dek bir sürü irili ufaklı gereksinmeyi dile getirmektedir. Çocuğun öbür anlatım biçimlerine çevreden yanıt gelmemektedir.

Burada, çağcıl eğitimin ortadan kaldırdığı ya da kaldırmaya uğraştığı bütün o zarərlı çocuk bakımı türlerini tartışmaktan kaçınacağım: Pirquet'nin koyduğu kaskatı beslenme saatları ile kaskatı mama ölçüleri; sımsıkı kundaklarla çocuğun bacaklarını zorla uzatma; birçok hastanelerde yapılagelen, ilk yirmi dört saatta çocuğu

ana memesinden uzak tutma; bebek koğuşlarının aşırı ısıtılması; çocukların kocaman kurumlarda üstünkörü bakılması; «çocukları doya doya ağlamaya» bırakmak gibi şeyler bunlar arasındadır. Bu türlü zorlayıcı önlemler, analarla babaların ve hekimlerin dirime düşman tutumlarını yansıtmaktadır. Sözkonusu önlemlerin etkisi, doğumdan hemen sonra, ilerki dirimsel bozukluklara temel hazırlamak üzere, bedenin dirimsel öz-düzenleme çarkına zarar vermektir. Henüz çocuk bakımı alanındaki genel uygulamalar üzerinde bir etkisi görülmese de, bütün bunlar artık bilinen şeylerdir.

Burada yalnızca, şimdiye dek savsaklanmış bulunan, yaşamın ilk üç haftasında karşılaşılan kendine özgü bir zararlı etki üzerinde durmak istiyorum: *çocukla ona bakan kişi arasında acunsal yaşam enerjisi ilintisinin, doğrudan doğruya bedensel ya da tinsel bağlantının bulunmayışı.* Küçük çocuğun coşkusal anlatım dilinin kavranabilmesi, doğrudan doğruya, işte bu ilintinin yakınlığına bağlıdır; dirimsel enerji ilintisi ne denli yakınsa, çocuğun dilini anlama o denli iyidir.

Bebek bedenindeki en belirgin ilinti noktası, en büyük dirimsel enerji yükünü taşıyan ağızla gırtlaktır. Bu örgen hemen doyum arar. *Ananın memebaşı bebeğin emme devinimlerine dirimsel-bedensel açıdan olağan biçimde, haz duyarak tepki gösterirse, güçlüce dikilir ve memebaşının dirimsel enerjiyle yüklü uyarılışı, tıpkı insanı acunsal yaşam enerjisi boşalmasına ulaştıran cinsel sevişme sırasında dişilik örgeniyle erkeklik örgeninin enerji saçarak birbirlerinin içinde eriyişi gibi, yavrunun ağzıyla bir bütün oluşturur.* Ve bunun hiçbir «doğaya aykırı» ya da «tiksinç» yanı yoktur. Her sağlıklı ana yavrunun meme emişinden haz duyar ve bunu arar.

Oysa, kadınların yaklaşık yüzde 80'i dölyolu duyarsızlığı ve soğukluk çekmektedir. Buna bağlı olarak, memebaşları da acunsal yaşam enerjisinden yoksundur, başka bir deyişle «ölü»dür. Bu durumda ana, yavrunun meme emme-

sinin göğüste yarattığı doğal haz duyumu karşısında kaygı ya da tiksintiye kapılabilir. İşte bu yüzden anaların çoğu yavrularını emzirmek istememektedir. Dahası, acunsal yaşam enerjisinden yoksun bir göğüs işlevlerini de çok kötü yerine getirmektedir; başka bir deyişle, süt üretimi aksaktır. O zaman çocuğun uyarılmış ağzı ya «ölü» bir memeyle karşılaşmakta, dolayısıyla doyumsuz kalmakta, ya da ananın emzirme ürküntüsünden ötürü yavruya zorla uyguladığı süt şişesinin hiçbir zaman uyarılamayan lastik ağzıyla.

Dirimsel bozukluklarda karşımıza çıkan ağız, boyun ve omuz bölgesindeki kansu işlevi aksaklıkları, küçük bir çocuğun baş ve ensesindeki dirimsel enerji etkinliğindeki ciddi bozuklukların ananın bu aksaklığından geldiğine kuşku bırakmamaktadır. Konuşma bozuklukları, coşkusal anlatım eksikliği, ense kaslarındaki kasılmalar, beslenme aksaklıkları, dönüşümceli kasılma (spastic hysterical) sonucu kusma, öpüşme korkusu, yürek çöküntüsü, kekeleme, dilsizlik ve benzeri şeyler ağız ve ensede dirimsel enerji işlevlerinin çok zayıf kalışının sonuçlarıdırlar. Küçük bir çocuğun dünyayla kurduğu ilk işlevsel ilinti konusunda bu kadarı yeterli.

Şimdi de, doğrudan doğruya dirimsel enerji ilintisine bağlı bulunan coşkusal ilintiye bir göz atalım. Çocuğun elinde değişik devinim biçimleri (kaş göz oynatma, kol bacak sallama, gövdesini oynatma, gözleriyle birşeyler anlatma) ile ağlamanın dışında anlatım aracı yoktur. Ana, çocuğun davranışlarının dile getirdiği şeyi ilk gerçek acunsal yaşam enerjisi ilintisi (işlevsel terimlerle söylersek, özdeşleşme) aracılığıyla kavrar. Kendi bedeni coşkularını dile getirebiliyorsa ve özgürse, çocuğu anlayacaktır. Ama eğer kendisi zırhlıysa, kişiliği sertse, çekingense ya da herhangi bir biçimde bastırılmışsa, çocuğun dilini kavramakta başarısızlığa uğrayacak, yavrunun coşkusal gelişmesi bir sürü zararlı etkiye açık olacaktır. Çocuğun gereksinmeleri,

ancak bunları dile getirişi kavranabilirse karşılanabilir. Ve işte asıl zor olan, çocuğun ne istediğini anlamaktır.

Her yeni doğmuş çocuğun kendi bireysel kişiliği, kendi *coşkusal anahtar notası* vardır; bireysel coşku tepkilerini anlamak istiyorsak, bunun tanınması gerekir. Düşme kaygısı geçiren küçük çocuğun başlıca özelliği «ciddî bakış»tı. Bu «bakış» anlatımı doğumdan birkaç dakika sonra bütünüyle oluşmuştu; başka bir deyişle, çocuğun gözleri ardına dek açıktı ve dünyayı «görüyormuş» gibi duruyordu. Hemen, dört elle anasının memesine sarıldı. İlk hafta boyunca pek ağlamadı. Ama ikinci hafta epey ağladı, ama çevresinde dolananların hiçbiri neden ağladığını anlayacak durumda değildi. Yatıştırıcı sözler onu her zaman yatıştıramadı, ve bana çoğu zaman çocuk *büsbütün başka* bir şey istiyormuş gibi geldi. Ama ne? İstediğinin *bedensel dokunma* olduğunu anlayana dek iki hafta geçti. Şimdi bu noktayı açıklayayım.

Bebeğin uyanık olduğu kısa saatlar boyunca, gözleri yattığı odanın duvarındaki inişli çıkışlı kırmızı çizgileri izliyordu. Mavi ya da yeşil yerine kırmızı açıkça yeğlenmişti. Çocuk daha çok kırmızıya gözünü dikip bakıyor, gözlerinde daha yoğun bir bakma anlatımı beliriyordu.

Üç haftalıkken, çocuk ilk ağız yoluyla boşalmayı tattı. Bu iş meme emerken oldu: göz yuvarları sağa sola kaydı, ağız titremeye başladı, dil kıpırdayıp pelteleşti. Ondan sonra kasılmalar bütün yüze yayıldı. Kasılmalar aşağı yukarı on saniye sürdü, sonra yüz kasları gevşedi. Bu uyarılma anayla babaya son derece doğal gözüktü, ama biz deneyimlerimize dayanarak birçok ana-babanın, çocukları ağız yoluyla boşalmayı yaşarken korku ve telaşa kapıldıklarını biliyoruz. Bundan sonraki dört hafta boyunca, sözkonusu kasılmalar birkaç kez kendini gösterdi.

Üçüncü haftanın sonunda, leğenden alınıp masanın üstüne sırtüstü yatırılırken, büyük bir düşme korkusu geçirdi. Düşme kaygısını sırtüstü yatırılmanın çok hızlı oluşunun mu, yoksa derinin ürpermesinin mi doğurduğu hemen

anlaşılamadı. Neden ne olursa olsun, *çocuk avaz avaz ağlamaya, bir destek ararcasına kollarını geriye doğru uzatmaya başladı, başını doğrultmaya uğraştı, gözlerinde gerçek bir ürküntü belirdi, ve bir türlü yatıştırılamadı.* Yattığı yerden alınıp kucaklanması gerekti. Yeniden yatırılmaya kalkışıldığında, düşme kaygısı aynı şiddetle geri tepti. Ancak kucağa alınarak yatıştırılabildi.

Bundan sonraki birkaç gün boyunca, sağ kürek kemiğiyle sağ kolu hep aşağı doğru çekik ve sol kolundan daha az devingendi. Sağ omuzdaki kasların gerginliği ve bunun düşme kaygısıyla bağlantısı açıkça görülüyordu. *Düşme korkusu belirdiği zaman çocuk, düşmeye engel olmak istercesine, iki omuzunu da geri çekiyordu. Kasların gerginliği sürüyor, korkunun geçtiği anlarda bile gevşemiyorlardı.*

Bugün, bu olaya büyük önem veriyorum. Ancak, şu açıklamalar burada sözkonusu olamaz:

Bu, erginlikten sonra kendini gösteren üreme örgenleri yoluyla boşalma kaygısı olamaz. Üç haftalık bir çocuğun zihninde «düşme», «yükseklik» ya da «derinlik» kavramları bulunmadığından, bu, ussal bir korku da olamaz. Dilin gelişmesinden önce kavram, kavramsız da ürküntü (fobi) olamayacağı için, karşılaştığımız şey tinsel-sinirsel bir düşme kaygısı da sayılamaz.

Bu gibi olaylarda ortaya atılan «içgüdüsel kaygı» açıklaması da doyurucu değildir. Dolayısıyla: Peki ama ne tür bir ben içgüdüsünün önü alınacak burada? sorusu yanıtsız kalır. O yaşta tinsel ego diye bir şey yoktur, ve ruhçözümlemesi kuramı uyarınca, tinsel savunmanın bulunmadığı yerde, içgüdüsel kaygı da olamaz. Kaygı nöbetinin içgüdüsel olarak ortaya çıkıvermesini «haber verecek» bir «ben» yoktur ortada.

Demek ki, ne ruhbilimsel ne de usa uygun açıklamalar bize bir yanıt getiriyor. *Peki ama, henüz ne düşme tehlikesinin bilincine varmış, ne de ben'in düşme kaygısı karşısında göstereceği içgüdüsel savunma belirtisi gösteren üç haftalık bir çocukta nasıl olur da sürekli düşme kaygısı be-*

lirebilir? Burada «atadan kalma, doğuştan getirilen içgüdüsel kaygı» kavramına sarılmak düpedüz tembellik olur ve hiçbir şeyi kanıtlamaz. *Bir korku nöbeti işlevsel bir bozukluktur, ve ancak bedenin dirimsel enerji işlevlerini dile getiren terimlerle anlaşılabilir.*

Şimdi isterseniz bir dirimsel-bedensel açıklamaya girişelim: Tehlike korkusuyla bir içgüdüye karşı kendini savunma olasılıkdışıysa, hücre içindeki ilk kansu kıpırtısıyla birlikte işlemeye başlayan *bedendeki dirimsel enerji dizgesinin haz/kaygı düzeneği kalır geriye. Psychischer Kontakt und vegetative Strömung*'te (1934[1]) *düşme duygusunun, dirimsel enerjinin ansızın dış çevreden bedenin bitkisel merkezine doğru çekilmesinin yarattığı dirimsel-bedensel bir olay* olabileceği varsayımını ortaya atmıştım. Bu, kılgısal düşme ya da korku sırasında, bedensel boşalmanın getirdiği yayılmaya ansızın ket vurulduğu zaman kendini gösteren örgensel düşme duyumunun aynısıdır. Bakımevi deneyleriyle kanıtladığım üzere, bedensel boşalma kaygısının kökünde hep düşme kaygısı vardır. *Bedensel boşalma sırasındaki tartımlı çırpınmalar, görüngü kendi akışına bırakılmazsa, düşme gibi algılanır.* Buna karşılık, ket vurulmamış kasılmalar yüzme ya da uçma duyumu yaratır.

Dirimsel enerjinin bedenin dış kenarlarından içeri doğru çekilmesi, kollarla bacaklarda dirimsel enerji azalmasını[2] *simgeler. Varlığı ayakta tutan örgenlerde enerjinin azalmasıysa denge duygusunun yitirilmesiyle atbaşı gider.*

Dolayısıyla, düşme kaygısı bir «tinsel oluşum» değil, yerçekimine *karşı durarak* bedenin dengesini sağlayan örgenlerdeki dirimsel enerjinin birden azalmasının dile gelişidir. Düşme kaygısıyla enerji yitimi ister ansızın beliren

---

1) Bkz. **Kişilik Çözümlemesi**, XIII. Bölüm: «Ruhsal Bağıntı ve Dirimsel Akım»

2) Enerji yitimi terimi, aynı kaynaktan doğan, yâni **kansu devingenliğindeki bir kilitlenme**'den ileri gelen dirimsel hastalık koşullarının tümünü kapsamaktadır. Bkz. **Kanser**, IX. Bölüm.

bedensel boşalma kaygısından, ister gerçek düşmeden, ister korkunun yarattığı kasılmadan ileri gelsin, düzenek aynıdır: *bedenin dış yüzeyindeki kansu etkinliğinin azalması, ve bununla atbaşı giden denge duygusuyla dengenin kendisinin yitirilmesi.* Kaygı deneyimi, kansu (plazma) dizgesindeki apansız kasılmanın yarattığı dolaysız dirimsel-bedensel tepkidir. Demek ki, acunsal yaşam enerjisi dizgesindeki kasılma, *bedenin dış yüzeyindeki kansu devingenliğinin azalmasına bağlıdır, bundan ötürü de, düşme korkusu biçiminde kendini gösterir.*

Devinimsizliğin hazzın ikinci elden kösteklenişinden ya da birinci elden kaygı kökenli bir kasılmadan ileri gelmesinin hiç önemi yoktur. Yaratılan etki aynıdır: *düşme duyumu, bedenin dış kesimlerindeki kıpırtısızlıkla denge yitiminin içerden dolaysız olarak algılanmasıdır.* Bundan ötürü, yerçekimi alanında bedenin dengesi dirimsel enerji dizgesinin dış kenarlarında acunsal yaşama enerjisine dolu dolu açılıp kapanmasının bir işlevidir.

Bu yorumu doğrulayan bir olayı aktarmak zorundayım. Tanıdığım bir oğlan bir sincap yakalamış, avucunda tutuyordu. Sincabın avuç içinde çırpınmadan, kıvrılıp bükülmeden, dahası, hiç kıpırdamadan pestil gibi yatışı beni epey şaşırttı. Korkudan kötürüm olmuştu, son kertede dirimsel enerji yitimi çekiyordu. Birkaç dakika sonra oğlan sincabı yere koydu. İlkin ölü gibi, hiç kıpırdamadan yattı. Sonra doğrulmaya çalıştı, devrildi. Doğabilim terimleriyle söylersek, yerçekimini yenemiyordu bir türlü. Doğrulma girişimleri aşağı yukarı beş dakika başarısız kaldı. Oysa yaralı değildi, nitekim daha sonra koşup ağaca tırmandı. Denge duyusundaki bozuklukla sürekli düşmenin yarattığı korku gittikçe artan bir kaygıya yolaçmış, daha çok düşmesine neden olmuştu. Birkaç dakika boyunca sincap öylesine güçlü kasılmalarla sarsıldı ki, yerden aşağı yukarı 10-20 cm. yukarı fırladı. Hayvan, sonunda korkuyu yendi, sürüne sürüne gidip bir çalılığa sığındı, sevinçle ağaçlara doğru seğirtmezden önce uzun süre dinlendi.

Biz yine bizim küçük çocuğa dönelim. Dirimsel enerji

yitimine bir neden bulabilir miyiz acaba? Bence evet. Aşağı yukarı *ilk iki hafta, ananın çocukla dirimsel enerji bağıntısı zayıf olmuştu.* Görünüşe göre, çocuk anasının bedenine değme konusunda güçlü içtepiler duymuş, ama bunlar doyumsuz kalmıştı. Ondan sonra, baş ve yutak bölgesinde toplanmış aşırı dirimsel enerji yükünün doğal boşalma yolu olan ağız yoluyla boşalma kendini göstermişti. Buysa, anasına değme gereksinmesini daha da arttırmıştı. Değme gerçekleşmeyince, anasıyla bağlantı kurmak üzere yapılan boş girişimlerin sonucu olarak dirimsel enerji kasılmış, bedenin merkezine doğru çekilimişti. Ruhbilim terimlerini kullanmak uygun düşerse, burada, çocuğun «yazgısına boyuneğdiğini» (arzularının «doyumsuz» kaldığını) söyleyebiliriz. Demek ki «dirimsel boyuneğme» enerji yitimine yolaçmış, o da düşme kaygısını doğurmuştu.

Çocuktaki düşme korkusunu yenme girişimlerimde başarıya ulaştım. Çıkardığım sonuçların doğru olduğunu varsayarak, şu üç yöntemi gerekli gördüm:

1. *Çocuk ağlayınca hemen kucağa alınıp bir süre tutulmalıydı.* Bunun yararı oldu, aşağı yukarı üç hafta sonra düşme kaygısı yokoldu. Düşme korkusuyla birlikte yabancılardan çekinme de başlamıştı. İlk düşme kaygısının belirmesinden önce, çocuk seve seve yabancıların kucağına gidiyordu; sonraysa, korkup ağlamaya başladı. Bir keresinde, köpek görünce de korkmaya başladı.

2. *«Geri çekilmiş» duran omuzları, ilk kişilik zırhının gelip buraya yerleşmesini önlemek üzere, usul usul öne çekildi.* Bunu oyun oynayarak, çocuğun hoşlandığı sesleri çıkararak, gülerek yapıyordum. Bu çalışma, hep oyun oynuyormuş gibi, aşağı yukarı iki ay, her gün yinelendi.

3. *Düşme duygusuna alışabilmesi için, çocuğun kılgısal olarak «düşmesine izin» verilmeliydi.* Koltuk altlarından tutuldu ve usulca havaya kaldırıldı, sonra ilkin ağır ağır, ardından hızlı hızlı aşağı indirildi. Önce ağlayarak karşılık verdi, ama zamanla bundan hoşlanmaya başladı. Derken, böyle kaldırılıp indirilmeyi, alışkanlıklarının dışında,

oyun hâline getirdi. Ayakta durmayı becerebildiği zaman, havadayken, ayaklarıyla «yürüme devinimleri» yapmaya girişti. Göğsüme dayanıp başıma doğru bakıyordu. Ben de anlıyordum. *Tepeme doğru tırmanmak istiyordu.* Bir keresinde tepeme çıkmayı başardı, sevinç çığlıkları attı. Ondan sonraki haftalarda, tepeme tırmanıp «düşmek» en gözde oyunu oldu.

Büyük bir talih sonucu, ilk dirimsel hastalıklı tepkinin üstesinden gelinmişti. Ondan sonraki altı ay boyunca hiçbir düşme kaygısı belirtisine rastlamadık.

Bu çocuğun, doğrudan doğruya hastalıklı dirimsel enerji büzülmesiyle ilgili alandaki gelişmesini izlemek son derece önemli: *Yetişkinlerin bedenlerindeki kansere yolaçan enerji büzülmesinin kökü çok küçük yaşlarda başlayan süreğen kasılma ve yazgısına boyuneğme ise, bundan, dirimsel enerji büzülmesi hastalığını önlemenin dirimsel içtepilerin yaşamın ilk aylarındaki gelişmesinin aksamasına bağlı bulunduğu sonucunu çıkarabiliriz.*

Dirimsel enerjinin merkeze doğru çekilmesini önleyecek bir ilâç her şeyi yalınlaştırır ve halk tarafından da müthiş tutulurdu elbet, ama bu olanaksız olduğuna göre, *yeni doğmuş çocukların cinsel tutumbilime uygun yetiştirilmesinden* başka seçeneğimiz yok demektir. Böyle davranmanın yaratacağı ciddî toplumsal uzantılara karşın, görebildiğim kadarıyla, başka bir yol yoktur önümüzde.

İşe, büyüklerin çocukların bedensel anlatım dilini anlama eksiklikleriyle başladık. Bu eksiklik uzun erimli ve hemen hemen geneldir. Sözkonusu çocuğun anası-babası, yavrunun beslenme saatlarını ve neyi ne kadar yiyeceğini kendisinin kararlaştırmasına izin verdikleri için kendilerini müthiş anlayışlı sanıyorlardı. Ancak çocuğun yaşamının dördüncü haftasında, sürekli ağlama biçiminde ortaya çıkan bir sıkıntıyla karşılaştılar. İlkin, ağlamanın nedenini anlamadılar. Ama sonunda kafalarına dank etti ki, bir beşiğin içinde, tepeyi örten havanın altında, dört duvar arasında tek başına yatmak son derece can sıkıcıdır.

Yeni doğmuş bir çocuğun canlılığının çevresini kuşatan nesnelerin canlılığına gereksinmesi vardır. Küçük çocuklar canlı renkleri külrengi, donuk renklere yeğler, devingen nesneleri de duranlara. Çocuk tekerlekli arabasına konup güneşliği de kaldırılmışsa, çevresindeki her şeyi güçlük çekmeden görür, arabanın yanından geçen insanlara, ağaçlara, çalılara, direklere, duvarlara büyük bir ilgiyle bakar.

Bir «çocuğun kendi dünyasında yaşaması», «kendi içine kapanması» kavramı yaygınlığı oranında yanlış bir kavramdır. Çocuğun kendi dünyasında yaşaması inancı yetişkinlerin davranışının yarattığı yapay bir olgudur. O, çocuğun tek başına bırakılmasının, bebeğe bakmakla yükümlü yetişkinlerin kişilik zırhının ve bir de çocuk bakımı kuramcılarının ürünüdür. Çocuğa canlı sıcaklık yerine kaskatı kurallarla düzmece davranışlar gösterilirse elbette kabuğundan çıkamayacak — ya da binbir güçlükle çıkacaktır.

Bugün yeni doğmuş çocukların çoğunun sessiz ve içine kapanık olduğu doğrudur. Peki ama bu kadar yaygın diye kamburlukla kaygı sinircesini de doğal mı sayacağız? Analar-babalar, hekimler, eğiticiler küçük çocuklara dirimsel enerji bağıntısıyla değil de düzmece, eğilip bükülmeyen davranışlarla, sarsılmaz görüşlerle, bir lütufta bulunuyormuş gibi, işgüzarca yaklaştıkça, insan yavruları sessiz, içine kapanık, duyarsız, «kendi dünyasında yaşar», «garip» birer varlık, ve daha sonra da, eğitim görmüş kişinin «evcilleştirme» gereğini duyduğu birer «yabanıl hayvan» olmayı sürdüreceklerdir.

Yetişkinler kendi cansızlıklarının yeni doğmuş bir çocuğun henüz çarçur edilmemiş kansu dizgesini etkilememesine özen göstermedikçe, bütün siyasal söylevlere karşın, bu dünya değişmeyecektir.

Küçük bir çocuk büyüklerden gelen bal gibi tatlı «bebek konuşması»na ya da sert sözcüklere herhangi bir anlatım devinimiyle karşılık vermez. *O yalnızca kendisininkine bağlı bir dile, bir vurgulamaya ve ses yüksekliğine ya-*

nıt verir. Birkaç haftalık bir çocukta, onunla *onun gibi* gırtlaktan seslerle konuşarak, *onun gibi* devinerek, ve her şeyden önemlisi, onunla canlı bir bağ kurarak yanaklarını al al eden hazlar yaratabilir, ondan canlı yanıtlar alabiliriz. Büyüklerden gelen düzmece davranışlar çocuğu kaçınılmaz biçimde kendi içine kapanmaya iter. Bu özel alanda yetişkinlerin yüzde doksanının hâlâ dünyadan habersiz olduklarını ve bundan ötürü dirimsel yönden hastalıklı kişilik yapılarının her gün tazelendiğini ne kadar söylesek azdır.

İç salgıların ve son derece önemli anamaya (enzyme) işlevlerinin eksikliği, dirimsel dizgede sonradan ortaya çıkan hastalıkların *nedeni* değil, *sonuç* ve *belirtileri*'dir. Devinimci-kimyacı dirimbilim anlayışı *yanlışsa —ki yanlıştır—* bu dediğimizin doğru olması gerekir. Şu yeryüzünde yaşayan insanların acıklı sağlık durumu bunun yeterli kanıtıdır.

Hintlilerin, Japonların ve daha başka Asya toplumlarının o korkunç çocuk yetiştirme yöntemlerinin bizi şaşırtmaması gerekir. Şu bizim «eğitim görmüş» Batı'da biz de çok daha iyi bir durumda değiliz. Yalnız, «küçük yabanıl hayvanları evcilleştirme» yöntemlerimiz değişik. Yanındaki yöresindeki canlı her şeye hoşgörüsüzlükle bakan evde kalmış kız anlayışı iki yerde de aynı. Bundan yirmi otuz yıl sonra, çocuklara bakacak kişilerin sevgiyi kendilerinin tatmış olmaları ve küçük bir çocuğu anlamazdan önce kendi bedenlerinin örgensel boşalma duyumuyla çırpınmasını tanımış olması gerekliliği herkesin bildiği bir doğru hâline gelecektir. Her günkü deneyler çocuğun gelişmesinin bedensel boşalma gücünden yoksun eğiticilere verilmesinin ne denli zararlı olduğunu gösterse de, bu dediklerimin şimdi kimi kulaklara ne kadar tiksinç geleceğinin bilincindeyim.

Şu sözümona çocuk içine kapanıklığı —çocuğun kıpırtısızlığı, solgunluğu, içe dönüklüğü— içinde yüzdüğümüz tümel toplumsal yoksulluğun, çocuk eğitiminin yapay sonucudur. Sürgün, kansızlık gibi hastalıklar da yakında bu takımda yer alacaktır — bu dediğimiz zorlama bir yargı gibi gözü-

kebilir, oysa hiç değildir. Bağırsakların işleyişi doğada yer alan bitkisel bir işlevse —ki öyledir— çocuğun bozuk coşkusal, başka bir deyişle yaşam enerjisine dayalı dirimsel-bedensel gelişmesinin gerek sürgünde, gerek solgunlukta, gerek kansızlıkta ve benzerlerinde önemli bir yer tutması gerekir. Bugün «toplumsal yoksulluk» sözünün hiçbir anlamı yoktur, çünkü en son çözümlemede toplumsal yoksulluğun canlılığı alabildiğine azaltılmış insan denen memeli hayvanların dünyasının bir sonucu olduğu görülür; bu dünyada, savaşlar için her zaman para bulunurken, dirimin korunması için yeterli para —giderek, bir günlük savaşa harcananın milyonda biri bile— bulunamaz. Bu dediğimiz doğrudur, çünkü daralmış, kabuğuna çekilmiş insan denen varlıklar neyin canlı olduğunu anlayamaz bile; gerçekte, korkarlar ondan. Yeryüzünde, hastalıklı ana-babaların çocuklarının içinde bulunduğundan daha büyük yoksulluk yoktur.

Bir şeyi sıkıca kavramanın, yerde sürünmenin, yürümenin ve benzeri işlevlerin günün birinde pat diye ortaya çıkıvereceklerini, bir çocuğun *x* haftasında kendisine uzatılanı kavramaya, *y* haftasında emeklemeye, *z* haftasında da yürümeye başlayacağını sanmak son derece yanlıştır. Çocuk hekimlerinin, tıpkı bir günde alacağı kalori gibi, her gün, bir çocuğun kaç adım atması gerektiğini saptamamış olmaları şaşırtıcıdır. Cinsel yönden uyarılabilen canlı bir meme başıyla çocuğun anasıyla kuracağı sıcak bağıntı, yeni doğmuş bir çocuğun sindirim aygıtı ve bütün bedensel işlevleri üzerinde her türlü hekim reçetesinden çok daha uyarıcıdır. Çocukla kendisini anlayan sıcak çevresi arasında bağıntı kurulduktan sonra —ancak işte o zaman—, hastalıklı eğitimin yapay ürünleri yerine, doğal süreçler gözlenebilir. Çocuklarla ilgili yargılarının doğru olabilmesi için, eğitimcilerin kendilerinin cinsel yönden sağlıklı olmaları gerekir. Bence, her türlü yargı, *o yargıya varanın kişilik yapısına bakılarak* değerlendirilmelidir, tıpkı bir kitabın biçem (üslûp) güzelliğine, bir cerrahın da ellerinin us-

talığına bakılarak değerlendirilişi gibi — ve günün birinde böyle yapılacağına kuşku yoktur.

İlkin doğru gözlemler için bir çerçeve saptanmalıdır. Anayla çocuk arasında dirimsel enerji bağıntısı varsa, çocukta birçok işlevin «herhangi bir amaç» belirmezden çok önce ortaya çıktıkları görülür. Örneğin göz, kıpırdayan eli izler. Elin kapanma devinimi, çocuk kılgısal olarak herhangi bir şeyi tutup kavramazdan, daha devinimsel «kavrama tepkeleri»yle hiçbir alışverişi yokken belirir. *Amaçlı kavrama, bir sürü işlevin birleşmesiyle, başka bir deyişle, daha önce aralarında hiçbir eşgüdüm bulunmayan devinimlerin bağıntılı eşgüdümü sağlandıkça gelişir.* Örneğin, amaçlı görme çevredeki haz verici devinimlerle göz arasında bağıntı kurulduğu zaman kendini gösterir. Görme edimi tamamlandıktan sonra, çoktan karmaşıklaşmış olan işlev gözünü dikip bakmanın yöneleceği yeni haz kaynakları arar. Hoşa gitmeyen uyarılar göz kaslarında kasılmaya yolaçar ve görme edimi doğurmazlar. Çocuklarımızın yaşadıkları dağ gibi kaygı ve tatsızlıklar sonradan «donuk gözler»i, «yakını görmezliği», gözkapaklarının kısıtlı devinimini, ve bunlara bağlı olarak da, gözlerde beliren «cansız» anlatımı doğuracaktır.

Bütün bu olgular karşısında, şu yanlış makinacı anlayışa, «görme ediminin gözün ağ katmanının gün ışığına gösterdiği tepki olduğu» inancına ne yapabiliriz ki? Evet, görme ağ katmanının ışığa tepkisidir elbet, ama bu tepki yalnızca bir taşıttır, bir görme aracıdır. *Bir çocuğun dans etmesi «yalnızca» ayağın yere değmesi ya da «yalnızca» şu ya da bu kasın kasılması mıdır?* Şu verdiğimiz örnek, bütün makinacı (devinimci) dirim yorumlarının boşluğunu gözler önüne sermektedir.

Çocuk gülümsediğiniz zaman başka, kaşlarınızı çattığınız zaman başka türlü bakar size. *Burada canalıcı öge,* bireysel uyarı, tepkiler ya da kas kasılmaları değil, *kansunun devinimsel anlatımıdır.* Güneş ışınının ağ katmanına çarpışı her zaman belli dalga boyundaki bir işlemdir. An-

cak, çocuğun gözleri, hazzın artırdığı, kaygının azalttığı *doku hücrelerindeki kansu basıncına* bağlı olarak, ya parlar ya da donuklaşır.

Küçük bir çocukla iyi bağıntı kuran kişi onun işlevlerini körükleyebilir. Gözlediğim çocuk, ben kendisine yaklaştıkça, bana «yürüme» arzusunu göstermek üzere, hep bacaklarını salladı. Üç buçuk aylık olduğunda, koltuk altlarından tutup yürütecekmiş gibi belli bir tartımla ayaklarını yere bastırıp istediği gibi devinmesine izin verdiğimde, müthiş coşkuya kapıldı. Devinmenin gerçek olduğunu, nesnelerin gerisinde kaldığını görmek üzere sürekli olarak duvarlara ya da döşemeye baktı.

Küçük çocuklar, ses kaslarında beliren canlı bir etkinliğin görüldüğü bir evreden geçerler. Çocukların çıkardıkları yüksek seslere (bağırmaya, acı acı bağırmaya, değişik sesler çıkarmaya) ana-babaların çoğu hastalıklı saldırganlık gözüyle bakar. Dolayısıyla, çocukların bağırmaması, «uslu durması» istenir azarlanarak. Ses aygıtındaki içtepiler böylece kösteklenir, buradaki kaslar sürekli gergin kalır, ve çocuk uslu, «iyi yetiştirilmiş», içine kapanık bir varlık olup çıkar. Bu kötü tutumun sonucu kısa bir süre sonra beslenme bozukluklarında, genel gevşeklikte, yüz solgunluğunda falan kendini gösterir. Konuşma bozukluklarıyla konuşmanın geç başlaması büyük bir olasılıkla buradan gelmektedir. Yetişkin insanda, bu kötü yetiştirmenin etkisini yutak kasılması biçiminde görmekteyiz. Baş ve ense bölgesindeki saldırı içtepilerinin kösteklenmesiyle atbaşı giden küçük dil ve yutağın derinlerindeki kasların kendiliğinden büzülmesi son derece ilginç gözükmektedir. Bakımevi deneyimleri bize, bağırıp çağırma hazdan geldiği zaman, küçük çocukların bağırmalarına izin verilmesi gerektiğini öğretmiştir. Bu, kimi ana-babaların hoşuna gitmeyecek belki, ama eğitimle ilgili sorunlarda yetişkinlerin değil, *yalnızca çocuğun çıkarları gözetilmelidir.*

Dirimsel bozukluktan ileri gelen büzülme süreçlerinin kökenini *bedenin gelişmesinin başlarındaki dirimsel-coşku-*

sal etkinliğiyle tinsel ve bedensel-kimyasal işlevlerin birbirine bağımlılığında gördüğümü açıkça belirtmek istiyorum. Dirimsel bozuklukların önlenmesi yolları ilâçlarda ya da ekinsel yüceltme kuramlarında değil, yalnız, ama yalnızca burada bulunabilir.

Tinsel-bedensel işlevleri kansudaki dirimsel enerjiye dayalı yürek gibi açılıp kapanma işlevlerine bağladığımı vurguladım. *Sürüp giden kasılmayla zamanından önce beliren kararıp kurumayı önleyebilecek tek şey, doğumun ilk ânından başlayarak ayakta tutulacak canlı açılıp kapanma etkinliğidir.*

Dirimsel enerjinin yürek gibi küt küt atması çevreden gelen uyarıyla bağıntıya bağlı bir işlevdir. Ana-babanın, özellikle ananın kişilik yapısı bu çevrenin en önemli ögeleridir; *ana, dölütün oluştuğu andan doğuma dek, sözkonusu çevrenin kendisini sağlamaktadır.*

Şimdi de, bedenin *doğum öncesi evredeki* gelişmesiyle ilgili az sayıda sezgimizi tartışmak istiyorum. Bu sezgiler sayıca kabarık ve kesin değildir. Karanlık kalıtım sorununu aydınlığa kavuşturmazdan önce daha çok zaman geçecektir. Ancak, aşağıdaki görüşler —bunlar, bir kenara yazılmış görüşlerden başka bir şey değil şimdilik— bizi alıp daha kılgısal bilgiye götürecek bir başlangıçtır.

Dirimsel dizgedeki hastalıklı kararıp kurumanın kökeni *gelişmenin* dölüt çevresindeyse, ikinci soru, ananın bedeninin, özellikle üreme örgenlerinin acunsal yaşam enerjisi (dirimsel enerji) durumunun dölüt üzerindeki etkisiyle ilgili olacaktır.

Filme çekilmiş civciv dölütünün kasılmaları dölütün büyümesinin sağımsal açılıp kapanmalarla (clonic-pulsatory) olduğunu doğrulamaktadır. *Bir dölütün canlılığı işte bu kasılmalarda kendini göstermektedir.* Dölütün sidik torbası biçiminde oluşu da, akıp giden amibin devinimlerinde inceleyebileceğimiz ilk-kansunun (protoplazmanın) kendi içine doğru geçme işlevlerini gözler önüne sermektedir. Burada, kendiliğinden açılıp kapanabilen bir döl-

yatağının dölüte kasılıp kalmış, acunsal yaşam enerjisinden yoksun bir dölyatağından çok daha elverişli bir ortam yarattığını varsaymak zorundayız. Acunsal enerji yönünden canlı bir dölyatağında bedendeki kanın ve akışkanların dolaşımı daha eksiksizdir, dolayısıyla enerji yapım-yıkımı daha etkilidir. Ayrıca, *ananın dokularındaki enerji barındırma yeteneği dölüte aktarılır. Bu, her şeyden önce, kaygan kaslı dölyatağının işlevsel yanıdır.*

Dolayısıyla, bedensel boşalma yönünden güçlü kadınların çocuklarının neden kişilik zırhına bürünmüş, soğuk kadınların çocuklarından daha canlı olduklarını anlamak kolaylaşıyor — bu sav rahatça doğrulanabilir. Hani şu mizaç kalıtımı denen şey, aslında, ana dokusunun dölüt üzerindeki etkisinden başka bir şey değildir. Bu açıdan ele alındığında, «kişilik açısından soyaçekim» sorunu ilk kez sımsıkı kavranabilir. Coşkusal işlevler acunsal yaşam enerjisi işlevlerince belirlendiğine göre, kişiliğin başlangıçta yalnızca bir enerji etkinliği sorunu olduğu anlaşılabilir. Başka bir deyişle, *mizaç, bedendeki dirimsel enerji dizgesinin yürek gibi açılıp kapanma etkinliğinin ölçüsünü anlatan bir terimdir.*

Demek ki, «kalıtım etkeni» ilke olarak artık ölçülebilen bir enerji etkeni diye ele alınabilir. Enerji açısından zengin bir dizgenin yoksul olandan daha zor yazgısına boyun eğmesi mantığa uygundur. Buradan da, haklı olarak, bir dölütün enerji düzeyinin anasının üreme örgenlerindeki enerji düzeyince belirlendiği sonucunu çıkarabiliriz. Nicel olarak, enerji eksikliği acunsal yaşam enerjisi yükünün, bu da işlevsel olarak kansudaki açılıp kapanma etkinliğinin azalması gibi görülebilir. Böylece, kansunun açılıp kapanmasının azalması dölütün acunsal yaşam enerjisinin azalmasına yolaçar. Buradan da, ana gittikçe azalan bir enerji yapım-yıkımı bozukluğu çekse de, hemencecik dölütün de acunsal yaşam enerjisinden yoksun olduğu sonucunu çıkaramayız. İki olasılık vardır: dölütün ta başından gelen

acunsal yaşam enerjisi azlığı, ya da ananın üreme aygıtından gelen dirimsel enerji eksikliği.

Bu düşünce trenini biraz daha ötelere götürelim. Hiç kuşkusuz, somut gözlemler burada karanlıkta kalanı doğrultacak ya da büyütecektir.

Ana-babanın sevişmesi sırasında, dölüt dölyatağının açılıp kapanmalarına katılır. İşlevsel-örgensel konumdan ötürü, başka türlüsü düşünülemez. Ayrıca dölütte, ananın bedensel boşalmasının yolaçtığı kasılmalardan dirimsel enerji açısından ayırdedilemeyecek gelişme kasılmaları vardır. Doğumdan sonra, yeni doğmuş bağımsız örgensel boşalma kasılmaları yaşar, özellikle baş ve boyun bölgesinde. Dişilik örgeninde gebelikten önce yüksek acunsal yaşam enerjisi varsa, dölütün dirimsel enerji yükü için acunsal yaşam enerjisi koşulları elverişli demektir. Bu koşullar, doğumdan sonra, ana babanın cinsel kişiliğince belirlenir; sözkonusu kişilik, dirimsel enerji işlevinin daha önce dölütte oluşturduğu şeyi tinsel gelişme alanında sürdürür.

Demek ki, yüksek acunsal yaşam enerjisi yükü bizi güçlü, yayılgan, içgüdüsel etkinliğe götürmekte, böylece dirimse enerji eksikliği daha başından önlenmektedir. Böylece dirimsel bozukluktan gelen, kansere yolaçan kararıp kurumanın ya da dirimsel enerji eksikliği çekmenin *ilk filizi* ile de değilse bile, büyük bir olasılıkla uç vermiş olmaktadır. Daha sonraki yaşamda beliren yıkıcı etkiler en güçlü kuvvetli bedeni bile yazgısına boyuneğip kabuğuna çekilmeye zorlayabilir.

Neyse, biz yine küçük çocuğumuza dönelim: Gebeliğin beşinci ayından sonra, çocuğun devinimleri, anaya sık sık acı verecek kadar canlıydı. Kadın doğum uzmanı çocuğun yürek atışlarının da çok güçlü olduğunu saptadı. Doğum çok zor geçti — kadının ilk doğumuydu bu, dölüt zarı vaktinden önce yırtıldı, çocuğu dünyaya getirebilmek için yirmi saat uğraşmak gerekti. Bununla birlikte, doğum sırasında havasız kalma olmadı. Ananın kanı gebelik süresin-

ce dirimsel enerji yönünden hep güçlü ve T basilinden[1] uzak kaldı.

Şimdi yeniden özetleyelim: *Bir çocuğun dölyatağında yüksek dirimsel enerji yükü taşıyabilmesi için gerekli koşullar, ana-babanın bedensel boşalma gücüne sahip bulunmaları, dölyatağında dirimsel enerji eksikliği çekilmemesi, ana kanında T basiliyle aşırı CO2 bulunmamasıdır.*

Bunun tersine, ana-babanın dirimsel enerjiden yoksun olup bedensel boşalma güçsüzlüğü çekmeleri, dölyatağında acunsal yaşam enerjisi azlığı, iç dokulardaki solunum bozuklukları, ana kanında T basilinin bulunması, aşırı acunsal yaşam enerjisi yükü taşıması, kas zırhına bürünmüş olması şu anda çocuğun ilerde çekeceği dirimsel enerji azlığının nedenleri arasında görebildiğimiz işleyiş bozukluklarını yaratmaktadır.

Devinimci-gizemci kalıtım kuramı böylece yerini büyük ölçüde işlevsel hastalıkbilimine bırakmıştır. Şimdi artık sorun çocuğu «kalıtımsal kanser»e «önceden hazırlayan» denetlenmez «dölütten gelme örselenmelerden» biri değildir. Biz, bu kavramın yerine, değişken yaşama işlevleriyle, ölçülebilen enerji birimleriyle, açılıp kapanma işlevindeki bozukluklarla iş görmekteyiz. Sözkonusu bozukluklar gerçekten de dirimsel enerji azlığına doğru bir eğilim yaratmakta, ama elverişli durum ve koşullar ilk örselenmeyi dengeleyebilirse bu eğilim gelişmektedir. Canlı varlık, yaşamın iyi koşullarına da, kötü koşullarına da kolayca ayakuydurmaktadır.

Dölütün oluşmasıyla birinci yaşın sonu arası, dirimsel enerjiyi temel alan doğabilimi açısından, «işleyişin dirimsel enerji dizgesinin kurulduğu» canalıcı evre sayılmaktadır. Dokuların dirimsel enerji yükü ve açılıp kapanma yeteneğine dayanılarak değerlendirilen bu yapı kansuyunun içten itiş etkinliğinin derecesini belirlemektedir.

---

1) T basilleri, canlı ya da cansız proteinlerin yozlaşıp çürümesiyle oluşan mikroskopla görülebilen cisimciklerdir. Bkz. **Kanser.**

Dölütün gelişmesi doğumla değil, dirimsel işlevlerin eşgüdümlü bir dirimsel dizge içinde eriyip birleştikleri zaman (aşağı yukarı onuncu ya da on ikinci ayda) tamamlandığını düşünmek gerekir. Bu zaman dilimi daha sonraki dirimsel enerji işleyişi için son derece belirleyicidir. Tinsel gelişme için canalıcı dönemse, yaklaşık olarak yaşamın üçle beş yaşı arasındadır. Yaşamın bundan sonraki bölümü daha önceki dirimsel-bedensel dönemdeki gelişmelerce derinlemesine etkilenir. Sağaltımdan, bütün hastalık düzeneklerinin ortadan kaldırılmasından sonra bile ele avuca gelmez bir *şey* —yaşama etkinliğinde yerinden oynatılmaz bir umutsuzluk, bedende bir durgunluk, bir aşırı duyarlılık— kalıyorsa, yerleşik hekimliğin öteden beri «doğuştan gelen yatkınlık» adını verdiği şey yerli yerinde duruyorsa, bu çözümsüz olgunun çözümü işte bu erken dönemdedir.

Düşme korkusuyla dirimsel enerji azlığı konusunda pek çok şey hâlâ karanlıktır. Ne kaygı, ne öfke dirimsel dizgenin hastalıklı belirtileridir. Düştüğü ya da bir köpeğin saldırısına uğradığı zaman küçük bir çocuğun korkması, gereksinmeleri karşılanmadığı zaman yeni doğmuş bir bebeğin öfkelenmesi son derece doğaldır. Ancak, düşme kaygısı, tehlike korkusunun ötesinde bir şeydir. Tehlike bilincinin belirmesinden çok önce ortaya çıkabilir. Yaşama aygıtının ansızın kasılmasıyla ilgilidir, daha doğrusu, işte bu kasılmalar yaratır onu. Gerçek düşmenin vücutta kasılmaya yolaçışı gibi, kasılma da düşme duyumuna yolaçar. Böylece, bedensel boşalma *yayılması* sırasında ortaya çıkan bir kasılmanın neden düşme kaygısına yolaçtığı anlaşılır duruma gelmektedir. Düşme kaygısının neden kişilik zırhında delik açıldığı ve ilk kansu akımları duyumsandığı zaman belirdiği de. *Kansu yayılması sırasında ortaya çıkan bir kasılma denge duyusunu sarsmaktadır.* Ancak, hâlâ açıklanmamış bir şey kalmaktadır. Bütünüyle açıklamayı başaramasak da, gelin parmak basmaya çalışalım.

Canlı bir acunsal yaşam enerjisi dizgesi, yerkürenin

çekimine karşı duran ve onu yenen temel bir işlevdir. *Ölü* bir yaprak sapı yerçekiminin bütünüyle etkisindedir; *canlı* sapsa yerçekiminin *tam tersi* yönde boyatar. (Ölü bir sap, suyla şişirildiği zaman bile dikilmediği, olduğu yerde yattığına göre, bu görüngü yalnızca devinimsel gerilimle açıklanamaz.) Kuşların uçuşu, yerçekiminin aşılmasına bağlıdır. İnsanın ayakta durabilmesi, yerçekimine *karşı* güçlü bir dengeyi gerektirir. Bedeni devindiren işlevlerin şöyle ya da böyle aksamasıyla bu dengenin bozulduğunu biliyoruz. Bu devinme aksaklığı bacak yaralanması ya da omurilik örselenmesi gibi düpedüz devinimsel de olabilir, ama *işlevsel* de. Bütün bedende ya da asal örgenlerde dirimsel enerji eksikliği denge kurma yeteneğindeki bir bozukluğu, dolayısıyla düşme eğilimini ve düşme kaygısını dile getirir. Burada süreç son derece açıktır. Ama üç haftalık bir çocukta beliren düşme kaygısı (bunu, yıkanmadan sonra üşümenin yarattığını biliyoruz) tam bir giz perdesinin arkasında kalmaktadır. Burada apansız damar kasılması işlevinin varolduğu doğrudur, ama henüz düşme *deneyimi* yoktur. Öyleyse, düşme kaygısı *belirtisi* nereden gelmektedir? «Atadan gelme bir deneyim» kavramına sarılmak hiçbir şeyi açıklamaz, çünkü soydan gelme bir deneyim ancak güncel yaşama bağlanırsa açıklayıcıdır. Güncel düzenek olmadan bellek işlevi varolamaz.

Bu noktada, dirimsel enerji eksikliğiyle düşme kaygısını yüzde yüz anlamaktan vazgeçmek ve dirimsel enerjinin yürek gibi açılıp kapanma işleviyle örgen duyumu ve denge arasındaki ilintiyi anlamakla yetinmeliyiz. Dirimsel enerji yükü ile enerji eksikliği ve yerçekimi arasındaki bağıntı açıktır. Dirimsel enerji eksikliği çekiliyorsa, kollar bacaklar «ağır»dır, devinim ancak büyük çabalarla gerçekleştirilir. Buna karşılık, yüksek dirimsel enerji gücü taşındığında, insan kendini «hafif» duyumsar, «kuş gibi uçtuğunu» sanır. Bu türlü sözleri harfi harfine ciddiye alalım. *Dirimsel enerji eksikliği durumunda, bedendeki dirimsel enerjinin pek azı özgür ve etkindir. Bedenin kıpırdamayan*

kesimi daha büyüktür, bedeni devindiren etkin enerjiye oranla daha ağırdır. Yüksek acunsal yaşam enerjisi taşıma durumundaysa, daha çok dirimsel enerji özgür ve etkindir, ve bedenin ağırlığı buna oranla daha hafifler. Burada karşımıza çıkan şey, dirimsel dizgedeki kitle ve enerji arasında varolan sahici, *değişebilen* ilişkidir.

Şu an, varsayımsal olarak canlı işlevlerin gerisinde düşünen, duyumsayan, edimde bulunan ve tepki gösteren doğaötesi yapıya anıştırmada bulunmadan daha ileri gidemeyiz. O yol bizi hiçbir yere götürmez. Çözümsüz kalanı çözüme kavuşturabilmek için daha elverişli bir fırsatın doğmasını beklemeyi yeğleriz. Şimdilik, kararıp kuruma süreciyle bunun yarattığı dirimsel enerji eksikliğinin ne kadar erken ve hangi dirimsel enerji işlevleriyle başladığını bilmek yeterlidir.

KÜÇÜK ÇOCUKLARA KÖTÜ DAVRANMAK

Birkaç hafta boyunca, New York sokaklarında garip bir görüngü gözledim. Analar güneşli günlerde küçük çocuklarını arabalara koyup gezmeye çıkarıyor, ama çocuklar arabalarında yüzükoyun yatıyorlardı. Başlarını kaldırmaya çalışıyor, ama az sonra yeniden yastıklarına gömülüyorlardı. Sırt kasları gergindi. Çocukların kimisi ağlıyor, kimisi sızlanıyor, üçüncü kümeyse harcadıkları bedensel çabadan ötürü birtakım çaresizlik sesleri çıkarıyordu. Küçük çocukları böyle görünce, analarının onları rastlantıyla böyle yüzükoyun yatırdıklarını düşündüm. Ancak bu çocuk işkencesinin yanımda yöremde sürüp gittiğini görünce, karşımızda yine insanların iliğine kemiğine işlemiş, zaman zaman ortaya çıkan taşkınlıklardan birinin, «bütün uygulayımsal ve bilimsel yolları kullanarak, en çağcıl biçimde doğa'yı düzeltme» saplantısının bulunduğunu anladım.

Yirmi otuz yıldır, hekimlerle analar el ele verip, çocuğun eğri dizlerinin zorla düzeltilmesi gerektiği boş inancını geliştirip büyüttüler. Çocuğu mumya gibi sımsıkı sarıp sarmalamak, böylece bedenini kaskatı tutmak yaygın bir alışkıydı. Çocuklar buna karşı bağırdılar, ağladılar, alabildiğine mutsuz oldular, ama konuşamadıklarından, hekimlerle analara eğri diz kapaklarının son derece doğal bir şey

olduğunu anlatamadılar ve bacaklarını gerip uzatmak canlarını yaktığından, öyle yüzükoyun rahat etmeye başladılar. O sırada hekimlerle analar çocukların bacaklarının, zorla güçlendirilmezse, eğri kalacağı inancıyla uğraşmaktaydılar. Yirmi otuz yıl boyunca çocukların bedenini coşkusal gelişmelerinde akla gelemeyecek kadar ciddi sonuçlara yolaçan bu kötü davranışların etkisinde bıraktıktan sonra, bacaklarını kendilerine en uygun gelen biçimde tutmalarına izin verilse de, çocukların doğru yürümeyi öğrenebildikleri bulgulandı.

Daha bu işkence yeni ortadan kaldırılırken, en yüce bilimsel yetkelere dayanan yeni bir acımasızlık çocuğun dünyasını kasıp kavurmaya başladı. Avrupa'daki ünlü çocuk hekimleri, öteden beri çocuğun haz işlevini yadsıyıp dururken, ansızın küçük çocuğun yediği besinlerin «yüzde yüz bilimsel olarak» denetlenmesi gerektiğine karar verdiler. Küçük çocuklara analarının memelerinden ancak belli oranda besin alma izni vardı, hem de «bilimce saptanmış» zamandan ne bir dakika önce, ne bir dakika sonra. Küçük çocuklar *bu* özel işkenceye yine bağırıp çağırarak karşı çıktılar, o arada, ciddi bağırsak bozuklukları gibi tepkiler de gösterdiler. Ancak, yine dertlerini doğrudan anlatamadılar.

O günden beri, başka bir çocuk ve bebek kıyımının, üreme örgenlerine dokunmalarını ve başparmaklarını emmelerini önlemek üzere ellerinin kundaklanmasının ortadan kaldırılması için savaştık. Bu kötü davranış yüzyıllardır sürüp gelmektedir. Bir sürü sinirceli kuşağın yaratılmasına yolaçmıştır. Ve amacı yalnızca, yetişkinlere kendi çocukluklarında duydukları başparmak emme ve kendi kendini doyurma isteklerini anımsatmamaktır. Bu işkenceye karşı savaş açabilmek bir Freud'la iki ruhçözümlemesi eğitimi görmüş eğitici kuşağına malolmuştur. Ve yine de bebeğin ya da küçük çocuğun kendini hazlarının akışına bırakabileceğini söylemekten epeyce uzağız.

Şimdi de çoktan çağını doldurmuş, yeni bir kıyımla karşı karşıyayız. Küçük çocuk o güzelim gökyüzüne, ağaçlara ve insan yüzlerine bakacak yerde, yalnızca beyaz yastığını görmekte. İnsanlar, çocuğun doğal belkemiği çukuruna uygun yatmasına izin verecek yerde, «sırt kasları»yle ilgilenmekte, dolayısıyla eskiden olduğu gibi erginlik çağında değil, daha bebeklikte kamburluğa yolaçmaktadırlar. Biri çıkıp da çocuklara yapılan bu işkencelerin nedenini araştırsa, yüzükoyun yatmanın «sırt ve boyun kaslarını güçlendirdiği» söylenir. Öte yandan, en yeni çocuk yetiştirme kuramının neden karın, leğen kemiği ve üreme örgenleri kaslarıyla değil de, boyun ve sırt kaslarıyla ilgilendiğini öğrenmek isterdik doğrusu. Böylesine erken yaşlarda kamburluğa yolaçacak yerde bebeklerin bedenlerindeki kasları en güzel biçimde geliştirecek temrinler uygulamak çok daha iyi olmaz mıydı acaba? «Küçük çocukların bakım ve eğitimi» konusunda ortaya atılan bu en son kurama ne denli kuşkuyla baksak yeridir. Küçük çocuklara yaşamın en erken döneminde zorla verilen bu konum, yetişkinlerde boyun, sırt ve kuyruk sokumu kaslarının eğilip bükülmezliği ve buna bağlı romatizma, lumbago, ters kamburluk, çarpıklık gibi süreğen bozukluklarda gördüğümüz şeyin aynısıdır. Bu, bedensel boşalma tepkesinin tersi yönde iş gören konumdur[1]. Bu gibi önlemlere karşı en sert uyarılar yapılmalıdır. Gerçekte, sözkonusu önlemlerin gerekçeleri çocuğa duyulan kaygı değil, usdışı dürtülerdir. Bu gibi doğaya aykırı, yapay önlemlere karşı çıkılmasını salık veren küçük çocuk uzmanlarına bütün varlığımızla katılıyoruz. Çocuklara zorla benimsetilen yüzükoyun yatmanın onların bedensel ve duygusal gelişmesi üzerinde yıkıcı etki yaptığına inanıyoruz. Bu önlem küçük çocuğu hoşgörülmez, zararlı, ciddi bir çatışkıya düşürmektedir. Bizler bedendeki doğal işlevleri kösteklemek değil, desteklemek zorundayız. Uzun yılların deneyimine dayanan eski

1) Bkz. **Bedensel Boşalmanın İşlevi.**

hekimler hekimliğin ilk ilkesinin «zarara yolaçmamak», yalnızca doğanın kendisinin örselenmeleri onaramadığı yerde işe karışmak olduğuna ısrarla parmak basmışlardır. Dolayısıyla, gerek sırtüstü yatmak, gerek kalça, gerek dizkapağı çıkıkları çocuklar için son derece doğaldır. Çocukların gelişmesiyle ilgili bu son beklentileri durdurmak üzere açık seçik, kararlı hekimlik ve eğiticilik yaymacasıyla hemen eyleme geçmek kaçınılmaz gözüküyor. O arada, bir çocuk rastlantıyla miğdesi üstüne yatmaktan hoşlanıyorsa, buna izin vermek gerekir. Ama çocukların *zorbaca yüzükoyun yatırılması*'na hemen son verilmelidir; yoksa, şimdiye dek bilmediğimiz bir sinirceye yakalanmış yeni bir kuşak doğacaktır.

ÇOCUKLUKTA KENDİ KENDİNİ DOYURMA[1]

Çocuklukta kendi kendini doyurmaya bakarak, yetişkin hastalarımızı kolayca üç kümeye ayırabiliriz:

1. Cinsel enerji gelişmesinin kamış evresini dolu dolu tamamlamış tinsel-sinirceliler. Bu bireyler cinsel açıdan kendi kendini doyurmaya girişmiş, sonra, bireysel Oidipus karmaşalarının ortaya çıkmasıyla, ya sonradan dönüşümceye (hysteria'ya) tutulmak üzere cinsel etkinliklerini bastırmış, ya da cinsel enerjilerini üreme örgenlerinden çekmiş, daha önceki evrelere dönmüş, dolayısıyla bir zorlanım sinircesine yakalanmış ya da başka bir hastalığa tutulmuşlardır[2].

2. Cinsel enerji gelişmesini ya yarım yamalak bitirmiş ya da hiç tamamlayamamış, üretkenlik öncesi güçlü bir evreye (örneğin ağız evresine) çakılıp kalmış ya da ciddi bir iğdiş edici örselenme yüzünden üretkenlik evresine geçememiş tinsel-sinirceliler. Bu durumda, benim «üreme örgenlerinin üretkenlik öncesi sevisel işleve geçmesi» adını verdiğim, kimi hastalıklara, örneğin süreğen hastalık has-

---

1) Viyana Ruhçözümlemesi Derneği'nde, 2 Kasım 1927'de yapılan tartışmaya dayanarak.

2) Bkz. sigmund Freud, **The Disposition to Compulsion Neurosis,** Toplu Yapıtlar, C.V.

talığı eşliğinde sinir argınlığına[1] özgü bir süreç başlar. Bu hastalarda, cinsel arzuların üretkenlik öncesi istek ve imgelem oyunlarının tutsağı olduğunu görürüz. Bir yandan önemlerini korurken, memeler, dışkılık ya da buna benzer sevisel örgenler birer cinsel simge hâline gelirler. Ve bu, çoğunlukla, çok ciddî bir cinsel güçsüzlük, erkeklik örgeni daha pelte gibiyken erken boşalma biçiminde sonuçlanır. Burada, Abraham'ın betimlediği üzere, kamış bezleri birincil bölgeye gelememiştir, dolayısıyla kendi kendini doyurma hiç gerçekleşememiştir.

3. Son olarak, çözümleme fırsatını bulabildiğimiz bir avuç sağlıklı insanda, çocuklukta kendi kendini doyurmanın uzun süre aksamadan götürüldüğünü, ve erginlik çağında, bütün suçluluk duygularına karşın, yeniden su yüzüne çıktığını gözlemledik.

Buna ek olarak, çocuklukta kendi kendini doyurmayı bir hastalığa tanı koymakta yardımcı, bu etkinliğe girişilmemiş olmasını da (örneğin, erken boşalmada olduğu üzere) engel sayarsak, çocuğun kendi kendini okşamasını bir olağandışılık belirtisi değil, tersine sonradan üretken cinsel etkinliğin ağırbasması, sarsılmaz cinsel etkinliğin ve akıl sağlığının kurulması için vazgeçilmez önkoşul gibi görmek zorundayızdır. Çocukluktaki kendi kendini okşamanın yalnız doğuracağı sonuçlar açısından taşıdığı anlam değil, aynı zamanda üreme örgenleriyle kendi kendini doyurmanın sinir hastalıklarını geçirme sürecinde gördüğü önemli iş de bize suçluluk duygusuna kapılmaksızın ya da suçluluk duygusu hiçe sayılarak gerçekleştirilmiş ve doğal akışına bırakılmış kendi kendini doyurma yeteneğinin (güçlü itkisinin değil) de akıl sağlığı çerçevesinde yeraldığını göstermektedir.

Burada konumuz çocukların kendi kendilerini doyurmalarının zararlı olup olmadığı değil; tersine, ketvurma-

---

1) «On Chronic Hypochondriac Neurasthenia», **Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse»**, C. XII. (1926).

ların çocuk yetiştirme üzerindeki etkileri. Bunun içinse, ilkin çocukların kendi kendilerini doyurmalarının özyapısını aydınlatmalıyız. Oğlanların cinsel özdoyumundan sözederken yalnızca üreme örgenleriyle oynamaktan değil, aynı zamanda erkeklik örgenini bir yerlere (örneğin bir deliğe falan) sokma düşlerinden sözaçmaktayız. Bu, gerek arzuda, gerek tümel cinsel devindirme içtepisinde belli bir elezerliği (sadizmi) dile getirmektedir[1]. Bu ölçünün karşısında ya da ondan bir sapma olarak daha sonraki cinsel ilişkiler için örnek sayılamayacak bütün ingelem oyunlarını anmalıyız. Küçük kızlarda durum biraz daha karışıktır, çünkü onlar kendilerini dölyolu aracılığıyla değil, kamışın benzeri olan kamışçıkla doyururlar[2]. Bununla birlikte, pek çok durumda bu kılgısal kamışla oynama dişiye özgü kendini babaya teslim etme düşüyle atbaşı gider. Genç kızlarda bu düşün ne denli karanlık olursa olsun, kendine özgü bir geçiş evresi olarak varlıkları köklü bir çözümlemeyle doğrulanabilir. Bu imgelem oyunu ancak erginlik çağında, eğer öbür gelişme olağan biçimde geçmişse, dölyolu bölgesine bağlanır[3].

Tamamlanmış bedensel boşalmanın özyapısı da çocuk-

---

1) 1949: Oğlanların cinsel etkinliğiyle ilgili bu elezerlik yargısı kuşkusuz yanlış. Bu yargıya, yıllar önce, ruhçözümlemesinin ortaya attığı yanlış bir kavram, erkek cinselliğinin mutlaka elezer bir yan taşıdığı inancı yüzünden varılmıştır.

2) 1949: Küçük kızların kendilerini yalnızca kamışçık (klitoris) aracılığıyla doyurmalarının doğal ölçütlere uygun olduğu yargısı da o günlerde egemen olan ruhçözümcü anlayışa, küçük kızın dölyolu etkinliğinden yoksun olduğu inancına dayanmaktadır. Sonradan, cinsel tutumbilim dölyolu etkinliğinin bulunmayışının bizim ekinimizin (kültürümüzün) yapay ürünü olduğunu; bu sonuncunun, cinsel etkinliği bütünüyle ortadan kaldırdığını, ve gerek küçük oğlanın, gerek küçük kızın beynine iğdiş edilme korkusunu yerleştirdiğini göstermiştir. Bu da, kamış arzusu biçiminde dışavuran ve kamışçık aracılığıyla cinsel etkinliği baş köşeye geçiren ikinci elden bir güdü yaratmaktadır.

3) Bununla birlikte, kanımızca, küçük kızların dikkati dölyoluna çekilmelidir.

ların kendi kendilerini doyurmalarının değerlendirilmesinde önemli bir yer tutar. Küçük bebeklerde, özdoyum, herhangi bir düşlem oyunu olmaksızın, (görünüşe göre) özellikle yerel uyarılmalar biçiminde kendini göstermektedir. Erginlik döneminde, zihinde kurulan düşlerle sürtünme oğlanlarda tohum fışkırması, kızlarda da buna benzer süreçle orantılı olarak artar. Aslında çocuklukta cinsel düşlere rastlanır, ama örgensel boşalma, en yüksek ve alçak noktalara inmeksizin, yumuşak bir eğri çizer. Küçük çocuk özdoyumunda algılanan duyumu, çok çok, yoğun bir kaşımanın verdiğine benzetebiliriz.

Çocuğun ilk cinsel örgen doyumunu tattığı andaki durum ve koşullar son derece önemlidir. Çoğu kez, sonraki cinsel yapının yazgısı buna bağlıdır. Nitekim, dövülme sırasında yaşanan cinsel uyarılma kişinin özezerliğe saplanıp kalmasına yolaçar; çok sıkı bir yetiştirme eşliğinde çiş yaparken yaşanan uyarılmaysa işeme hazzının ağır basmasını doğurabilir. Ana-babanın çiftleşmesi çok sesliyse ve karşısındakine eziyet etme biçiminde yaşanıyorsa, çoğunlukla, cinsel uyarılma korku eşliğinde algılanır. Bu «*korkulu-haz*» (Angstlust), her cinsel duyum belirişinde kişinin korkuya kapılmasına yolaçar. Erginlik çağında, insanın bilincini çalıp götüren korku verici, ezici bir duyum gibi yaşanan bedensel boşalmayla pekiştirildiği zaman, iyiden iyiye belirginleşir. Kimi bedensel boşalmayı sürüncemede bırakma ya da bundan kaçınma olayları çocukluktan kalma cinsel uyarılma korkusuna bağlanabilir. Bununla birlikte, şöyle ya da böyle, bütün bu deneyimler olağan cinsel işlevi az çok bozar ve sinircelerin gelişeceği toprağı hazırlar.

Baskıcı yetiştirmeye duyulan kin, yâni *Korkulu-haz* ve sevgiyi geri çeviren nesneye duyulan yüklüce nefret genellikle çocukluktaki özdoyuma saplanıp kalmanın başlıca nedenleridir. Üreme örgenindeki gelişmenin doğumda ve erginlik dönemi boyunca cinsel enerji işlevlerini doğuruşu gibi, Oidipus evresindeki dokusal cinsel atılımın da cinsel örgütlenmeyle özdoyumun dayandığı temel olduğunu ka-

bul etmemiz gerekir. Değerlendirilmesi ruhbilim alanına girse de, bu, ruhçözümsel bir zorunluluktur[1]. Bu varsayımsal dokusal atılımla Oidipus evresinin yürürlükten kalkmasının kendi kendini doyurmanın da yavaş yavaş azalması —ya da büsbütün kesilmesi— ile atbaşı gitmesi gerekmektedir; öyle olmazsa, bundan ötürü yalnızca aşırı sert yetiştirme sorumlu tutulmalıdır. Bununla birlikte, bir kez başladıktan sonra engellenmesinden ya da hiç başlatılmamasındansa, bilgisiz eğitimin çocuğu özdoyuma yapışıp kalmaya zorlaması yeğlenebilir. «İlerici» ana babaların çocuklarını «usulca kendi kendini doyurmaktan uzaklaştırma»larına kuşkuyla bakılmalıdır, çünkü çocuklarda kendilerini cinsel hazlardan yoksun bırakmaya çalışan yetişkinlerin bilinçsizlikleri konusunda hiç kuşkusuz şaşmaz bir duyu vardır.

Saptayabildiğimiz kadarıyla, özdoyumun biricik tehlikesi yasaklamadır. Böyle bir girişim, kendi kendini doyurmayı bütünüyle ortadan kaldıramamakta, olsa olsa suçluluk duygularına ve meraklı kaygıya yol açmakta, bu da cinsel edim sırasında uyarılmanın aksamasına ve sinir argınlığına neden olmaktadır. Başka bir bağlamda bol araç gereçle göstermeye çalıştığım üzere, Freud'un aşırı özdoyumun sinir argınlığına (neurasthenia'ya) yolaçtığı varsayımı doğrudur, çünkü cinsel uyarılma bozukluğu sırasında ortaya çıkan suçluluk duygusuna bağlıdır doğrudan doğruya. Ama böyle cinsel uyarılma sapması yaşamaksızın kendi kendilerini doyuran bireylerde sinir argınlığına rastlan-

---

1) 1949: varsayım, cinsel örgenleri çekip çeviren acunsal yaşam enerjisinin bulgulanmasıyla doğrulanmıştır. Sözkonusu bulgu, ömrün ilk yirmi yılı boyunca üç kesin işleyiş evresinin bulunduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Birinci evre doğumdan kısa bir süre sonra cinsel etkinliğin ortaya çıkması; ikincisi, aşağı yukarı beş yaşına doğru, üçüncü evresiyse erginliğin birkaç yılı boyunca yaşanmaktadır. Böylece, ruhçözümlemesinin ilk dönemlerindeki işlevbilimsel varsayım, çocuğun cinsel etkinliğinin gelişimiyle ilgili varsayım sağlam bir dirimsel enerji temeline oturtulup doğrulanmış olmaktadır.

maz; ancak, özdoyum, zamanı gelince sevişmenin sağlayacağı cinsel doyumla yer değiştirmezse, yine bir tinsel sinirce ortaya çıkabilir.

Elimizde uygun kılgısal verilerin bulunmayışı, çocuk ve gençlerin kendi kendilerini kısıtlamasız doyurmalarının yaratacağı tehlikeleri tartışmamızı engelliyor. Bu konuda karamsar ya da ekinsel yüceltme konusunda ürkek olanların doyumlu cinsel etkinliğin ancak kırk yılda bir yücelt meye engel olmasına karşılık, suçluluk duygularıyla param parça edilmiş cinsel etkinliğin bu işi her zaman yaptığını anımsamalıdırlar. Ayrıca, bu alanda yapılacak ilerki deneyimler büyük bir olasılıkla ruhçözümlemesinden geçirilmiş yetişkinlerin bile nasıl bir cinsel baskı altında ezildiklerini gösterecektir. Özdoyum ve genel olarak cinsel etkinlikle ilgili sorunlarda doğal işlevlere uygun yalın yanıtlar bulunmasını da işte bu baskı engellemektedir.

DUYARLI BİR ANAYLA KONUŞMA

ANA: *Siyasal Ruhbilim ve Tutumbilim Gazetesi*'nin son sayısında üç yaşındaki bir kızın cinsel aydınlatılmasını okuyordum. İnsan bu yazıyı okuyunca, her şey son derece açık ve yalın gözüküyor. Oysa işler hiç de öyle yalın değil.

REICH: İyi ama ben, yazıda işlerin yalın olduğuna ilişkin tek bir söz bulunmadığını açıkça anımsıyorum. Bununla birlikte, yazının nerelerine katılmadığınızı söyleyin bana. Çünkü, başka açılardan, çocuğun cinsel konularda aydınlatılmasına pek duyarlı yaklaştığınızı biliyorum.

ANA: Doğrusunu söylemek gerekirse, birkaç yıl önce benim görüşlerimin de yazıdakilerin aynı olduklarını kabul etmeliyim; ancak, kendi çocuklarımla yaşadığım olumsuz ve düşkırıcı deneyimler beni kanımı değiştirmeye zorladı.

REICH: Lütfen biraz daha ayrıntı.

ANA: Bildiğiniz gibi, şimdi on beşinde olan kızım üç yaşındayken, cinsel konularda onu son derece doğru eğittim. Ama şimdi çetin bir çocuk olduğunu ve kendisine söylediklerimin ona hiç yardım etmediğini görüyorum.

REICH: Doğru anladıysam, o zamanlar, doğru bilgi verince kızınızın çetin bir çocuk olmayacağını ummuşsunuz. Peki, nedir karşılaştığınız sorunlar?

ANA: Örneğin, kendi kendini doyurmaktan ölesiye korkuyor. Nasıl açıklayayım bunu? Ona küçükken cinsler

arasındaki ayrımları açıklamakla kalmadık, ayrıca canı çektiği zaman kendi kendini doyurabileceğini, bu işi yasaklayan kimselerin yanıldığını da söyledik. Hattâ daha da ileri gittiğimizi söyleyebilirim, çünkü eşimle ben birlikte yıkanırız ve bu konuları açıkça tartışırız. Çocuk şimdi böylesine açık bir cinsel çekingenlik gösterdiğine göre, bundan çıkarılabilecek tek sonuç, cinsel aydınlatmanın işe yaramadığıdır.

REICH: Anlattıklarınıza bakılırsa, durum garip gözüküyor ve çocukların cinsel eğitimini destekleyenlerin görüşleriyle çelişiyor. Peki, yaşadığınız deneyimlerin ışığında, bugün ne yapmalıydınız acaba?

ANA: Ne diyeceğimi bilemiyorum. Artık emin değilim. Belki de söylediklerimin daha azını söylemeli ve kızı zorlamamalıydım.

REICH: Demek ki, başarı eksikliğini verilen cinsel bilginin aşırılığına bağlıyorsunuz. Ancak bugünkü duruma bakınca, biz ne denli kesin sayarsak sayalım, çocuk iyiye gitmedi. Ama bu da kesinlikle görece bir kavramdır. Nedir şu anki yakınmalarınız?

ANA: Kızım, dilediğim kadar düzgün huylu değil. Sık sık öfke nöbetlerine tutuluyor, bu da canını sıkıyor; genellikle somurtkan, ne okuldan, ne çevresinden ne de yaşamdan hoşnut değil; sık sık sıkıntıya kapılıyor — kısacası, yolunda gitmeyen bir şey var.

REICH: Ruhçözümlemesini denediniz mi?

ANA: Evet, aşağı yukarı üç yıl bir ruhçözümcüye gitti, ancak biraz daha dinginleşip düzelmesine karşın, kanımca temelde hiçbir şey değişmedi.

REICH: Daha iyi anlamak üzere gelin sorunu biraz eşeleyelim. Yakındığınız görüngülerin hepsi aynı takıma girmiyor, kökenleri ve önemleri de aynı gözükmüyor. Örneğin, okulu ele alalım. Çocuğun okuldan hoşnut olmadığını söylüyorsunuz. Dersleri nasıl?

ANA: Son derece iyi. Anlama yeteneğiyle becerilerinin

olağanın üstünde olduğunda herkes birleşiyor. Ama okuldan haz duymuyor.

REICH: Hep böyle miydi?

ANA: Hayır, okula gitmekten hoşlandığı günler oldu.

REICH: Bu değişimi doğurabilecek birtakım dış durum ve koşullar geliyor mu aklınıza?

ANA *(bir süre düşündü)*: Emin değilim, ama şimdi aklıma geliyor, öteden beri kamu okuluna, devlet okuluna gitmekten hoşlanmadı galiba. Örneğin, bir süre Montessori türü bir okula gitti, ve orada çok mutlu oldu.

REICH: Okuldan hoşnut olmamak için haklı nedenlerin bulunduğuna inanıyor musunuz? Belki de öğretim yöntemleri böylesine kavrayışlı bir çocuğu dışarıda bırakıyor.

ANA: Olabilir elbet. İyi ama, bu durumda çocuk sınıflarını nasıl geçecek ve yaşama nasıl ayak uyduracak?

REICH: Bakın, şimdi, pek ayrımına varamadığınız bir çelişkiyi ortaya çıkardık. Sanırım, sağlıklı olmakla dingin ve dengeli tutumu, kaynaşmayla karşıçıkmayı da sinirceli olmak ve başarısızlığa uğramakla bir tutuyorsunuz. Arzuları bastırılmış, sinirceli bir çocuğun, gereksinmelerine uymayan öğretim yöntemlerine, canlı, kavrayışlı, eleştirici bir çocuğa oranla çok daha az tepki göstereceğinde kolayca birleşebiliriz herhalde.

ANA: Evet, sanırım bu görüşünüze katılırım. Peki ama, kendi kendini doyurma konusunda arzularını bastırışı ne olacak? (Hanım) ruhçözümcüsüyle ben bir çocuğun üretken cinsel kişiliğe sahip bulunması ve kendi kendini doyurmaktan korkmaması gerektiği kanısındayız. İçinden, gelmiyorsa, kimsenin onu buna zorlamaması gerektiğini de biliyorum, ama kendi kendini okşamasına açıkça izin verdiğimizden, korkusunu anlayamıyorum.

REICH: Durun bir dakika. Az önce «izin verme» sözcüğünü kullandınız. Oysa biz ancak yasaklanmış şeye izin verebiliriz, ve ikimiz de çocukların kendi kendilerini okşamalarının yasak olduğunu biliyoruz. Bununla birlikte, olup biteni anlayabilmek için, yanıt bekleyen iki sorunu ele almayı öneriyorum:

1. Çocuğunuzun nasıl bir cinsel yaşamı var?

2. Kendisine cinsellikle ilgili her şeyi söylediğiniz yaşa dek çocuğunuzu nasıl yetiştirdiniz?

İlkin birinci soruyu ele alalım: Çocuğun cinsel yaşam diyebileceğimiz bir etkinliği var mı?

ANA (*biraz şaşkın*): Bununla ne demek istiyorsunuz?

REICH: Sözlerimin dile getirdiğini. Çocuk herhangi bir cinsel etkinlikte bulunuyor mu? Cinsel ödüllendirilmeyi tadıyor mu?

ANA (*biraz telaşlı*): Ne demek istediğinizi anlamıyorum, Doktor. Ben size kendi kendini okşamaktan korkmasından, buna hiç karşı olmadığımız hâlde, hiçbir cinsel etkinliğe girişmemesinden yakınıyorum.

REICH: Şimdi bir dakika dikkatle, sabırla beni dinleyin. Önemli olan yalnız çocuğun şunu ya da bunu yapmasına izin vermeniz değil. Yaşamındaki öbür durum ve koşulları da gözönünde bulundurmanız gerekir. Nasıl bir yaşam sürüyor çocuğunuz?

ANA: Ben dışarda çalışıyorum, bir süre bir evde yaşadı; şimdi benimle yaşıyor.

REICH: Peki o evde işler nasıldı?

ANA: Kısa bir süre bir oğlanla oynaştı, ama ciddî bir şey değildi.

REICH (*şaşkın*): Bakın şimdi, neden bu oynaşmaya hemencecik pek ciddî olmayan, zararsız bir ilişki dediniz? Nasıl varıyorsunuz bu sonuca?

ANA: Ciddî bir şey olamaz, çünkü o sırada, cinsel kaygılar içindeydi.

REICH: Sanırım bu da başka bir yanılgınız. Sizin deyişinizle, çocuk cinsel kaygılar içinde diye bir oğlanla cinsel ilişki kurmadığı için oynaşmanın zararsız olduğuna karar veriyorsunuz. Oynaşmanın, bir sevda işinin bir çocuk için olabileceği kadar ciddî olabileceğine, çocuğun işin sonunu göremediği için korktuğuna, dolayısıyla yine de bu işe atılmak zorunda kaldığına, başka bir deyişle işi yavaştan almak zorunda kaldığına inanmıyor musunuz?

ANA: Bu konuyu kocamla sık sık tartıştım; o, kızının bu işi kendisiyle hep ciddî bir biçimde konuşmasına dayanarak, benim bu konuyu hafife aldığım kanısında. Ama ben onun görüşüne inanmıyorum, çünkü çocuk babasının kızını cinsel açıdan sağlıklı görmek istediğini biliyor, dolayısıyla ona beklediği şeyleri söylüyor.

REICH: Peki, diyelim ki böyle. Bu, kızın sevdaya tutulmasının ciddî olmadığını mı gösterir? Bunun gerekçesini yakalayamıyorum doğrusu.

ANA (*biraz kafası karışık*): İyi ama, cinsel kaygılar içinde:

REICH: Evet, yeniden aynı noktaya döndük. Birçok ananın tersine, çocuğunuzla ilişkinizde başka açılardan son derece duyarlı olduğunuzdan, kızınızın kendini bir ikilem içinde duyumsadığını kabul etmelisiniz. Temelde, cinsel arzuları son derece sahici ve sahici bir biçimde dile geliyorlar; ancak, iş güncel etkinliğe gelince ya «zararsız» bir yol tutuyorlar ya da kaygıya dönüşüyorlar. Bunu görebilmelisiniz. Cinsel kaygıyla gölgelendi diye, çocuğun sevdasına önemsiz bir şey gözüyle bakmamalısınız. Tersine, çocuk gelip kaygı engeline tosladığı için, ne yapacağını şaşırıyor. Ayrıca, kendi cinsel etkinliğinden habersiz bir çocukla karşı karşıya bulunmadığınızı unutuyor musunuz? Her şeyi biliyor, her şeyi tartışıyor bu çocuk — Öyle değil mi?

ANA: Evet, bu konuları uzun uzun düşünüp üzerinde epey tartıştığını biliyorum, ama henüz başedemeyeceği birtakım şeylere zorlamamak için onunla bunları tartışmaktan kaçındım.

REICH: Şimdi birbirimizi daha iyi anlıyoruz. Bir çocuk her şeyi biliyorsa, ve cinsel eğitim de verildiği için üreme örgenleriyle cinsel etkinliğe doğal, hilesiz hurdasız bir şey gözüyle bakıyorsa, bu çocuğun cinsel korkularını yenmesi öbür çocuklarınkinden çok daha zor olur. Bu gibi durumlarda, cinsel kaygı olumsuz cinsel yapıya sahip bir çocuktakinden daha başka bir görev üstlenir. Ruhçözümcünün bu sorunu nasıl ele aldığını söyleyebilir misiniz?

ANA: Bu gibi durumlarda alışılmış şeyleri yapıyor. Kızım cinsel korkusu ve cinsel güdüleri konusunda uyarıldı.

REICH: Bu kadar mı?

ANA: Bir ruhçözümcü başka ne yapabilir ki?

REICH: İşte ananın emin olmadığı, bu yüzden çocuğun mutsuz kılındığı bir nokta daha. Canlı, etkin bir işlevin yalnız *konuşmakla* doyurucu biçimde ele alınabileceğini mi sanıyorsunuz? Değişime doğru atılacak ilk adım konuşma olsa bile, insan her şeyi buna bağlayamaz. Bir çocuğun tinsel olarak dile getirdiği kaygı, cinsel işlevlerinin belli bir gelişmesine bağlıdır, ve yetişkinlerdeki cinsel bozuklukların elektrik süpürgesiyle emilip yokedilemeyeceğini, somut bir biçimde giderilmeleri gerektiğini deneyimlerimizle biliyoruz. Buysa şöyle yapılır: Kuşkusuz varolan sağlıksız cinsel etkinlik insanlarca cinsel güdülerinin doğal anlatımı sayılmamakta, dolayısıyla sözkonusu kişilerin bu sağlıksız etkinliğe suçluluk duyguları ve kaygıdan uzak yaklaşmaları hoşgörüyle karşılanmamaktadır. Doğru yaklaşımsa şöyledir: Cinsel kaygı birtakım aşırı kas devinimlerine kök saldıktan sonra, çocuğun eylemlerine, devinimlerine ve bedensel davranışına onu sahici, bedensel doyum getirici cinsel etkinlikten koruyan bir hile gözüyle bakmak gerekir. Bu yargımı, gerek çocuklarla, gerek büyüklerle ilgili deneyimlerime dayandırıyorum. Çocuğunuzun da işte bu durumda bulunduğuna eminim.

ANA: Evet, böyle bir şeyi ben de işitmiştim, ama kendi kendini doyurmanın özdoyuma engel olmasına akıl erdiremiyorum. Kaygı özdoyumla ilgili değil, buna karşılık, kendi kendini doyurmanın hastalıklı biçimi olan kaygı dirimsel cinsel tartımın (ritmin) su yüzüne çıkmasını önleyen şeylerden biri. İşte bunu anlayamıyorum.

REICH: Anlaması kolay değil, ama yine de son derece yalın. Bakın, çocukluktan başlayarak, doğal ve dirimsel tartımları eğitimle yokedildikten sonra, insanların çoğu başka bir cinsel etkinlik yolu, yapay bir cinsel etkinlik biçimi geliştirir — eğer, bu etkinliği bütünüyle kaldırıp at-

mazlarsa. Yakın bir geçmişte ruhçözümcülerin çoğunun, aslında savunma işlevi gören, doğal ve dirimsel cinsel etkinliğin yerini almış eylemleri, yanlış bir bakışla, *sahici* cinsel etkinlik saydıkları öğrenildi. Anlıyor musunuz bunu?

ANA: Evet, bu konuda epeyce okuduğum için, bu dediğinizi anlayabilirim. Ama somut olarak gözümün önüne getiremiyorum.

REICH: Bu dediğimizi ortaya çıkaracak güvenilir bir belirti var elimizde. Bir kadın ya da erkeğin, böyle bir ketvurmayla elinden geldiği kadar uzun süre olabildiğince rahat etmesine izin verilirse, başka bir şey yapmaya gerek kalmaksızın, üreme örgenleri bölgesinde kendiliğinden bitkisel uyarılma dalgaları görülür. Ama eğer cinsel kaygı varsa, aynı zamanda huzursuzluk başgösterir; ve bu, titiz incelemelerin ortaya koyduğu üzere. bir uyarılma belirtisi değildir; bu eylemlerin amacı uyarılmayı bastırmaktır. Bildiğim kadarıyla, ruhçözümcüler bu olgudan habersizdirler. Cinsel arzuların bastırılması sonsuza dek çözümlenebilir, ama yanlış önverilere dayandıkları için, hiçbir zaman başarıya ulaşamaz.

ANA: Evet, şimdi birşeyler anlıyorum; peki ama, neden çocuğum uyarılmadan bu kadar korksun? Cinsel konularda aydınlatılmıştı çünkü.

REICH: Yalın bir örnekle kızınızın başına geleni açıklamaya çalışacağım. Üç dört yaşına dek, bütün çocuklar gibi, sağa sola tırmanan, bedensel olarak etkin ve canlı bir çocuk düşünelim. Masaların, tezgâhların tepesine tırmansın, tırabzanlardan kaysın; kısacası, küçük bir yabanıl hayvan gibi davransın. Pekçoklarının tersine, biz buna doğaya aykırı ya da can sıkıcı bir etkinlik gözüyle bakmayız — olağan sayarız. Ama üç dört yaşında, aynı çocuğa sağa sola tırmanmanın, koşup atlamanın son derece doğal ve olağan şeyler olduğunu, bunları yapmanın iyi olduğunu, kötü olduğunu söyleyenlerin yanıldıklarını söylediğimizi varsayalım. Çocuk o zaman sağa sola tırmanmanın ne olduğunu bilecektir. Ama ondan sonra artık sağa sola tırmanma

fırsatı bulamadığını, tersine, şu ya da bu nedenle hep oturmak zorunda kaldığını düşünelim; giderek, bir adım daha atalım ve çocuğun yıllarca uslu oturmak zorunda kaldığını, bedenini doğanın tasarladığı biçimde devindiremediğini varsayalım. O arada çocuk on beş yaşına gelmiştir, kötürüm olmakla kalmayacak, daha da beter olacaktır: çocuktan kaslarını yeniden devindirmesini istediğiniz zaman, bunu düşünmek bile yüreğinin daralmasına yolaçacaktır.

Birçok ilerici eğitimcinin, o arada Freud okulundan gelenlerin de düştükleri bir yanılgı içindesiniz. Bir yandan, cinsel eğitimi onaylıyor ve, en azından kuramsal olarak, sağa sola tırmanma olasılığını, bizim ele aldığımız olayda, *çocuğun gerçek* cinsel yaşamını yadsımıyorsunuz. Bununla birlikte, sonucu çocuğun iç ve dış koşullara bağlı olarak gelişen *güncel* yaşamına göre değil, ona cinsel eğitimin verilip verilmemesine, verildiyse nasıl verildiğine bakarak değerlendiriyorsunuz. Sizin için, cinsel eğitim görmemiş, hiçbir cinsel etkinlik türüne hoşgörüyle bakmayan bir çocuğun cinsel eğitim almış, ama günlük yaşamında böyle bir eğitim görmemiş gibi davranan çocuktan çok daha iyi durumda olduğunu anlamak zor olmamalıydı. Birinci nokta bu.

ANA: Tamam, bunu anlıyorum. Ancak biz çocuğumuzun cinsel açıdan etkin olmasını hiçbir zaman engellemedik ki.

REICH: Kuramsal olarak, hayır; ama kılgısal olarak engellediniz. Lütfen bir süre daha sabırlı olun. Burada, çocuğunuzun yaşamı için son derece önemli ve canalıcı bir konuyu ele alıyoruz. Genç oğlanla aralarında başlayan sevdaya zararsız gözüyle baktınız mı? Bunu yapmakla, çocuk o çatışkı içinde sizden destek beklediğine göre, ona kılavuzluk etme sorumluluğunuza yan çizmediniz mi? Bu konuyu çocuğunuzla tartışmadınız bile.

ANA: Yani onu zorlamalıydım mı demek istiyorsunuz? Ona tam bir eylem özgürlüğü verdim; istediğini yapabilirdi. Ben onu durdurmuyorum ki.

REICH: Gördünüz mü, yine yanıldınız. İçinde yaşadığı ortamın çocuğun cinsel yönden etkin olmasını engellediğinde birleşiyoruz. Bu ortam sizin kadar yansız mı? Hayır, değil. Çevre, akla gelebilecek her yoldan, genel havayla, dolaysız etkiyle, okulla çocuğa köstek olmaktadır. Verilen cinsel eğitimin yardımıyla, çocuk bir ölçüde cinsel isteklerini bastırmamıştır, ama aslında cinsel etkinliğe düşman bir dünyayla karşı karşıyadır; ve siz, bu durumda çocuğa «ne istersen yapabilirsin» diyorsunuz. Bir çocuğu istemediği şeyi yapmaya zorlamakla isteyip de çekindiği şeyi yapmasına yardımcı olmayı birbirine karıştırıyorsunuz. Bu da işin toplumsal yanı.

ANA: Ikin bütün bunları düşünmeliyim. Bir kerede hepsini kafam almıyor. Yine de çocuğun tam bir özgürlük sağladığımız şeyde neden kendi yolunu bulamadığını anlayamıyorum.

REICH: Evet, ama ikinci soru da işte bu noktaya bağlanıyor. Çocuk bütün dünyayla savaşma zorunluluğunun yanında, daha da kötüsü, örgen-hazzının verdiği korkudan ötürü kendi içinde de zayıf düşüyor — bunu daha önce saptadık. Şimdi sorunu ele alabilir miyiz?

ANA: Neden böyle bir sorun bulunduğunu düşündüğünüzü hâlâ anlayamıyorum. Kızım yalnızca cinsel kaygı çekiyor, bundan ötürü de cinsel etkinliğe girişmekten korkuyor.

REICH: İkinci soruyu ele almazsanız, sizin için her şeyin karanlık kalacağını görüyorum. Çocuğa dışardan saldıran kaygının, etkili olabilmesi için, içerde bir kökü bulunmalı — öyle değil mi?

ANA: Evet, bunu bütünüyle anlıyorum.

REICH: Ne sizin, ne kocanızın çocuğun yüreğine cinsel kaygı sokmadığınızı öne sürüyorsunuz, bir an için bunun doğru olduğunu varsayalım. Dolayısıyla, onunla başka çocukları kıyasladığımızda cinsel kaygıya rastlasak da, kızınızın okul sırasında cinsel kaygıyı dışardan kapmadığını da varsayalım. Geriye iki olasılık kalıyor: ya genel toplum-

sal hava çocuk üzerinde böyle bir etki yaptı, ya da toplumsal havayı çıkarıp atarsak, cinsel kaygının kök salmasını gerektiren başka bir neden olmalı. Nerede arayalım bu nedeni?

ANA: Anlamıyorum.

REICH: Gelin biraz kestirimde bulunalım. Bir çocuğun cinsel uyarılma evresindeki gelişmesi yalnızca bu dönemde yaşanan deneyimlerle değil, ayrıca ve özellikle daha önce yaşanmış deneyimlerce belirlenir. Örneğin, çocuğunuzu temizliğe nasıl alıştırdığınızı anımsıyor musunuz?

ANA (*bir an sustuktan sonra*): Burada,, nerede bir bilinç suçu taşımam gerektiğini bilemiyorum.

REICH: Lütfen, bu noktada sizin suçlu bilincinizle hiç mi hiç ilgili değiliz; çocuk için talihsiz geçmiş bir anı aydınlatmaya çalışıyoruz.

ANA: Evet, şunu kabul etmeliyim ki, kızımızın ilk iki yılında ben ve kocam ne yaptığımızı pek açıkça anlayamamıştık. Üçüncü yaş gününe dek, belki de daha uzunca bir süre hemen her gece yatağını ıslatma rahatsızlığı çekti.

REICH: «Çekti» mi dediniz? Neden «çekti?» O yaşa dek, giderek daha bile uzun süre bir çocuğun yatağını ıslatması son derece olağandır. Çok sık mı oldu bu iş?

ANA: Yoo, hayır, çok sık olmadı; yalnız belli dönemlerde, iki üç hafta boyunca, her gece yatağını ya da altını ıslattı.

REICH: Siz ne yaptınız o zaman?

ANA: Hep azarladık ve yanlış yaptığını söyledik; giderek bunu, kızımız henüz konuşmaya bile başlamadan, aşağı yukarı bir yaşındayken de yaptığımızı anımsıyorum.

REICH: Bu azarlardan sonra çocukta oluşan herhangi bir değişiklik anımsayabilir misiniz acaba?

ANA: İkiyle üç yaşları arasında korkunç meydan okuma nöbetlerine, müthiş bağırma saralarına tutulduğunu, bir türlü yatıştıramadığımı da biliyorum.

REICH: Hah, işte şimdi her şey yerli yerine oturuyor. Bildiğiniz gibi, bir çocuk, eğitiminden sorumlu kişiler ken-

dışından nedenini niçinini anlamadan, şunu bunu yapmamasını ya da istemediği zaman yapmasını istedikleri zaman bağırma nöbetine tutulur Bu, belki de, bir çocuğun düşebileceği en acıklı durumdur. O, «kötü» bir şey yaptığının farkına bile varmaksızın, son derece zararsız bir şey yapmaktadır. Ana babaysa, tam bir kör gibi, çocuğun «ekinsel» geleceği için korkuya kapılmakta, hemen saldırıya geçmektedirler.

ANA: Evet, bunu biliyorum. Şimdi anlıyorum. Peki ama, bunun cinsel kaygıyla ilgisi ne? Biz bundan sözediyorduk çünkü.

REICH: Çok ilgisi var. Bakın, ruhçözümleme kuramına göre, dışkısını tutmak küçük çocuk için bir haz kaynağıdır. Yakın geçmişte yapılan araştırmalarsa, bu açıklamanın doğru olmadığını göstermiştir. Buradaki süreç şöyledir: Başlangıçta çocuk dışkılık işlevlerini son derece zararsız şeyler olarak algılar ve bundan gerektiği kadar haz duyar. Derken, genellikle, çok küçük yaşlarda, belki bebek daha altı aylıkken —ya da en geç bir yaşındayken— az çok sert bir yatağı ıslatmama yasağı konur. O zaman, *çocuk kakasını yaparken kaygı duymaya başlar*, yoksa ruhçözümcülerin öne sürdükleri gibi, onu tutmaktan ötürü haz değil. Bu iş, elbette kakasını tutma biçiminde dışavurur ve sanki çocuk daha önce aldığı hazzı başka türlü tadıyormuş gibi gözükür. Oysa, hiç de öyle değildir. Her şeyden önce, çocuk kakasını bırakmanın sonuçlarından korkmaya başlar. Peki, kakasını tutmaya ne zaman başlar? Tanıdığı duyguyu —kakasını etme duygusunu— bağırsaklarında duyumsadığı zaman. Biraz düşünürseniz, o sırada algılanan duyumların üreme örgenleri uyarıldığı zaman duyumsanana çok benzediğini görürsünüz. Böylece, bağırsak duyumu algılanır algılanmaz, büyük bir kaygıya kapılan çocuk kendini kasar, kakasını tutar. Çocukluktaki türlü peklikler de işte bundan ileri gelir.

ANA: Evet, ama hâlâ anlamıyorum.

REICH: Az sonra anlayacaksınız. Çocuk, karnının için-

deki gerilim ile bu iç gerilimin giderilmesinin verdiği korku arasındaki çatışkıyla yüz yüze gelir. Bağırsaklar uykuda boşaltılmışsa ve sıkıdüzenli önlemler yinelenirse, çocuğun özündeki çatışkı yoğunlaşır. Ruhçözümlemeleri, temizlik eğitimi yukarıda betimlediğimiz gibi yürütülmüşse, hani şu meydan okuma adını verdiğiniz şeyin çocukta çok erken yaşta başladığını açıkça ortaya koymuştur. Burada iki ayrı evre görebiliriz. Birinci evrede, eğitimcilerinin üzerindeki baskısına direnir — bu hâlâ sağlıklı bir tepkidir. Derken, eğitimcilerinin sevgisini yitirme korkusuyla ya da suçluluk duygularının baskısıyla, meydan okuma boygösterir, zorlanımlı bir edime, kendi kendine eziyet etmeye dönüşür. Çocuğunuz da işte böyle olmuş.

ANA: Evet, ama hâlâ bunun cinsel kaygıyla ilintisini anlayamıyorum.

REICH: Anlayacaksınız. Bir çocuk, temizlik eğitimi evresiyle cinsel evrenin iç içe girdiği dönemde böyle deneyimler yaşarsa, kendini hop diye çocuğunuzun şimdiki durumunda bulur. Ahlâk ve coşku açısından cinsel etkinliği özgürce kabul etse de, bu etkinlik üreme örgenlerindeki birtakım akım duyumlarına bağlıdır. Bir çocuk temizlik eğitimini sizin anlattığınız gibi görmüşse, iki etkinliği birbirine bağlamasa da, tehlikeyle eş görmeye alıştığı bağırsak duyumlarıyla aslında tıpatıp aynı şey olan cinsel örgen duyumlarını birbirine bağlar. O zaman çocukta cinsel kaygı gelişir, bu da üreme örgenlerini etkiler. Gerçekte burada cinsel kaygı değil, altına etme korkusu sözkonusudur.

ANA: Sonunda anlamaya başlıyorum.

REICH: Bu hem size, hem de kızınıza yararlı olacak.

ANA: Ancak, anlayamadığım başka bir şey daha var. Kızım ruhçözümlemesinden geçiyor; bu, onun dışkılıkla ilgili bastırmalarını çözecek mi?

REICH: Çağdaş çözümle iyileştirmeye egemen yanılgılardan biri de budur. Burada amaç bir korkuyu tanıyıp «yorumlamak» olmamalıdır; onun yerine, önemli olan, kaygının ya da altında yatan akım duyumlarının üreme örgenlerin-

den dışkılığa kayışını tersine çevirecek yöntemi geliştirmektir. Buysa salt yorumla ya da, deneyimlerin gösterdiği üzere, yalnızca direnmeli çözümlemeyle yapılamaz. Bunun için, belli sayıda buluşmada çocuğun oluşturduğu değişik savunma biçimlerini etkisiz kılacak bir uygulayım gerekli-dir. Şimdilik bundan çoğunu söyleyemem. Ne yazık ki bu eğitim görmemiş sıradan insanın anlayamayacağı kadar uygulayımsal bir sorundur.

ANA: Peki, benim neyi bilmem gerekiyor?

REICH: İlkin, bırakın bugünkü tartışma usul usul yerine otursun; çocuğunuzun günlük yaşamına aykırı bir şey söyleyip söylemediğimizi araştırın; benliğinizin derinliklerinde, olaylara karşı takındığınız en derin tutumunuzda zihninizle kavradığınız şeyi uygulamaya sokup sokamayacağınızı açıkça düşünün. Anaları genellikle daha önce yaşadıkları deneyimler inanç ve bilgilerinden gerekli sonuçları çıkarmaktan alıkoyar. Yeniden buluşacağımıza eminim. O zaman birbirimizi şimdikinden daha iyi anlayacağımızı umuyorum. Son derece çetin konulardır bunlar, ve henüz hepsi bilinip anlaşılamamıştır. Her şeyin olgunlaşması zaman alır.

GENÇLİĞİN CİNSEL HAKLARI[1]

GİRİŞ

İlerki sayfalar, alt ve üst sınır koymaksızın, gençler için yazılmıştır. Niyetim, gençlerin cinsel birleşmelerini es geçen alışılmış «cinsel eğitim» kitaplarından birini yazmak değil; tersine, son derece sağlam temelli bilimsel bir inanca dayanarak, gençlere olgunlaşan cinsel yaşamlarıyla ilgili sorular konusunda kesin bir yanıt sunmaktır:

- Cinsel olgunlaşma süreci neyi içerir?
- Cinsel konular evde, okulda ve genel olarak halk arasında neden böylesine gizli kapaklı ele alınıyor?
- Huysuzluk, uyarılma durumları, zorlanımlı günlük düşler ve bu yaşlarda beliren korku gibi sözcükler neyi anlatmaktadır?
- Bu durumdan kurtulmanın yolu nedir?

Çağdaş toplumun durumu, ev ve okuldaki sürekli gelişmeler, ve genel olarak kamuoyunun etkisi kızlarla oğlanları cinsel eğitim konusundaki kitap ve yazılara dört elle sarılmaya itmektedir. Oysa el attıkları kitapların yüz-

---

1) Cinsel siyaset devinimi içinde özellikle gençler için yazılıp 1932'de **Gençliğin Cinsel Kavgası** adıyla basılan bu çalışma sonradan Reich tarafından gözden geçirilmiş, başlığı da içinde olmak üzere, üstünde büyük değişiklikler yapılmıştır.

de doksan dokuzu süprüntüdür, gençlerin yaşamın her dalında aydınlığa kavuşma konusunda gösterdikleri büyük gereksinmeyi sonuna dek sömürmeyi çok iyi bilen cinsel açıdan bilgisiz hekimlerin ya da tasasız çıkarcıların ucuz çabalarının ürünüdür. Gençler bir yandan cinsel perhiz yanlılarıyla aktöreciler (ahlâkçılar) tarafından zehirlenmiştir, öte yandan da bayağı cinsel yayınlar tarafından. Bu ikisi de, birbirinden aşağı kalmamacasına zararlıdır.

Çağdaş gençliğin cinsel yoksulluğu sınırsızdır. Ama bunun pek azı su yüzüne çıkmıştır, göze görünmemektedir.

Gençlerin içinde bulundukları ikilemin genellikle inanılandan çok değişik olduğunu göstermek üzere birtakım olguları gözler önüne sereceğiz. Yapılacak seçim aktöreye dayalı, cinsel perhizle geçirilen bir yaşamla cinsel bayağılık arasında değil, hastalıklı ya da sağlıklı cinsel yaşam arasındadır. İşin gerçeği, yüksek sesle aktöreli olduklarını söyleyenler de içinde olmak üzere. *ayrıksız bütün* gençlerin ve çocukların cinsel etkinlikte bulunduğudur. Çünkü, son çözümlemede, aktöreye dayalı korkutma da, bayağı cinsel yayınlar da, gençlerimizin çoğunun içinde büyüdüğü koşullar da aynı etkiyi yapmaktadır.

Burada canalıcı sorun, cinsel birleşme ve toplumun buna karşı tutumudur. Genç insanların tartışmasız «aydınlatılmaya» hakları vardır; coşkusal sağlıklarını korumaya, yaşamlarını cinsel sevinç içinde sürmeye yerden göğe dek hakları vardır.

Bu hak ellerinden alınmıştır. Birçok gencin cinsel yaşam konusunda en küçük bir bilgisi yoktur, bu da erginlik dönemi boyunca bir sürü ciddî ruh bozukluğunun ortaya çıkmasına yolaçmaktadır. Ancak, şöyle «bir tepeye tüneyip» öğüt vermeyeceğiz, kimseyi «eğitmeye» çalışmayacağız; onun yerine, doğru olguları elden geldiğince çok ve çarpıtmadan gözler önüne sermeye, gençlere içinde bulundukları durumu anlamayı öğretmeye ve yoksulluğu ciddî olarak ortadan kaldırmak istiyorlarsa duruma kendi-

lerinin el koyması gerektiğini göstermeye çalışacağız. İnsan hakkını alabilmek için yalvarmaz, savaşır.

Bu dediğimiz, aktörecilerin vaızlarını dinleyen, bu yolda canlarını çarçur eden insanların karışık, bulanık tutumu için geçerlidir. Burada ele alınan sorunların kör kör parmağım gözüne ortada olduğunu söyleyecek ya da onları anlamakta güçlük çekmeyecek bir sürü kız ve oğlan vardır. Öte yandan, ilerki sayfaların içeriğini özümlemekte güçlük çekecek olanlar da çıkacaktır. Bir de, zorlayıcı aktöre ve eğitim tarafından alabildiğine baştan çıkarılmış aynı yaş kümesinden kimi gençler söylenenleri aşırı bulacak, kızıp elinin tersiyle itecektir. Erginliğe yaklaşan birçok genç, kendisine yapay bir tutamak sağlamak üzere, cinsel yaşamının bilinçdışı arzularına karşı da, dışardan gelen her türlü bilgiye karşı da savunma durumuna girecektir. Cinsel yaşamıyla kendisine eziyet eden gündüz düşleri, huysuzluğu, uyarılmalar ve daha başka haller arasındaki ilişkiden habersizdir; cinsel bilgi edinmesini yasaklayan kendisine yabancı bir istemin zorlayıcı yetkesi altında düşünüp edimde bulunmaktadır. Bu yabancı istem, eğitimin uzantısıdır, kişiliğinin bir parçası olup çıkmıştır ve şimdi bu kişilik kendi doğal bedensel gereksinmelere aykırı edimde bulunmaktadır. Gençler ve cinsel etkinlik sorununun zor bir sorun olmadığını, ama pek çok olayda barut fıçısı hâline geldiğini açıkça bilmemiz gerekir.

Bununla birlikte, gözümüzü korkutmamalıdır. Çünkü başka çıkar yol yoktur. Bir karar vermemiz gerekir: ya cinsel yoksullukla, acılarla, canına kıymalarla, sonu gelmeyen gebeliklerle yüz yüze geleceğiz, ya da bugünkü koşullarda kulağa hiç hoş gelmeyen, ama bize bir kesin çözüm olasılığı sağlayan doğru'yu seçeceğiz. Gençlerin cinsel haklarıyla ilgili kararı gençlerin kendileri vermelidir.

CİNSEL GERİLİM VE DOYUM

Cinsel konuda gençlerin sorunlarına alışılmış yaklaşım «üreme gizemi»yle başlayıp sona ermektedir. Bizse aslında

herkesin bildiği, ama söze dökme zahmetine girmediği şeyi, başka bir deyişle gençlerin onca başını ağrıtan temel sorunun cinsel uyarılmayla nasıl başedecekleri ve cinsel arzuları doyurma yasağı olduğunu açıkça ortaya koymayı hem biliyor, hem istiyoruz. Ayrıca, çıtkırıldım «eğiticiler»in işte bu noktayı, cinsel sorunun bu yanını es geçtiklerini de biliyoruz.

Bir kadınla bir erkek kırk yılda bir çocuk edinme arzusuyla cinsel ilişki kurar. Oysa kilise, okul dizgesi ve bilim hepimizi cinsel edimin ereğinin çocuk yapmak olduğuna inandırmak istemektedir. Öyle olsaydı, insan soyu iki üç kuşakta tükenir, hele insan yığınlarının şimdi içinde bulundukları tutumbilimsel (iktisadi) bunalıma hiç dayanamazdı. Gerçekte, cinsel gerilim ve ona eşlik eden cinsel duyum kendilerini buna zorladığı için cinsel ilişki kurmaktalar. Aşılama cinsel edime bağlı olduğu için, cinsel doyum türlerin çoğalmasını sağlamaktadır. Kilise, çocuk yapmanın dışındaki çiftleşmeleri «doğadışı» diye nitelerken, «doğa» sözcüğünü hiç ağzından düşürmemektedir. Ne garip tir ki, doğa insanların yalnızca çocuk istedikleri ya da edinebilecekleri zaman sevişmeyi yüreklendirecek bir cinsel aygıta sahip olmalarını sağlamamakla büyük bir yanlış yapmıştır; bunun yerine, işleri öyle ayarlamıştır ki, sağlıklı bir insan haftada yaklaşık iki üç kez sevişmek istemektedir. Dolayısıyla, insanlar ömürleri boyunca birkaç bin kez sevişmekte, ama yalnız iki üç keresinde bu işi çocuk edinmek için yapmaktadırlar. Kilise'nin ya da darkafalı yurttaşın açısından bakıldığında, insanoğlunun da içinde bulunduğu hayvanlar dünyasında üremenin bunca yüksek sayıda cinsel hazza, başka bir deyişle en çok kara çalınan ve hakkında gençlerimize belki de en az bilgi verdiğimiz ögeye bağlı bulunmasıysa garipten de ötedir. Bundan ötürü, haz sorununa değinmeden cinsel sorunu tartışan herkesin bilerek ya da bilmeyerek bizi kandırdığını söylememiz gerekir. Boş bir sav değildir bu, kanıtlarla desteklenebilir.

Bu alanda şu sorunları birbirinden ayırmalıyız:

1. Cinsel aygıt doğal olarak nasıl işler?

2. İçinde yaşadığımız kurumlar cinsel doyumu destekler mi, köstekler mi?

3. Cinsel doyumu köstekliyorlarsa, bunu neden, hangi amaçla yaparlar?

4. Gençlerin çektikleri cinsel yoksulluğu gidermenin bir yolu yok mudur?

5. Yoksa, gençler cinsel özgürlüğe hangi koşullarda kavuşacak, bunu sağlamak için ne yapmaları gerekecektir?

Cinsel Olgunluk

Her gencin yakından tanıdığı cinsel gerilim, cinsel aygıtın —erkekte tohum keselerinin, kimi bölümlerinin kadında kimi yumurtalık dokularının— içsalgı (hormon) adı verilen birtakım özler ürettiği, bunların kandolaşımına katılıp sinir dizgesinde bir cinsel uyarılma yarattıkları bedensel sürecin dışavurmasıdır. Kadın ve erkek yumurtalıkları cinsel uyarılma açısından son derece önemli olsalar da, biricik örgenler değildirler. Duyu örgenlerinden, gözlerden, deriden, kulaklardan, burundan kaynaklanan cinsel uyarılmanın da önemli bir etkisi vardır. Gerçekte, bedende belli ölçüde cinsel uyarılara duyarlı olmayan bölge yoktur. Bedenin özellikle uyarılabilen bölgelerine «cinsel arzu uyandıran bölgeler» adı verilir. Bedensel uyarılma gerilimi tinsel alanda bu gerilimi hemen giderme biçiminde dile gelir, başka bir deyişle cinsel doyum arzusuyla. Bilim, aktöresel nedenlerle, bilmem kaç yıl cinsel gerilimin yalnızca erginlik çağında görülmediğini, çok küçük yaşlarda boygösterip bireyi etkilemeye başladığını görmezlikten gelmiştir. Yalnız erginlik çağında gerilimler özellikle yoğunlaşır, çünkü cinsel aygıt artık yumurta ve tohum üretmekte, beden tam olgunluğa erişmektedir.

Cinsel aygıtın yoğun çalışması yüksek düzeyde coşkusal duyarlılıkla atbaşı gider; bu da, gençliğin içinde bu-

lunduğu koşullardan ötürü, hemen her zaman azaplı kıpır kıpırlığa, gündüz görülen düşlere, düşgücünün aşırı çalışmasına yolaçar. Erginlik her insanda değişik zamanda başlar. Bununla birlikte genel olarak on ikiyle on dört yaş arasında kendini gösterir. Oğlanlarda ses boğuklaşır, leğen kemiği kemerinde kıllanma başlar, oldukça sık gece boşalmaları başgösterir. Kızlarda memeler kabarmaya başlar, aylık kanamalar boygösterir. İki cinste de genel bir gerginlik görülür. İnsanların dikkati her geçen gün cinsel konulara kaydığından, çalışma yeteneğinin düşme eğilimi gösterdiği yaştır bu. Delikanlılardaki erkeklik örgeninin sık sık dikleşmesi, kızlarda da aşırı kanama ve cinsel örgen gerilimi gençlerin artık cinsel sarılmaya hazır olduklarını gösterir. Her insanın olgunluğa erişmesi ayrı bir zaman alır. Bir insanda bu süreç birkaç hafta ya da ayda tamamlanır, başka birindeyse yıllar sürer. Dolayısıyla, şu soruya genel bir yanıt vermek olanaksızdır: Bir insan cinsel sarılmaya ne zaman hazırdır? Herkese birden uygulanacak bir yasa yoktur.

Büyük ölçüde artmış bulunan cinsel uyarılma kendine bir çıkış yolu arar. Ve işte bu noktada gençlerin cinsel sorunları başlar, çünkü önlerinde yalnız üç seçenek vardır: sevişme, kendi kendini doyurma ya da cinsel perhiz.

Gençlerin Özdoyumu

Bir gencin cinsel sarılmayı becerecek kadar olgunlaşmasından önce, cinsel güdü, çok küçük yaşlardan başlayarak, değişik biçimlerde etkisini gösterir. Bunlardan biri, daha olgun cinsel yaşama giden yolda bir geçiş evresi olan ve gittikçe artan kendi kendini doyurmadır. Kilise, öteden beri çocuklarla gençlerin kendi kendilerini doyurmalarına büyük bir olasılıkla insanın sağlığına zararlı, tehlikeli bir büyük günah gözüyle bakmıştır[1]. Ancak kısa

1) Bugün, 1983'te Kilise özdoyumu (masturbation) hâlâ günah saymaktadır. **Yayıncı.**

bir süre önce çağdaş cinselbilim özdoyuma çocuk cinselliğiyle genç cinselliği arasındaki sor derece olağan geçiş evresi gözüyle bakmaya razı olmuştur. İnsanlar, gençlerin neden kendilerini doyurduklarını açıklayabilmek için epey kafa patlatmışlardır. Özdoyumun bir günah olduğu inancı kaldırılıp atılmadan, kendi kendini doyurmanın gençlerin bedenindeki cinsel gerilimin bedensel ve coşkusal açıdan dile gelişi olduğu anlaşılamamıştır. İlke olarak, onun, herhangi bir örgendeki gerilimi dile getiren, ancak ovuşturmayla giderilebilen kaşınmayı yoketmek üzere derinin kaşınmasından ya da ovuşturulmasından ayrımı yoktur. Kuşkusuz, kendi kendini doyurma kaşınmadan, buradaki örgen gerilimiyle bunu izleyen doyumun daha yoğun oluşuyla ayrılmaktadır.

Özdoyumun zararlı olup olmadığı da büyük tartışmalara yolaçmıştır. Kimileri zararsız olduğunu söylerken, kimileri de bıkıp usanmadan zararlı olduğunu öne sürmüştür. Böylece sorun yanlış ortaya atılmıştır. Asıl sormamız gereken, kendi kendini doyurmanın hangi durum ve koşullarda zararlı ya da zararsız olduğudur. Yakın bir geçmişe dek, cinsel etkinlikten kaçınma gençlerin yaşarken işleyebilecekleri, insanı güçlüklerden kurtaracak en iyi yol sayılmıştır. Aynı biçimde, kimileri, sonradan tam karşıt yöne savrulmuş, özdoyumun son derece zararsız olduğunu savunmakla yetinmemiş, bunun tek yol, gençlerin sorunlarını çözecek tek çâre olduğunu söylemişlerdir. Oysa bu görüşün gençlerin cinsel yaşamının ana sorununu, adıyla sanıyla söylersek, cinsel birleşmeyi bile bile es geçtiğini görmemiz gerekir. Çocuklarla gençlerin kendi kendilerini ya da karşılıklı birbirlerini doyurmaları, cinsel olgunluğa erişmezden önce, bedenlerindeki nedenlerin sonucudur. Ama cinsel olgunluğa erişildikten sonra, genç insanların cinsel etkinliklerinin biricik biçimi oluşunun toplumsal nedenleri belirir, çünkü birçok kurumsal önlem bu yaşta sevişmeyi ya zorlaştırmakta ya da olanaksız kılmaktadır. İnsan cinsel olgunluğa eriştikten sonra, özdoyum cinsel etkinli-

ğin olağan biçimi olmaktan çıkar; nitekim, birbirlerine sarılmak isteyen gençlerin önüne hiçbir engel dikmeyen ilkel topluluklarda kendi kendini doyurmanın son derece önemsiz bir yeri vardır.

Ozdoyuma doğru değer biçebilmek için, bu tür cinsel etkinliğin olağan ve sapkın biçimlerini birbirinden ayırmamız gerekir. Cinsel olgunluğun başlangıç evrelerinde sağlıklı, zararsız özdoyumun ne olduğunu anlayabilmek için, anasıyla babasının, Kilisenin ya da küfürlü yazınsal yapıtların etkisinde kalmaksızın kendi kendini doyurmayı bulgulayan bir delikanlıyı ele alalım. Delikanlı cinsel örgeninde bir gerilim duyumsar; başlangıçta hemen hemen bilinçsizce örgenine dokunur, onunla oynar. Çoğunlukla büyük bir şaşkınlık içinde tohum fışkırtır ve bir cinsel rahatlama duyar. Bundan sonra, cinsel gerilim geri gelene dek, birkaç günlük bir cinsel etkinsizlik dönemi geçer. Delikanlı artık gerilim ve rahatlama duygularını yakından tanımaktadır, özdoyumu bilerek yaratır. Kendini suçlu bulmaz, bu yoldan kendine zarar verdiğini düşünmez, dolayısıyla uyarılmanın akışını kösteklemez. Bu delikanlı, bir arkadaşı, anası-babası ya da şu süprüntü kitaplardan biri gelip de kafasına günah korkusunu sokana dek, tam anlamıyla sağlıklıdır. O gün, ömründe ilk kez, çok korkunç bir şey yaptığını duyumsamaya başlar. Bu süreç kızlar için de, erkekler için de aynıdır. Ya cinsel örgenlerine dokunma arzusunu bütünüyle ortadan kaldırır ya da kendi kendilerini doyurur, ama genellikle bilincin bir ölçüde kararmasıyla yaşanan (kızlarda dölyolunun bolca ıslanmasına yolaçan) bedensel boşalmanın zararlı olduğuna inanırlar. Oysa, işte asıl bunu yapmamaları gerekir; günlük bedensel ve tinsel zarar buradadır, daha doğrusu, zarar olağan cinsel uyarılma akışının gelişmeye başladığı an bastırılmasından ya da kösteklenmesinden gelmektedir. Çünkü o zaman uyarılmanın iç sırası bozulmakta, sinir dizgesi altüst olmakta, gençlerin genellikle yakındıkları bedensel rahatsızlıklar sahici bedensel zararı dile getirmektedir. Zararlı et-

kiler özdoyumun kendisinden değil, kendi kendini doyurma arzusunun bastırılmasından ve buna bağlı suçluluk duygularından, yürek daralmasından ve pişmanlık duygusundan gelmektedir. Dolayısıyla, kendi kendini doyurma başladıktan sonra olay kendi akışına bırakılmalı, doyuma engel olunmamalıdır. Kendi kendini doyurma konusunda bilinçli ya da bilinçsiz bir suçluluk duygusu taşıyan kişi, bir cinsel danışma merkezine ya da bu konulara ilgi duyan herhangi bir kimseye danışana dek bu kuralı uygulayamaz. Çünkü özdoyumdan gelen suçluluk duygusu bu konuyu konuşmayıp kendine sakladıkça artar. Şunlar zararlı özdoyumlardır: bedensel boşalmaya ulaşmadan (erkeklerde tohum fışkırtmadan) uyarmak; özdoyumu sık sık yarında keserek ya da daha çok uyarılma sağlayamayarak uyarılmayı uzatmak; cinsel uyarılma yokken gevşek bir erkeklik örgenini dikleştirmeye kalkışmak; kızlarda, sert ve sivri bir nesneyi dölyoluna sokarak (sık sık olmaktadır bu) kendi kendini doyurmak; bedensel boşalmaya izin vermeksizin bir kızla bir oğlanın, iki kızın ya da iki oğlanın karşılıklı birbirini uyarması.

Bilinçli ya da bilinçsiz, kurulan bütün cinsel düşler özdoyuma bağlıdır. Bir kız ya da oğlan, sevişmeyi, öpüşmeyi, sarılmayı düşünerek kendi kendini doyuruyorsa, korkulacak bir şey yok demektir. Ama eğer, özdoyum sırasında kişi karşısındakini dövmeyi ya da dövülmeyi ya da buna benzer bir şeyi düşlüyorsa, kimsenin yardımı olmaksızın sevişecek bir arkadaş bulamıyorsa, gencin bunu ilkin daha yaşlı biriyle tartışması gerekir. Rahatsız edilmeden, doyumlu sevişme genellikle bu gibi yeni başlayan cinsel sorunlara karşı en iyi ilâçtır.

Pek çok genç, kendi kendini okşayarak üreme örgenlerine zarar vermekten ya da ilerde güçüz kalmaktan korkar. Kendi kendini doyurma kesintiye uğratılmaksızın ve tam bir doyumla, gerilimi gidererek yaşanıyorsa, ne bugün ne de yarın için korkuya yer bulunmadığını kesinlikle söyleyebiliriz. Özdoyumun doyurucu bir deneyim olarak

yaşanma süresi bireye göre değişir. Örneğin, çocukluğundan beri aldığı cinsel eğitimden ötürü cinsel etkinliğe suçluluk duyguları ve kaygılarla yaklaşan biri için kendi kendini doyurmak sorunlu bir iştir. Başka biriyse, yerini kendinden sonraki evreye bırakana dek ona tam bir rahatlama sağlayan özdoyuma yıllarca hoşgörüyle bakabilir. Üçüncü bir kişide, kendi kendini doyurma sırasında ve sonrasında doyumsuzluk çok erken başgösterebilir, ve yalnızca hekimlik açısından, bu durumda ancak şu öğüdü verebiliriz: kendi kendini okşama doyum sağlama işlevini yerine getiremez olduğu, tiksinti, suçluluk ve tatsızlık duygularıyla atbaşı gitmeye başladığı zaman, gencin artık sevişmekten ürkmemesi gerekir. Bununla birlikte, gençlerin kendi deneyimlerine dayanarak bildikleri üzere, pek çoğu bu hekim öğüdünü tutacak durumda değildir. çünkü toplumumuzun cinsel kuralları gençlerin birbiriyle sevişmesini zorlaştırmaktadır. Olgunlukla olgunluğa erişememişlik arasına kesin bir yaş sınırı çekilemeyeceğini, örneğin on altı yaşından küçük bir gencin sevişmesine izin verilemeyeceğini, ama onaltı yaşını doldurduktan sonra bu etkinliğin özgür olduğunu söyleyemeyeceğimizi biliyoruz. Özdoyumla on yedi, on sekiz yaşına dek yaşayabilen bir delikanlı görece iyi ediyor demektir. Ama bedensel ve tinsel olgunluğa daha erken yaşta ulaşan bir kız ya da oğlan artık özdoyuma dayanamıyorsa, sevişme arzusunu bastıramıyorsa, yalnız bireysel açıdan değil, bütün gençler açısından büyük bir sorunla yüz yüzeyiz demektir. Bu gençler, cinsel sarılma karşısında kendi kendini doyurmanın büyük küçük eksikliklerini çok daha fazla ağlayıp sızlayarak yaşamaktadırlar. Olayın arkasından duydukları tatsızlık ve tiksintinin çok daha büyük olması bir yana, doyurucu olmayan kendi kendini okşamanın tehlikeleri de artmaktadır. Bunlardan kimisini şöyle sıralayabilirim: Genç, iç ve dış nedenlerden ötürü cinsel sarılmaya ve olgun cinsel yaşama doğru gidemezse, gelişmesi durmakta, geriye doğru kayması kolaylaşmakta, başka bir deyişle yeniden çocukluk düşlerine dön-

mekte, bunlar da onu şimdi artık elinin altında duran doğanın verdiği amaçtan uzaklaştırmaktadır. O zaman çeşitli güdülerin yoğunluk kazandığını görmekteyiz. Örneğin, kendi cinsinden kişilere duyulan eğilim artmaktadır; cinsel sarılmayı köstekleyen toplumsal engeller ve cinslerin birbirinden ayrılması aynı cinsten gençlerin birbirlerine karşılıklı özdoyum sağlamalarını doğuran başlıca nedenlerdir. Çıplak bedenlere bakma ya da kendi cinsel örgenlerini ona buna gösterme arzusu da, küçük çocuklarla cinsel ilişki kurma eğilimi de ilk kez bu evrede kendini göstermektedir. Kendilerine çıkış yolu bulamayan hapsedilmiş cinsel enerjiden ötürü, olağan cinsel yaşamın gelişmesince geri düzlemde tutulan ve yumuşatılan elezer ya da özezer (mazoşist ya da sadist) eğilimler artık iyice etkili olmaktadır. Bunlara parmak basarak kimseyi korkutmak niyetinde değiliz elbet. Biz yalnızca, gençleri en çok gereksinme duydukları dönemde olağan cinsel ilişkiden yoksun bırakırsak bu gibi sapmalara temel hazırlayacağımızı belirtmek istiyoruz. Olguları görmezlikten gelemeyiz, gençlere bunca zarar veren cinsel kurallara karşı elimizdeki bütün olanaklarla savaşmamız gerekir. Onlara, özdoyuma karşı verdikleri kavganın, suçluluk duygularının, cinsel sapmalarının kendi kusurları olmadığını, doğuştan da gelmediğini anlatmak için bütün gücümüzü kullanmalıyız; bütün bunlar, büyük ölçüde, cinsel etkinliğin doğal akışını ve gelişmesini gençlerin ayak uyduramıyacakları bir kalıba sokan cinsel davranışla ilgili toplumsal yasaların sonucudurlar.

Cinsel sağlık açısından, erginlik sırasında uygulanan kendi kendini doyurmanın, cinsel birleşmeye oranla bir sürü eksikliği vardır. Gençleri cinsel arzularını kendilerine çevirmeye zorlar, doyuma ulaşmayı kolaylaştırır, bu da onların cinsel arkadaş arama güdüsünü zayıflatır, böyle bir eş bulabilmek üzere bedenini ve kafasını geliştirmesini önler. Cinsel sarılmanın önüne dikilen toplumsal engeller gözönünde bulundurulursa, özdoyumun uygulandığı dönem

çoğunlukla zararsız olduğu sınırın ötesinde uzaması, kızlı oğlanlı pek çok gencin yalnız oluşunun nedenidir. Gündüz kurulan düşlere dalıp gitme ve önemli toplumsal sorunlara ilgiyi yitirme kendi kendini doyurmaya bağlıdır; belki işin başında değil, ama özdoyum sürdükçe tehlike artmaktadır. Ayrıca, bir toplum cinsleri birbirinden ne denli ayrı tutuyorsa, en çok çekindiği şeyi kendi elleriyle yaratmakta, genç kızlarla oğlanların kendi cinsleri arasında birbirlerini karşılıklı özdoyuma ulaştırmasını körüklemektedir. Bir insan cinsel sarılmaya geçmeksizin özdoyumu aşırı ölçüde uzun tuttuğu zaman beliren başka bir sakınca vardır, onu da burada anmak zorundayız. Özdoyumdan yorgun düşen birçok genç, iç ya da dış nedenlerden (cinsel arzuların bastırılmasından, utangaçlıktan, çekingenlikten, parasızlıktan aşırı yoksulluktan) ötürü sevişmeyi beceremez. Eşcinsel etkinliği de ellerinin tersiyle itmişlerse, on yedi, on sekiz, on dokuz yaşında, başka bir deyişle cinsel yaşamlarının tam çiçeklenmeye başladığı sırada, cinsel etkinliği de cinsel düşünceleri de yavaş yavaş kaldırıp atarak tükenmektedirler. Bunun sonucu olarak, hem cinsel güçlerini, hem de sevişme sırasında algılanan duyumları bozarak, ilerki cinsel bozukluğa giden yolu hazırlamakta, çoğu kez coşkusal bozuklukların da temelini atmaktadırlar.

Cinsel danışma merkezlerinde rasıtladığımız sorunların büyük çoğunluğu (danışmaya gelen insanların yüzde sekseninde bu sorunlar vardır) çocukluktaki cinsel yaşamın bozukluklarına, erginlik döneminde cinsel etkinliğin yoke'dilmesine, erğinlik döneminde uzun ya da kısa süren bir özdoyumun ardından gelen uzun süreli cinsel perhize bağlanabilir.

Kısacası, cinsel yaşamlarını bugün etkileyen koşullar gözönünde bulundurulursa, erginlik döneminde uygulanacak özdoyumun gençler için en kolay çözüm yolu olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu dediğimiz belli bir sürenin ötesinde doğru olmaktan çıkar. Ayrıca, bütün gençlere uygulanamaz, çünkü pek çoğu cinsel sarılmaya çok daha erken

gereksinme duyar; kimileri, büyük bir olasılıkla çoğunluğu da özdoyumdan sorunlarına çözüm bulmakta yararlanamaz, çünkü çocukluklarında gördükleri cinsel baskıyla kendi kendilerini suçluluk duygusuna kapılmaksızın doyuramadıklarından, çoktan örselenmişlerdir. Dolayısıyla, birçok kimsenin sandığı gibi, kendi kendini doyurma gençlerin cinsel yaşamına kesin çözüm getirmez.

Cinsel Edim

Toplumumuzun cinsel kurallarının sevişmek isteyen gençlere nasıl engel olduğuna geçmezden önce, cinsel edim sırasında cinsel doyumun olağan koşullarda, örneğin anaerkil ilkel toplumlarda ve bizim ekinimizin (kültürümüzün) içersinde yaşayan kimi ender sağlıklı gençler arasında nasıl elde edildiğine bir göz atalım.

Gençlerin, eğer cinsel uyarılma ve düşünceleri kaldırıp atmamışlarsa, erginlik dönemine gelince becerebildikleri ve olağan koşullarda zorlandıkları cinsel edim, erkeklik örgeninin dikilmesi, dişilik örgeninin de uyarılmasıyla başlar. Daha önce değindiğimiz gibi, bu hazırlık evresi cinsel örgenlere daha fazla kanın akmasıyla atbaşı gider. Şimdi sağlıklı inanoğlunda cinsel edimin evrelerini gösteren yalın bir eğri çizmeye çalışalım (Çizim 1). Bedensel ve coşkusal gerilim belli bir düzeydedir. Cinsel edim başlamazdan önce, karşılıklı okşamalarla, öpüşmelerle, dokunmalarla, sıvazlamalarla, hiçbir aktöre kuralı konamayacak daha başka sevi oyunlarıyla gerilim arttırılır.

Sevişme ön oyunlara girişmeden başlamışsa, boygösteren cinsel uyarılma ancak bir ölçüde gelişir ve eşler sonradan doyumsuz kalırlar; bundan özellikle kızlar etkilenir. Dolayısıyla, soyunmadan, ortaya çıkan ilk fırsatta gerçekleştirilen sevişmenin ardından genellikle düşmanlık ve tiksinme duyguları gelir. Sevi oyununda meme uçlarının ve kulak memelerinin öpülmesi, dişilik örgenindeki küçük dudaklarla kamışcığın *usulca* okşanması kadınların uyarılmasını büyük ölçüde arttırır, doyumun tamamlanmasına yar-

dım eder — aslında, sağlıklı kişilere bunun söylenmesi bile gerekmez. Pek çok kadın erkeklik öğrenini okşamaktan kaçınır; buysa birçok çiftin cinsel uyumunu bozar. Burada bin bir türlü sevi oyununu sıralamak gereksiz. Kendilerini cinsel ketvurmalardan kurtarabilen kişiler karşılarındaki eşin ne arzuladığını kendiliklerinden bulabilirler. Cinsel beceriler kitaplardan öğrenilemez. Bilmeniz gereken tek şey, oyun arkadaşınıza zarar vermedikçe, onun daha büyük bir haz duymasına yardım ettikçe, hiçbir şeyin aktöredışı olmadığıdır.

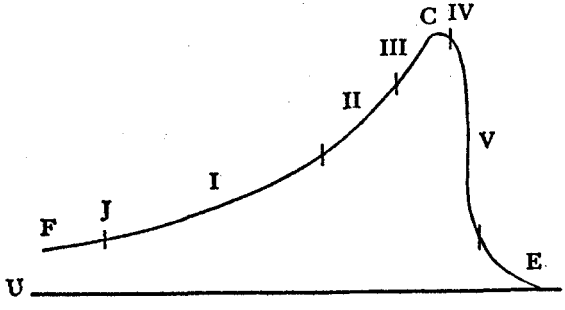

Çizim 1. Kadınla Erkek arasındaki sevişme sırasındaki Uyarılmayı gösteren eğri.

U uyarılmasız hâli gösteren çizgi
F ön-haz/ön-oyun
J cinsel kaynaşmanın başlaması
I uyarılmanın istemli denetlenişi
II uyarılmanın artışı ve istemdışı artış evresine geçiş
III ansızın, hızla doruğa çıkış
C doruk evresi
IV örgensel boşalma
V uyarılmanın düşmesi — gerilim'n gevşemesi
E kişi kendini bütünüyle rahatlamış duyumsayana dek uyarılmanın yavaş yavaş azalması.

Cinsel edim, erkeklik örgeninin usul usul dölyoluna sokulmasıyla başlar. Birinci evrede (I), eşler uyarılmayı karşılıklı olarak denetleyebilir, isteyerek arttırıp eksiltebilirler.

Erkeklik örgeninin gidiş gelişinin acı değil haz vermesi için, dölyolu kayganlaşır. Bu devinim ne denli yavaş ve çelebiceyse, bireyi sonunda doyuma götüren haz da o denli büyüktür. Bizim uygarlıkta, alışılmış sevişme konumu, kadının sırtüstü uzanıp bacaklarını açması, erkeğin de ağırlığını dizleriyle dirseklerine vererek onun üstüne çıkması biçimindedir. İlkel topluluklarda bu iş diz üstü çömelmiş olarak da yapılmıştır. Başka bir konumun benimsenmesi, örneğin kızların erkeğin üstüne ata biner gibi oturmaları, erkeğe arkalarını dönmeleri ya da yan yatmalarını engelleyecek hiçbir aktöre gerekçesi olamaz. Eşler buna razı olduktan ve her ikisine de doyum getirdikten sonra, insanlar sevişme konumlarını seçmekte özgürdürler. Eşler karşılıklı olarak leğen kemiklerini ileri geri oynatır, böylece bedenlerindeki genel gerilimi cinsel örgenleriyle birbirlerine aktarır, uyarılmayı belli bir yüksekliğe çıkarırlar. Bundan sonra artık uyarılma denetlenemez (II ve III). Eşlerin ikisi de sağlıklıysa, uyarılmanın kendilerini aşmak üzere olduğunu duyumsar, ondan sonra bunu ne önlemek isterler, ne de yapabilirler. Bunu izleyen doruk noktası, erkekte tohumların fışkırtılması, dişideyse erkeklik örgeninin bütünüyle kavranması biçiminde dışavurur. Eğride hızla yükselen (III), sonra ansızın düşmeye başlayan (IV, V) noktalar, doruğa çıkma evresini göstermektedir; ardından, yavaş yavaş yatışma evresi gelir (E). Demek ki, cinsel doruk, uyarılmanın, bilincin hafifçe gölgelendiği noktaya ansızın ulaşması olmaktadır. Bunun ardından, bir doyum ve rahatlama duyumu gelir. Cinsel birleşmenin bu son noktasında uyarılmanın kesilmesinin ya da aksamasının örneğin gebeliği önlemek üzere erkeklik örgeninin geri çekilmesinin (kesintili çiftleşme) ya da tam o sırada birilerinin gelip gelmediğini kollamanın eşlerin cinsel sağlıkları üzerinde olumsuz etki yapacağını anlamak son derece kolaydır.

Doyumdan sonra —eğer eşlerin ikisi de doruk noktasına birlikte ulaşırsa ya da eşlerden biri hemen öbürünün ardından «doyuma ererse» tadılan doyum eksiksiz demek-

tir— eşler kendilerinde bitkinlik değil tatlı bir yorgunluk, rahatlık ve dinginlik duyumsarlar. Her eş karşısındakine sevgi besler, ve koşullar elveriyorsa, derin, dingin bir uykuya dalarlar. Uyandıklarında kendilerini güçlenmiş, enerji dolu, mutlu duyumsarlar, kendilerine güvenleri artmıştır. Cinsel gerilim giderildikten sonra, insan artık cinsel gereksinmelerle dikkatini dağıtmaz, kendini özgürce işine verebilir. Doyurucu sevişme ayrıca bütün beden için önemlidir, çünkü kanın bütün dokularda güçlü dolaşımı enerji alışverişini güçlendirir. Cinsel perhizde yaşayan kişinin genellikle solgun, uçuk renkli görünüşüne oranla cinsel açıdan doyumlu kişinin dinç, sağlıklı görünüşünü açıklayan da budur.

Yukarıda üzerinde durduğumuz sevişmenin değişik evreleri kimilerine çok garip gelecektir. Pekçok kişi bu işin kendilerinde hiç de bu denli yumuşak ve dertsiz geçmediğini ayırdedecektir. Bunun neden böyle olduğunu, neden yumuşak geçmediğini, sözkonusu insanların neden her şeyi garip bulduklarını, günümüzde sevişmenin neden böylesine değişik olduğunu tartışacağız. Yukarıda betimlediğimiz aksamayan cinsel edim akışı bir düşlem ürünü değildir, ilkel toplumda yaşayan gençler arasında genel kuraldı, bizim ekin içinde yaşayan gençlerde de zaman zaman görülmektedir.

Sevişmeyi Aksatan Bozukluklar

Gençlerin sordukları sorular, çok az şeye cinsel aksaklıklar kadar ilgi duyduklarını ortaya koymaktadır; ve bu ilgileri yerindedir, çünkü bir sürü genç bu aksaklıkların acısını çekmektedir. Burada ele aldığımız şeyin bir eğitim sorunu, başka bir deyişle, en köklü yaşam sorunumuz olduğunu açıkça anlamamız çok önemlidir. Uzun sürerlerse birçok gencin yaşamını sürdürebilecek, ya da en azından işlerine ayak uyduramamalarına yolaçacak bu aksaklıkların kimisi, özyapılarını kavrayabilirsek, *erken evrelerde* ortadan kaldırılabilir; yok eğer kavrayamazsak, sürekli bo-

zukluklara dönüşebilir. Dolayısıyla, yerimizin darlığına karşın, belli başlı niteliklerini tartışmamız gerekir.

Genç kızlarla oğlanların acısını çektiği üç temel bozukluk türü vardır. Sözkonusu erkekse, bunlar şunlardır:

1. *Uygun olmayan ya da yetersiz dikilme, başka bir deyişle cinsel güçsüzlük.* Dokusal kökenli olan birkaç olayın dışında, bunun nedeni genellikle bilinçdışı sevişme korkusu ya da dişilik örgeninden utanmadır. Bilinç alanında bu korku ve çekinme cinsel aşağılık duygusu biçiminde dile gelir. Cinsel perhiz öğretisi, çoğunlukla, bozuk cinsel güce dayanır. Kişi cinsel sarılmayı aktöresel nedenlerden ötürü istemediğine inanır, oysa gerçekte sevişmekten korkmaktadır. Cinsel güçsüzlük çeken kişiye bir bilinçdışı kaygı gösterilerek sözkonusu bozukluk giderilebilir. Aslında cinsel güçsüzlüğün erken evrelerinde sorun çoğunlukla, cinsel uyarılmanın olağan akışını aksatan kaygıları doğuran, kişiye verilen eğitimin yarattığı karşı cinsten utanma duygusundan gelir. Delikanlı, bir kızla sevişmeye kalkıştığı zaman son derece çetin bir görevle yüz yüze bulunduğuna inandığı için, cinsel güçsüzlük beliriverir. Buysa korkusunu iyiden iyiye arttırır; oysa insan korkuyorsa, uyarılamaz. Genellikle, hem kıza hem kendisine güçsüz olmadığını göstermek için, delikanlı her şeye karşın sevişmeye kalkar, ve doğal olarak başarısızlığa uğrar. Kızlarsa, bu gibi durumlarda oğlanlara gülme eğilimi duyarlar, bu da delikanlının çekingenliğini ve güçsüzlüğünü arttırır. Eğer kendini bu duygunun altında ezilmeye bırakırsa, zamanla gerçekten cinsel işlevi aksar. Bu gibi filiz halindeki ketvurmalara başka yönlerden sağlıklı delikanlılarda sık sık rastlarız, ve eğer oğlan asıl yapması gereken şeyi, başka bir deyişle içinden gelmediği ya da korktuğu zaman sevişmeyi ısrarla yapmaya girişmiyorsa, giderilmeleri çoğunlukla kolaydır. Çok çabaladığı ya da korktuğu zaman, oğlan başka bir şey yapmadan sırtüstü yatıp beklerse ve kız bu duruma gülecek kadar sersem değilse —burada da verdiğimiz cinsel eğitim

kınanmalıdır, çünkü o, çoğunlukla cinsel etkinliği bir tutku işi saymaktadır— erkeklik örgeni, başka açılardan sağlıklı bir delikanlıda, er geç dikleşecektir.

Toplumun, hekimlerin ve Katolik Kilisesi'nin özdoyum karşısındaki tutumundan ötürü, gençlerin çoğu cinsel güçsüzlüklerinin buradan geldiğine inanmaktadır. Bu doğru değildir. Rahatsızlık içinde yapılmayan, doyum getiren kendi kendini okşama kimseyi cinsel güçsüzlüğe götürmez. Sorun hep benimsediğimiz aktöreler, verdiğimiz cinsel eğitim yüzünden özdoyuma bulaşan suçluluk duyguları ile kaygılara bağlıdır; bunlarsa cinsel çekingenliği arttırmakta, cinsel güçsüzlük sorunlarının yeşereceği toprağı oluşturmaktadır. Bu sorunlarla başa çıkabilmenin en iyi yolu, dikilmenin uygun koşullarda kolayca oluşacağı, kaygının azalacağı âna dek beklemektir. Delikanlı sevişmeden haz duyduğu an, düzenli birleşmelerle cinsel gücü artar. Erken dönemlerdeki hafif ketvurmalar üzerinde hiçbir şeyin işleri zorlama ya da umutsuzluk kadar tehlikeli olamayacağını bir kez daha belirtelim. İnsanlar gençlerin bu sorunları konusunda bir şeyler yapabilselerdi, sözünü ettiğimiz nedenlerle kimse canına kıymazdı, yeryüzünde mutsuzluk kalmazdı, ve filizlenen ketvurmalar insanların tam anlamıyla güçsüz kaldıkları evreye dek uzamazlardı.

Çoğu olayda, kökleri derinlerde coşkusal bozukluklar görülür. Bununla birlikte, cinsel yönden hastalanmış insanların çoğunu iyileştirecek kolaylıklar var elimizde. Ayrıca, hekimler üniversitelerimizde cinsellik konusunda ya çok az bilgi edinmiştir, ya da hiç edinmemiştir. Dolayısıyla, bir sorunla karşılaşınca ya ne yapacaklarını bilememekte ya da yanlış işler yapmaktadırlar. Bozuk cinsel güç konusunda kınanması gereken, küçük çocuklarını kendi kendilerini okşarken yakalayan, kuşkusuz hemen pireyi deve yapan, pipinin kesilmesi, ellerin bağlanması, İblis'ten ve elbette her şeyi gören Tanrı'dan dem vuran bilgisiz ana-babalarla başlayan baskıcı cinsel eğitimdir. Bu, çocuğun ileriki cinsel gücüyle cinsel sağlığına indirilen ilk ciddi yumruktur.

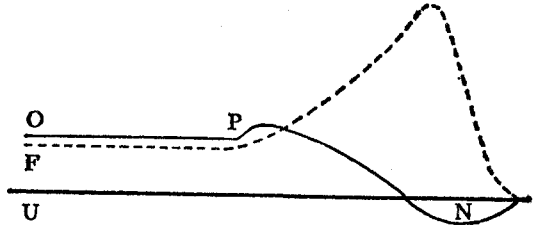

Çizim 2. Erken Boşalmayı Gösteren Eğri.

Kesikli çizgi: olağan uyarılma
U uyarılmasız durumu gösteren çizgi
F ön-haz
O aşırı uyarılma (bunu çoğunlukla sevişme korkusu yaratır)
P kamışın dölyoluna girmesi; az sonra tohum fışkıracaktır; uyarılma artamaz, doyum tamamlanamaz.
N fışkırmayı izleyen tatsızlık.

2. *Erken boşalma.* Bu durumda delikanlı sevişme sırasında tohum fışkırtmasını belli bir süre (beş altı dakika) denetleyemez, ya dölyoluna girmezden ya da hemen sonra «boşalır». Erken boşalma, Çizim 2'de açıkça görüldüğü üzere, cinsel gerilimin bütünüyle giderilmesini önler. Cinsel uyarılmanın üreme örgenlerinde toplanmasına vakit kalmaz; dolayısıyla, varolan uyarılma bütünüyle boşaltılamaz. Erken boşalmanın başka bir sonucu da, kuşkusuz, genç kızın elinden doyuma erme olanağının alınmasıdır. Bu da, insanların cinsel yaşamının çocukluk sırasında baskı altında tutulmasının ve cinsel kaygıya yolaçılmasının doğurduğu başka bir bozukluktur. Çoğunlukla sorunu doğru davranışla ortadan kaldırmak son derece kolaydır. Genellikle, erken boşalma, sevişmeye hastalıklı bir telaşla girişmenin sonucudur, bu da yakalanma korkusuna, önceden aşırı derecede uyarılmış olmaya ya da fazla giyimli olmaya dayanır. Erken boşalma, çoğu kez, yeterince sık sevişememenin sonucudur. Bundan ötürü, sorun, sevişme sırasında hiç acele etmeyip tersine usul usul ve dikkatli dav-

ranmakla, tepeden tırnağa giyimli olmayıp soyunmakla, sarılma öncesinde aşırı ölçüde uyarılmamaya çalışarak, yeterince sık sevişmekle ortadan kaldırılabilir. Gençler bu noktada haklı olarak böyle öğütler vermenin güzel olduğunu, ama giysisiz ve rahatsız edilmeden sevişebilmek için hiç fırsat bulamadıklarını; yaşamaya zorlandıkları koşullarda, cinsel gereksinmelerini hiç yoktansa böyle karşılayabildiklerini söyleyebilirler. Gençler bu yanıtı verdiklerinde, bizim öteden beri söyleyegeldiğimiz şeyi, başka bir deyişle doyurucu bir cinsel yaşam sürebilmek için verilecek kavganın ancak toplumsal eşitsizliklere ve cinsel gericiliğe karşı açılacak savaşla birarada başarıya ulaşabileceğini kabul etmiş olurlar. Biz ayrıca gençler için, yalnız gebelikten korunma araç gereçlerini değil, toplumsal ve cinsel konularda temiz bir eğitim edinebilecekleri cinsel danışma merkezleri de açmak istiyoruz. Saldırganlıklarıyla zihinsel uyanıklıklarını artırmak için bu gereklidir; bunlarsa cinsel sorunlarla maddesel isteklerden çok daha fazla aşındırılmaktadır.

3. *Doyuma ulaşma yeteneğinin bozulması.* Bir gencin erkeklik örgeninin dikilme yeteneği bozulmuşsa ya da erken boşalma rahatsızlığı çekiyorsa, doyuma ermesi de bozulmuş demektir. Bununla birlikte, delikanlı temel olarak sağlıklıdır, yalnızca son-haz evresinde gerilimini gidermeyi beceremememektedir. Bu beceriksizlik her şeyden önce, genci kendini bütünüyle bırakmaktan alıkoyan çağdaş yetiştirme yöntemlerinin sonucu olan ketvurmalardan gelmektedir. Gençlerin birbirlerine sarıldıkları koşullara da bağlıdır. Sevişme tepeden tırnağa giyimli yapıldığı, başkalarının gözü önünde ya da sürekli yakalanma korkusu içinde gerçekleştirildiği zaman, cinsel gerilimi giderip doyuma ermek kesinlikle olanaksızdır. Ayrıca, bir bakıma iç sorunlardan ve toplumsal yoksulluklarından dolayı, gençler çoğu kez karşılıklı cinsel uyumun gelişeceği noktaya dek arkadaşlık edemezler. Gençler, tam cinsel açıdan çekici olmaya başladıkları an sık sık eş değiştirirler; bu

olguya aktöresel açıdan değil, hekimlik açısından bakmamız gerekir. Sürekli eş değiştirme cinsel uyumu olanaksızlaştırır, bu da sevişme sırasında tensel haz ve sevgi arzularının tam anlamıyla doyurulmasını engeller. Bu dediğimiz şu eski sonsuza dek eşine bağlı kalma ve eş değiştirmeye çatık kaşla bakma kavramını desteklediğimiz biçiminde anlaşılmamalıdır. Gerçekte, böyle bir tutumun olanaksızlığına inanıyoruz. Bununla birlikte, bu etkinliği yargılayıp yorumlamamıza izin verecek bir sürü değişik ölçüt bulunduğundan, her eş degiştirmeyi bir tutmamalıyız.

Çoğunlukla, bir genç kız ya da oğlan, kendine uygun eşi bulmazdan önce, şununla bununla yatacak, sağa sola bakacak, elindekinden daha çoğunu isteyecektir. Bunu ayıplamak gerekmez, çünkü her ne kadar «insanlar yüzde doksan dokuz her şeyi gözü kapalı alsalar» da, kişinin doğru kimseyi görür görmez tanıması inancı, insanın tensel bilgiyi başkasıyla edinmezden önce Tanrı'nın kutsal tapınağında kendini sonsuza dek eşine bağlamasını salık veren kilise görüşünden başka bir şey değildir.

Cinsel uyum kurulamadığı ya da bozulduğu zaman, ya da başka biriyle ciddî bir ilişki başladığında eş degiştirmek zorunludur. Bu değiştirme genellikle ilgili kişiye az çok acı verir elbet. Ama önceki eş ne denli sağlıklıysa, o denli erken bu ayrılığın altından kalkar. Buna karşılık, yetiştirme ve alışkılardan ötürü, günümüz kızlarında özellikle görüldüğü üzere, eşlerden biri öbürüne ne kadar çok bağlıysa, o kadar çok acı çeker. Dolayısıyla, ilerki ayrılık bireylerden biri için korkunç yıkım olacaksa, en iyisi elbette cinsel ilişkiye girmemektir.

Gençlik döneminde tinsel gelişmenin gidişi ve durumu öylesine hızlı değişir ki, zamanla, eşlerin birbirinden ayrılmasını gerektiren sorunlar ortaya çıkar. Eş degiştirmenin bir de hastalıklı nedenleri vardır: bir eşle belli sürenin ötesinde birlikte kalamama; hiçbir biçimde doyuma erememe; baskı altına alınıp bastırılmış eşcinsellik —bu, karşı cinsten biriyle ilişki kurulmasını ya da ilişkinin derin-

leştirilmesini önler. Eşler kimi zaman övünme arzusuyla sık sık değiştirilir («şu kadar kız ya da oğlan *tavlamalıyım*»). Bu tutum yalnız onu takınan kişiye değil, bütün ilgili insanlara zarar verir. Örneğin, bir oğlan kızın birini bırakıp öbürüyle yatıyorsa, kızların hepsi acı çeker. Böyle davranan delikanlı genellikle cinsel açıdan hastadır. Bir genç kızın, sırf tutkuyla ya da güç arzusuyla, bir sürü oğlanı bile bile çevresine toplaması, onlarla kedinin fareyle oynaması gibi oynaması, hiçbirini ciddiye almaması, hiçbirinin cinsel arkadaşı olmaksızın yalnız hepsini mıncıklamaktan hoşlanması da içinde bulunduğumuz hastalıklı cinsel koşulların bir belirtisidir. aynı derecede sağlıksız ve zararlıdır. Bu gibi durumlarda kızda da bir bozukluk vardır hep; sevginin yerini egemen olma arzusu almıştır.

Bir insanın kendine uygun eşi bulabilmesi için şununla bununla yatması gerektiğini söylüyorsak, bunun bir kuram hâline getirilmemesi gerekir. Cinsel açıdan bütünüyle gelişmiş bir kız ya da oğlan, daha başından bir kızın ya da oğlanın kendilerine uyup uymadığını söyleyebilirler. Bu arada kötü seçimler de olabilir elbet. Cinsel uyum ve doyumun bağlı bulunduğu o kadar çok etken vardır ki, bunların hepsini, yâni karşılıklı arkadaşlığı geliştirme yeteneğini, mizacı, ortak çıkarları, cinsel gereksinmelerin tartımını (ritmini) tâ başından yüzde yüz belirlemek olanaksızdır. Ayrıca, cinsel eğitimimiz çocukluktan başlayarak cinsel etkinliği sakatlayarak sözkonusu etkenleri öylesine karmaşıklaştırmıştır ki, andığımız sorunlar son derece yaygındır ve düzenli, dingin, doyumlu cinsel yaşam ayrıkotu durumundadır.

Gençlerin cinsel ilgilerini, büyük önem verdiğimiz gelecekteki büyük ödevleriyle uyumlu kılmak istiyorsak, genç insanların düzenli ve doyumlu bir cinsel yaşam sürebilmeleri gerekir. Ancak bu eşine bağlılık yemini ederek ya da önüne gelenle yatarak elde edilemez. Bakın bir kez daha belirtelim, biz burada hiçbir zaman başarıya ulaşamayacak birtakım aktöresel ilkeler yerleştirmek niyetinde

değiliz, ve pek çok insanın görüşünün tersine, zaman zaman «çizginin dışına taşıyorlar» diye hop oturup hop kalkmamak, hele hele gençleri ölüm cezasına çarptırmamak gerektiğini savunuyoruz. Sonsuza dek eşine bağlı kalma ilkesine uyarak yaşayabilecek olanı da ne kınarız, ne de küçük görürüz. Bakın bir daha yineleyelim: Bizim biricik görevimiz, gençlerin yaratıcı güdülerini ve yalansız yaşama isteklerini bütünüyle geliştirebilmek için olanca gücümüzü ve yiğitliğimizi biraraya getirmek olmalıdır, ve bu savaşı mutlaka kesin yengiyle bitirmeliyiz. Cinsel yaşamla

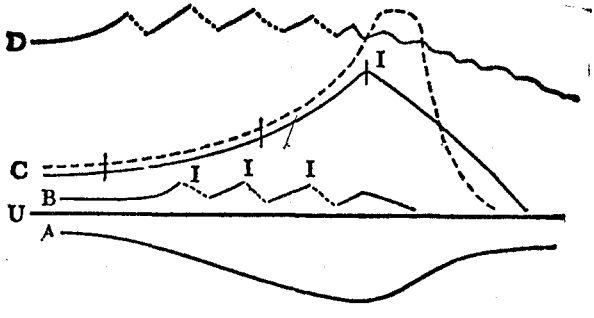

Çizim 3. Kadınlardaki Cinsel Bozuklukları Gösteren Eğriler

Kesik çizgili eğri: olağan duyumlar

U uyarılmasız durumu gösteren eğri,

A dölyolunda hiçbir duyumun bulunmayışı ve sevişme sırasında tatsızlık (acı, tiksinti); cinsel edim, haz yerine, tatsızlık kaynağıdır,

B uygun olmayan duyarlılık; ketvurmalardan (I) ötürü, uyarılma artamaz; hiçbir zaman doyuma erilemez,

C sevişmenin başında olağan duyarlılık; ketvurmalar (I) tam doruk noktasına erişileceği zaman kendini göstermekte; eğer varsa, son haz yetersiz biçimde yaşanmakta,

D erkek düşkünlüğü hâlinde, aksak cinsel etkinlik; daha başından, uyarılma olağanın üstünde ama ne artabiliyor, ne eksiliyor; giderek, sevişme sonrasında cinsel uyarılma baştakinden daha güçlü.

ilgili sorunlar karşısında, bütün yapabileceğimiz gençlerin güçlüklerini çözebilmek için birbirimize yardım etmektir.

Kızlarla oğlanlarda, aynı nedenlerle, birtakım bozukluklara rastlarız; Çizim 3'te göstermeye çalışacağımız üzere, oğlanlardaki bozukluklar biraz daha ciddidir. Burada bir genç kızın aksatılmamış, tam doyum getiren cinsel uyarılmasını gösteren kesik çizgili eğriyi ve değişik işlev bozukluklarını semgeleyen öbür dört eğriyi görüyoruz.

1. *Tam bir cinsel duygu eksikliği, soğukluk.* Bu, genellikle kızlarda, cinsel edim sırasında bedensel acı ya da hatırı sayılır tatsızlık duygusuyla atbaşı gider. Bu durum A eğrisiyle gösterilmiştir. Bu gibi kızlar cinsel edim sırasında doyuma erememek bir yana, dahası, bundan kaçınır, düşündüklerinde hasta olurlar. Cinsel etkinlikleri bilinçdışı bir korku ya da erkeği itme arzusunun baskısı altındadır, ve çoğunlukla altında eşcinsel ya da erkeksi eğilimler yatar. Bununla birlikte, çoğu kez, eğer oğlan cinsel açıdan güçlüyse ve sevişme sırasında genç kızın cinselliğini uyandırmayı başarabiliyorsa, er geç ortadan kalkacak kadar yüzeysel bir bozukluktur. Bu gibi kızların içinde, dölyolu duyumundan yoksun, ama kamışçığı (klitorisi) aşırı duyarlı pek çok birey vardır. Dıştan bakıldığında, genellikle çok arzulu gibi davranırlar, ama gerçekte sevişmekten korkar ve kaçınırlar.

2. B eğrisi, *uygun olmayan dölyolu doyumu*'nu gösteriyor. Genç kız sevişme sırasında bir ölçüde haz duysa da, doyuma eremez.

3. C eğrisi, genç kızın başlangıçta olağan duyumlar tattığı, ama doyuma ermezden *önce* bunların uçup gittiği özel durumu gösteriyor. Bu, genellikle, doruk noktasından önce ansızın artan ve bilinci bir ölçüde karartan uyarılmanın verdiği korkudan gelmektedir. Pek çok kızda bu korku sevişme süreci içersinde başlarına korkunç bir şeyin gelebileceği inancı biçiminde kendini göstermektedir. Dolayısıyla, bu tür kızlar hazzı bir noktaya dek tatmakta, ama edime özgü, olağan gerginlik giderilmesine ulaşamamaktadırlar. B ve C eğrilerinde gösterilen bozuklukların ikisi

de hekim sağaltımı gerektirir; ya da, eğer oğlan kıza büyük bir saygı gösterirse, beceriyle, usulca yanaşırsa zamanla eriyip gidebilir. Burada, sözü geçen aksaklıkları dölyolu kasılması (vaginismus) biçiminde yorumlama eğilimlerine karşı ciddi bir uyarıda bulunmak zorundayız; dölyolu kasılması, genç kızın erkeklik örgeninin içeri girmesine karşı devinimsel yoldan gösterdiği koruyucu yarı-tepkeyi dile getirmektedir. Genç kızın yüreğinde sevişmeye karşı hep büyük bir korku gizlidir. Zaman zaman başvurulan dölyolu ağzının genişletilmesi gibi eylemler yardımcı olmak şöyle dursun, kendisi de acı verdiğinden, genç kızın cinsel kaygısını arttırır.

4. D eğrisi şu bozukluğu dile getirir: Genç kız aşırı derecede uyarılmıştır ve sevişmeden büyük bir haz duyacağa benzemektedir. Oysa durum hiç de böyle değildir. O yalnızca gevşeme noktasına dek çıkamayacak ya da doyumla azalamayacak bir uyarılma düzeyindedir. Bu gibi kızlar hep mutsuzdurlar ve büyük acı çekerler, çünkü sürekli cinsel uyarılma halinde yaşamaktadırlar. Deyim yerindeyse, hep «erkek delisi»dirler, ve delikanlıların cinsel yaşamında büyük çatlaklara yolaçarlar, çünkü yeterince çekici her gencin ardına düserler. Bu kızları kınamamalı ya da küçük görmemeliyiz, çünkü onlar son derece karmaşık, işkenceli bir cinsel eğitimin kurbanıdırlar ve yoğun hekim bakımına gereksinmeleri vardır. Cinsel bozuklukları giderilince, yeniden doyuma erebilirler ve erkek düşkünlükleri hemen yokolur. Bu, ya bir sağaltım sonucu, ya özel bir cinsel deneyimle ya da çocuk doğurarak olabilir. Böyle kadınları kınayanın kendisi çarpıktır, aktörecidir. Bir küme ya da örgütü rahatsız ediyorlarsa, gidip kendileriyle dostça konuşulması ve onlara yardım edilmesi gerekir.

Cinsel bozukluklar kızlarla kadınlarda oğlanlarla erkeklerden daha yaygındır. Bu, bizim toplumda kadınların çocukluktan başlayarak erkeklere oranla çok daha fazla baskı altında tutuluşuyla, onlardan daha sıkı bir cinsel eğitim alışıyla bağlantılıdır.

Cinsel İlişkiyle Bulaşan Hastalıklar ve Bunlardan Korunma

Cinsel ilişkiyle geçen hastalıklar bulaşıcıdır. Onlarla öbür bulaşıcı hastalıklar arasındaki biricik ayrım, bunların kolay kolay başkasına geçmemesidir. Örneğin, verem ya da grip öksürükle geçerken, ancak sevişme kadar yakın ilişkiyi gerektirirler. Bu tür hastalıkların en tehlikelisi olan frengi, öpüşmeyle de bulaşır.

En yaygın üreme örgeni hastalığı belsoğukluğudur. Hastalığı kaptıktan üç ya da on beş gün sonra, erkek sidik yollarında bir kaşınma, işeme sırasında bir yanma duymaya başlar, ve irinli bir akıntı başlar. Kadında akıntı daha koyudur ve su dökme zorlaşır. Bununla birlikte, hastalık belirtileri önemsenmeye değmeyecek kadar az ya da hiç olmayabilir. Her ne kadar belsoğukluğu zararsızsa ve üçle altı haftada geçirilebilirse de,[1] hemen ele alınmazsa birtakım karmaşık durumlara yolaçabilir: sidik torbasıyla buna bağlı bezler mikrop kapabilir, gerek tohum yolları, gerek fallopian boruları hastalanabilir. Tohum ve fallop borularında yangı (iltihap) belirmesi, bunların kapanmasına, ve çoğu kez görüldüğü üzere iki yanlı olursa, kısırlığa yolaçar. Leğen kemiği bölgesindeki örgenlerin belsoğukluğundan ötürü yangılı olması birçok kadın rahatsızlıklarını da doğurur.

İkinci hastalık, mikrop kapmadan iki üç gün sonra beliren, genellikle zararsız geçen yumuşak yenik'tir (frengi yeniğidir). Genellikle birkaç irinli yüzeysel yara belirir, eğer doğru sağaltım uygulanırsa, birkaç gün içinde silinip gider[2]. Bu hastalığın tatsız bir uzantısı, zaman zaman, kasık bezinde sancılı yangının belirmesidir; köpek memesi

---

1) Bugün, dirimkıranların (antiblotiklerin) kullanılmasıyla, iyileştirme daha hızlı ve etkili olmakta, buna karşılık bedende daha dirençgen bir yangının ortaya çıkmasıyla başka bir sorun doğmaktadır. **Yay.**

2) Bugün en uygun ilâç sülfamidlerdir. **Yay.**

adıyla bilinen bu bez irin toplayabilir, o zaman emme yoluyla boşaltılması gerekir.

Yumuşak yenik sert yenikle birlikte ortaya çıkıp başlangıçta onu gizleyebilir. Öyle değilse, sert yenik mikrop kapmadan iki üç hafta sonra ortaya çıkar, frenginin başlangıcını oluşturur. Zonklamalı sancı bitiminde kendini gösterir, gittikçe şiddetlenip artar. Sağaltım (tedavi) hemen hastalığın bulunmasından sonra ya da ilk altı hafta içinde başlatılırsa, hastalık etkeni ortadan kaldırılır. Frengi yeniğinin kendisi de sağaltıma gerek kalmadan iyileşir; ama deri dökme başlayıp hem kana, hem bütün bedene sarmal bakteri (spirochete) yayılmışsa, birkaç yıl sonra bile urlara ya da sinir dengesinde (beyinde ve omur ilikte) ciddi örselenmelere yolaçabilir. Bu sonuncu rahatsızlık eskiden sıtma nöbetiyle iyileştiriliyordu, ama bugün sağaltım penisilinle (ya da penisiline duyarlı kişilerde başka dirimkıranlarla) yapılmaktadır[1].

Cinsel ilişkiyle bulaşan hastalıklardan korunma sözkonusu olduğuna göre, anımsanacak en önemli nokta, az tanıdığınız kişilerle cinsel ilişkiye girmemektir. Mikrop kapmış biriyle ilişki kurulduğu belirtisi varsa, hemen sağaltıma başlanması gerekir. Üreme örgenlerinde bir akıntı ya da sancı saptayanın hemen hekime koşması özellikle önem taşır. Bunun zararsız bir yangı mı, henüz başlayan bir belsoğukluğu mu, bir sıyrık mı yoksa bir frengi yeniği mi olduğunu ancak uzman hekim ya da uzman hekimin yönettiği bir danışma merkezi karar verebilir. Gerek yeni başlayan belsoğukluğu, gerek şiddetli frengi yeniği sağaltım zamanında başlamışsa daha tomurcukken ortadan kaldırılabilir; ama siz, özellikle belsoğukluğunda, sakın beklemeyin.

---

1) Frenginin daha sonraki evrelerinin boygöstermesi, yukarıda anılan sağaltıma bile gerek kalmaksızın ortadan kalkmıştır, çünkü şimdi artık dirimkıranlar başka hastalıklar için de yaygın biçimde kullanılmaktadır. **Yay.**

Cinsel ilişkiyle bulaşan hastalıklar başkalarına kötülükten değil, yalnızca dikkatsizlik ve bilgisizlikten geçirilmektedir. Sevişme sırasında, bulaştırıcı kişi kendisinin bulaştırıcı olduğunu bilmemektedir. Ayrıca, insanın kendisinde hastalık belirtisi ortaya çıkmadan önce mikrobu başka birine bulaştırması olasılığı da vardır. Dolayısıyla, adını ve oturduğu yeri bilmediğiniz kimseyle cinsel ilişki kurmayın.

Gençleri cinsel hastalıkların özyapısı ve bunlardan korunma yolları konusunda eğitmek son derece önemlidir; ancak, bu alandaki doğru eğitim, dünya istediğimiz yönde değişmedikçe kendini gösteremeyecektir. Cinsel hastalıklar konusunda insanları şimdiki gibi eğitmek halk için büyük bir tehlikedir, çünkü insanların kafalarını genel bir cinsel etkinlik korkusuyla doldurmakta, onları uçkuru bağlı yaşamaya zorlamakta, sayısız merak hastalığına ve kaygıya yolaçmaktadır.

Cinsel Yaşamın Doyum Aracılığıyla Kendi Kendine Düzene Konması

Bugün dünyanın dört bir yanında insanlar cinsel bataklığı, cinsel yoksulluğu, başkasının ya da kendi canına kıymaları, cinsel sorunların yarattığı hüzün ve mutsuzluğu ortadan kaldırmak için kafa patlatmakta. Durmadan yeni aktöre reçeteleri yazılmakta; durmadan sorumluluk vaızı çekilmekte; birçok genç cinsel suçtan yargılanıp zindana tıkılmakta; bununla birlikte, en yalın olgu, başka bir deyişle insanların cinsel yaşamına ketvuruldukça, cinsel suçların, çekilen büyük acının ve yoksulluğun ortadan kalkmayacağı anlaşılmamaktadır. Daha sonra bunca üzüntüye yolaçan cinsel baskının nedenlerine eğileceğiz, ama şimdiden gözümüzün önünde durana parmak basabiliriz: açlıktan ölmek üzere olan nasıl hırsızlık yapabilirse, gereksinmeleri karşılanan da hırsızlıktan o kadar uzak durur. İlkel insan topluluklarında hırsızlığı anlatacak sözcük yoktur; bilinmeyen bir kavramdır bu. Hırsızlıkla çalma sırasında cana kıyma, yeryüzünde açlık ve baskı belirene

dek görülmemiştir; aynı şey cinsel suçlar için de geçerlidir. Doyurucu, bozulmamış cinsel yaşam süren ilkel topluluklarda ne cinsel suç vardır, ne cinsel sapıklık, ne de kadınla erkek arasında cinsel kabalık; onların toplumunda böyle bir şey gerekmediğinden, zorla birine sahip olma da yoktur. O toplumlarda soluk benizli, cinsel perhizde yaşayan gençlerle durmadan onu bunu çekiştiren, çocuklarını döven kadınlar bulunmadığı için, cinsel etkinlikleri herhangi bir papazın tüylerini diken diken edebilecek, yüreğini ağzına getirebilecek bir olağanlık ve düzen içersinde akıp gitmektedir. Onlar insan bedenini sevmekte, cinsel etkinliklerinden haz duymaktadırlar. Genç bir kızla oğlanın neden cinsel yaşamlarının tadını çıkarmaması gerektiğine akıl erdirememektedirler. Ama yaşamları, onlara sömürü, içki ve frengi eşliğinde «uygarlık» getiren Kilise'nin ve ikiyüzlü, çileci aktöre bataklığının saldırısına uğrayınca bizim yoksullukların aynısını çekmeye başladılar. «Aktöreli» yaşamlar sürmeye, başka bir deyişle cinsel etkinliklerini bastırmaya, dolayısıyla gün geçtikçe, cinsel baskının sonucu olan, korkunç bir cinsel sıkıntıya düşmeye başladılar. Ve o andan sonra, cinsel açıdan tehlikeli oldular; eşin canına kıymalar, cinsel hastalıklar, cinsel suçlar bir bir boygösterdi. Eskiden böyle bir şey gerekmediği için cinsel suç işlemezken, içlerinde beliren şiddetli cinsel arzu onları böyle davranmaya zorladığı için, her türlü suçu işlemeye giriştiler.

Şurası kesin bir olgudur: *ancak doyuma eremeyen, cinsel yaşamı kösteklenmiş ve sarsılmış, kafası aktöresel ketvurmalarla dolu kişi cinsel açıdan tehlikeli olur; buna karşılık, cinsel açıdan doyumlu ve sağlıklı kişi, kaç kişiyle ve nasıl ilişki kurarsa kursun, toplumsal yaşayış için tehlike yaratmaz.* Bunu kendi yaşantımıza bakarak da saptayabiliriz. Cinsel açıdan doyumlu, sağlıklı bir erginin, şehvetini doyurmak üzere küçük çocukları tavladığını, giderek öldürdükten sonra cansız cesetlerine saldırdığını kim gördü acaba? Aramızdan kim, sağlıklı erkek ya da deli-

kanlıların, özel cinsel yoksunluk dönemleri dışında, kadınlara saldırdıklarını, genelevlere gittiklerini biliyor? Cinselliği dolu dolu gelişmiş, cinsel doyumun sağlık ve esenlik açısından taşıdığı anlamı bilen bir kızın ya da kadının, önüne çıkan ilk erkeğin kollarına atıldığını kim gördü aramızda? Hiçbirimiz, çünkü olmaz böyle şey. Cinsel doyum, düzenli cinsel gerilim giderilmesi, tüketici olmayacak çalışmayla el ele verdi mi, kişinin cinsel yaşamını kendiliğinden düzene koyar. İnsana haz veren, doğal bir cinsel yaşamın gerektirdiği koşullar yerine getirilebilir mi? Getirilebilir:

1. İşimizi, bu işten alacağımız doğal haz temeli üzerinde örgütleyip düzene koyarsak.

2. Sağlıklı ve doğal bir yaşam için gerekli önkoşulları yaratır, aramızdaki ikiyüzlülüğü yokeder, herkese uygun bir yuva sağlar, toplumun yaşlı bireylerinde gençlerin yaşamdan bekledikleri konusunda belli bir anlayış yaratıp onlara kendi gençliklerini anımsatırsak, ayrıca, çalışmayla usa yakın, mutlu bir biçimde geçirilecek boş zamanlar arasında doğal bir ilişki kurabilirsek; kısacası, öteden beri üzerinde düşünüp konuştuğumuz şeyleri artık yürürlüğe koyabilirsek.

3. Kendimizi doğuştan getirdiğimiz sınırlardan kurtarabilirsek. Bu, artık sevişmeyi kakasını etmek kadar değersiz bir edim saymamak, içimizdeki doymak bilmez arzu ve şehvetin yerine doğal sevgi arzusunu geçirmek demektir. O zaman cinsel amaçlarla çocukların öldürülmesi, cinsel suçlar, adam kaçırmalar sona erecektir.

Cinsel Perhiz ve İşte Üretkenlik

Cinselbilimcilerle araştırmacıların, gençliğin cinsel sorunlarını ele alırken, gençlerin birbirleriyle cinsel ilişki kurmasına karşıçıkarken öne sürdükleri savların en önemlisi, gençlerden uçkuru bağlı yaşamalarını istemelerine yolaçanı, sevişmenin, onların terimleriyle söylersek, gençlerin «ekinsel» başarılarıyla öbür alanlardaki başarılarını

köstekleyeceği inancıdır. Gençlerin cinsel açıdan birbirlerine yakınlaşmalarına karşıçıkan bu insanların tutumu aşağı yukarı şöyle özetlenebilir: % 100 cinsel enerjiniz var. Bu cinsel enerji başka yöne çevrilebilir ve cinsel olmayan başka amaçlar için kullanılabilir. Bunun % 10'unu işinize harcarsanız, yeterlidir. % 30'unu harcarsanız, daha iyidir; % 60, daha da iyidir; ama iyinin de iyisi, bu enerjinin % 100'ünü işinizde kullanmanızdır, çünkü o zaman yalnız içtepilerinize kapılarak yaşamamakla kalmayacak, ayrıca gençlerin bugün cinsel etkinliğe giriştiklerinde karşılaştıkları sorunlardan da kurtulmuş olacaksınız. Bu, bütün cinsel enerjiyi başka yöne çeviren, başka işlerde kullanmayı amaçlayan «% 100'lük konum» her şeyden önce olgusal açıdan yanlıştır; ikinci olarak, aktörecidir, çünkü bu görüşü benimseyecek kişiler sorunun yanıtından nesnel olarak kaçmış olurlar. İşin gerçeği, gençlerin en büyük sorunlarının cinsel edimin eğitimce boğazlanmasından ve toplumumuzda yürürlüğe konmuş bütün o cinsel kurallardan ileri geldiğidir: ayrıca, uygulanamayacak davranışlar önermekle hiçbir şey çözülemez. Kendimizi kandırmayalım! Şu özel görüş hiçbir zaman bütünüyle kabul edilmemiştir, bundan sonra da edilemeyecektir. İnsanın bu görüşü benimsemesi için hiçbir neden yoktur. Öne sürülen kanıt özellikle yanlıştır, çünkü cinsel ilgiler bir süre (kısa bir süre, ama çok kısa bir süre) bütünüyle askıya alınsa bile, enerjinin bu zaman diliminin ötesinde bütünüyle başka, daha yüce amaçlara kaydırılması son derece zararlıdır. *Yüceltme fazla uzarsa, gençlerin çalışma yeteneklerinin körüklenmesi, cinsellikdışı, toplumsal, bilimsel ilgilerinin desteklenmesi geri teper, baskı altına alınmış cinsel ilgiler işi aksatmaya başlar.* Bu yüzden, gelin şimdi çok daha doğru olduğunu kanıtlayabileceğimiz bir görüş ortaya atalım. Cinsel enerjiyle cinsel gerilim belli oranda işe, toplumsal ve bilimsel ilgiye çevrilebilir, ama bu noktanın ötesinde cinsel doyuma ketvurulması çalışma yeteneğini aksatır. Bunun türlü nedenleri vardır:

Bir insanın, cinsel arzuları bastıran, cinsel enerjiyi yutan önemli bir işe bir süre kendini vermesinden sonra, yüceltme süresi pek çok gençte sarsılmaya başlar, ve bilinçdışı ya da bilinçli cinsel düşler su yüzüne çıkmak üzere kişiyi zorlar. Deneyler, bunları dizginleyebilmek için gittikçe artan oranda enerji gerekeceğinden, bilinçdışı cinsel düşlerin çalışma yeteneğini her geçen gün biraz daha aksattığını ortaya koymuştur. Sözkonusu çalışma yeteneği yitimi yapılan işe dikkat edememe (gündüz kurulan düşler), dikkatini bir noktada toplayamama, gençlerin deyimiyle «zayıf bellek», gevşeklik, sinirlilik, yorgunluk biçiminde kendini gösterir. *Yüceltilemeyen, ille de doyum isteyen cinsel ilgiler çalışmayı aksatır.* Bu aksaklığı gidermek üzere kendini bütün gücüyle işine vermeye çalışan genç kendini toparlamaya çalıştıkça özüne yönelik suçlaması artar, kendini toparlaması gittikçe zorlaşır. Kurduğu düşler ve imgelem oyunları onu müthiş rahatsız eder, bunları denetleyemez, bütün gücüyle çabalasa bile, ancak belli bir süre üstelerinden gelebilir. Cinsel danışma merkezlerinde edindiğimiz kılgısal deneyimler, genç ya kendini doyuracak ya da karşı cinsten biriyle sevişerek cinsel perhizi bir yana bırakırsa, çalışma aksaklığının hemen yokolduğunu göstermiştir. İleride bu çözümün, bizim toplumun koşullarında yaşayan gençlerin çoğu için olanaksız değilse bile, son derece güç olduğunu göreceğiz.

Şu anda pek az gencin kendilerini şu ya da bu işe adayarak cinsel yaşamın sorunlarından yıllarca uzak durmayı başarabildiği doğrudur. Ve uçkuru bağlı yaşama savunucuları hep işte bu bir avuç genci göstermektedir. Ancak biz, güzel sağlığın yararına, burada sözkonusu tutumu kınamak zorundayız, çünkü yalnız bir avuç gençle değil bütün gençlikle uğraşmaktayız; büyük çoğunluksa, uzun süre cinsel perhizde yaşamayı *beceremektedir.*

Pek çok kişi cinsel enerjiyi başka yöne çevirmek üzere bize sporları göstermektedir. Sporların genç insanların bu sorunu belli bir süre, belli ölçüde çözmelerine yardım

ettiği, artan kas etkinliğinin cinsel enerjiyi tükettiği doğrudur. Ama cinsel danışma merkezlerindeki hekimler gibi, yirmi beş otuz yaşlarında sporcu gençlerin gelip de cinsel bozukluklardan, daha başka sinir bozukluklarından yakındıklarını görmüşseniz, gençliğinin ilk yıllarında görünüşe göre büyük bir güçlük çekmeden uçkuru bağlı yaşamış olanların yaşamlarının sonraki dönemlerinde kendilerini korkunç bir tehlikeye attıklarını anlarsınız. Dolayısıyla, uçkuru bağlı yaşamaya salt hekimlik açısından şiddetle karşı çıkılmalıdır. Aktörecilerse gözlerini yalnız kuramlarını doğrulayan rastlantısal olaylara dikerler. Öğretilerinin gençlerin çoğuna uymadığını görmezler, görmek bile istemezler, ve insanlar öğrettiklerini yaparlarsa başlarına geleceklerin sorumluluğunu hiç ama hiç üstlerine almazlar. Bu durumda cinsel örgenin başına gelecek olan, uzun süre doğal etkinliğinden yoksun bırakılan her örgenin başına gelendir: körleşme.

Dolayısıyla biz, ilke olarak, gençlerin cinsel gereksinmelerinin cinsel yaşamlarını olumlamadan, bununla yakından ilgilenmeden, sevişme gereksinmesini karşılamadan giderilemeyeceği görüşünü savunmaktayız. Ayrıca binlerce yıllık ikiyüzlülük ve darkafalılığın kendi içimizde de derinlemesine kök saldığını unutmamalıyız. Dolayısıyla, sorunları kendimizi dışarıda tutarak ele almaya çalışmalıyız.

EŞCİNSELLİK SORUNU ÜSTÜNE

İnsan sık sık eşcinselliğin doğal olup olmadığını, neden cezalandırıldığını, eşcinsel ilişkide bulunan kimselere gerçekten zararı dokunup dokunmadığını araştıran sorularla karşılaşır. Bu soruları yanıtlayabilmek için, düşünsel olarak kendimizi cinselbilimcilerle yasa adamları arasında sürüp giden çılgın tartışmanın dışına yerleştirmeliyiz. Bu tartışma her ne kadar dışımızda kalacaksa da, özellikle bu konudaki tutumumuzun ne olacağını çözüm-

lerken, kendimizi birkaç asal noktayla sınırlamamız da gerekecektir.

En yeni bilimsel araştırmalar bütün insanların yalnız bedensel olarak değil, bunun uzantısı olmak üzere, tinsel olarak, coşkusal olarak da iki cinsli olduklarını göstermiştir. Gebeliğin üçüncü ayından başlayarak bir dölüt dişi ya da erkek olarak gelişmeye başlamakta, çünkü dişilik ya da erkeklik örgenleri bütün donanımlarıyla birlikte eşzamanlı olarak gelişmektedir. Demek ki, gebeliğin üçüncü ayından sonra, cinslerden birinin nitelikleri gelişme sürecinin dışında kalmakta, dişilik ya da erkeklik özellikleri tek başına gelişmeye başlamaktadır. Ancak geride kalan bu nitelikler hiçbir işlevi yerine getirmeseler de, yokolmaktadır. Örneğin, dişilerdeki kamışcık erkeklik örgeninin filizinden başka bir şey değildir, erkek meme başları da kadın memesinin tomurcukları.

Dolayısıyla bu temel özelliklerin başkalarına oranla biraz daha fazla geliştiği, o bireyin güncel cinsinin nitelikleriyle atbaşı gittiği, böylece iki cinsel örgenin yan yana bulunduğu ya da herhangi bir biçimde kaynaştığı kişiler de görülmektedir. Böylelerine «er-dişi» diyoruz. Kimi kadınlarda bayağı gelişmiş bir erkeklik örgenine, kimi erkeklerde de kadının leğen kemiği yapısıyla memelerine rastlamaktayız. Ayrıca, salgı bezlerinde karşı cinsin dokularını taşıyan insanlar da vardır. Bu gibi er-dişiler genellikle az çok öbür cinsin coşkularını duyar, kendi cinslerine ilgi gösterirler. Ancak, kimisinin duyguları bütünüyle değişiktir. Bu bilmece hâlâ çok karmaşıktır ve çözülememiştir.

Yukarda betimlediğimiz, eşcinsellikleri bedensel olarak belirgin kişiler azınlıktadır; öbür eşcinseller bedensel görünüş ve oluşumları açısından son derece olağandırlar, başka bir deyişle, yapılabilmiş araştırmalara göre, eşcinsel eğilimli kimselerin çoğunda karşı cinsin bedensel niteliklerinin hiçbiri gelişmemiştir. Sözkonusu nitelikler konuşma biçiminde, yürüyüşte, dilde varsa, bu kişilerin sağ

lıklı çözümlenmesi öteden beri böyle olmadıklarını, cinsel güdülerinin özel yazgısından ötürü bu davranışları edindikleri, ve şimdi artık sonsuza dek arzulamadıkları cinse benzer kalacaklarını göstermektedir. Dahası, kendi cinsel örgenlerine dokunurken bedensel ve coşkusal haz duymak üzere koşullanmış, dolayısıyla kendilerinden daha genç, daha kadınsı erkekleri arzulayan, bunlarla karı kocaymış gibi yaşayan erkekler vardır; aynı biçimde, kendinden daha erkeksi, daha sert kadına koca gözüyle bakan daha dişi kadınlar da. Bu gibi eşcinseller bedensel gelişmelerinden ötürü bu yola sapmamış, küçük çocukluklarında, karşı cinsin elinde ciddî bir düşkırıklığına uğradıktan sonra, coşkusal gelişmelerinin aksaması sonucu böyle olmuşlardır. Örneğin, bir oğlan çocuğu, anasına beslediği sevgi, kadın kılı kırk yaran, hırçın bir kişi olduğu için, çok sık ve acı biçimde düşkırıklığına uğradığı için kolayca eşcinsel olabilir. Aynı biçimde, babası tarafından ciddi biçimde düşkırıklığına uğratılmışsa, bir kız çocuğu da çok küçük yaşta eşcinsel olabilir. Bu gibi çocuklar daha başından cinsel arzularını karşı cinsten çekip kendi cinslerine yöneltirler. Bir kural olarak, erken yaşta uğranan düşkırıklıkları hep bilinçaltına itilmiştir. Büyüdükçe, düşkırıklıklarına uğramış kişi artık onların ayrımında değildir, onları ancak ruhçözümlemesine sokulduğu zaman çocukluğunun erken dönemine bağlayınca anımsar.

Dolayısıyla, bu iki tür eşcinsellik de yolundan sapmış gelişmelerdir; çoğu kez görüldüğü üzere, eşcinsellikleri sözkonusu kişilere acı çektirdiğine göre, buna hastalık dememiz gerekir. Bu acının yalnızca toplumsal olduğunu, ve toplumun eşcinselleri izleyip onlara işkence etmesinden kaynaklandığını sanmak yanlıştır. Pek çok eşcinsel (burada kesin bir oran vermek olanaksızdır) başka açılardan da coşkusal ve cinsel uyumsuzluk çekmektedir, başka bir deyişle sinircelidir. Bu yaşama biçimine ayakuydurmuş, kendilerini rahat duyumsayan eşcinseller eşcinselliğin hastalık sayılmasına ya da sapkın bir cinsel gelişme gibi

görülmesine karşıçıkarlar. Taşıdıkları yaftaya kendi özel cinsel eğilimlerinin uzantısı gözüyle bakar, pek çoğu kendilerini «üçüncü cins», kendine özgü bir cinsel takım sayar. Bu görüşe salt bilimsel nedenlerle karşıçıkmak gerekir. Her şeyden önce, gençlerin eşcinselliğe yönelmeleri aktöreyle değil, yalnızca cinsel tutumbilime dayalı nedenlerle önlenmelidir, çünkü ayrı cinsler arasında elde edilen doyumun benzer cinsler arasında erişilenden çok daha yoğun olduğu kolayca gösterilebilir. Buysa, bireyin tinsel dünyasına çekidüzen vermesinde son derece önemlidir. Kimi eşcinsellerin tuttukları yolun bir sapma olmadığı, kendilerinin özel bir cinsel etkinliği simgeledikleri savına karşı öne sürülecek en iyi kanıt, özel ruhçözümsel sağaltım sırasında her türlü eşcinselin kendini ve dünyayı öyle duyumsamaktan vazgeçmesine karşılık, aynı sağaltımdan geçirilen olağan kişinin eşcinsel olmadığını söylemektir. Eğer eşcinsel davranış çok uzun sürüp karşı cinsle ilişkileri yerle bir etmemişse, sözkonusu kişi eşcinsellikten hoşnut değilse ve bundan kurtulmak istiyorsa, çocuklukta yaşanmış gelişmeyi tersine çeviren ruhçözümsel sağaltımla kökünden iyileştirilebilir.

Şimdiye dek söylediklerimiz bilimsel temele dayanmaktadır; ayrıca doyurucu, sarsılmamış bir cinsel yaşam sürmüş, çocuklarının cinsel gelişmesini kösteklememiş, dolayısıyla tinsel arkadaşlığın dışında eşcinsellikten habersiz ilkel insan topluluklarını örnek göstererek daha da sağlamlaştırılabilir. İngiliz budunbilimcisi Malinowski'nin bulgularına göre, eşcinsellik ilkel budunlarda gönüllü görevlilerin Hıristiyan aktöresini bu insanların doğal cinsel yaşamına getirdikleri ve cinsleri birbirinden ayırdıkları zaman başlamıştır. Ayrıca öteden beri gözlemlediğimiz şu olgu da bunu doğrulamaktadır: kadınla erkek, kızlarla oğlanlar arasındaki olağan cinsel ilişkilerin yasaklandığı ya da kösteklendiği yerlerde (yatılı okullarda, kışlalarda, gemilerde) eşcinsellik cinsel baskıyla orantılı olarak artmaktadır. Demek ki, bedensel bir temele dayalı olayları

bilemediğimize göre, şimdilik eşcinselliğin öncelikle toplumsal bir görüngü, başka bir deyişle, bir cinsel eğitim ve gelişme sorunu olduğu sonucuna varabiliriz. Bunu önlemenin en iyi yolu, iki cinsi yan yana yetiştirip eğitmek, cinsel sarılmanın vakti gelince başlamasına izin vermektir.

Yalnız, bu dediklerimize bakarak eşcinseller horgörülmeli ya da onlara karşı bir saldırı başlatılmalıdır sonucuna varmak son derece yanlış olur. Cinsel eğitim dizgemiz insanları eşcinsel kıldığı sürece, sözkonusu insanlar kimseye zarar vermeden, kendilerini böyle rahat duyumsayarak istedikleri gibi yaşarlarsa, bu kimseyi ilgilendirmez. Eşcinselliğin sapkın bir gelişme olduğunun, doğal bir görüngü olmadığının saptanması kimseye bu insanları yargılayıp cezalandırma hakkını vermez. Kendilerini bu eğilimlerden kurtarmak isteyen, içinde bulundukları durumdan ötürü acı çeken ya da bekledikleri doyuma erişemeyen eşcinsellere yardım etmeli, ama onları ille de ruhçözümlemesi sağaltımına girmeye zorlamamalıyız. Bunu yapmaya hakkımızın olmayışı bir yana, ayrıca zorla yaptırılan hiçbir sağaltım işe yaramaz. Tek sınıflı bir toplumda eşcinsellik kolayca büyük bir gözdağına dönüşebilir, çünkü çıkarcılar onları polise gammazlamakla korkutup para sızdırabilirler. Geçim sıkıntıları bu gözdağını daha da artırır. Ayrıca, yaşam düzeylerini yükseltebilmek için kendilerini eşcinsellere satan bir sürü parasız genç vardır. Öte yandan, eşcinselliğin ulusçu öğrenciler ya da subaylar gibi tutucu çevrelerde önemli bir yer tuttuğunu da unutmamak gerekir. Buralarda eşcinsellik, sözkonusu kişilerin doğal cinsel yaşamlarını etkileyen son derece katı aktöresel ketvurmalara sıkı sıkıya bağlıdır.

GENÇLER ARASINDA DOSTLUK SORUNLARI

Buraya dek, sevişme sırasında yaşanan bedensel süreci tartıştık; şimdiyse kızlarla oğlanlar arasındaki arkadaşlığı ele almalıyız. Az sonra göreceğimiz üzere, «arka-

daşlık» terimi aktöreciler ya da duyarlı kişilerce kullanılışına göre değişik anlamlara bürünmektedir.

Nedir aktörecinin dostluktan anladığı? Eğer gerçekten ikiyüzlü cinsel düzeni simgeliyorsa, iki cins arasında böyle bir dostluğun olabileceğini kabul edemez. Şimdi orta okula ya da liseye giden bir oğlanla liseye giden bir kızı ele alalım. İkili aktöre oğlanın kendi çevresinden kızlara sarılmasını engellediğinden, cinsel etkinliği sevecenlik ve tensel haz düşkünlüğüne bölünecektir. Dolayısıyla, kendisi için iki türlü kız bulunacaktır: biri bedensel haz için, öbürü de tinsel arkadaşlık için. Kendi kümesinden bir kıza «büyük saygı besleyecek», bedensel doyumu yosmalarda arayıp saydığı kıza sevişmenin getireceği alçalmayı yaşatmaktan kaçınacaktır. Bu durumda, bir kızı severse onunla sevişemez, seviştiği kızıysa sevemez. Ayrıca, kızın kafasında kendisini ona sevgisiz teslim etme düşüncesi varsa, o an «canının içini» sevmekten vazgeçecektir. Cinsel yaşamdaki bu bölünme kimi zaman öylesine uzar ki, birçok genç «dürüst» kızla sevişirken güçsüzleşir. Bir kadın erkeğin bedensel ve duyusal cinsel gereksinmelerini evlilikten *önce* giderirse, sözkonusu doyum özellikle ardında koşulan bir şey olduğundan, kadın cinsel sömürüye uğramaktadır. Kadın, sımsıkı evlilik bağları *içinde*, sözün gerçek anlamında erkeğin oyuncağı olup çıkmaktadır. «El üstünde tutulan» kız, evlendikten sonra, daha önce keyfini sürdüğü saygıyı yitirmekte, çünkü şimdiki yaygın erkek örneği, evliliğin kendine özgü çatışkıları olmasa bile, sevişmenin kadının değerini düşüren bir şey olduğu düşüncesinden kendini kurtaramamaktadır. Böylece cinsel yaşam evlilikte de ikiye bölünmektedir; pek çok erkek o zaman da cinsel gereksinmelerini başka kadınlarla gidermeyi sürdürmektedir.

Öte yandan kızsa, cinsel duyarlılığını bastırmak zorundadır; doğal cinsel etkinlik yerine, her yerde örneğini gördüğümüz çocuksu, duygusal kadını geliştirir; cilveli olur, cinselliğinin alabildiğine üstüne basar, buna karşılık

sevdiği adamın bir dediğini iki etmez, giderek kölesi bile olur; ya da dişiliğini erkekleri egemenliği altına almakta kullanır. Cinsel doyumun kaldırılıp atılması tensel haz düşkünlüğüne yolaçar; böylelerinin derilerinden buram buram cinsellik tütmesi gerekir. Böyle bir kız kendini ikiyüzlü aktöreden ve ikiyüzlü cinsel yaşam sürmekten kurtarmak isterse, özellikle cinsel yönden kışkırtıcı olmaya yönelir. O zaman yarı-kızoğlan kız görüngüsüyle karşılaşırız: her şeyi, ama her şeyi yapan, yalnız erkeklik örgeninin dölyoluna girmesine izin vermeyen kişi.

Bu durumların hiçbirinde kızla oğlan arasında dostluktan sözedemeyiz; ne öğrenciyle sevgilisi arasında, ne de kocayla karısı arasında. Erkek hep kadının cinselliğini sömüren kişi olarak kalır; kadın hep «verir», erkek de «alır». Dolayısıyla, cinsel yaşam hep şu iki çelişki arasında gider gelir: bir yanda kadının ve sevginin kutsallaştırılması, öte yanda da kadınlıkla sevdanın ayaklar altına alınıp kirletilmesi.

Cinsel yaşamın böylece, bütün şu «cinsellik» ve «sevisel yaşam»la ilgili kocaman düşünbilimleri yaratmak üzere bayağı tensel haz düşkünlüğüne ya da tanrısallaştırılmış seviye ayrılması erkek egemenliğinin dile gelmesinden ve birtakım seçkin ikiyüzlülerin özel bir cinsel aktöre anlayışı benimseyerek kendilerini halk yığınlarının dışında tutmak için harcadıkları çabaların sonucundan başka bir şey değildir. Onların kadınlarına cinsel arzuyla yalnız evlilik içinde yanaşılmalıdır, bu kadınlar yalnız kendi toplumsal katmanlarındaki erkeklere açık olmalıdır. Evlilik dışında ve kendinden düşük düzeydeki birine sarılmak yasadışıdır. Erkek egemenliği, sözkonusu erkekse, bu sınırlandırmaları ortadan kaldırmıştır. Böylece cinsel sarılma sözün gerçek anlamında kadının aşağılanmasına dönüşmüştür; bundan ötürü kadınlar, sevişmenin kendilerinde uyandırdığı utanca canla başla direnmektedirler.

Orta sınıf bile kendi aktöre ilkelerinin sonuçlarından ürkmeye başlamıştır. Bu ilkeleri bir yana atmaya niyetli

değildir, hiçbir zaman da olmayacaktır, ancak bunun yarattığı pisliği yoketmek de istemektedir. Bu da özgürlük yanlılarınca, özgür kadın akımlarınca yapılmaktadır; sözkonusu akım, kadınla erkek arasında «dostluk» kurulması düşüncesini uydurmuştur. Kadın artık köle değil, «erkeğin arkadaşı», ve cinsel bir nesne değil, «yaşam yoldaşı» olmalıdır. Bu, aşınmış evlilik kurumunun üzerine oturtulacağı yeni temel olacaktır. «Kafa»yla «beden», «sevecen»le «cinsel», «sevisel»le «cinsel» arasındaki karşıtlık ve tensel haz düşkünlüğünün bugünkü bayağılığı insanları «yalnız cinsel» ilişkilerin yadsınmasına götürmüştür. Böylece kadınla erkek arasındaki duygusal ilişkinin aktöresel yaklaşımla kaldırılıp atılmasından, dostluk ilişkisinin de tutumbilimsel (iktisadi) nedenlerle yokedilmesinden sonra, bütün insan duygularına aykırı düşse de, sevişme ayakyoluna gitmeye benzer kılınmıştır.

Pek çok insan bugün, özellikle erkek için kakasını etme düzeyine indirgenmiş bu ikili cinsel etkinlikle yaşamaktadır. Birtakım yeni insanlar, özellikle kimi aydın kümeleri, kendilerini aktörenin kösteklerinden yıllardır kurtarmışlardır. Ama bunlar bizi hiç ilgilendirmeyen tekil olaylardır. Onlar, rastlantısal olarak birtakım dostça cinsel ilişkiler kurmuş olsalar bile, yığınların cinsel yaşamları üzerinde en küçük bir etkileri yoktur. Evdeki ve okuldaki eğitim bugünkü gibi kaldıkça, iki cins arasında gerçek dostluk kurulamaz.

Peki biz dostluk deyince ne anlıyoruz? Şurası açık ki, her türlü sevecen, dostça ilişkiyi dışarıda bırakan, ve kiminle, nerede olursa olsun yalnızca cinsel gerilimi gidermeyi amaçlayan pis cinsel etkinlik kavramını elimizin tersiyle itiyoruz. Bu görüşü, yalnız kadını aşağıladığı, sağlıksız bir cinsel etkinlik, giderek bütün öbürlerinin arasında ancak zayıflara yakışır bir cinsel etkinlik olduğu için değil, ayrıca yeniden sağlıklı, eksiksiz cinsel etkinliğe dönmek istediğimiz için yadsıyoruz. Bedensel cinsel etkinlik üzerinde yorumda bulunurken, bugün artık doğal cin-

sel etkinliklerle değil, eğitimin yarattığı, çarpıttığı, bayağılaştırdığı yapay cinsel etkinliklerle karşı karşıya bulunduğumuzu unutmamalıyız. Yumuşak sevgi hiç bulunmadığı ya da ikiye bölündüğü için, şimdiki cinsel etkinlik sözleri ilkin kudurgan arzuyu ve tensel haz düşkünlüğünü, ikinci olarak da apansız tepkiyi, tiksintiyi, nefreti dile getirmektedir. *Cinsel doyum açısından bu türlü cinsel yaşamın beş paralık değeri yoktur.* Dolayısıyla, bu tür «kösnül cinsel etkinliğe» doğadan geliyormuş gözüyle bakmamak gerekir. Sağlıklı cinsel etkinlik her zaman yumuşacık, dostça duygularla atbaşı gider. Cinsel yaşamının çarpılmadan gelişmesine izin vermiş kişi, aralarında kişisel, dostça, yumuşak bir ilişki kurulmadan kimseye cinsel arzuyla sarılmaz. Doğal cinsel etkinliğin, o benzeşik, kösnül ve yumuşak sevginin insanı karışıklığa götürdüğü ya da götürebileceği doğru değildir. Cinsel çekiciliğin insanı dostluğa, ya da dostluğun bedensel doyuma götürmesi bizim için birdir.

Biz, kadının doğal açıdan erkekten daha değersiz olmadığına, ama cinsel ve tutumbilimsel alanlarda binlerce yıldır uygulanan baskıdan ötürü daha düşük bir yere oturtulduğuna inanıyoruz. Biz yalnız kadının cinsel ve toplumsal köleliğini ortadan kaldırmak değil, ayrıca cinsler arasında tam bir coşkusal dostluk geliştirmek istiyoruz. Dostluk, ortak zihinsel çıkarlara dayalı bir ilişki olarak da anlaşılabilir, böyle zihinsel çıkarlara değil de yalnızca cinsel uyuma dayalı bir ilişki olarak da. Bir kızla oğlan, aralarında hiçbir cinsel ilişki bulunmadan da iyi arkadaş olabilirler. Ancak, paylaşılan zihinsel çıkarlara dayanan bir dostluk yoksa cinsel ilişki kurmayı yasaklamak yanlış olur. Gençlikte, çoğunlukla cinsel ilişki önde gelmekte, sonradan bireyleri coşkusal uyuma götürmektedir.

Durum, başka bir açıdan da son derece güçtür. Aldıkları cinsel eğitimden ötürü, kızlar oğlanlara başka açılardan olduğundan çok daha fazla bağlıdırlar. Pek çok kız için, bir sevda ilişkisi, erkeklerin tersine, bedenselden çok

duygusal bir arkadaşlıktır. Dolayısıyla, bir oğlan bir kızla ilişki kurduğunda belli bir sorumluluk yüklenmektedir. Kızın duygusal ve parasal bağımlılığından ötürü mutsuz biten sevdalardaki canına kıyma ya da gebe kalma olasılığından ve daha başka nedenlerden ötürü, cinsel yaşamın bugünkü koşullarında bu sorumluluk biraz gereklidir, ve bu dediğimizin aktörecilerle gevezelerin ekinimiz üstüne verdikleri duygusal vaızlarla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Kızlarla oğlanlar cinsel konulardan bunca habersiz oldukları ve cinsel açıdan gördüğümüz kadar örselendikleri sürece, hiçbir oğlanın bir kızı kendisiyle sevişmeye zorlayamayacağı kuralını savunmamız gerekir; ya da eğer bir kızla arkadaşlığa başlıyorsa, kızın ileride kararlar bağlamadan ayrılmaya razı olup olmayacağını iyice öğrenmeli ve bu konuyu ayrıntılı olarak onunla tartışmalıdır. Doğal olarak, bir oğlanın yaklaştığı kızla mutlaka evlenmesi gerektiği inancını benimsemiyoruz elbet, ama öte yandan kimseyi yerlere sermemesi gerektiğine de inanıyoruz. Kural olarak, zorla ya da kurnazlıkla sağlanan ilişki kimseye yana yakıla aranan cinsel doyumu getirmez. Dolayısıyla, soyut, aktöresel bir bakışla değil, insanın cinsel gücü ve sağlığı açısından değerlendirilmesi gerekir.

En önemli görevimiz, gençlerde bu alanda savaşmak üzere en büyük kararlılık ve arzuyu yaratmak ve ayakta tutmaktır. Bu bağlam içinde, duygusuzluk ve kabalıkla savaşmak gerekir, çünkü bunlar çoğu kez onları birbirine düşman ederek kızlarla oğlanların arasına kocaman bir takoz koymakta, bütün çabalarımızı boşa çıkarmaktadır. Gençler her geçen gün cinsel yaşamla ilgili doğal ve doğru görüşleri benimsediklerinden, bu gibi aktöresel uyarmalar yakında gereksiz olacaktır.

Şimdi gelin dediklerimizi özetleyelim: İnsanlar için düzenli ve doyurucu bir cinsel yaşam kolaylaşıp elin erişeceği yere geldikçe, aşırı arzu ve kabalık gibi etkenler ortadan kalkacak, insanlara hep sorumlu davranmalarını

anımsatma gereği kalmayacaktır. Sağlıklı, doyurucu cinsel yaşamda cinsel sorumluluk kendiliğinden vardır. Ancak biz bu türlü bir yaşamın sürebilmesi için yaratılması gerekenleri hâlâ tartışmalıyız. Biz yalnız, baskının, aktöreciliğin, gizli kapaklılığın sevişmeyi önlemediklerini, olsa olsa bir sürü sorun yarattıklarını unutmayalım.

Gençler arasında dostluk kurulmasını önleyen bir sürü sorun vardır. Bunların bir bölümü dış koşulların yaşamları üzerindeki kötü etkisinden, bir bölümü de kendi cinsel çâresizliklerinden gelmektedir. Son çözümlemede çağdaş cinsel eğitim tarafından yaratıldıkları belli olan *iç* sorunlar toplumsal sınıf ayırımı gözetmeksizin bütün gençleri etkilemektedir.

Gençlerle çalışan herkes kızlarla oğlanlar arasındaki büyük cinsel sorunların ne demek olduğunu bilir: Oğlanlar, hiçbir vakit rahatsız edilmeden biraraya gelme fırsatı bulamamaktan yakınmaktadır, kızlarsa gebeliği önleyici araç gereçler kullanamamakta ya da kullanma sorumluluğunu üstlenememektedirler. Oğlanlar ayrıca kızların «fazla nazetmesi»nden, uzun süre çevrelerinde dolanılmasını istemelerinden yakınırlar; oysa onların bunu yapmaya ne sabırları vardır, ne de eğitimleri, sonunda olsa olsa acı çekerler. Kızların çoğu, cinsel etkinliğe kendilerinin başlamaya hazır olduklarını, ama oğlanlar genellikle hayvan gibi davrandıkları, sonradan kendilerine ne olacağına hiç aldırmaksızın üzerlerine saldırdıkları ya da kendi aralarında kızlar hakkında çok kötü konuştukları için bundan çekindiklerini söylemektedirler.

Şu birkaç örnek bugün gençler arasındaki durumu açıkça ortaya koymaktadır. Bundan ötürü ne kızları kınayabiliriz, ne de oğlanları. Bu yalnızca gençliğin cinsel güdüleriyle insanı gizli kapaklılığa iten, baskıcı cinsel eğitim arasındaki çelişkinin sonucudur. Aktöresel çatışkı olmasa, kızlarla oğlanlar genellikle cinsel baskı altında tutulmasa, gençler doğruyu, başka bir deyişle cinsel doyumun ayak yoluna gitmek ya da yemek yemek gibi salt bedensel bir

gereksinmenin giderilmesi olmadığını; coşkusal gelişmelerinin, canlılıklarının, çalışma yeteneklerinin, daha iyi yaşam uğrunda savaşma arzularının, maddesel yaşamlarının niteliği kadar, sürecekleri cinsel yaşamın tümüyle belirlendiğini zamanında öğrenirlerdi. İnsan denen memeli hayvanın cinsel yaşamıyla bunun o yaşta doyurulmasının bir oyun olmadığını öğrenirlerdi. Ondan sonra artık cinsel sorun ortaya çıkmazdı.

Peki nerden kaynaklanıyor bu sorunlar? Cinsleri birbirinden ayırma ilkesi, oğlanların kendi cinslerinin yanında kızların yanındakinden daha iyi oldukları inancından çıkmıştır. Böyle yaşayan oğlanlar, kızlar kendilerini çekse de, açıkça ya da gizlice kızları horgörürler. Beri yandan, kızlar da kendilerini horlanmış duyumsarlar; oğlanlarınkinden daha büyük bir cinsel kaygı ve utangaçlık geliştirirler, bu onların cinsel arzularını azaltmaz, olsa olsa sözkonusu arzularla aralarındaki çatışkıyı yoğunlaştırır. Oğlanlar kızları açıkça ya da gizlice horgördükçe, kızların çoğu sevişmekten korktukça, oğlanlar kendi aralarında yaşadıklarıyla övündükçe, kızlardan kötü biçimde sözettikçe, ve bütün bunlara iki cinsin birbirine yönelik güçlü çekiciliği ile cinsel doyuma erme arzusu eklendikçe, oğlanların hayvan gibi kızların tepesine çullanması ile kızların uzun uzun «naz yapması» gibi çelişkilere hiç şaşmamak gerekir.

Bütün bu saydıklarımızın önemsiz özel sorunlar olduğuna inanmak büyük bir yanılgıdır, çünkü hepsinin kökü cinsel düzen ve eğitimimizdedir; ve bunlar gençleri kırıp geçirmektedir. Dolayısıyla, bu sorunlar bizi çok ilgilendirmektedir. Daha özgür bir hava yaratmalıyız; kızlarla oğlanlar birbirleri için ne düşündüklerini, birbirlerinden neden hoşlanmadıklarını açıkça tartışabilmelidirler. Bu, kızlarla oğlanlar arasındaki düzmece dostluğun yerini tutacak sahici dostluk için sağlam bir temel oluşturacaktır.

Hiçbir hastalıklı ketvurması bulunmayan, düzenli bir cinsel yaşam süren kızlarla oğlanlar da var, ama gençlerin

çoğu sözkonusu ketvurmaların yarattığı bozuk ilişkilerin acısını çekmektedir. Kimi zaman birbirinden hoşlanan iki genç öylesine güçlü ketvurmalar altındadır ki, sevişmeyi beceremezler. Bu gibi durumlarda oğlanın cinsel kaygı çektiği ya da kendine güvenmediği, kızın da evlenmeye zorlanmaktan ya da sevişmenin kendisinden korktuğu saptanmıştır. Düzenli bir eşi bulunmayan kızlarla oğlanlar yırtıcı hayvan gibi sağa sola seğirtmekte, kendilerini önüne gelenin kollarına atmaktadırlar. Kimi kızlar oğlanların kendilerini aradıklarının ayrımına varmakta ve bu olguyu kötüye kullanmakta, birinden öbürüne gitmekte, bir gün biriyle, ertesi gün başkasıyla dolaşmaktadırlar. Sürekli kızsız kalmak oğlanda aşağılık duygularının, oğlansız kalmak da kızlarda dönüşümceli (isterik) davranışların gelişmesine yolaçmaktadır. Oğlanlar kendilerini kız arkadaşı bulunan öbür oğlanlarla kıyaslamaya başlamakta, şu ya da bu eksiklikleri bulunduğunu sanmaktadırlar. Oysa şurada burada bir kız ele geçirenler de doyuma eremektedir, çünkü yalnızca bedensel gereksinmeleri karşılanmaktadır. Dolayısıyla, coşkusal açıdan kendi içlerine kapanmakta, cinsel deneyimleriyle övünmeye başlamaktadırlar. Çoğunlukla bir kız bulabilmek için büyük çaba harcarlar; sokaklarda başıboş dolaşır, barlara, dansinglere giderler, ya da yürek karartıcı eğlence yerlerine; bu da yaşamlarını altüst eder. Kimisi üzerlerinde umutsuzca kuluçkaya yatarak cinsel sorunlarını sımsıkı kavramaya uğraşır, ya da onları eğitimle altetmeye. Ama cinsel eşleri yoksa, ya da eğer varsa, ama biraraya gelme fırsatı bulamıyorlarsa, neye yarar bütün bu önlemler?

Gelin dediklerimizi özetleyelim:

1. Gençlerin dengeli, düzenli bir cinsel yaşam sürmelerini istiyorsak, kendilerine cinsel eş bulabilmeleri gerekir. Bakın bir kez daha altını çizelim, «düzenli» demekle sonsuza dek eşine bağlı değil, doyurucu cinsel yaşam demek istiyoruz.

2. Kızsız kalan oğlanlar son derece gergin olmaktadır.

Böyleleri toplum için büyük bir tehlikedir, çünkü kısa sürede eş bulamazlarsa, sürüp giden doyumsuzlukları onlarda aşağılık duygularıyla övünme arzusu uyandırır. Ayrıca, coşkusal hastalığa yönelik en küçük bir eğitim varsa, bu bireyi kurulan cinsel düşlerde aşırı derecede hoşgörülü olmaya götürmekte; özdoyuma eşlik eden suçluluk duygularıyla el ele veren hoşgörüyse çok ciddî cinsel sorunlar yaratmaktadır. Dolayısıyla, bu gibi gençler için olabildiğince erken sorunu aydınlığa kavuşturma ve kendine bir cinsel eş bulma zorunluluğu belirmektedir. Yalnızlık ne denli uzun sürerse, sonradan şu ya da bu biçimde kendini gösterecek karmaşık sağaltım gereksinmesi o denli büyük olacaktır; üstelik, gençlerin büyük çoğunluğuna böyle bir sağaltım uygulamak da olanaksızdır.

3. Bu gibi delikanlılar içinde bulundukları duruma içkievlerinde ya da dansevlerinde kızların ardında koşarak çâre aramaya kalksalar bile, kimsenin bunun bir çözüm olduğuna inanmaması gerekir. Bu gibi yerlerde altın gibi parlayan cinsel görüngünün gerçekte sahici bir şey olduğunu sanmak yanlıştır. Uzun yılların deneyimi, cinsel görüngüler herhangi bir toplumsal kümenin içinde ne denli öne çıkarılıyorsa, bireylerin gerek özel gerek toplumsal cinsel yaşamlarının o denli bozuk, paramparça ve doyum getirmeyici olduğunu göstermiştir.

4. Genç insanlar, yalnız kendilerine verilen eğitimden ötürü değil, aynı zamanda kendilerini buldukları toplumsal durum ve koşullardan ötürü, olgunlaşan cinsel yaşamları varolan koşullarla kıyasıya çatıştığı için çok ciddî cinsel sorunlarla karşı karşıyadırlar.

GENÇLERİN CİNSEL YAŞAMLARININ BASKI ALTINA ALINMASI NEYİ ANLATIYOR

Çağdaş cinsel düzenle bu düzenin genç insanların cinsel etkinliğine bakışı arasındaki ilişki nedir? Gençliğin cinsel baskı altında tutulmasının anlamı nedir?

Gençlerin çoğu cinsel yaşamlarının toplumca baskı altı-

na alınmasını son derece olağan, kınanması olanaksız bir davranış saymaktadır. Şimdi gelin, doyurucu cinsel yaşam süren küçük bir azınlıkla kendilerini hastalıklı aktöre anlayışının etkisinden bir türlü kurtaramayan, ya cinsel perhizde yaşayan, ya kendi kendilerini doyuran, ya da zaman zaman Eflâtun'umsu sevdalara kapılan, gündüzleri düşlere dalan insanları kıyaslayalım. Cinsel konularda daha açık görüşlü olanların okulla kiliseye daha açıkça başkaldırdıklarını, cinsel etkinliklerine ketvurmuş gençlerinse genellikle «çok uslu» ve köle ruhlu olduklarını hemen görürüz. Rastlantısal bir görüngü değildir bu; çok haklı nedenleri vardır. Cinsel gerilimle cinsel arzuların bastırılması kişiden büyük bir enerji ister. Buysa etkinliğin, anlama ve girişim yeteneğinin gelişmesini köstekleyip bozar. Öte yandan, cinsel etkinlik sağlıklı ve canlı biçimde gelişirse, insanlar daha rahat, daha etkin ve daha eleştirici olurlar davranışlarında.

Ailelerle okullar, kendilerine güvenemeyen zayıf ve güçsüz yaratıkları ya da köleleri üreten fabrikalardan başka bir şey değildirler. Bir baba çocuklarından ne bekliyorsa, yaşamlarımızı hiç mi hiç anlamayan açgözlü girişimcilerle kalemefendileri de erginlerden onu bekler. Eleştirisiz tutum, «gölge etmeme» kendine özgü kanı taşımama — eski zamanların canlı kalıntılarıyla ilişkiye damgasını vuran belli başlı nitelikler bunlardır işte. Bununla birlikte, aile içinde belli bir özgürlük anlayışı uyandıkça ana-babaların çocuklarına karşı tutumları da yavaş yavaş değişmektedir; şimdi artık hep birlikte, birer dost, arkadaş gibi yaşamayı öğrenmektedirler.

Aile içi kölelikle, karşılıklı saygıya ve doğal yakınlığa dayalı sevgi arasındaki ayrım anlaşılamamıştır. Kölelik hepimizi yokeder, dolayısıyla onu ortadan kaldırmaya çalışırız. Buna karşılık ana-babanın çocuklarına, çocukların da ana-babalarına besleyecekleri sevgi her durum ve koşulda koruyup esirgememiz gereken bir şeydir. Bunuysa

ancak sözkonusu ilişkilerden her türlü köleliği çıkarıp atmakla yapabiliriz.

Uçkuru bağlı yaşama aktöre anlayışı erginlik döneminde hem aile, hem kilise tarafından özel bir titizlikle desteklenir, çünkü gençler işte bu yaşta köleliğe başkaldırmaya başlarlar. Her bireyin cinsel çıkarları ve gücü buna karşı ayaklanır. Ailelerin çoğunda erginlik dönemi çocuklarla anaları babaları arasında en sert çatışkıların doğduğu çağdır. Genç tin bütünüyle ezilmemişse, güzelim Pazar ikindilerini erginlerin yanında geçirmeye gittikçe daha çok başkaldırır. İster kız ister erkek olsunlar, bütün gençler, er geç başka bir yerde, kendi yaşlarındaki insanlar arasında bulunmaları gerektiğini anlarlar. Yetişkinlerin yanında sıkılır, hava, güneş, bedensel etkinlik ve cinsel ilişki isterler. Gençler bu sorunlara zamanında biraz kafa patlatmazlarsa, ana-babalarına karşı açacakları kısa ve verimsiz savaşın ardından, kendi içlerine kapanır, yaşamdan koparlar.

Her ne kadar yapılaşmış aile gençleri cinsel yönden *güçsüz kılıp köleleştirmekle* görevliyse de, kadınlarla çocuklar için ailenin koruyucu kanatlarının dışında cinsel ve tutumbilimsel yaşam çoğunlukla son derece tehlikelidir, dolayısıyla aile ve baba ocağı onlar için önemli birer koruyucu kurumdur. Bundan ötürü, kadınlar evlilik ve aileyi sık sık ve tutkuyla savunurken haklıdırlar. İçinde yaşadıkları durumla bu korunmayı gereksiz kılacak zengin yaşamın olanaklarını birbirine karıştırırlar. Geçim bağımsızlığı coşkusal bağımsızlıkla cinsel sağlığın özünün özüdür. Parasal açıdan bağımlı yaşayan, kendini her türlü köleliğe gözü kapalı teslim ediyor demektir.

Ancak, gençliğin baba ocağındaki çağını doldurmuş görüşlere karşı giriştiği kavga işin öbür yanını, başka bir deyişle, gençlerin de ana babalarına parasal açıdan olduğu kadar duygusal açıdan da sımsıkı bağlı bulunduklarını görmemizi engellememelidir. Kilise de, evlilik ve aileyi gerçek dünyadan uzak mı uzak bölgeler haline getirmek

üzere, öçalıcı Tanrı'ya, onun ölümsüz istemine, her an her şeyi görüşüne sığınarak, elindeki bütün araç gereçlerle, gençlerin ana-baba bakım ve yetkesine bağımlılığını evlilik ve aileyi savunmakta kullanır.

Ana-baba yetkesinin en yanlış kullanıldığı alana, çocukların cinsel yaşamlarına daha yakından bir göz atalım. Baba ocaklarının çocuklarını yola getirmek için başvurdukları başlıca çâreler, onları cinsel açıdan korkutup sakatlamak, cinsel arzu, düşünce ve edimlerden ürkmelerini sağlamaktır.

Gençlerin kesin kurallarla mı, yoksa aşırı sevecenlikle mi köleleştirilip baskı altında tutulduğunun hiç önemi yoktur. İki yaklaşım da bireyi kıskıvrak bağlar; genellikle, iki yöntem birden kullanılır, ya da baba sertse, ana aşırı derecede yumuşaktır. Sonuçta, gençler hep bağımsızlıklarını yitirirler. Eğitimciler gelip de bize cinsel özgürlüğün gençlerin eğitimini olanaksız kıldığını söylediklerinde şu karşılığı veriyoruz: Elbette, eğer amacınız onları baskı altında tutmaksa.

Çocukların ana-babalarınca cinsel baskı altında tutulması, gençlerin coşkusal ve cinsel yoksulluğunun ilk kaynağıdır; buna sonradan okuldaki zihinsel, Kilise'deki tinsel, son olarak da işverenin işçiye uyguladığı somut baskı ve sömürü eklenir.

Dolayısıyla, kişilik zayıflığı yaratmak üzere kullanılan yöntem gençleri cinsel konulardan ürküttükçe, biri çıkıp da cinsel etkinliklerinin son derece olağan ve doğal bir şey olduğunu, ayağa kalkıp bunun için savaşmaya hakları bulunduğunu, gerekirse yaşamlarının bu yanını yoketmeye çalışan herkese savaş açmaları gerektiğini söylemedikçe, cinsel güçlerine kavuşmaları olanaksızdır.

Bugün gençliğin içinde bulunduğu cinsel sıkıntıyı ortadan kaldırmanın, ya da en azından hafifletmenin bir yolu ve çâresi bulunup bulunmadığı sorusuna geçmezden önce, şimdiye dek alabildiğine savsaklanmış başka bir nokta üzerinde durmalıyız. Her ne kadar gençlerin duy-

gusal baskı altında tutulması işini aileden sonra okul üzerine alırsa da, cinsel baskıyı sürdüren başlıca kurum Kilise'dir. Bir insanın coşkularına gölge düşüren, iç yaşamını yıkıp geçiren en önemli etkenin bu baskı olduğunu ne kadar sık, ne kadar bastıra bastıra yinelesek azdır. Gençlerin Katolik Kilisesi'nce kutsanmalarının tam erginlik çağının başına rastlaması salt rastlantı değildir, ve bunun çok iyi bir nedeni vardır. Çocuklar erginlik çağına kadar da Kilise'nin etkisindedirler, ama artık birer genç olan bu çocuklar Kilise'nin kullandığı günah çıkarma denen güçlü araçla iyiden iyiye avucuna düşerler. Günah çıkarma sırasında ele alınan temel sorunun bir insanın hırsızlık edip etmediği değil, tensel bir günah işleyip işlemediği, başka bir deyişle kendi kendini doyurup doyurmadığı ya da evlilikdışı cinsel ilişki kurup kurmadığı olduğunu herkes bilir. Günah çıkarma insanların kafasında cinsel suçluluk duygusunu diri tutmaya yarar; bu duygu onlara çocukken ana-babalarınca aşılanmıştır, amacı da çocukların cinsel bilgi susuzluklarıyla cinsel etkinliklerini baskı altına almaktır. Günah çıkarma sırasında gence sürekli olarak cinsel etkinliğin büyük bir günah olduğu, Yüce Yetke'nin, Tanrı'nın her şeyi gördüğü, kızlarla oğlanların bu alanda işledikleri bütün «suçları» cezalandırdığı söylenir. Bu iletinin dünyanın dört bir yanında erginliğe adım atan milyonlarca gence getirdiği sonsuz yoksulluğu burada tartışacak değiliz. Onları özdoyumdan korkutan, tinlerini (ruhlarını) ezen ve gerçekten hasta eden budur; kaygılar içinde kıvranmalarının, hastalıklı meraklara kapılmalarının kaynağı da budur; son olarak, ilerki cinsel bozuklukların temeli de burada atılmaktadır.

Gençliğin eğitimi ikiyüzlülüğün elinde olmasaydı, insan toplumu deneyimlerini içinde bulunduğu koşulları eleştirmekte doğru ve tutarlı olarak kullanabilseydi, insanlar bizim yukarıda çizdiğimiz sonuca ulaşırlardı: Kilise, gençlerin cinsel yaşamları üzerindeki etkisiyle sağlığa son derece zararlı bir kurumdur. Çoğu kez verdikleri za-

rarın bütünüyle bilincinde olan, betimlenmez zararlı edimlerinden ötürü cezalandırılmak şöyle dursun, yüklüce paralar kazanan bu insanlara ne yapılsa azdır.

Kilise'nin gericiliğiyle cinsel baskı arasındaki ilintiler az şey değildir. Ancak, gençlere Kilise'nin gerici olduğu savımızı kanıtlayabilmemiz gerekir. Papa, «Hıristiyan Evliliği»[1] adlı genelgesinde, Hıristiyan «aktöre anlayışı» ile evliliğinin korunması için çağrıda bulunmuştur. Şunları yazmıştır: «Sevgi yasası, erkeğin bir yandan kadınla çocuktan üstün olmasını, öte yandan da havarinin şu sözlerinde betimlediği üzere kadınlardan (ve çocuklardan) kendi rızalarıyla boyuneğmelerini ve sözünü dinlemelerini istemesini gerektirir: 'Eşler (ve çocuklar) Tanrı gibi, kocanızın (babanızın) sözünden dışarı çıkmayın. Çünkü, nasıl İsâ'nın Kilise üzerinde yetkesi varsa, bir kocanın da karısı (ve çocukları) üzerinde yetkesi vardır.'» Ondan sonra, Papa, gençliğin çektiği cinsel sıkıntıya çâre olmak üzere, «dinsel temrinler» önermiş, ayrıca varlıklı kişiyi de uyarmıştır: «Aşırı bolluk içinde yaşayanlar paralarıyla mallarını har vurup harman savurmamalı, bunun yerine, sözkonusu serveti en temel gereksinmelerini bile karşılayamayanlara yardımcı ve destek olmakta kullanmalıdırlar.»

Gidip gençlere cinsel etkinliklere giriştikleri için Kilise'yle aralarının açık olduğunu söylesek, Kilise'nin ve Kutsal Ruh'un yardımıyla kendilerini özdoyumdan alıkoyma ve cinsel etkinliklerini dizginleme gücünü elde etmeye çalıştıklarını söyleyeceklerdir. O zaman onlara, cinsel etkinliği böyle dizginlemenin sağlık ve yaşamları için yarattığı tehlikeleri anlatmamız gerekirdi. Onlara, gerek bedensel sağlık ve gücün, gerek *yaşama sevinci*'nin ne olduğu belirsiz şu öbür dünyayla ilgili kuruntulardan daha önemli olduğunu anlatabilmeliydik. Yaşamlarını çoktan geride bırakmış kara kuru, yaşlı kadınlarla erkekler gibi davra-

1) Papa XI. Pius, Aralık 1930. - Yay.

nıp yaşadıklarını söylediğimiz zaman utançtan yanaklarının al al olması gerekirdi. Kilise'nin büyük ölçüde yaşlı kimselerce desteklenmesinin ve yaşlıları simgelemesinin, onları gençliklerinin ve birer genç olarak haklarının bilincine varmaya zorladığını gençlere kavratmamız gerekir. Genç yaşta yaşlanmak için bu kadar ivecen davranmamalıyız.

Temel soru şudur: İkiyüzlüler, aktöreciler, zayıflar genç insanların yaşam sorunlarını çözebilir mi? Bizim yanıtımız: Hayır, çözemez'dir. Yaşama yasaları zayıflar, ikiyüzlüler ve cinsel yönden güçsüz kişiler tarafından zorla kabul ettirildiği sürece, gençlerin büyük çoğunluğu, kendileri için en canalıcı sorunlardan biri olan cinsel soruna çözüm bulamaz. Özgürlükçü çevrelerde şimdi artık gençliğin yoksunlukları daha çok konuşuluyor, ama bizim bu insanların nasıl düşündüklerine, daha doğrusu nasıl düşündüklerini öne sürdüklerine ve gerçekte nasıl davrandıklarına iyice yakından bakmamız gerekir. Özgürlük yanlıları genç insanlara tam bir özyönetim ve yaşlarına uygun bir cinsel yaşam bağışlamaya hazır mıdırlar? Gençlerin birbiriyle sevişme gereksinmesini, bunun nerede gerekli olduğunu, baskı altına alınmasının nerede sağlık sorunları yarattığını öğrenmeye gerçekten hazır mıdırlar? Onlara, gösterimleri sırasında birçoğunun bayıldığı tehlikeli eğitici filmler göstererek kafalarına cinsel hastalık korkusu doldurmaktan vazgeçmeye niyetli midirler? (Bu filmlerin % 98'inde, izleyenin kafasını korkuyla doldurma, cinsel perhiz öğretisini vura vura kafalarına sokma amacı güdülmekte, cinsel hastalıklardan korunmaya ancak % 2 pay ayrılmaktadır.) Genç erkeklerin yosmalarla değil de, kendi sınıflarından kızlarla cinsel ilişki kurabilmeleri için, ikili aktöre (ahlâk) anlayışını resmen yürürlükten kaldırmaya niyetli midirler ve bunu gerçekten yapabilirler mi? Kurulması gereken cinsel danışma merkezlerinde gençlere gebeliği önleyici araç gereçleri özgürce ve parasız dağıtmaya niyetli midirler ve bu onların bütün

düşünme biçimine uygun mu? Gebeliği önleyen araç gereçler işe yaramazsa, genç kızların gebeliğini devlet bakımevlerinde parasız sona erdirecekler mi acaba? Kapı aralıklarıyla arabalarda düzmece bir cinsel yaşam sürmesinler ve her biri cinsel eşiyle yalnız kalabilsin diye, gençlerin ev sorununu çözebilirler mi? Son olarak, çocukları sonradan bir cinsel yaşamı üstlenecek ve doğru yürütecek biçimde eğitmeye hazırlar mı? Hayır, çünkü bütün düşünce dizgesinden ötürü, yüreksiz özgürlükçülük genç insanların sorunlarını çözemez. Özgürlük yanlıları çağımızın canalıcı sorunlarından hiçbiriyle başedemezler.

Burada, aktörecilerin neden cinsel dizgelerini değiştirmeyecekleri konusunda uzun kuramsal tartışmalara girmek istemiyoruz; başka yerlerde bunu zaten açıkladık. Cinsel yaşamın kendini eski bağlarından kurtarışı aktöreciler yardım ettiği için değil, tersine, gerçekte bunu onların isteğine karşın başarmasındandır. Sözkonusu kurtuluş yalnız bu aktörenin çöküşünün değil, aynı zamanda bütün eski dizgelerin çürüyüşünün belirtisidir. Çok çok gerilerde kalmış aile ocağıyla Kilise gençliğin kimi kesimlerinde etkilerinin büyük bölümünü yitirmişlerdir. Cinsel özgürleşme gibi gözüken şey üzerinde bugün bir sürü gürültü koparılmaktadır, ama gerçekte bununla uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Nedir gerçekte durum? Sözünü ettiğimiz gençlerin, hani şu daha özgür diye nitelenen cinsel yaşama göz yumarkenki zihinsel ve bedensel durumları nedir? Cinsel yaşamları küçük çocukluklarında, baba ocağında, sonradan kendi iç dünyalarında herhangi bir doyurucu cinsel yaşama girişemeyecek ya da bunu sürdüremeyecek kadar kösteklendiği için, gençlerin sorunları hiç kuşkusuz *daha da büyütülmüştür.* Aydınlanma, toplumsal yardım falan biçiminde kendini gösteren toplumsal rahatlama acaba aktörenin gerileyişi oranında gelişti mi? Ayrıca, cinsel bozukluklarla cinsel sorunlardan kaynaklanan canına kıymalar son yıllarda büyük ölçüde artmadı mı?

Şimdi bütün kiliselerin papazları hep bir ağızdan bağıracaktır: «Evet, gençlerin çektikleri cinsel acı aktörelerinin gevşemesinden gelmektedir.» Bizse buna, sözünü ettikleri aktörenin temelini çürüten şeyin işte o aktöre olduğu yanıtını vereceğiz, ve gerekirse bunu en ince ayrıntılarıyla kanıtlayabiliriz. Dünyanın gelişmesiyle insan ilişkilerinin karmaşıklaşması bu aktörenin çöküşüyle geri dönmemek üzere çekip gidişini güvence altına almaktadır. Bu aktörenin temelini çürüten biz değiliz; aktöre bunalımlarını da biz yaratmadık; aileyi yıkmaktan da suçlu değiliz. Bütün bunlar, tinsel zayıflıktan, dürüstlüğe aykırı davranmaktan ve bütün o yalan dizgelerinden ötürü kendi kendine oldu. Şu anda hepimizi yoksullaştıran acılı süreci hızlandırabilirsek; can çekişmekte olan düzeni her açıdan ve her karşımıza çıktığı yerde değiştirebilir, ve bundan insanlar arasında yeni bir ilişki düzeni çıkarabilirsek; son olarak da ister parasal, ister coşkusal, ister cinsel olsun, her türlü uşaklığı ortadan kaldırabilirsek, görevimizi yerine getirmiş oluruz. Birbirimize egemen olmak ve birbirimizi yoksullaştırmak için değil, yaşamın sağlıklı gereksinmelerini daha iyi ve daha geniş ölçüde karşılayabilmek için insan topluluklarında yaşıyoruz.

GENÇLİK ŞARKISI

Körükle için için yanan istem ateşimizi
Sakın olma kederli budalalığın güçsüz aracı.
Ek bütün insan tenlerinin derinlerine
Tohumlarını doğal saygınlığın.

Uzak dur bütün savaşlardan.
Kovala bütün çapulcuları.
Bu dünya bizim, bu bizim şarkımız;
Hepimizi ezenlere açılmış şu haklı savaş bizim;
Bırak mutluluk, sevgi olsun hepimizin.

Körükle için için yanan istem ateşimizi
Sakın olma umut kırıklığının güçsüz aracı.
Aç sevinçli varoluşun kaynaklarını.
Ey verimli yaşam. SENİNİZ HEPİMİZ.

İÇİNDEKİLER

İNSAN «HAYIR» ININ KAYNAĞI 13
GELECEĞİN ÇOCUKLARI 15
Dirimsel Enerjiye Dayalı Çocuk Araştırma Merkezi (OIRC) 17
OIRC'nin Temel Yapısı 19
İLK ERGİNLİK ÇAĞINDA (ÜÇLE ALTI YAŞ ARASINDA) SAĞLIKLI ÇOCUKLARIN SORUNLARI ... 32
Üretken Cinsel Gelişmede Karşılaşılan Güçlükler 55
ÇOCUKLARA YAPILACAK İLK DİRİMSEL ENERJİ YARDIMI 72
ÇOŞKUSAL VEBAYLA KARŞILAŞMA 79
Dirimin Boğazlanışı 83
Yapısal Nefretle İlk Karşılaşma 85
Beş Haftalıkken Zırhın Belirisi 112
ÜÇ HAFTALIK BİR ÇOCUKTA DÜŞME KORKUSU ... 120
KÜÇÜK ÇOCUKLARA KÖTÜ DAVRANMAK 141
ÇOCUKLUKTA KENDİ KENDİNİ DOYURMA 145
DUYARLI BİR ANAYLA KONUŞMA 151
GENÇLİĞİN CİNSEL HAKLARI 164
Giriş 164
Cinsel Gerilim ve Doyum 166
Cinsel Olgunluk 168
Gençlerin Özdoyumu 169
Cinsel Edim 176
Sevişmeyi Aksatan Bozukluklar 179
Cinsel İlişkiyle Bulaşan Hastalıklar ve Bunlardan Korunma 189
Cinsel Yaşamın Doyum Aracılığıyla Kendi Kendine Düzene Konması 191
Cinsel Perhiz ve İşte Üretkenlik 193
Eşcinsellik Sorunu Üstüne 196
Gençler Arasında Dostluk Sorunları 200

{ kutupyıldızı kitaplığı }
960

WILHELM REICH

Bu kitaptaki bütün incelemeler, Reich'ın Acunsal Yaşam Enerjisine Dayalı Çocuk Araştırma Merkezi'nde yaptığı, kimisi daha önce hiçbir yerde yayımlanmamış somut gözlem ve deneyimlerine dayanmaktadır. Reich, çocukların, gençlerin, giderek tüm insanlığın her yönden sağlıklı ve mutlu bir gelişme gösterebilmesi için, cinsellikle ilgili zararlı inanışların, toplumsal yasak ve baskıların ortadan kalkması, bunun yerine daha ilk yaşlarda bilinçli, doğal, ve sağlıklı bir yaşantıya olanak tanınması gerektiğini savunmaktadır. Reich'a göre cinsel duygular insanoğlu daha kundaktayken varlık göstermeye başlamakta, yaşamı boyunca insana egemen olmakta, bu duyguları bastırmaya yönelik her türlü yasaksa, ruh ve beden sağlığından yoksun kuşaklar, giderek kitleler yaratmaktan başka bir işe yaramamaktadır. Bu yüzden Reich, cinsel (dolayısıyla bedensel ve ruhsal) sağlığı baltalamak yönünde işleyen tabuların yıkılmasına büyük önem vermekte ancak bu işin, toplumsal dizgelerin işleyişiyle çok yakından ilişkili olduğunu da dile getirmektedir. Kitapta ayrıca, Reich'in 1932 yılında «*Gençliğin Cinsel Kavgası*» adıyla kaleme aldığı ve daha sonra gelişen görüşleri doğrultusunda değiştirerek «*Gençliğin Cinsel Hakları*» başlığıyla yeniden yazdığı ve burada ilk kez yayımlanan ünlü incelemesi de yer almaktadır.

«Bırakın çocuklar kendi öz gelecekleri konusundaki kararları kendileri versinler» diyor Reich. «Bizim görevimiz, onları kendi başlarına karar verme yetisine sahip duruma getirmektir, bu yöndeki doğal güçlerini yok etmek değil.»

payel 2500 TL. KDV dahil